

Balanç i notes explicatives corresponents al 30 de juny de 2020

Traducció del balanç i notes explicatives emesos originalment en castellà i preparats d'acord amb les Normes internacionals d'informació financera adoptades per la Unió Europea (NIIF-UE). En cas de discrepància, preval la versió en castellà.

La versió del nostre informe és una traducció de l'original, el qual va ser preparat en castellà. S'han pres totes les mesures necessàries per tal que la traducció sigui una representació el més acurada possible. Tot i això, en tots els aspectes d'interpretació de la informació, punts de vista i opinions, la versió original del nostre informe preval per davant d'aquesta traducció.

Informe d'auditoria de Balanç emès per un auditor independent

Als accionistes de CaixaBank, S.A. per encàrrec de la direcció:

Informe sobre el Balanç

Opinió

Hem auditat el Balanç de CaixaBank, S.A. (el Banc), a 30 de juny de 2020, així com les notes explicatives del mateix que inclouen un resum de les polítiques comptables significatives (denominats conjuntament "el Balanç").

En la nostra opinió, el Balanç adjunt expressa, en tots els aspectes significatius, la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera del Banc a 30 de juny de 2020 de conformitat amb el marc normatiu d'informació financera que resulta d'aplicació a la preparació d'un estat financer d'aquest tipus (que s'identifica en la nota 1 de les notes explicatives adjuntes) i, en particular, amb els principis i criteris comptables que hi estiguin continguts.

Fonament de l'opinió

Hem dut a terme la nostra auditoria de conformitat amb la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes vigent a Espanya. Les nostres responsabilitats d'acord amb aquestes normes es descriuen més endavant en la secció *Responsabilitats de l'auditor en relació amb l'auditoria del Balanç* del nostre informe.

Som independents del Banc de conformitat amb els requeriments d'ètica, inclosos els d'independència, que són aplicables a la nostra auditoria de Balanç a Espanya segons l'exigit per la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes. En aquest sentit, no hem prestat serveis diferents als de l'auditoria de comptes ni hi han concorregut situacions o circumstàncies que, d'acord amb allò que estableix l'esmentada normativa reguladora, hagin afectat la necessària independència de manera que s'hagi vist compromesa.

Considerem que l'evidència d'auditoria que hem obtingut proporciona una base suficient i adequada per a la nostra opinió.

Qüestions clau de l'auditoria

Les qüestions clau de l'auditoria són aquelles qüestions que, segons el nostre judici professional, han estat de la major rellevància en la nostra auditoria de Balanç a 30 de juny de 2020. Aquestes qüestions han estat tractades en el context de la nostra auditoria de Balanç en el seu conjunt, i en la formació de la nostra opinió sobre aquest, i no expressem una opinió per separat sobre aquestes qüestions.

Qüestions clau de l'auditoria

Manera en què s'han tractat en l'auditoria

Deteriorament per risc de crèdit i dels actius immobiliaris procedents d'adjudicacions

La determinació del deteriorament per risc de crèdit i d'actius immobiliaris procedents d'adjudicacions, basada en models de càlcul de pèrdua esperada, és una de les estimacions més significatives i complexes en la preparació del Balanç adjunt. Addicionalment, en l'entorn de la crisi de la COVID-19 s'ha incrementat la complexitat dels models de càlcul de deteriorament per risc de crèdit, a causa de les adaptacions en els mateixos per tal d'incorporar noves estimacions i elements de judici com la consideració d'unes determinades mesures de flexibilització en l'aplicació dels criteris de classificació per fases (*staging*) de les operacions acollides a moratòries, la consideració de les garanties en les operacions amb aval governamental o la consideració dels ajustos als models per a la seva adaptació al nou entorn. Aquestes estimacions requereixen un elevat component de judici per part de la direcció i són unes de les estimacions més significatives i complexes en la preparació del Balanç adjunt, per la qual cosa ha estat considerada com una de les qüestions clau de l'auditoria.

Els principals judicis i assumpcions realitzats per la direcció en els models de càlcul de deteriorament per risc de crèdit són els següents:

- Els criteris d'identificació i classificació per fases (*staging*) dels actius, incloent els empleats en l'avaluació de les operacions sota mesures de moratòria.
- La construcció dels paràmetres per aquests models, com la probabilitat d'impagament i la pèrdua per deteriorament.
- La definició i avaluació dels ajustos als models de pèrdua esperada per l'adaptació dels paràmetres estimats pels models a les condicions i entorn derivats de la crisi de la COVID-19.
- El valor realitzable de les garanties associades a les operacions creditícies concedides.

Hem realitzat, amb la col·laboració dels nostres experts en models de risc de crèdit, un enteniment del procés d'estimació del deteriorament del valor dels actius a cost amortitzat - préstecs i bestretes a la clientela efectuat per la direcció, tant sobre les provisions estimades col·lectivament com sobre les estimades individualment.

Respecte al sistema de control intern, entre d'altres, hem realitzat els següents procediments:

- Avaluació de l'adequació de les diferents polítiques i procediments de treball, així com dels models interns aprovats, als requeriments normatius aplicables i al model de govern del Banc.
- Anàlisi de l'avaluació periòdica de riscos i alertes de seguiment efectuada per la direcció del Banc, així com de l'efectiva realització del procés de revisió periòdic d'expedients d'acreditats per al seguiment de la seva classificació i, en els casos en els quals aplica, registre del deteriorament.
- Anàlisi del procés de seguiment i actualització de les taxacions que suporten el valor de les garanties reals immobiliàries associades a les operacions de crèdits i dels actius immobiliaris realitzades per diferents societats i agències de taxació.

Addicionalment, hem realitzat proves en detall consistents en:

- Comprovacions, per als models principals, respecte a: i) mètodes de càlcul i segmentació; ii) metodologia d'estimació dels paràmetres de pèrdua esperada, iii) dades utilitzades i principals estimacions emprades, iv) criteris de classificació dels préstecs per fases i v) informació relativa a escenaris i les seves assumpcions.
- Per a una mostra d'operacions subjectes en el seu cas a moratòries o avals governamentals, obtenció i contrast de la documentació que acompanya a les operacions mencionades en el moment de la seva concessió.

Qüestions clau de l'auditoria	Manera en què s'han tractat en l'auditoria
L'estimació del deteriorament dels actius immobiliaris amb origen en la seva activitat creditícia i que, a través de la dació en pagament, compra, o per via judicial s'adjudiquen al Banc, es realitza també sobre la base de models interns que avaluen l'import recuperable d'aquesta tipologia d'actius, estimant el seu valor raonable ajustat pel seu cost de venda, considerant un descompte davant del valor de referència en funció de l'experiència històrica del Banc en l'alienació de béns de característiques similars, i seguint els mateixos criteris que els utilitzats per a les garanties reals immobiliàries associades a les operacions creditícies. Periòdicament, la Direcció del Banc recalibra els seus models interns, tant de risc de crèdit com d'actius immobiliaris amb la finalitat d'optimitzar-ne la capacitat predictiva, actualitzant, si s'escau, les variables considerades o els algorismes utilitzats, així com proves retrospectives (<i>backtesting</i>) per comparar les estimacions de pèrdues esperades estimades amb les pèrdues realment incorregudes. Vegeu les notes 2, 3.3, 11, 17 i 24.2 de les notes explicatives al balanç a 30 de juny de 2020 adjunt.	• Re-execució del càlcul de provisions col·lectives segons els paràmetres obtinguts dels models de pèrdua esperada. • Avaluació dels ajustos sobre els resultats dels models de pèrdua esperada realitzats per la direcció per la modificació de l'escenari macroeconòmic conseqüència dels impactes de la COVID-19. • Obtenció d'una mostra d'expedients individualitzats per avaluar la seva adequada classificació i registre, les seves metodologies d'estimació de pèrdua i en el seu cas, del corresponent deteriorament. • Anàlisi de la metodologia utilitzada per l'estimació dels costos de venda, períodes de venda i els retalls de garantia, per a l'estimació del deteriorament dels actius adjudicats. • Anàlisi d'una mostra de taxacions per a avaluar que s'ajusten a la normativa en vigor, la seva raonabilitat i el seu grau d'actualització. En les proves descrites anteriorment no s'han identificat diferències, fora d'un rang raonable.

Recuperabilitat dels actius per impostos diferits

L'avaluació de la recuperabilitat dels actius per impostos diferits és un exercici complex i que requereix un grau elevat de judici i estimació, i, per això, considerem l'avaluació de la capacitat de la direcció del Banc per recuperar els actius per impostos diferits com una qüestió rellevant en la nostra auditoria.

La política del Banc es basa en reconèixer els actius per impostos diferits només quan es considera probable que en el futur es puguin obtenir guanys fiscals suficients que en permetin la seva recuperació.

Hem documentat, amb la col·laboració dels nostres especialistes en l'àrea fiscal, el nostre enteniment i la nostra revisió del procés d'estimació efectuat per la direcció del Banc, centrant els nostres procediments en aspectes com:

- Anàlisi de l'estratègia fiscal planificada per la direcció del Banc per la recuperabilitat dels actius fiscals diferits.
- Avaluació dels fluxos d'efectiu projectats i de les hipòtesis econòmiques i financeres considerades per la direcció per a l'estimació i seguiment de la recuperabilitat dels actius fiscals diferits, amb especial atenció a l'impacte de la COVID-19.

Qüestions clau de l'auditoria	Manera en què s'han tractat en l'auditoria
En aquest procés, existeixen consideracions específiques i complexes que la direcció, respecte al grup de consolidació fiscal, té en compte per avaluar tant el reconeixement com la posterior capacitat de recuperació dels actius fiscals diferits registrats, basant-se en projeccions financeres i plans de negoci del Banc, suportats per hipòtesis definides que es projecten en un horitzó temporal, i considerant en tot moment la normativa fiscal existent. A causa de l'impacte de la COVID-19 en les principals hipòtesis clau sobre les quals es basen les projeccions financeres, fonamentalment produït per un empitjorament de les variables macroeconòmiques, el Banc ha procedit a reavaluar amb data 30 de juny de 2020 la capacitat de generació de guanys fiscals futurs en relació amb la recuperabilitat dels actius per impostos diferits registrats a aquesta data. Vegeu les notes 2 i 21 de les notes explicatives al balanç a 30 de juny de 2020 adjunt.	- Comprovació de l'exactitud dels càlculs i la raonabilitat de les estimacions de les diferències temporals deduïbles realitzats per la direcció. - Avaluació de les assumpcions assumides en les estimacions per al càlcul de les diferències temporals, per a avaluar que són completes, adequades i utilitzables en els terminis establerts. - Anàlisi de la raonabilitat dels imports dels actius per impostos diferits considerats monetitzables. En les proves descrites anteriorment no s'han identificat diferències, fora d'un rang raonable.

Provisions fiscals, legals i reguladores

Com a resultat del curs normal de la seva activitat, el Banc es pot trobar immers en procediments, tant administratius com judicials, o afers en arbitratge, de naturalesa fiscal, legal i/o reguladora. Així mateix, existeixen altres situacions no subjectes a cap procés judicial, no obstant, aquestes han precisat d'un registre de provisions com ara els aspectes de conducta amb clients i de compensació dels mateixos. Generalment, aquests procediments finalitzen al cap d'un llarg període de temps, i són processos complexos d'acord amb la legislació vigent en la jurisdicció en la qual s'opera.	La nostra revisió del procés d'estimació de les provisions fiscals, legals i reguladores efectuat per la direcció del Banc i de l'anàlisi i avaluació del control intern d'aquest procés, ha consistit en els procediments següents: - Comprensió de la política de qualificació dels litigis i assignació de la provisió, d'acord amb la normativa comptable aplicable. - Anàlisi de les demandes principals, amb l'ajuda dels nostres especialistes en l'àrea legal, tant individuals com, si s'escau, col·lectives. - Obtenció de la carta de confirmació de l'assessoria jurídica del Banc, per contrastar la seva avaluació del resultat esperat en els litigis, la totalitat de la informació, el correcte registre de la provisió, així com la identificació de potencials passius omesos.
--	--

Qüestions clau de l'auditoria	Manera en què s'han tractat en l'auditoria
La direcció del Banc, quan així ho considera, registra una provisió per aquests conceptes estimant, per tant, el desemborsament associat com a probable a partir de les estimacions fetes, aplicant procediments de càlcul prudents i consistents amb les condicions d'incertesa inherents a les obligacions que cobreixen. En general, tant la determinació del resultat previst d'aquests procediments com l'avaluació del seu efecte econòmic, comporten complexitat i incertesa pel que fa al seu desenllaç i/o quantia definitiva. En conseqüència, el registre de les provisions per litigis és una de les àrees en les quals major grau de judici i estimació es requereix, i, és per això, que ha suposat una qüestió rellevant en la nostra auditoria. Vegeu les notes 2 i 19 de les notes explicatives al balanç a 30 de juny de 2020 adjunt.	- Amb el suport dels nostres especialistes en l'àrea fiscal, hem fet el seguiment de l'evolució de les inspeccions fiscals obertes, l'anàlisi de l'estimació del resultat esperat dels procediments fiscals en curs més significatius i de les possibles contingències en relació amb el compliment de les obligacions tributàries per a tots els períodes oberts a inspecció. - Avaluació dels criteris emprats per a l'estimació de les pèrdues esperades al càlcul de les provisions i avaluació de l'adequació de càlcul de les provisions constituïdes per procediments reguladors, legals o fiscals i la seva comptabilització. - Examen de les comunicacions amb els reguladors i anàlisi de les inspeccions reguladores finalitzades i en curs. - Actualització fins a la data d'aquest informe de possible informació addicional que pogués afectar les reclamacions, litigis i/o contingències vigents a 30 de juny de 2020. En les proves descrites anteriorment no s'han identificat diferències, fora d'un rang raonable.

Avaluació de l'entorn de control dels sistemes d'informació

L'operativa i continuïtat de l'activitat del Banc, per la seva naturalesa, i especialment el procés d'elaboració de la informació financera i comptable, té una gran dependència dels sistemes d'informació que integren la seva estructura tecnològica, i asseguren el correcte processament de la informació, i, és per aquest fet que ha suposat una qüestió rellevant en la nostra auditoria.

A més, conforme els sistemes es fan més complexos, augmenten els riscos associats a les tecnologies de la informació, de l'organització i, per tant, sobre la informació que processen.

Per aquest motiu, la direcció del Banc té establerts els procediments que considera oportuns en l'entorn dels sistemes d'informació.

Amb la col·laboració dels nostres especialistes en sistemes d'informació i processos, el nostre treball ha consistit en:

- Avaluar l'entorn de control associat als sistemes d'informació que suporten l'operativa del Banc, així com el registre i procés del tancament comptable del Banc. En aquest context, s'han executat procediments sobre el control intern i proves substantives per avaluar aspectes com l'organització i govern de l'àrea de sistemes d'informació, els controls sobre el manteniment i el desenvolupament de les aplicacions, la seguretat física i lògica i l'explotació dels sistemes en l'entorn de producció.

Qüestions clau de l'auditoria	Manera en què s'han tractat en l'auditoria
L'efectivitat del marc general de control intern dels sistemes d'informació és un aspecte fonamental per suportar l'operativa del Banc, així com el procés de registre i tancament comptable. En aquest context, resulta necessari avaluar aspectes com l'organització i govern de l'àrea de sistemes d'informació, els controls sobre el manteniment i el desenvolupament de les aplicacions, la seguretat física i lògica i l'explotació d'aquests sistemes.	Adicionalment, respecte al procés de registre i tancament comptable, hem realitzat els següents procediments addicionals: • Enteniment i revisió del procés de generació d'assentaments comptables i informació financera. • Extracció, validació de la totalitat i filtrat dels assentaments introduïts en la comptabilitat, així com l'anàlisi de la raonabilitat d'aquests assentaments. Els resultats dels nostres procediments anteriors no han posat de manifest cap observació rellevant sobre aquesta qüestió.

Responsabilitat dels administradors i de la comissió d'auditoria i control en relació amb el Balanç

Els administradors són responsables de formular el Balanç adjunt, de forma que expressi la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera del Banc, de conformitat amb el marc normatiu d'informació financera aplicable a l'entitat per la preparació d'un estat financer d'aquest tipus a Espanya, i del control intern que considerin necessari per permetre la preparació del Balanç lliure d'incorrecció material, a causa de frau o error.

En la preparació del Balanç, els administradors són responsables de la valoració de la capacitat del Banc per continuar com a empresa en funcionament, revelant, segons correspongui, les qüestions relacionades amb l'empresa en funcionament i utilitzant el principi comptable d'empresa en funcionament excepte si els administradors tenen la intenció de liquidar el Banc o de cessar les seves operacions, o si no existeix cap altra alternativa realista.

La comissió d'auditoria i control és responsable de la supervisió del procés d'elaboració i presentació del Balanç.

Responsabilitats de l'auditor en relació amb l'auditoria del Balanç

Els nostres objectius són obtenir una seguretat raonable de que el balanç en el seu conjunt està lliure d'incorrecció material, a causa de frau o error, i emetre un informe d'auditoria que conté la nostra opinió.

Seguretat raonable és un alt grau de seguretat però no garanteix que una auditoria realitzada de conformitat amb la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes vigent a Espanya sempre detecti una incorrecció material quan existeixi. Les incorreccions poden ser conseqüència de frau o d'error i es consideren materials si, individualment o de manera agregada, es pot preveure raonablement que influeixin en les decisions econòmiques que els usuaris prenen basant-se en el Balanç.

Com a part d'una auditoria de conformitat amb la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes vigent a Espanya, apliquem el nostre judici professional i mantenim una actitud d'escepticisme professional durant tota l'auditoria. També:

- Identifiquem i valorem els riscos d'incorrecció material en el Balanç, a conseqüència de frau o d'error, dissenyem i apliquem procediments d'auditoria per respondre a aquests riscos i obtenim evidència d'auditoria suficient i adequada per proporcionar una base per a la nostra opinió. El risc de no detectar una incorrecció material com a conseqüència de frau és més elevat que en el cas d'una incorrecció material deguda a un error, ja que el frau pot implicar col·lusió, falsificació, omissions deliberades, manifestacions intencionadament errònies o l'elusió del control intern.
- Obtenim coneixement del control intern rellevant per a l'auditoria per tal de dissenyar procediments d'auditoria que siguin adequats en funció de les circumstàncies, i no amb la finalitat d'expressar una opinió sobre l'eficàcia del control intern de l'entitat.
- Avaluem si les polítiques comptables aplicades són adequades i la raonabilitat de les estimacions comptables i la corresponent informació revelada pels administradors.
- Concloem sobre si és adequada la utilització, per part dels administradors, del principi comptable d'empresa en funcionament i, basant-nos en l'evidència d'auditoria obtinguda, concloem sobre si existeix o no una incertesa material relacionada amb fets o amb condicions que poden generar dubtes significatius sobre la capacitat del Banc per continuar com a empresa en funcionament. Si concloem que hi ha una incertesa material, tenim l'obligació de cridar l'atenció en el nostre informe d'auditoria sobre la corresponent informació revelada en el Balanç o, si aquestes revelacions no són adequades, hem d'expressar una opinió modificada. Les nostres conclusions es basen en l'evidència d'auditoria obtinguda fins a la data del nostre informe d'auditoria. No obstant això, els fets o condicions futurs poden ser la causa de que el Banc deixi de ser una empresa en funcionament.
- Avaluem la presentació global, l'estructura i el contingut del Balanç i de les seves notes explicatives, i si el Balanç representa les transaccions i fets subjacents de manera que aconseguen expressar la imatge fidel.

Ens comuniquem amb la comissió d'auditoria i control de l'entitat, entre d'altres qüestions, en relació amb l'abast i el moment de realització de l'auditoria planificats i les troballes significatives de l'auditoria, així com qualsevol deficiència significativa del control intern que identifiquem en el transcurs de l'auditoria.

També proporcionem a la comissió d'auditoria i control de l'entitat una declaració en la qual afirmem que hem complert els requeriments d'ètica aplicables, inclosos els d'independència, i ens hem comunicat amb aquesta entitat per informar de les qüestions que raonablement puguin suposar una amenaça per a la nostra independència i, si escau, de les corresponents salvaguardes.

Entre les qüestions que han estat objecte de comunicació a la comissió d'auditoria i control de l'entitat, determinem les que han estat de la major rellevància en l'auditoria del Balanç a 30 de juny de 2020 i que són, en conseqüència, les qüestions clau de l'auditoria.

Descrivim aquestes qüestions en el nostre informe d'auditoria llevat que les disposicions legals o reglamentàries prohibeixin revelar-les públicament.

Informe sobre altres requeriments legals i reglamentaris

Període de contractació

La Junta general ordinària d'accionistes en la seva reunió celebrada el 6 de abril de 2017 va nomenar a PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L. com auditors del Banc per un període de tres anys, comptats a partir de l'exercici finalitzat el 31 de desembre de 2018.

Adicionalment, la Junta general ordinària d'accionistes celebrada el 22 de maig de 2020 va nomenar a PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L. com auditors del Banc per un període d'un any, comptant a partir de l'exercici finalitzat el 31 de desembre de 2021.

Serveis prestats

Els serveis, diferents del d'auditoria de comptes, que han estat prestats a l'entitat auditada, es descriuen a la nota 23.5 de les notes explicatives del balanç a 30 de juny de 2020 adjunt.

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L. (S0242)

PRICEWATERHOUSECOOPERS AUDITORES, S.L.

Original en castellà signat per
Raül Ara i Navarro (20210)

29 de setembre de 2020

BALANÇ I NOTES EXPLICATIVES CORRESPONENTS AL 30 DE JUNY DE 2020

- Balanços a 30 de juny de 2020 i 31 de desembre de 2019, abans de l'aplicació del resultat
- Notes explicatives al balanç de CaixaBank, SA a 30 de juny de 2020

BALANÇOS
ACTIU

(Milions d'euros)

	NOTA	30-06-2020	31-12-2019 (*)
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	7	39.967	13.898
Actius financers mantinguts per negociar	8	15.771	14.240
Derivats		14.664	13.165
Instruments de patrimoni		153	370
Valors representatius de deute		954	705
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	9	195	221
Instruments de patrimoni		52	55
Valors representatius de deute			
Préstecs i bestretes		143	166
Clientela		143	166
Actius financers a valor raonable amb canvis en resultats			1
Valors representatius de deute			1
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	10	18.699	16.316
Instruments de patrimoni		1.157	1.729
Valors representatius de deute		17.542	14.587
Actius financers a cost amortitzat	11	245.856	222.935
Valors representatius de deute		21.386	13.992
Préstecs i bestretes		224.470	208.943
Entitats de crèdit		6.379	4.355
Clientela		218.091	204.588
Derivats – Comptabilitat de cobertures	12	409	2.133
Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura de risc de tipus d'interès	12	418	57
Inversions en dependents, negocis conjunts i associades	13	10.857	10.923
Entitats del grup		9.469	9.535
Negocis conjunts			
Entitats associades		1.388	1.388
Actius tangibles	14	4.654	4.596
Immobilitzat material		4.620	4.560
D'ús propi		4.620	4.560
Inversions immobiliàries		34	36
Actius intangibles	15	806	887
Fons de comerç		427	529
Altres actius intangibles		379	358
Actius per impostos		8.349	8.963
Actius per impostos corrents		586	1.307
Actius per impostos diferits	21	7.763	7.656
Altres actius	16	3.654	3.656
Contractes d'assegurances vinculats a pensions		1.251	1.206
Existències		18	14
Resta dels altres actius		2.385	2.436
Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	17	325	338
TOTAL ACTIU		349.960	299.164
Promemòria			
Compromisos de préstecs concedits	22	62.409	57.850
Garanties financeres concedides	22	5.303	5.086
Altres compromisos concedits	22	18.915	20.738
Instruments financers prestats o lliurats com a garantia amb dret de venda o pignoració			
Actius financers mantinguts per negociar		426	165
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global		3.893	2.544
Actius financers a cost amortitzat		98.600	93.053
Actiu material adquirit en arrendament		1.414	1.416

(*) Es presenta exclusivament amb finalitats comparatives (vegeu Nota 1)

BALANÇOS

PASSIU

(Milions d'euros)

	NOTA	30-06-2020	31-12-2019 (*)
Passius financers mantinguts per negociar	8	10.321	9.281
Derivats		9.719	8.810
Posicions curtes de valors		602	471
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats			1
Altres passius financers			1
Passius financers a cost amortitzat	18	311.716	260.875
Dipòsits		272.591	222.439
Bancs centrals		46.115	13.044
Entitats de crèdit		5.626	4.296
Clientela		220.850	205.099
Valors representatius de deute emesos		31.103	30.332
Altres passius financers		8.022	8.104
Derivats – Comptabilitat de cobertures	12	150	442
Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès	12	1.680	1.464
Provisions	19	3.111	3.370
Pensions i altres obligacions de prestacions definides postocupació		511	519
Altres retribucions als empleats a llarg termini		1.553	1.709
Qüestions processals i litigis per impostos pendents		579	628
Compromisos i garanties concedits		128	129
Resta de provisions		340	385
Passius per impostos		631	618
Passius per impostos corrents		22	1
Passius per impostos diferits	21	609	617
Altres passius	16	1.243	1.058
TOTAL PASSIU		328.852	277.109
Promemòria			
Passius subordinats			
Passius financers a cost amortitzat	18	5.451	5.461

(*) Es presenta exclusivament amb finalitats comparatives (vegeu Nota 1).

PATRIMONI NET

(Milions d'euros)

	NOTA	30-06-2020	31-12-2019 (*)
FONS PROPIS	20	22.300	22.898
Capital		5.981	5.981
Prima d'emissió		12.033	12.033
Altres elements de patrimoni net		24	24
Guanys acumulats		7.728	6.049
Altres reserves		(3.321)	(3.254)
(-) Accions pròpies		(10)	(9)
Resultat del període		(135)	2.074
UN ALTRE RESULTAT GLOBAL ACUMULAT	20	(1.192)	(843)
Elements que no es reclassificaran en resultats		(1.558)	(1.167)
Guanys o (-) pèrdues actuàries en plans de pensions de prestacions definides		(43)	(45)
Canvis en el valor raonable d'instruments de patrimoni mesurats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global		(1.515)	(1.122)
Elements que es poden reclassificar en resultats		366	324
Derivats de cobertura. Reserves de cobertura de fluxos d'efectiu [part eficaç]		109	(34)
Canvis en el valor raonable dels valors representatius de deute mesurats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global		257	358
TOTAL PATRIMONI NET		21.108	22.055
TOTAL PASSIU I PATRIMONI NET		349.960	299.164

(*) Es presenta exclusivament amb finalitats comparatives (vegeu Nota 1).

NOTES EXPLICATIVES DE CAIXABANK A 30 DE JUNY DE 2020

D'acord amb la normativa vigent, aquestes notes explicatives completen, amplien i comenten el balanç amb l'objectiu de mostrar la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera de CaixaBank a 30 de juny de 2020 en el context del que preveu la Llei 3/2009, sobre modificacions estructurals de les societats mercantils.

Índex de notes explicatives

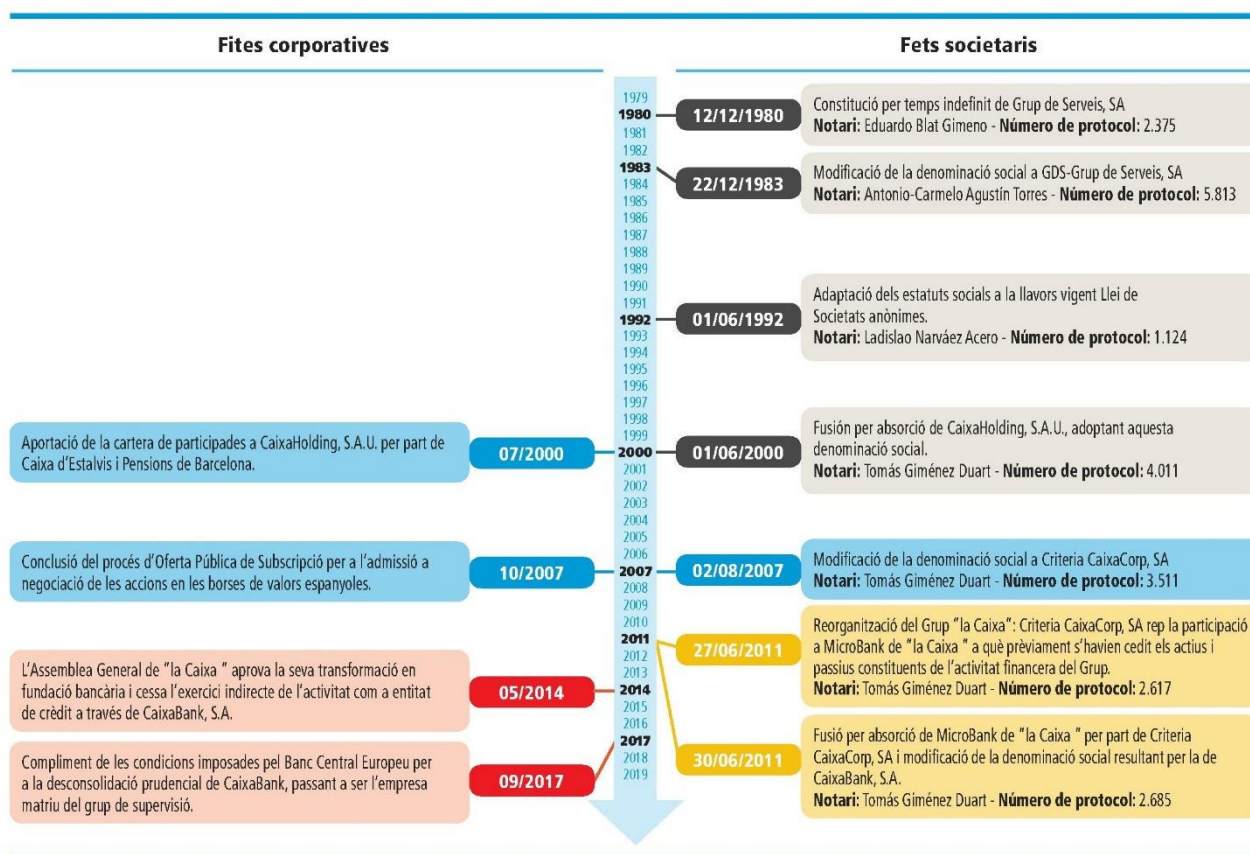
Pàgina

1. Naturalesa de l'Entitat, bases de presentació i altra informació	6
2. Principis, polítiques comptables i criteris de valoració aplicats	12
3. Gestió del risc	36
4. Gestió de la solvència	92
5. Retribució a l'accionista i beneficis per acció	94
6. Combinacions de negocis i fusions	96
7. Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	97
8. Actius i passius financers mantinguts per negociar	98
9. Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	100
10. Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	101
11. Actius financers a cost amortitzat	102
12. Derivats – Comptabilitat de cobertures (actiu i passiu)	104
13. Inversions en entitats dependents, negocis conjunts i associades	109
14. Actius tangibles	111
15. Actius intangibles	112
16. Altres actius i passius	114
17. Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	115
18. Passius financers	116
19. Provisions	119
20. Patrimoni net	123
21. Situació fiscal	124
22. Garanties i compromisos contingents concedits	126
23. Altra informació significativa	127
24. Informació sobre el valor raonable	131
25. Operacions amb parts vinculades	138
26. Altres requeriments d'informació	139
Annex 1 – Participacions de CaixaBank en societats dependents del Grup CaixaBank	140
Annex 2 – Participacions de CaixaBank en acords i negocis conjunts del Grup CaixaBank	142
Annex 3 – Participacions de CaixaBank en societats associades del Grup CaixaBank	143

1. Naturalesa de l'Entitat, bases de presentació i altra informació
1.1. Naturalesa de l'Entitat

CaixaBank, SA (d'ara endavant, «CaixaBank» –per la seva denominació comercial– o l'«Entitat») és una societat anònima de nacionalitat espanyola inscrita en el Registre Mercantil de València, tom 10370, foli 1, full V-178351 i en el Registre Administratiu Especial del Banc d'Espanya amb el número 2100. L'identificador d'entitat jurídica (LEI) de CaixaBank i el seu NIF són 7CUN533WID6K7DGF187 i A08663619, respectivament. Des de l'1 de juliol de 2011, les accions de CaixaBank estan admeses a negociació a les borses de Madrid, Barcelona, València i Bilbao, i en el seu mercat continu. El domicili social i fiscal de l'Entitat és al carrer Pintor Sorolla, 2-4, de València.

Les fites societàries més rellevants de l'Entitat durant el seu període d'activitat són les següents:

L'objecte social de CaixaBank consisteix principalment en:

- la realització de tota classe d'activitats, operacions, actes, contractes i serveis propis del negoci de banca en general, incloses la prestació de serveis d'inversió i serveis auxiliars i la realització d'activitats d'agència d'assegurances;
- la recepció de fons del públic en forma de dipòsit irregular, o en altres d'anàlogues, per a la seva aplicació per compte propi a operacions actives de crèdit i de microcrèdit i a altres inversions, i la prestació a la clientela de serveis de gir, transferència, custòdia, mediació i altres; i
- l'adquisició, tinença, gaudi i alienació de tota classe de títols valors i la formulació d'oferta pública d'adquisició i venda de valors, i també de tota mena de participacions en qualsevol societat o empresa.

CaixaBank és l'empresa matriu del conglomerat financer integrat per les entitats del Grup que tenen la condició de regulades. CaixaBank es classifica com a entitat supervisada significativa i, juntament amb les entitats de crèdit del seu Grup, forma un grup supervisat significatiu del qual CaixaBank és l'entitat al màxim nivell de consolidació prudencial.

Com a entitat bancària cotitzada, està subjecta a la supervisió del Banc Central Europeu i de la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV), per bé que les entitats del Grup estan subjectes a la supervisió d'organismes complementaris i sectorials.

Pel fet que CaixaBank és una societat mercantil de nacionalitat espanyola, que té forma jurídica de societat anònima, es regeix pel text refós de la Llei de societats de capital, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, i normativa de desplegament. A més, com que és una entitat cotitzada, també es regeix pel text refós de la Llei del mercat de valors, aprovat pel Reial decret legislatiu 4/2015, de 23 d'octubre, i normativa de desplegament.

1.2. Bases de presentació

El balanç adjunt ha estat formulat pels administradors d'acord amb el marc normatiu d'informació financer aplicable a l'Entitat a 30 de juny de 2020, que és l'establert en la Circular 4/2017 del Banc d'Espanya, de 27 de novembre, així com les seves posteriors modificacions en vigor al tancament del semestre.

El balanç s'ha preparat a partir dels registres de comptabilitat mantinguts per CaixaBank i es presenta d'acord amb el marc normatiu d'informació financer que li resulta d'aplicació i, en particular, els principis i criteris comptables que conté, de manera que mostren la imatge fidel del patrimoni i de la situació financer de l'Entitat.

Les xifres es presenten en milions d'euros, llevat que s'indiqui una altra unitat monetària alternativa. Certa informació financer d'aquestes notes de balanç s'ha arrodonit i, conseqüentment, les xifres mostrades com a totals en aquest document poden variar lleugerament de l'operació aritmètica exacta de les xifres que la precedeixen. Així mateix, a l'hora de determinar la informació que s'ha de revelar en aquestes notes de balanç, s'ha tingut en compte la seva importància relativa en relació amb el període.

Normativa comptable emesa pel Banc d'Espanya que ha entrat en vigor durant l'exercici 2020

Amb data 11 de juny de 2020, el Banc d'Espanya va publicar una doble modificació de la Circular 4/2017, sobre normes d'informació financer pública i reservada de les entitats de crèdit. D'una banda, es va aprovar la Circular 2/2020, per tal de transposar els últims desenvolupaments introduïts en les normes internacionals d'informació financer adoptades per la Unió Europea (entre les quals destaca la nova definició de negoci de la NIIF 3). De l'altra, es va aprovar la Circular 3/2020, que té com a objectiu evitar automatismes i permetre més flexibilitat en l'aplicació del judici expert per a la classificació per risc de crèdit dels refinançaments en el context econòmic actual derivat de la crisi sanitària provocada per la COVID-19, tenint en compte les recomanacions de reguladors i supervisors bancaris de tot el món.

1.3. Responsabilitat de la informació i estimacions efectuades

El balanç i les notes explicatives de balanç han estat formulats pel Consell d'Administració de CaixaBank en la sessió celebrada el 23 de setembre de 2020.

En l'elaboració del balanç s'han utilitzat judicis, estimacions i assumpcions fets pel Consell d'Administració per quantificar certs actius, passius i compromisos que hi figuren registrats. Aquests judicis i estimacions es refereixen, principalment, a:

- La valoració dels fons de comerç i dels actius intangibles (Notes 2.15 i 15).
- El termini dels contractes d'arrendament utilitzat en la valoració del passiu per arrendament (Nota 2.18).
- El valor raonable dels actius, passius i passius contingents en el context de l'assignació del preu pagat en les combinacions de negoci.
- Les pèrdues per deteriorament d'actius financers, i del valor raonable de les garanties associades a aquests, depenent de la seva classificació comptable, fet que suposa fer judicis rellevants amb relació a: i) la consideració d'«increment significatiu en el risc de crèdit» (SICR, per les seves sigles en anglès), «ii) la definició de *default*; i iii) la incorporació d'informació *forward-looking* (Notes 2.7 i 3.3.2.3).
- La valoració de les participacions en entitats del grup, negocis conjunts i associades (Nota 13).
- La determinació dels resultats de les participacions en societats associades (Nota 13).

- La classificació, la vida útil i les pèrdues per deteriorament d'actius tangibles i actius intangibles (Notes 14 i 15).
- Les pèrdues per deteriorament dels actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda (Nota 17).
- Les hipòtesis actuàries utilitzades en el càlcul de passius i compromisos postocupació (Nota 19).
- La valoració de les provisions necessàries per a la cobertura de contingències laborals, legals i fiscals (Nota 19).
- L'activació dels crèdits fiscals i la seva recuperabilitat (Nota 21).
- El valor raonable de determinats actius i passius financers (Nota 24).

Aquestes estimacions s'han fet en funció de la millor informació disponible en la data de preparació d'estats financers intermedis resumits consolidats, considerant les incerteses existents en la data derivades de l'impacte de la COVID-19 en l'entorn econòmic actual, per bé que és possible que esdeveniments futurs obliguin a modificar-les, cosa que, de conformitat amb la normativa aplicable, es faria de forma prospectiva.

1.4. Comparació de la informació

Les xifres corresponents al 31 de desembre de 2019, incloses en el balanç adjunt i en les seves notes explicatives, es presenten únicament amb finalitats comparatives amb la informació relativa a 30 de juny de 2020.

1.5. Estacionalitat de les transaccions

La naturalesa de les operacions més significatives dutes a terme per l'Entitat no tenen un caràcter cíclic o estacional rellevant.

1.6. Participacions en el capital d'entitats de crèdit

L'Entitat no manté, a 30 de juny de 2020, cap participació directa igual o superior al 5% en el capital o els drets de vot en entitats de crèdit diferents de les participacions en societats dependents i associades que es detallen en els annexos 1 i 3.

1.7. Coeficient de reserves

Durant els primers sis mesos de l'exercici 2020 s'han complert els mínims exigits per la normativa aplicable per a aquest coeficient.

1.8. Informació rellevant relativa a la COVID-19

Amb l'objectiu d'acomodar la posició de l'Entitat a l'entorn derivat de l'expansió de la COVID-19 i a les mesures adoptades per les autoritats per frenar la seva propagació (vegeu Nota 3.1), el Consell d'Administració, en les seves sessions del 26 de març i el 16 d'abril de 2020, va acordar el següent:

- Desconvocar la Junta General Ordinària d'Accionistes, l'anunci de la qual es va publicar el passat 25 de febrer de 2020 i que estava prevista celebrar els dies 2 i 3 d'abril del 2020 en primera i segona convocatòria, respectivament, i tornar a convocar-la per als dies 21 i 22 de maig de 2020 en primera i segona convocatòria, respectivament.

- Deixar sense efecte la proposta d'aplicació del resultat que el Consell d'Administració va acordar el 20 de febrer de 2020, que es va incloure com a quart punt de l'ordre del dia en la convocatòria de la Junta General d'Accionistes, publicada al web de la Comissió Nacional del Mercat de Valors el 25 de febrer de 2020.
- Reduir el dividend en efectiu proposat per a l'exercici 2019 a 0,07 euros per acció, des de 0,15 euros per acció, en un exercici de prudència i de responsabilitat social; aquest fet que suposa un *pay-out* del 24,6%. El dividend s'ha abonat el 15 d'abril de 2020 com un únic dividend a compte de l'exercici 2019 (vegeu Nota 5).

La nova proposta de distribució de resultat del 2019 acordada, amb el corresponent escrit de l'auditor de comptes de l'Entitat, segons el que disposa l'article 40.6 bis del Reial decret llei 8/2020, de 17 de març, de mesures urgents extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19, és la següent:

DISTRIBUCIÓ DE RESULTATS DE CAIXABANK, SA PROPOSADA PEL CONSELL D'ADMINISTRACIÓ EN LA SESSIÓ DEL 16 D'ABRIL DE 2020

(Milions d'euros)

	2019
Base de repartiment	
Pèrdues i guanys	2.074
Distribució:	
A dividend (1)	418
A reserves	1.656
A reserva legal (2)	0
A reserva voluntària (3)	1.656
BENEFICI NET DE L'EXERCICI	2.074

(1) Import corresponent al pagament del dividend de 0,07 euros per acció abonat en efectiu el 15 d'abril de 2020. Se n'han exclòs les accions en autocartera en la data de pagament del dividend atès que, d'acord amb el que exigeix la Llei de societats de capital, les accions pròpies no poden percebre dividend.

(2) No cal destinar part del benefici de l'exercici 2019 a reserva legal, atès que aquesta assoleix ja el 20% de la xifra del capital social (art. 274 de la Llei de societats de capital).

(3) Import estimat que es destina a la reserva voluntària. Aquest import s'incrementarà en la mateixa quantia en què es redueixi l'import destinat al pagament dels dividends (vegeu Nota 1 anterior). La remuneració corresponent a l'exercici 2019 dels instruments de capital AT1 emesos per CaixaBank, que puja a un total de 133 milions d'euros, s'entendrà abonada amb càrrec a aquest import de reserves voluntàries.

- Després de considerar nous aspectes regulatoris i supervisors, entre els quals l'impacte de les normes establertes en la Directiva sobre requeriments de capital V (CRD V) quant a la composició dels requeriments de Pilar 2 (P2R); reduir a l'11,5% l'objectiu de la ràtio de solvència CET1 establert en el Pla estratègic 2019-2021 per al desembre de 2021 i deixar sense efecte l'objectiu d'una ràtio CET1 del 12% més un marge addicional («buffer») de l'1%, que estava destinat a absorbir els impactes de la implementació dels desenvolupaments de Basilea (Basilea IV) i altres impactes regulatoris, la implementació dels quals es creu ara que s'endarrerirà en el temps.
- Pel que fa a la política de dividends vigent, consistent en la distribució d'un dividend en efectiu superior al 50% del benefici net consolidat, modificar-la exclusivament per a l'exercici 2020 i passar a la distribució d'un dividend en efectiu no superior al 30% del benefici net consolidat reportat. El Consell d'Administració va manifestar la seva intenció de destinar, almenys, un import superior al 50% dels beneficis nets consolidats a la remuneració en efectiu per a exercicis futurs, un cop desapareguin les circumstàncies que han motivat aquesta modificació.
- Manifestar la seva voluntat de distribuir en el futur l'excés de capital per sobre de la ràtio de solvència CET1 del 12% en forma de dividend extraordinari i/o de recompra d'accions. Aquesta distribució extraordinària de capital estarà condicionada al retorn de la situació macroeconòmica en què opera el Grup a un entorn de normalitat i no es farà abans del 2021.

La remuneració de les participacions preferents eventualment convertibles en accions (Additional Tier 1) en circulació no es veurà en cap cas afectada per les decisions anteriors i es continuarà pagant d'acord amb el marc regulatori i supervisor vigent.

Després d'aquestes decisions, les ràtios de solvència regulatòries a 31 de desembre de 2019 queden de la manera següent:

RÀTIOS DE SOLVÈNCIA - 31-12-2019

(Percentatge)

	RÀTIOS REPORTADES	RÀTIOS DESPRÉS DE REDUCCIÓ DEL DIVIDEND
CET1	12,00%	12,40%
Tier 1	13,50%	13,90%
Capital total	15,70%	16,00%
MREL subordinat	19,60%	19,90%
MREL total	21,80%	22,20%
MREL total proforma *	22,50%	22,80%
Distància MDA	325 pbs	378 pbs

(*) Proforma emissió de 1.000 milions d'euros de "senior preferred" el gener de 2020 (vegeu Nota 18).

Seguint un principi de prudència en la remuneració variable, i com a acte de corresponsabilitat de l'Alta Direcció de CaixaBank amb l'Entitat davant l'impacte econòmic esperat per la situació econòmica i social excepcional generada per la COVID-19, el Conseller Delegat i els membres del Comitè de Direcció han decidit renunciar a la seva retribució variable del 2020, tant pel que fa al bonus anual com a la seva participació en el segon cicle del Pla d'incentius a llarg termini del 2020. També s'ha acordat no proposar la concessió d'accions per a aquest segon cicle del Pla d'incentius a llarg termini per als altres 78 directius inclosos en aquest Pla.

1.9. Fusió per absorció de Bankia

El Consell d'Administració va acordar, en la seva sessió celebrada el 17 de setembre de 2020, aprovar i subscriure el projecte comú de fusió per absorció de Bankia, S.A. ("Bankia", societat absorbida) per CaixaBank (societat absorbent).

Amb base en les revisions de caràcter financer, fiscal i legal (*due diligence*) fetes i en les valoracions de les accions de CaixaBank i Bankia dutes a terme pels seus assessors financers respectius, s'ha acordat una equació de canvi de 0,6845 accions de CaixaBank per cada acció de Bankia. El canvi es farà amb accions de nova emissió de CaixaBank.

Està previst que el projecte comú de fusió sigui sotmès a l'aprovació de les juntes generals d'accionistes de CaixaBank i de Bankia que se celebraran previsiblement durant el mes de novembre de 2020. Un cop aprovada, si escau, la fusió, i obtingudes les autoritzacions administratives preceptives, CaixaBank adquirirà per successió universal la totalitat dels drets i obligacions de Bankia. Està previst que la fusió es completi durant el primer trimestre del 2021.

Com a resultat d'aquesta operació:

- S'espera generar sinergies anuals de costos d'uns 770 milions d'euros i nous ingressos anuals d'uns 290 milions d'euros.
- Els objectius de solvència de l'entitat quedaran fixats en una ràtio CET1 d'entre l'11,0% i l'11,5%, sense considerar ajustos transicionals IFRS9 i en un buffer d'entre 250 i 300 punts bàsics sobre el requeriment regulatori SREP.
- S'estima que el benefici per acció de CaixaBank s'incrementarà en un 28% respecte a les estimacions del mercat per al 2022.

Un cop executada la fusió, la participació a CaixaBank de Criteriacaixa, S.A.U. (i, indirectament, de la Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa") continuaria sent d'aproximadament el 30% de les accions representatives de seu capital social, i el FROB adquirirà (a través de BFA Tenedora de Acciones, S.A.) una participació significativa a CaixaBank d'aproximadament el 16%.

1.10. Fets posteriors***Venciment pacte d'accionistes***

Amb data 3 d'agost de 2020 ha quedat sense efecte el pacte d'accionistes de CaixaBank que es va subscriure el 3 d'agost de 2012 amb motiu de la fusió per absorció de Banca Cívica, S.A., atès que n'ha expirat el termini de vigència.

Entre el 30 de juny de 2020 i la data de formulació d'aquest balanç i les seves notes explicatives, no s'ha produït cap fet addicional no descrit en les altres notes explicatives al balanç que els afecti de manera significativa.

2. Principis, polítiques comptables i criteris de valoració aplicats

En l'elaboració del balanç a 30 de juny de 2020 s'han aplicat els següents principis i polítiques comptables i criteris de valoració:

2.1. Participacions en empreses dependents, negocis conjunts i associades

Entitats dependents

L'Entitat considera entitats dependents aquelles sobre les quals es té capacitat per exercir control. Aquesta capacitat de control es manifesta quan:

- es disposa del poder per dirigir-ne les activitats rellevants, és a dir, les que afecten de manera significativa el rendiment, per disposició legal, estatutària o acord;
- es té capacitat present, és a dir, pràctica, d'exercir els drets per fer servir aquell poder per tal d'influir en el seu rendiment,
- i a causa de la seva implicació, s'està exposat o es té dret a rendiments variables de l'entitat participada.

Generalment, els drets de vot proporcionen el poder per dirigir les activitats rellevants d'una entitat participada. Per al seu còmput, es tenen en compte tots els drets de vot, directes i indirectes, inclosos els potencials, com, per exemple, opcions de compra adquirides sobre instruments de capital de la participada. En determinades situacions, es pot tenir el poder per dirigir les activitats sense disposar de la majoria dels drets de vot.

En aquests casos, es valora si de forma unilateral es té la capacitat pràctica per dirigir les seves activitats rellevants (financeres, operatives o les relacionades amb el nomenament i la remuneració dels òrgans de direcció, entre d'altres).

Negocis conjunts

L'Entitat considera negocis conjunts les entitats sobre les quals es tenen acords contractuals de control conjunt, en virtut dels quals les decisions sobre les activitats rellevants les prenen de forma unànime les entitats que comparteixen el control i tenen dret als seus actius nets.

Entitats associades

Les entitats associades són aquelles sobre les quals l'Entitat, directament o indirectament, exerceix una influència significativa i no són entitats dependents o negocis conjunts. La influència significativa es fa palesa, en la majoria dels casos, mitjançant una participació igual o superior al 20% dels drets de vot de l'entitat participada. Si els drets de vot són inferiors al 20%, la influència significativa quedarà palesa si es dona alguna de les circumstàncies assenyalades en la Circular 4/2017. Entre aquestes hi ha el fet de tenir representació en el consell d'administració, participar en els processos de fixació de polítiques de la participada, l'existència de transaccions d'importància relativa entre l'entitat i la participada, l'intercanvi de personal directiu o el subministrament d'informació tècnica essencial.

Excepcionalment, no tenen la consideració d'entitats associades aquelles entitats en què es mantenen drets de vot en l'entitat participada superiors al 20%, però en què es pot demostrar clarament que aquesta influència no existeix i, per tant, l'Entitat no té el poder d'intervenir en les polítiques financeres i operatives. D'acord amb aquests criteris, al tancament de l'exercici, l'Entitat manté diverses inversions, d'imports poc significatius, amb participacions entre el 20% i el 50% classificades en «Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global».

Erste Group Bank, AG

La inversió més representativa en què es té una influència significativa amb un percentatge inferior al 20% és Erste Group Bank AG. En aquest cas, hi ha un acord de soci preferent entre l'accionista de control d'Erste (la Fundació Erste) i CaixaBank que formalitza el caràcter amistós i l'orientació a llarg termini de la inversió, un acord de cooperació empresarial i comercial entre Erste i CaixaBank. De conformitat amb l'acord esmentat, CaixaBank i) té dret a designar dos consellers en el Consell de Vigilància d'Erste; ii) vota en la Junta General d'Accionistes en el mateix sentit que la Fundació Erste pel que fa únicament a l'elecció de membres del Consell de Vigilància, i iii) forma part del grup de socis estables del banc austríac, juntament amb un grup de caixes austríaques i algunes de les seves fundacions, i el holding WSW, i manté conjuntament una participació d'al voltant del 30% del capital.

Valoració i deteriorament

Les inversions en el patrimoni d'empreses del grup, negocis conjunts i associades es valoren inicialment al cost, que equival al valor raonable de la contraprestació lliurada més els costos de transacció que són atribuïbles directament a aquesta. Forma part de la valoració inicial l'import dels drets preferents de subscripció que, si escau, s'hagin adquirit.

Amb posterioritat, aquestes inversions es valoren pel seu cost menys, si escau, l'import acumulat de les correccions valoratives per deteriorament.

Com a mínim al tancament de l'exercici, i sempre que es tinguin proves objectives que el valor en llibres no pugui ser recuperable, s'efectua el test de deteriorament corresponent per quantificar la possible correcció valorativa. Aquesta correcció valorativa es calcula com la diferència entre el valor en llibres i l'import recuperable. Aquest s'entén com l'import més elevat entre el seu valor raonable en aquell moment, menys els costos de venda, i el valor en ús de la inversió.

Les correccions valoratives per deteriorament i, si escau, la seva reversió es registren com una despesa o un ingrés, respectivament, en el compte de pèrdues i guanys.

La reversió d'un deteriorament tindrà com a límit el valor en llibres de la inversió que estaria reconeguda en la data de reversió si no s'hagués registrat el deteriorament de valor.

2.2. Instruments financers

Classificació dels actius financers

A continuació es detallen els criteris establerts pel marc normatiu comptable per a la classificació d'instruments financers:

Fluxos d'efectiu contractuals	Model de negoci	Classificació d'actius financers (AF)
Pagaments, només, de principal i interessos sobre l'import de principal pendent en dates especificades (Test SPPI)	Amb objectiu de percebre fluxos d'efectiu contractuals.	AF a cost amortitzat.
	Amb objectiu de percebre fluxos d'efectiu contractuals i venda.	AF a valor raonable amb canvis en un altre resultat global.
Altres – No test SPPI	Instruments derivats designats com a instruments de cobertura comptable.	Derivats – Comptabilitat de cobertures.
	S'originen o adquireixen amb l'objectiu de fer-los a curt termini.	AF a valor raonable amb canvis en resultats.
	Són part d'un grup d'instruments financers identificats i gestionats conjuntament per al qual hi hagi evidència d'actuacions recents per obtenir guanys a curt termini.	
	Són instruments derivats que no compleixen la definició de contracte de garantia financera ni han estat designats com a instruments de cobertura comptable.	
	Resta.	AF no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats.

Constitueixen una excepció als criteris generals de valoració descrits anteriorment les inversions en instruments de patrimoni diferents d'empreses del grup, negocis conjunts i associades. Amb caràcter general, l'Entitat exerceix l'opció en el reconeixement inicial i de forma irrevocable per incloure en la cartera d'actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global inversions en instruments de patrimoni net que no es classifiquen com a mantinguts per negociar i que, en cas de no exercir aquesta opció, es classificarien com a actius financers obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats.

Respecte a l'avaluació del model de negoci, aquest no depèn de les intencions per a un instrument individual, sinó que es determina per a un conjunt d'instruments, prenent en consideració la freqüència, l'import i calendari de les vendes en exercicis anteriors, els motius d'aquestes vendes i les expectatives en relació amb les vendes futures. Les vendes poc freqüents o poc significatives, aquelles properes al venciment de l'actiu i les motivades per increments del risc de crèdit dels actius financers o per gestionar el risc de concentració, entre d'altres, poden ser compatibles amb el model de mantenir actius per rebre fluxos d'efectiu contractuals.

Cal destacar que la realització de vendes d'actius financers mantinguts en la cartera de cost amortitzat per un canvi d'intenció de l'Entitat com a conseqüència dels efectes de la COVID-19 no es considera com un canvi de model de negoci ni suposa una reclassificació comptable dels títols mantinguts en aquesta cartera, atès que aquests es van classificar correctament en el moment en què es va avaluar el model de negoci, sense que la crisi global provocada per la COVID-19 fos un escenari raonablement possible en aquell moment. En el cas en què les vendes fetes i les que s'esperen dur a terme durant el període associat a la crisi siguin significatives en valor o freqüència, i partint de les excepcions que té en compte el marc normatiu, considerem que aquestes també serien congruents amb un model de negoci de mantenir els actius financers per obtenir els fluxos d'efectiu contractual, atès que és evident que les condicions actuals i els motius que originen la necessitat de dur a terme vendes d'actius classificats en la cartera de cost amortitzat són i seran totalment extraordinàries i transitòries i poden emmarcar-se en un període de temps identificable.

En particular, l'expectativa de l'Entitat de fer vendes freqüents i de caràcter significatiu de préstecs (o actius financers similars) que han experimentat un deteriorament en el risc de crèdit no és inconsistent amb la classificació d'aquests préstecs en el model de negoci de mantenir els actius financers per percebre els seus fluxos d'efectiu contractual. Aquestes vendes no es computen a l'efecte de determinar la freqüència de les vendes i la seva significança i queden, per tant, excloses de les ràtios de seguiment.

Respecte l'avaluació relativa a si els fluxos d'efectiu d'un instrument són només pagaments de principal i interessos, l'Entitat en fa una de judicis quan avalua aquest compliment (test SPPI), i els més significatius són els que s'enumeren a continuació:

- Valor temporal dels diners modificat: per avaluar si el tipus d'interès d'una operació incorpora alguna contraprestació diferent de la vinculada als transcurso del temps, l'Entitat considera factors com la moneda en què es denomini l'actiu financer i el termini per al qual s'estableix el tipus d'interès. En particular, l'Entitat fa una anàlisi periòdica per a les operacions que presenten una diferència entre el tenor i la freqüència de revisió, les quals es comparen amb un instrument que no presenti aquesta diferència dins un llindar de tolerància.
- Exposició a riscos no relacionats amb un acord bàsic de préstec: es considera si els termes contractuals dels actius financers introdueixen exposició a riscos o volatilitat en els fluxos d'efectiu contractuals que no estarien presents en un acord bàsic de préstec, com ara l'exposició a canvis en els preus de les accions o de primeres matèries cotitzades, casos en què no es considerarien que passen el test SPPI.
- Clàusules que modifiquen el calendari o l'import dels fluxos: l'Entitat considera l'existència de condicions contractuals en virtut de les quals pot modificar-se el calendari o l'import dels fluxos contractuals de l'actiu financer. És el cas de: (i) actius amb unes condicions contractuals que permeten l'amortització anticipada total o parcial del principal; (ii) actius en què es permet contractualment ampliar la seva durada, o (iii) aquells actius per als quals els pagaments d'interessos poden variar depenent d'una variable no financera especificada en el contracte. En aquests casos, s'avalua si els fluxos contractuals que es poden generar durant la vida de l'instrument degut a aquesta condició contractual són només pagaments de principal i interessos de l'import de principal pendent, que poden incloure una compensació addicional raonable per la finalització anticipada del contracte.
- Palanquejament: els actius financers amb palanquejament, és a dir, aquells en què la variabilitat dels fluxos contractuals s'incrementa, cosa que fa que no tinguin les característiques econòmiques de l'interès, no poden considerar-se actius financers que compleixin el test SPPI (per exemple, instruments derivats, com els contractes simples d'opció).
- Subordinació i pèrdua del dret de cobrament: l'Entitat avalua les clàusules contractuals que puguin resultar en una pèrdua dels drets de cobrament sobre els imports de principal i interessos sobre el principal pendent.
- Divisa: en l'anàlisi de si els fluxos contractuals són únicament pagaments del principal i interessos sobre l'import del principal pendent, l'Entitat té en compte la moneda en què està denominat l'actiu financer per valorar les característiques dels fluxos contractuals, per exemple, en avaluar l'element del valor temporal dels diners partint de la referència utilitzada per a la fixació del tipus d'interès de l'actiu financer.
- Instruments vinculats contractualment: respecte de les posicions en instruments vinculats contractualment, es fa una anàlisi look through, a partir de la qual es considera que els fluxos derivats d'aquest tipus d'actius consisteixen únicament en pagaments de principal i interessos sobre el principal pendent si:
 - ◆ les condicions contractuals del tram la classificació del qual s'està avaluant (sense examinar el conjunt subjacent d'instruments financers) donen lloc a fluxos d'efectiu que són únicament pagaments de principal i interessos sobre el principal pendent (per exemple, tipus d'interès del tram no vinculat a índex de primeres matèries);

- ◆ el conjunt subjacent d'instruments financers està compost per instruments que tinguin fluxos contractuals que siguin només pagaments de principal i interessos sobre el principal pendent; i
- ◆ l'exposició al risc de crèdit corresponent al tram és igual o millor que l'exposició al risc de crèdit del conjunt subjacent d'instruments financers (per exemple, la qualificació creditícia del tram la classificació del qual s'està avaluant és igual o millor que la que s'aplicaria a un tram únic format pel conjunt subjacent d'instruments financers). Per tant, si el ràting del tram és igual al del vehicle o superior, es considerarà que compleix aquesta condició.

El conjunt subjacent a què es fa referència en l'apartat ii) anterior podrà incloure, a més, instruments que redueixin la variabilitat dels fluxos d'aquest conjunt d'instruments de manera que, quan es combinin amb aquests, donin lloc a fluxos que siguin només pagaments de principal i interessos sobre el principal pendent (per exemple, una opció sostre o sòl de tipus d'interès o un contracte que redueixi el risc de crèdit dels instruments). També pot incloure instruments que permetin alinear els fluxos dels trams amb els fluxos del conjunt d'instruments subjacents per resoldre exclusivament les diferències en el tipus d'interès, la moneda en què es denominin els fluxos (inclosa la inflació) i el calendari de fluxos.

- Actius sense responsabilitat personal (sense recurs): el fet que no existeixi responsabilitat personal respecte d'un actiu financer no implica que aquest actiu s'hagi de considerar un actiu financer No SPPI. En aquestes situacions, el Grup avalua els actius subjacents o els fluxos d'efectiu per determinar si consisteixen únicament en pagaments de principal i interessos sobre el principal pendent, independentment de la naturalesa dels subjacents.

En particular, en el cas d'operacions de finançament de projectes que es reemborsen exclusivament amb els ingressos dels projectes finançats, l'Entitat analitza si els fluxos determinats contractualment com a principal i interessos representen efectivament el pagament de principal i interessos sobre el principal pendent.

- Compensació negativa (clàusules simètriques): determinats instruments incorporen una condició contractual que possibilita que, en cas que es produeixi l'amortització anticipada total o parcial del principal pendent, la part que finalitza el contracte de manera anticipada —bé sigui el deutor o el creditor— pugui rebre una compensació addicional raonable malgrat ser la part que fa aquesta acció. És el cas, per exemple, de les anomenades clàusules simètriques, presents en determinats instruments de finançament a tipus fix, que estipulen que en el moment en què el creditor executa l'opció d'amortitzar anticipadament ha d'existir una compensació per la finalització del contracte de manera anticipada, que resultarà a favor del deutor o del creditor, depenent de com hagin evolucionat els tipus d'interès des del moment en què s'origina el contracte fins a la data en què s'acaba de manera anticipada.

El fet que un instrument financer incorpori aquest terme contractual, conegut com a compensació negativa, no suposa que l'instrument en qüestió s'hagi de considerar No SPPI. Un instrument financer que en qualsevol cas hagués complert amb els condicionants per ser considerat SPPI compliant, excepte pel fet d'incorporar una compensació addicional raonable per la finalització anticipada del contracte (que rebrà o pagarà la part que decideix finalitzar el contracte anticipadament), serà elegible per valorar-se a cost amortitzat o a valor raonable amb canvis en un altre resultat global, segons determini el model de negoci.

En els casos en què una característica d'un actiu financer no sigui congruent amb un acord bàsic de préstec —és a dir, si hi ha característiques de l'actiu que donen lloc a fluxos contractuals diferents de pagaments del principal i interessos sobre el principal pendent—, el Grup avaluarà la rellevància i la probabilitat d'ocurrència per determinar si aquesta característica o aquest element s'ha de tenir en compte en l'avaluació del test SPPI.

Respecte a la significativitat d'una característica d'un actiu financer, la valoració que l'Entitat fa consisteix a estimar l'impacte que aquesta pot tenir sobre els fluxos contractuals. L'impacte d'un element no és significatiu quan suposa una variació en els fluxos d'efectiu esperats inferior al 5%. Aquest llindar de tolerància es determina segons els fluxos contractuals esperats sense descomptar.

Si la característica d'un instrument pot tenir un efecte significatiu sobre els fluxos contractuals, però aquesta característica de fluxos afecta els fluxos contractuals de l'instrument només en el moment en què es produeix un fet que és extremadament excepcional, altament anòmal i molt improbable que passi, l'Entitat no prendrà en consideració aquesta característica o element a l'hora d'avaluar si els fluxos d'efectiu contractuals de l'instrument són únicament pagaments de principal i interessos sobre el principal pendent.

Classificació dels passius financers

Els passius financers es classifiquen en les categories següents: «Passius financers mantinguts per negociar», «Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats» i «Passius financers a cost amortitzat», llevat que s'hagin de presentar com a

«Passius inclosos en grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda» o corresponguin a «Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura de risc d'interès» o «Derivats – Comptabilitat de cobertures», que es presenten de forma independent.

Particularment, en la cartera de «Passius financers a cost amortitzat»: es registren els passius financers que no s'han classificat com a mantinguts per negociar o com a altres passius financers a valor raonable amb canvis en resultats. Els saldos que es registren en aquesta categoria responen a l'activitat típica de captació de fons de les entitats de crèdit, independentment de la forma d'instrumentalització i el termini de venciment.

Reconeixement inicial i valoració

En el moment del seu reconeixement inicial, tots els instruments financers es registren pel seu valor raonable. Per als instruments financers que no es registren a valor raonable amb canvis en resultats, l'import del valor raonable s'ajusta afegint o deduint els costos de transacció directament atribuïbles a la seva adquisició o emissió. En el cas dels instruments financers a valor raonable amb canvis en resultats, els costos de transacció directament atribuïbles es reconeixen immediatament en els comptes de pèrdues i guanys.

Els costos de transacció es defineixen com a despeses directament atribuïbles a l'adquisició o disposició d'un actiu financer, o a l'emissió o assumptió d'un passiu financer, en què no s'hauria incorregut si l'Entitat no hagués fet la transacció. Entre aquests s'inclouen les comissions pagades a intermediaris (com les de prescriptors); les despeses de formalització hipotecària a càrrec de l'Entitat i part de les despeses de personal dels centres d'admissió de riscos. En cap cas es consideren com a costos de transacció les despeses administratives internes, ni tampoc les despeses derivades d'estudis i anàlisis prèvies.

L'Entitat identifica a través d'eines de comptabilitat analítica els costos de transacció directes i incrementals de les operacions d'actiu. Aquests costos s'inclouen en la determinació del tipus d'interès efectiu, i el minoren per als actius financers, per la qual cosa es periodifiquen durant la durada de l'operació.

Valoració posterior dels actius financers

Després del seu reconeixement inicial, l'Entitat valora un actiu financer a cost amortitzat, a valor raonable amb canvis en un altre resultat global, a valor raonable amb canvis en resultats o al cost.

Les partides a cobrar per operacions comercials que no tenen un component significatiu de finançament i els crèdits comercials i instruments de deute a curt termini que es valoren inicialment pel preu de la transacció o el seu principal, respectivament, es continuen valorant per aquest import menys la correcció de valor per deteriorament estimada conforme es descriu a la Nota 2.7.

Ingressos i despeses dels actius i passius financers

Els ingressos i les despeses dels instruments financers es reconeixen amb els criteris següents:

Cartera		Reconeixement d'ingressos i despeses
Actius financers	A cost amortitzat	Interessos meritats: en el compte de pèrdues i guanys amb el tipus d'interès efectiu de l'operació sobre l'import en llibres brut de l'operació (excepte en el cas d'actius dubtosos, en què s'aplica sobre el valor net comptable). Resta de canvis de valor: ingrés o despesa quan l'instrument financer sigui baixa del balanç, es reclassifiqui o es produeixin pèrdues per deteriorament de valor o guanys per a la seva recuperació posterior.
	A valor raonable amb canvis en resultats	Canvis de valor raonable: els canvis de valor raonable es registren directament en el compte de pèrdues i guanys, distingint, per als instruments que no siguin derivats, entre la part atribuïble als rendiments meritats de l'instrument, que es registrarà com a interessos o com a dividends segons la seva naturalesa, i la resta, que es registrarà com a resultats d'operacions financeres en la partida que correspongui. Interessos meritats: corresponents als instruments de deute, es calculen aplicant el mètode del tipus d'interès efectiu.
	A valor raonable amb canvis en un altre resultat global (*)	- Interessos o dividends meritats, en el compte de pèrdues i guanys. Els interessos, igual que els actius a cost amortitzat. - Les diferències de canvis en el compte de pèrdues i guanys quan són actius financers monetaris i en un altre resultat global quan es tracti d'actius financers no monetaris. - Els instruments de deute, les pèrdues per deteriorament de valor o els guanys per a recuperació posterior en el compte de pèrdues i guanys. - La resta de canvis de valor es reconeixen en un altre resultat global.
Passius financers	A cost amortitzat	Interessos meritats: en el compte de pèrdues i guanys amb el tipus d'interès efectiu de l'operació sobre l'import en llibres brut de l'operació, excepte en el cas de les emissions Tier1, en què es reconeixen els cupons discrecionals en reserves. Resta de canvis de valor: ingrés o despesa quan l'instrument financer sigui baixa del balanç o es reclassifiqui.
	A valor raonable amb canvis a resultats	Canvis de valor raonable: canvis de valor d'un passiu financer designat a valor raonable amb canvis en resultats, en cas que sigui aplicable, de la forma següent: a) l'import del canvi en el valor raonable del passiu financer atribuïble a canvis en el risc de crèdit propi d'aquest passiu es reconeix en un altre resultat global, que es transferiria directament a una partida de reserves si es produís la baixa d'aquest passiu financer, i b) l'import restant del canvi en el valor raonable del passiu es reconeix en el resultat de l'exercici. Interessos meritats: corresponents als instruments de deute, es calculen aplicant el mètode del tipus d'interès efectiu.

(*) D'aquesta manera, quan un instrument de deute es valora a valor raonable amb canvis en un altre resultat global, els imports que es reconeixen en el resultat de l'exercici seran els mateixos que es reconeixien si es valorés a cost amortitzat.

Quan un instrument de deute a valor raonable amb canvis en un altre resultat global es dona de baixa del balanç, la pèrdua o guany acumulat en el patrimoni net es reclassifica i passa al resultat del període. En canvi, quan un instrument de patrimoni net a valor raonable amb canvis en un altre resultat global es dona de baixa del balanç, l'import de la pèrdua o guany registrat en un altre resultat global acumulat no es reclassifica al compte de pèrdues i guanys, sinó a una partida de reserves.

Per a cadascuna de les carteres anteriors, el reconeixement canviaria si aquests instruments formessin part d'una relació de cobertura (vegeu l'apartat 2.3).

Reclassificacions entre carteres d'instruments financers

Únicament si l'Entitat decidís canviar el seu model de negoci per a la gestió d'actius financers, reclassificaria tots els actius financers afectats segons els requeriments disposats a la NIIF 9. Aquesta reclassificació es faria de forma prospectiva des de la data de la reclassificació. D'acord amb l'enfocament de la NIIF 9, amb caràcter general els canvis en el model de negoci ocorren amb molt poca freqüència. Els passius financers no es poden reclassificar entre carteres.

2.3. Cobertures comptables

L'Entitat utilitza derivats financers com a eina de gestió dels riscos financers, principalment el risc estructural de tipus d'interès (vegeu Nota 3). Quan aquestes operacions compleixen determinats requisits, es consideren «de cobertura».

Quan es designa una operació com de cobertura, es fa des del moment inicial de l'operació o dels instruments inclosos en la cobertura esmentada, i es documenta una nota tècnica de l'operació de conformitat amb la normativa vigent. En la documentació de les operacions de cobertura s'identifica clarament l'instrument o instruments coberts i l'instrument o instruments de cobertura, a més

de la naturalesa del risc que es pretén cobrir, i la manera com l'Entitat avalua si la relació de cobertura compleix els requisits d'eficàcia de la cobertura (juntament amb la seva anàlisi de les causes d'ineficàcia de la cobertura i el mode de determinar la ràtio de cobertura).

Amb la finalitat de verificar el requisit d'eficàcia:

- A** Hi ha d'haver una relació econòmica entre la partida coberta i l'instrument de cobertura,
- B** El risc de crèdit de la contrapart de la partida coberta o de l'instrument de cobertura no ha d'exercir un efecte dominant sobre els canvis de valor resultants d'aquesta relació econòmica, i
- C** S'ha de complir la ràtio de cobertura de la relació de cobertura comptable, entesa com la quantitat de partida coberta entre la quantitat d'instrument de cobertura, ha de ser la mateixa que la ràtio de cobertura que s'usi a l'efecte de gestió.

Cobertures de valor raonable

Les cobertures de valor raonable cobreixen l'exposició a la variació en el valor raonable d'actius i passius financers o de compromisos en ferm encara no reconeguts, o d'una porció identificada dels esmentats actius, passius o compromisos en ferm, atribuïble a un risc en particular i sempre que afectin el compte de pèrdues i guanys.

En les cobertures de valor raonable, les diferències de valor produïdes tant en els elements de cobertura com en els elements coberts, per la part corresponent al tipus de risc cobert, es reconeixen de manera asimètrica en funció de si l'element cobert és un instrument de deute o un instrument de patrimoni:

- Instruments de deute: les diferències de valor produïdes tant en els elements de cobertura com en els elements coberts, per la part corresponent al tipus de risc cobert, es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys, a l'apartat «Guanys o pèrdues resultants de la comptabilitat de cobertures (net)». Amb caràcter particular, en les macrocobertures de valor raonable, les diferències de valoració dels elements coberts tenen la seva contrapartida als capítols «Actiu – Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès» o «Passiu – Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès» del balanç, en funció de la naturalesa de l'element cobert, en lloc de registrar-se als epígrafs on apareixen registrats els elements coberts.
- Instruments de patrimoni: les diferències de valor produïdes tant en els elements de cobertura com en els elements coberts, per la part corresponent al tipus de risc cobert, es reconeixen a l'apartat «Un altre resultat global acumulat – Elements que no poden reclassificar-se en resultats – Ineficàcia de la cobertura de cobertures de valor raonable per a instruments de patrimoni mesurats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global» del balanç.

Quan els derivats de cobertura deixen de complir els requisits per ser-ho, es reclassifiquen com a derivats de negociació. L'import dels ajustos prèviament registrats a l'element cobert s'imputa de la manera següent:

- Instruments de deute: s'imputen a l'epígraf «Guanys o pèrdues resultants de la comptabilitat de cobertures (net)» del compte de pèrdues i guanys utilitzant el mètode del tipus d'interès efectiu resultant en la data d'interrupció de la cobertura.
- Instruments de patrimoni: es reclassifiquen a reserves des de l'epígraf «Un altre resultat global acumulat – Elements que no poden reclassificar-se en resultats – Ineficàcia de la cobertura de cobertures de valor raonable per a instruments de patrimoni mesurats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global» del balanç.

Cobertures de fluxos d'efectiu

Les cobertures de fluxos d'efectiu cobreixen la variació dels fluxos d'efectiu que s'atribueixen a un risc particular associat a un actiu o passiu financer o una transacció prevista altament probable, sempre que pugui afectar el compte de pèrdues i guanys.

L'import dels ajustos sobre l'element de cobertura es registra al capítol «Un altre resultat global acumulat – Elements que es poden reclassificar en resultats – Derivats de cobertura. Reserves de cobertura de fluxos d'efectiu [part eficaç]», on es mantindran fins que la transacció coberta es produeixi, moment en què es registrarà en el compte de pèrdues i guanys de forma simètrica als fluxos d'efectiu coberts, llevat que es prevegi que no es farà la transacció, cas en el qual es registrarà immediatament. Els elements coberts es registren d'acord amb els criteris explicats a la Nota 2.2, sense cap modificació pel fet de ser considerats instruments coberts.

2.4. Compensació d'actius i passius financers

Els actius i passius financers es compensen, i en conseqüència es presenten en el balanç pel seu import net, només quan es té el dret, legalment exigible, de compensar els imports dels instruments esmentats i la intenció de liquidar la quantitat neta, o de realitzar l'actiu i procedir al pagament del passiu de forma simultània, prenent en consideració el següent:

- El dret, exigible legalment, de compensar els imports reconeguts no ha de dependre d'un esdeveniment futur i ha de ser legalment executable en totes les circumstàncies, inclosos els casos d'impagament o insolvència de qualsevol de les parts.
- S'admeten com a equivalents a «liquidacions per l'import net» aquelles liquidacions en què es compleixin les condicions següents: s'elimini gairebé tot el risc de crèdit i de liquiditat; i la liquidació de l'actiu i del passiu es faci en un únic procés de liquidació.

A continuació es presenta el detall de les operacions compensades:

COMPENSACIÓ D'ACTIUS I PASSIUS FINANCERS

(Milions d'euros)

	30-06-2020			31-12-2019		
	IMPORT BRUT RECONEGUT (A)	IMPORT COMPENSAT EN BALANÇ (B)	IMPORT NET EN BALANÇ (C=A-B)	IMPORT BRUT RECONEGUT (A)	IMPORT COMPENSAT EN BALANÇ (B)	IMPORT NET EN BALANÇ (C=A-B)
ACTIU						
Actius financers mantinguts per negociar -						
Derivats	20.449	5.785	14.664	17.348	4.183	13.165
Actius financers a cost amortitzat - Préstecs i bestretes	229.495	5.025	224.470	212.877	3.934	208.943
De què: Col·laterals	2.808	2.808		2.372	2.372	
De què: Adquisició temporal d'actius*	1.521	1.521		572	572	
De què: Operativa de Tax Lease	696	696		990	990	
Derivats - Comptabilitat de cobertures	2.174	1.765	409	2.133		2.133
PASSIU						
Passius financers mantinguts per negociar -						
Derivats	19.544	9.825	9.719	16.820	8.010	8.810
Passius financers a cost amortitzat	313.933	2.217	311.716	260.982	107	260.875
De què: Altres passius financers					(1.455)	1.455
De què: Tax Lease	1.521	1.521		572	572	
De què: Cessió temporal d'actius*	696	696		991	990	1
Derivats - Comptabilitat de cobertures	683	533	150	442		442

(*) Operacions d'intercanvi de col·laterals materialitzades mitjançant operacions amb pacte de recompra; no es permet la cancel·lació separada. Es formalitzen, amb caràcter general, a 12 mesos.

2.5. Baixa d'instruments financers

Un actiu financer es dona totalment o parcialment de baixa en el balanç quan expiren els drets contractuals sobre els fluxos d'efectiu de l'actiu financer o quan es transfereixen a un tercer separat de l'entitat.

El tractament comptable que s'aplica a les transferències d'actius està condicionat pel grau i la manera en què es traspassen a tercers els riscos i beneficis associats a la propietat dels actius que es transfereixen:

- Si es transfereixen de manera substancial a tercers els riscos i avantatges inherents a la propietat de l'actiu financer (en cas, entre altres, de vendes incondicionals, vendes amb pacte de recompra pel seu valor raonable en la data de recompra, vendes d'actius financers amb una opció de compra adquirida o de venda emesa profundament fora de diner i en les titulitzacions d'actius en què el cedent no reté finançaments subordinats ni concedeix cap tipus de millora creditícia als nous titulars), aquest es dona de baixa del balanç i es reconeix simultàniament qualsevol dret o obligació retingut o sorgit com a conseqüència de la transferència.

- Si es retenen substancialment els riscos i avantatges inherents a la propietat de l'actiu financer transferit (en cas, entre altres, de vendes d'actius financers amb pacte de recompra per un preu fix o pel preu de venda més la rendibilitat habitual d'un prestador, contractes de préstec de valors en què el prestatari té l'obligació de tornar aquests o similars) no es dona de baixa del balanç i es continua valorant amb els mateixos criteris utilitzats abans de la transferència i es reconeix comptablement:
 - ◆ Un passiu financer associat per un import igual al de la contraprestació rebuda, que es valora posteriorment al seu cost amortitzat, llevat que compleixi els requisits per classificar-lo com a altres passius a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys.
 - ◆ Els ingressos de l'actiu financer transferit, però no donat de baixa, i les despeses del nou passiu financer, sense compensar.
- Si ni es transfereixen ni es retenen substancialment els riscos i avantatges inherents a la propietat de l'actiu financer transferit (en cas, entre altres, de vendes d'actius financers amb opció de compra adquirida o de venda emesa no profundament dins ni fora de diner, titulitzacions en què el cedent assumeix finançament subordinat o un altre tipus de millores creditícies per una part de l'actiu transferit), es distingeix entre:
 - ◆ Si l'entitat cedent no reté el control de l'actiu financer transferit, es dona de baixa del balanç i es reconeix qualsevol dret o obligació retingut o sorgit com a conseqüència de la transferència.
 - ◆ Si l'entitat cedent reté el control de l'actiu financer transferit, el continua reconeixent en el balanç per un import igual a la seva exposició als canvis de valor que pugui experimentar i reconeix un passiu associat a l'actiu financer transferit. L'import net de l'actiu transferit i el passiu associat és el cost amortitzat dels drets i obligacions retinguts, si l'actiu es mesura pel cost amortitzat, o el valor raonable dels drets i obligacions retinguts, si l'actiu transferit es mesura pel seu valor raonable.

D'acord amb els termes dels contractes de cessió, gairebé la totalitat de la cartera d'inversions creditícies titulitzada per l'Entitat no compleix els requisits per donar-la de baixa del balanç.

De la mateixa manera, els passius financers es donaran de baixa del balanç quan s'hagin pagat o cancel·lat les obligacions derivades del contracte, o quan hagin expirat.

2.6. Garanties financeres

Garanties financeres concedides

Es consideren garanties financeres els contractes pels quals s'exigeix a l'emissor la realització de pagaments específics per reemborsar al creditor pel deute incorregut quan un deutor específic incompleix les seves obligacions de pagament contractuals, independentment de la manera en què estigui instrumentada l'obligació, ja sigui una fiança (incloses aquelles per a la participació en subhastes i concursos), avals financers i tècnics, promeses d'aval formalitzades irrevocables, contractes d'assegurança o derivats de crèdit.

Els avals financers són qualsevol tipus d'avals que garanteixen, directament o indirectament, instruments de deute, com ara préstecs, crèdits, operacions d'arrendament financer i ajornament en el pagament de tot tipus de deutes.

Totes aquestes operacions es registren en la promemòria del balanç en comptes d'ordre en la categoria de «Garanties concedides».

En formalitzar-se garanties financeres i contractes de garantia, es reconeixen pel seu valor raonable més els costos de transacció, entès com la prima rebuda més el valor actual dels fluxos d'efectiu futurs, a l'epígraf de l'actiu «Actius financers a cost amortitzat», amb contrapartida a l'epígraf «Passius financers a cost amortitzat – Altres passius financers» o al capítol «Altres passius». Els canvis en el valor raonable dels contractes es registren com a ingrés financer en el compte de pèrdues i guanys.

Les carteres de garanties financeres i contractes de garantia, independentment del titular, la instrumentació o altres circumstàncies, s'analitzen periòdicament per determinar el risc de crèdit al qual estan exposades i, si escau, estimar l'import de les provisions que es constituïran. En aquest procés s'apliquen criteris similars als establerts per quantificar les pèrdues per deteriorament d'instruments de deute valorats al seu cost amortitzat, que es comenten en la Nota 19 següent, excepte en el cas dels avals tècnics, als quals se'ls apliquen els criteris continguts en la Nota 2.20.

Les provisions constituïdes per a aquests contractes figuren registrades a l'epígraf «Provisions – Compromisos i garanties concedits» del passiu del balanç, i en «Provisions – Restants provisions»; en aquest últim epígraf en cas que les garanties financeres concedides siguin qualificades d'operacions fallides pendents d'executar per tercers. Les dotacions i reversions de les provisions es registren en el compte de pèrdues i guanys.

En cas que sigui necessari constituir una provisió específica per contractes de garantia financera, les comissions atribuïbles pendents de meritació es reclassifiquen des de l'epígraf «Passius financers a cost amortitzat – Altres passius financers» a l'epígraf «Provisions – Compromisos i garanties concedits».

Garanties financeres rebudes

L'Entitat no ha rebut garanties significatives sobre les quals s'estigui autoritzat a vendre o pignorar sense que s'hagi produït un impagament per part del propietari de la garantia, excepte per les pròpies de l'activitat de tresoreria (vegeu Nota 3.12.).

2.7. Deteriorament del valor dels actius financers

L'Entitat aplica els requisits sobre deteriorament del valor als instruments de deute que es valoren a cost amortitzat i a valor raonable amb canvis en un altre resultat global, així com a altres exposicions que comporten risc de crèdit, com compromisos de préstec concedits, garanties financeres concedides i altres compromisos concedits.

L'objectiu dels requeriments del marc normatiu comptable sobre deteriorament de valor és que es reconeguin les pèrdues creditícies esperades de les operacions, avaluades sobre una base col·lectiva o individual, considerant tota la informació raonable i fonamentada disponible, inclosa la de caràcter prospectiu.

Les pèrdues per deteriorament del període en els instruments de deute es reconeixen com una despesa en el compte de pèrdues i guanys. Les pèrdues per deteriorament en els instruments de deute a cost amortitzat es reconeixen contra un compte corrector de provisions que redueix l'import en llibres de l'actiu, mentre que les d'aquells a valor raonable amb canvis en un altre resultat global es reconeixen contra un altre resultat global acumulat.

Les cobertures per pèrdues per deteriorament en les exposicions que comporten risc de crèdit diferents dels instruments de deute es registren com una provisió a l'epígraf «Provisions – Compromisos i garanties concedits» del passiu del balanç. Les dotacions i reversions d'aquestes cobertures es registren amb càrrec al compte de pèrdues i guanys.

A l'efecte del registre de la cobertura per pèrdues per deteriorament dels instruments de deute, s'han de tenir en compte prèviament les definicions següents:

A Pèrdues creditícies: corresponen a la diferència entre tots els fluxos d'efectiu contractuals carregats a l'Entitat d'acord amb el contracte de l'actiu financer i tots els fluxos d'efectiu que aquesta espera rebre (és a dir, la totalitat de la insuficiència de fluxos d'efectiu), descomptada al tipus d'interès efectiu original o, per als actius financers comprats o originats amb deteriorament creditici, al tipus d'interès efectiu ajustat per la qualitat creditícia, o el tipus d'interès en la data a la qual es refereixen els estats financers quan sigui variable.

En el cas dels compromisos de préstec concedits, es comparen els fluxos d'efectiu contractuals que es deuen a l'Entitat en el cas de la disposició del compromís de préstec i els fluxos d'efectiu que aquesta espera rebre si es disposa del compromís. En el cas de garanties financeres concedides, es consideraran els pagaments que l'Entitat espera fer menys els fluxos d'efectiu que aquesta espera rebre del titular garantit.

L'Entitat estima els fluxos d'efectiu de l'operació durant la seva vida esperada tenint en compte tots els termes i condicions contractuals de l'operació (com opcions d'amortització anticipada, d'ampliació, de rescat i altres de similars). En els casos excepcionals en què no sigui possible estimar la vida esperada de forma fiable, s'utilitza el termini contractual romanent de l'operació, incloses les opcions d'ampliació.

Entre els fluxos d'efectiu que es tenen en compte s'inclouen els procedents de la venda de garanties reals rebudes, tenint en compte els fluxos que s'obtidrien de la seva venda, menys l'import dels costos necessaris per a la seva obtenció, manteniment i posterior venda, o altres millores creditícies que formin part integrant de les condicions contractuals, com les garanties financeres rebudes. Així mateix, en mesurar les pèrdues esperades, l'Entitat també té en compte els possibles ingressos derivats d'escenaris previstos de la venda d'instruments financers.

En aquells casos en què l'estratègia en vigor de l'Entitat per a la reducció dels actius problemàtics prevegi escenaris de venda de préstecs i altres comptes a cobrar que han experimentat un increment en el seu risc de crèdit (exposició classificada en Stage 3), l'Entitat manté qualsevol actiu afectat per aquesta estratègia sota el model de negoci de mantenir els actius per percebre els seus fluxos de caixa contractuals, per la qual cosa es valoren i classifiquen dins la cartera d'«Actius financers a cost amortitzat»

sempre que els seus fluxos siguin només pagaments de principal i interessos. Així mateix, mentre romangui la voluntat de venda, la provisió corresponent per risc de crèdit té en consideració el preu a rebre d'un tercer.

B Pèrdues creditícies esperades: són la mitjana ponderada de les pèrdues creditícies, utilitzant com a ponderacions els riscos respectius que es produeixen esdeveniments d'incompliment. Es tindrà en compte la distinció següent:

- Pèrdues creditícies esperades en la vida de l'operació: són les pèrdues creditícies esperades resultants dels possibles esdeveniments d'incompliment durant la vida esperada de l'operació.
- Pèrdues creditícies esperades en dotze mesos: són la part de les pèrdues creditícies esperades durant la vida de l'operació que correspon a les pèrdues creditícies esperades resultants dels esdeveniments d'incompliment que es poden produir en l'operació durant els dotze mesos següents a la data de referència.

L'import de les cobertures per pèrdues per deteriorament es calcula en funció de si s'ha produït o no un increment significatiu del risc de crèdit des del reconeixement inicial de l'operació, i de si s'ha produït o no un esdeveniment d'incompliment:

Deteriorament observat de risc de crèdit des del seu reconeixement inicial				
Categoria de risc de crèdit	Risc normal Stage 1	Risc normal en vigilància especial Stage 2	Risc dubtós Stage 3	Risc fallit
Criteris de classificació i de traspass	Operacions per a les quals el seu risc de crèdit no ha augmentat significativament des del seu reconeixement inicial.	Operacions per a les quals el risc de crèdit ha augmentat de manera significativa (SICR) però no presenten esdeveniments d'incompliment.	Operacions deteriorament o creditici. Esdeveniment d'incompliment: quan hi ha imports vençuts amb més de 90 dies d'antiguitat.	Operacions per a les quals no es tinguin expectatives raonables de recuperació.
Càlcul de la cobertura de deteriorament	Pèrdues creditícies esperades en dotze mesos.	Pèrdues creditícies esperades en la vida de l'operació.		Reconeixement en resultats de pèrdues per l'import en llibres de l'operació i baixa total de l'actiu.
Càlcul i reconeixement d'interessos	Es calculen aplicant el tipus d'interès efectiu a l'import en llibres brut de l'operació.		Es calculen aplicant el tipus d'interès efectiu al cost amortitzat (ajustat per les correccions de valor per deteriorament).	No es reconeixen en el compte de resultats.
Operacions incloses	Reconeixement inicial dels instruments financers.	- Operacions incloses en un acord de sostenibilitat que no han completat el període de prova. - Operacions d'acreditats en concurs de creditors en què no sigui procedent la seva classificació com a riscos dubtosos o fallits. - Operacions refinançades o reestructurades que no sigui procedent classificar com a dubtoses i encara estan en període de prova. - Operacions amb imports vençuts amb més de 30 dies d'antiguitat. - Operacions en què mitjançant indicadors/ triggers de mercat es pugui determinar que s'ha produït un increment significatiu de risc.	Dubtos per raons de morositat: operacions amb imports vençuts d'antiguitat superior a 90 dies. Operacions en què tots els seus titulars són arrossegadors (criteri de risc persona). Dubtos per raons diferents de morositat: - Operacions que presenten dubtes raonables sobre el seu reemborsament total contractual. - Operacions amb saldos reclamats judicialment. - Operacions en què s'ha iniciat el procés d'execució de la garantia real. - Operacions i garanties dels titulars en concurs de creditors sense petició de liquidació. - Operacions refinançades a les quals correspongui la seva classificació en dubtós. - Les operacions comprades / originades amb deteriorament creditici.	- Operacions de remota recuperació. - Baixes parcials d'operacions sense que es produeixi l'extinció dels drets (fallits parcials). - Operacions dubtoses per raó de morositat quan tinguin una antiguitat en la categoria superior a 4 anys quan l'import no cobert amb garanties eficaces s'hagi mantingut amb una cobertura per risc de crèdit del 100% durant més de 2 anys (llevat de quan hi hagi garanties reals eficaces que cobreixin almenys el 10% de l'import brut). - Operacions amb tots els titulars declarats en concurs de creditors en fase de liquidació (llevat que tinguin garanties reals eficaces que cobreixin almenys el 10% de l'import brut).

L'Entitat classifica com a fallits els instruments de deute, vençuts o no, per als quals, després d'una anàlisi individualitzada, es considera remota la seva recuperació i es procedeix a donar-los de baixa de l'actiu, sens perjudici de les actuacions que es puguin dur a terme per intentar aconseguir el seu cobrament fins que no s'hagin extingit definitivament els seus drets, sigui per prescripció, condonació o altres causes.

S'inclouen en aquesta categoria **i)** les operacions dubtoses per raó de morositat amb una antiguitat superior a 4 anys o, abans d'assolir aquesta antiguitat, quan l'import no cobert amb garanties eficaces s'hagi mantingut amb una cobertura del 100% durant més de 2 anys, així com **ii)** operacions de titulars declarats en concurs de creditors per als quals consti que s'hagi declarat o es declari la fase de liquidació. En els dos supòsits, no es consideren fallits si tenen garanties reals eficaces que cobreixen almenys el 10% de l'import en llibres brut de l'operació.

No obstant això, per classificar en aquesta categoria operacions abans que transcorrin els terminis indicats, serà necessari que l'Entitat provi el caràcter de remota recuperabilitat d'aquestes operacions.

D'acord amb l'experiència de recobraments per part de l'Entitat, es considera remota la recuperació del romanent de les operacions hipotecàries quan no hi ha garanties addicionals una vegada s'ha recuperat el bé i, per tant, aquest romanent es classifica com a fallit.

Quan els fluxos d'efectiu contractuals d'un actiu financer es modifiquen o l'actiu financer s'intercanvia per un altre, i la modificació o intercanvi no dona lloc a la seva baixa del balanç, l'Entitat recalcula l'import en llibres brut de l'actiu financer, considerant els fluxos modificats i el tipus d'interès efectiu aplicable abans de la modificació, i reconeix qualsevol diferència que sorgeixi com una pèrdua o guany per modificació en el resultat del període. L'import dels costos de transacció directament atribuïbles incrementa l'import en llibres de l'actiu financer modificat i s'amortitzaran durant la seva vida romanent, cosa que obligarà l'entitat a recalcular el tipus d'interès efectiu.

Independentment de la seva classificació posterior, en cas que una operació es compri o s'origini amb deteriorament creditici, la seva cobertura seria igual a l'import acumulat dels canvis en les pèrdues creditícies posteriors al reconeixement inicial, i els ingressos per interessos d'aquests actius es calcularien aplicant el tipus d'interès efectiu ajustat per qualitat creditícia al cost amortitzat de l'instrument.

2.8. Operacions de refinançament o reestructuració

D'acord amb el que estableix la normativa, aquestes operacions corresponen a aquelles en què el client ha presentat, o es preveu que pugui presentar, dificultats financeres per atendre les seves obligacions de pagament en els termes contractuals vigents i, per aquest motiu, s'ha procedit a modificar, cancel·lar i/o fins i tot formalitzar una nova operació.

Aquestes operacions es podran materialitzar a través de:

- La concessió d'una nova operació (operació de refinançament) amb què es cancel·len totalment o parcialment altres operacions (operacions refinançades) que van ser prèviament concedides per qualsevol empresa de l'Entitat al mateix titular o altres empreses del seu grup econòmic, passant a estar al corrent de pagament els riscos prèviament vençuts.
- La modificació de les condicions contractuals d'operació existent (operacions reestructurades) de manera que varïi el seu quadre d'amortització (carències, augment del termini, rebaixa del tipus d'interès, modificació del quadre d'amortització, ajornament de tot o part del capital al venciment, etc.).
- L'activació de clàusules contractuals pactades en origen que dilatin el reemborsament del deute (carència flexible).
- La cancel·lació parcial del deute sense que hi hagi aportació de fons del client (adjudicació, compra o dació de les garanties, o condonació de capital, interessos, comissions o qualsevol altra despesa derivada del crèdit atorgat al client).

L'existència d'impagaments previs és un indicatiu de dificultats financeres. Es presumeix, llevat que hi hagi una prova en contra, que hi ha una reestructuració o refinançament quan la modificació de les condicions contractuals afecti operacions que han estat vençudes durant més de 30 dies almenys una vegada en els tres mesos anteriors a la seva modificació. No obstant això, no és condició necessària l'existència d'impagaments previs perquè una operació es consideri de refinançament o reestructurada.

La cancel·lació d'operacions, modificació de condicions contractuals o activació de clàusules que dilatin el reemborsament davant la impossibilitat de fer front a venciments futurs constitueix també un refinançament/reestructuració.

Davant les anteriors, les renovacions i renegociacions es concedeixen sense que el prestatari tingui, o es prevegi que pugui tenir en el futur dificultats financeres; és a dir, es formalitzen per motius comercials i no per tal de facilitar el pagament en la concessió de l'operació.

Perquè una operació pugui considerar-se com a tal, els titulars han de tenir capacitat per obtenir en el mercat, en la data, operacions per un import i amb unes condicions financeres anàlogues a les que li apliqui l'entitat. Aquestes condicions, al seu torn, han d'estar ajustades a les que es concedeixen en aquesta data a titulars amb perfil de risc similar.

Com a norma general, les operacions refinançades o reestructurades i les noves operacions efectuades per al seu refinançament es classifiquen en la categoria de risc normal en vigilància especial. Tanmateix, tenint en compte les característiques concretes de l'operació, es classifiquen en risc dubtós quan compleixen els criteris generals per classificar com a tals els instruments de deute i, en particular, **i)** operacions sustentades en un pla de negoci inadequat, **ii)** operacions que incloguin clàusules contractuals que dilatin el reemborsament, com ara períodes de carència superiors a 24 mesos, **iii)** operacions que presentin imports donats de baixa del balanç per estimar-se irrecuperables que superin les cobertures que resultin d'aplicar els percentatges establerts per a risc normal en vigilància especial i **iv)** quan les mesures pertinents de reestructuració o refinançament puguin resultar en una reducció de l'obligació financera superior a l'1% del valor actual net dels fluxos d'efectiu esperats. A més, les operacions refinançades no poden migrar a stage 2 fins que no faci 12 mesos que d'amortitzen.

Les operacions refinançades o reestructurades i les noves operacions efectuades per al seu refinançament romanen identificades com en vigilància especial durant un període de prova fins que es compleixin tots els requisits següents:

- Que s'hagi conclòs, després d'una revisió de la situació patrimonial i financera del titular, que no és previsible que pugui tenir dificultats financeres i que, per tant, resulta altament probable que pugui complir les seves obligacions davant l'entitat dins el termini establert i en la forma pertinent.
- Que hagi transcorregut un termini mínim de dos anys des de la data de formalització de l'operació de reestructuració o refinançament o, si és posterior, des de la data de reclasseficació des de la categoria de risc dubtós.
- Que el titular hagi pagat les quotes meritades de principal i interessos des de la data en què s'hagi formalitzat l'operació de reestructuració o refinançament o, si és posterior, des de la data de reclasseficació des de la categoria de dubtós. A més, és necessari: **i)** que el titular hagi satisfet mitjançant pagaments regulars un import equivalent a tots els imports (principal i interessos) que es trobin vençuts en la data de l'operació de reestructuració o refinançament, o que s'hagin donat de baixa com a conseqüència d'aquesta; **ii)** o bé, quan sigui més adequat tenint en compte les característiques de les operacions, que s'hagin verificat altres criteris objectius que demostrin la capacitat de pagament del titular.

L'existència de clàusules contractuals que dilatin el reemborsament, com ara períodes de carència per al principal, implica que l'operació romanguí identificada com a risc normal en vigilància especial fins que es compleixin tots els criteris.

- Que el titular no tingui cap altra operació amb imports vençuts més de 30 dies al final del període.

Quan es compleixen tots els requisits anteriors, les operacions deixen d'estar identificades en els estats financers com a operacions de refinançament, refinançades o reestructurades.

Durant el període de prova anterior, un nou refinançament o reestructuració de les operacions de refinançament, refinançades, o reestructurades, o l'existència d'imports vençuts en aquestes operacions amb una antiguitat superior als 30 dies, suposa la reclasseficació d'aquestes operacions a la categoria de risc dubtós per raons diferents de la morositat, sempre que estiguin classificades en la categoria de risc dubtós abans de l'inici del període de prova.

Les operacions refinançades o reestructurades i les noves operacions efectuades per al seu refinançament romanen identificades com a risc dubtós fins que es verifiquen els criteris generals per als instruments de deute i, en particular, els requisits següents:

- Que hagi transcorregut un període d'un any des de la data de refinançament o reestructuració.
- Que el titular hagi pagat les quotes meritades de principal i interessos (és a dir, al corrent de pagament) i hagi reduït el principal renegociat, des de la data en què s'hagi formalitzat l'operació de reestructuració o refinançament o, si és posterior, des de la data de reclasseficació d'aquella a la categoria de dubtós.
- Que s'hagi satisfet mitjançant pagaments regulars un import equivalent a tots els imports, principal i interessos, que es trobin vençuts en la data de l'operació de reestructuració o refinançament, o que s'hagin donat de baixa com a conseqüència d'aquesta, o bé, quan sigui més adequat tenint en compte les característiques de les operacions, que s'hagin verificat altres criteris objectius que demostrin la capacitat de pagament.

- Que el titular no tingui cap altra operació amb imports vençuts en més de 90 dies en la data de reclassificació a la categoria de risc normal en vigilància especial de l'operació de refinançament o reestructurada.

2.9. Operacions en moneda estrangera

La moneda funcional i la moneda de presentació de l'Entitat és l'euro, i els saldos i les transaccions expressats en monedes diferents de l'euro estan expressats en moneda estrangera.

Totes les transaccions en moneda estrangera es registren en el moment del seu reconeixement inicial, aplicant-hi la taxa de canvi de comptat entre la moneda funcional i la moneda estrangera.

Al final de cada període sobre el qual s'informa, les partides monetàries en moneda estrangera es converteixen a euros utilitzant el tipus de canvi mitjà del mercat de divises de comptat corresponent als tancaments de cada exercici. Les partides no monetàries valorades a cost històric es converteixen a euros, aplicant-hi el tipus de canvi de la data d'adquisició i les partides no monetàries valorades a valor raonable, que es converteixen al tipus de canvi de la data de determinació del valor raonable.

Les operacions de compravenda de divises a termini contractades i no vençudes, que no són de cobertura, es valoren als tipus de canvi del mercat de divises a termini en la data de tancament de l'exercici.

Els tipus de canvi aplicats en la conversió dels saldos en moneda estrangera a euros són els publicats pel BCE a 31 de desembre i 30 de juny de cada exercici.

Les diferències de canvi que es produeixen en convertir els saldos en moneda estrangera a la moneda de presentació de l'Entitat es registren, com a criteri general, en el compte de pèrdues i guanys. Tanmateix, les diferències de canvi sorgides en variacions de valor de partides no monetàries es registren a l'epígraf del patrimoni net «Un altre resultat global acumulat – Elements que poden reclassificar-se en resultats – Diferències de canvi» del balanç, mentre que les diferències de canvi produïdes en instruments financers classificats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys es registren en el compte de pèrdues i guanys, sense diferenciar-les de la resta de variacions del seu valor raonable.

2.10. Reconeixement d'ingressos i despeses

A continuació es resumeixen els criteris més significatius utilitzats en el reconeixement dels seus ingressos i despeses:

	Característiques	Reconeixement
Ingressos i despeses per interessos, dividendes i conceptes assimilats	Ingressos i despeses per interessos i conceptes assimilats	En funció del seu període de meritació, per aplicació del mètode del tipus d'interès efectiu i independentment del flux monetari o financer que se'n deriva, segons el que s'ha descrit anteriorment.
	Dividendes percebuts	Com a ingrés en el moment en què neix el dret a percebre'ls, que és el de l'anunci oficial de pagament de dividend per part de l'òrgan adequat de la societat.
Comissions cobrades/pagades*	Comissions creditícies Formen part integral del rendiment o cost efectiu d'una operació de finançament. Es perceben per endavant.	Comissions rebudes per la creació o adquisició d'operacions de finançament que no es valorin a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys (p. ex.: retribucions per activitats com l'avaluació de la situació financera del prestatari, l'avaluació i registre de garanties diverses, la negociació de condicions d'operacions, la preparació i tractament de documentació i tancament de la transacció).
		Es difereixen i es reconeixen durant la vida de l'operació com a ajust al rendiment o cost efectiu de l'operació.
		Comissions pactades com a compensació pel compromís de concessió de finançament quan aquest compromís no es valora al valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys i és probable que el Grup formalitzi un acord de préstec específic.
		Es difereixen i s'imputen durant la vida esperada del finançament com un ajust al rendiment o cost efectiu de l'operació. Si el compromís expira sense que l'entitat efectui el préstec, la comissió es reconeix com un ingrés en el moment de l'expiració.
		Comissions pagades en l'emissió de passius financers valorats a cost amortitzat.
		S'indouen juntament amb els costos directes relacionats existents en l'import en llibres del passiu financer, i s'imputen com un ajust al cost efectiu de l'operació.
	Comissions no creditícies Són les derivades de les prestacions de serveis financers diferents de les operacions de finançament.	Relacionades amb l'execució d'un servei ofert al llarg del temps (p. ex.: comissions per administració de comptes i les comissions percebudes per endavant d'emissió o renovació de targetes de crèdit).
		Relacionades amb la prestació d'un servei que s'executa en un moment concret (p. ex.: subscripció de valors, canvi de moneda, assessorament o sindicació de préstecs).
		Es registren en el compte de pèrdues i guanys en el moment del seu cobrament.
Altres ingressos i despeses no financers	Altres ingressos de les activitats ordinàries:	• Com a criteri general, es reconeixen a mesura que es produeix l'entrega dels béns o la prestació dels serveis compromesos contractualment amb els clients. Es reconeix com a ingressos durant la vida del contracte l'import de la contraprestació a la qual espera tenir dret a canvi d'aquests béns o serveis. • Si es rep o es té dret a rebre una contraprestació sense que s'hagi produït la transferència dels béns o serveis, es reconeix un passiu que roman en el balanç fins que s'imputi al compte de pèrdues i guanys. • El Grup pot transferir el control al llarg del temps o en un moment concret (vegeu les etapes en el quadre següent).

(*) Excepcions: les comissions dels instruments financers que es valoren pel seu valor raonable amb canvi en resultats i la comissió de no disponibilitat (en les operacions en què la disposició de fons és facultativa del titular del crèdit) es registren immediatament en el compte de pèrdues i guanys.

Les comissions meritades derivades de productes o serveis típics de l'activitat financera es presenten de forma separada d'aquelles derivades de productes i serveis que no es corresponen amb l'activitat típica, les quals es presenten a l'epígraf d'«Altres ingressos d'exploració» del compte de pèrdues i guanys.

En particular, l'Entitat segueix les etapes següents:

Fase 1	Identificació del contracte (o contractes) amb el client i de l'obligació o obligacions derivades de l'execució del contracte.	El Grup avalua els béns o serveis compromesos i identifica com una obligació d'execució cada compromís de transferir al client: • un bé, un servei o un grup de béns o serveis diferenciats, o • una sèrie de béns o serveis diferenciats que siguin pràcticament iguals i que s'ajustin al mateix patró de transferència al client.
Fase 2	Determinació del preu de la transacció.	Es determina com l'import de la contraprestació a la qual espera tenir dret a canvi de lliurar els béns o prestar els serveis, sense incloure imports cobrats a compte de tercers, com impostos indirectes, ni considerar possibles cancel·lacions, renovacions i modificacions del contracte. El preu de la transacció pot consistir en imports fixos, variables o ambdós, i pot variar en funció de descomptes, bonificacions, rebaixes o altres elements similars. Així mateix, el preu serà variable quan el dret al seu cobrament depengui de l'ocurrència o no d'un succés futur. Per arribar al preu de la transacció serà necessari deduir descomptes, bonificacions o rebaixes comercials. En cas que aquest preu inclogui una contraprestació variable, el Grup estima inicialment l'import de la contraprestació a la qual tindrà dret, bé com un valor esperat, o bé com l'import en l'escenari més probable. Aquest import s'inclou, totalment o parcialment, en el preu de la transacció només en la mesura en què sigui altament probable que s'hagi de produir una reversió significativa de l'import dels ingressos acumulats reconeguts pel contracte. Al final de cada període, el Grup actualitza l'estimació del preu de la transacció per representar fidelment les circumstàncies existents en aquest moment. Per determinar el preu de la transacció, el Grup ajusta l'import de la contraprestació per tenir en compte el valor temporal dels diners quan el calendari de pagaments acordat proporcioni al client o a l'entitat un benefici significatiu de finançament. El tipus de descompte utilitzat és el que s'utilitzaria en una transacció de finançament independent entre l'entitat i el seu client al començament del contracte. Aquest tipus de descompte no és objecte d'actualització posterior. No obstant això, el Grup no actualitza l'import de la contraprestació si al començament del contracte és previsible que el venciment sigui igual o inferior a un any.
Fase 3	Assignació del preu de la transacció entre les obligacions d'execució.	El Grup distribueix el preu de la transacció de manera que a cada obligació d'execució identificada en el contracte se li assigna un import que representi la contraprestació que obtindrà a canvi de transferir al client el bé o servei compromès en aquesta obligació d'execució. Aquesta assignació es fa sobre la base dels corresponents preus de venda independents dels béns i serveis objecte de cada obligació d'execució. La millor evidència dels preus de venda independents és el seu preu observable, si aquests béns o serveis es venen de forma separada en circumstàncies similars. El Grup assigna a les diferents obligacions d'execució del contracte qualsevol canvi posterior en l'estimació del preu de la transacció sobre la mateixa base que al començament del contracte.
Fase 4	Reconeixement de l'ingrés a mesura que l'entitat compleix les seves obligacions.	El Grup reconeix com a ingressos l'import del preu de la transacció assignat a una obligació d'execució, a mesura que satisfaci aquesta obligació mitjançant la transferència al client del bé o servei compromès.

Respecte a la comptabilització dels costos relacionats amb els contractes, els costos d'obtenció d'un contracte són aquells en què incorre l'Entitat per obtenir un contracte amb un client i en els quals no hauria incorregut si l'Entitat no l'hagués formalitzat.

Es reconeixen com un actiu si estan directament relacionats amb un contracte que es pot identificar de forma específica i l'Entitat espera recuperar-los. En aquest cas, s'amortitzen de forma sistemàtica i coherent amb la transferència al client dels béns o serveis relacionats contractualment. No obstant això, si el període d'amortització de l'actiu és igual o inferior a l'any, no es reconeixen els costos com un actiu i es registren com una despesa.

2.11. Patrimonis gestionats

Les institucions d'inversió col·lectiva i fons de pensions gestionats per societats del Grup no es registren en el balanç de l'Entitat a causa del fet que els seus patrimonis són propietat de tercers. Les comissions meritedes en l'exercici per aquesta activitat es registren en el compte de pèrdues i guanys per la prestació del servei que fa l'Entitat.

2.12. Beneficis als empleats

Recull totes les formes de contraprestació concedida a canvi dels serveis prestats pels empleats de l'Entitat o per indemnitzacions per cessament. Es poden classificar en les categories següents:

Beneficis als empleats a curt termini

Correspon als beneficis dels empleats diferents d'indemnitzacions per cessament, que s'espera liquidar totalment abans dels dotze mesos següents al final del període anual sobre el qual s'informa, originats pels serveis que han prestat els empleats en aquest període. Inclou sous, salaris i aportacions a la Seguretat Social; drets per permisos retribuïts i absències retribuïdes per malaltia; participació en guanys i incentius i beneficis no monetaris als empleats, com ara atencions mèdiques, allotjament, automòbils i lliurament de béns i serveis gratuïts o parcialment subvencionats.

El cost dels serveis prestats consta registrat a l'epígraf «Despeses d'administració – Despeses de personal» del compte de pèrdues i guanys, llevat de part de les despeses de personal dels Centres d'Admissió de Riscos que es presenten com a marge financer inferior de les operacions a les quals estan associats i determinats incentius al personal de la xarxa d'oficines per la comercialització de productes, inclosos els d'assegurança, que es presenten també minorant el marge financer o a l'epígraf de despeses de passius emparades per contractes d'assegurança o reassegurança.

La concessió de facilitats creditícies als empleats per sota de les condicions de mercat té la consideració de retribució no monetària, i s'estima per la diferència entre les condicions de mercat i les pactades amb els empleats.

Remuneracions a empleats basades en instruments de patrimoni

El lliurament al personal d'instruments de patrimoni propi com a contraprestació als seus serveis, quan aquest lliurament es fa una vegada conclòs un període específic de serveis, es reconeix com una despesa per serveis, a mesura que els empleats el prestin, amb contrapartida a l'epígraf de «Fons propis – Altres elements de patrimoni net».

En la data de concessió, aquests serveis, així com l'increment corresponent del patrimoni net, es valoraran al valor raonable dels serveis rebuts, llevat que no es pugui estimar amb fiabilitat, cas en el qual es valoren de forma indirecta per referència al valor raonable dels instruments de patrimoni compromesos. El valor raonable d'aquests instruments de patrimoni es determinarà en la data de concessió.

Quan, entre els requisits previstos en l'acord de remuneració, s'estableixin condicions externes de mercat, la seva evolució es tindrà en compte en estimar el valor raonable dels instruments de patrimoni concedits; en canvi, les variables que no es consideren de mercat no es tenen en compte en el càlcul del valor raonable dels instruments de patrimoni concedits, però es consideren a l'hora de determinar el nombre d'instruments que es lliuraran. Els dos efectes es reconeixeran en el compte de pèrdues i guanys i en l'augment de patrimoni net corresponent.

En el cas de transaccions amb pagaments basats en accions que es liquiden en efectiu, es reconeixerà una despesa amb contrapartida en el passiu del balanç. Fins a la data en què es liquidi el passiu, aquest passiu es valorarà al seu valor raonable, i els canvis de valor es reconeixeran en el resultat de l'exercici.

Com a excepció al que s'ha indicat en el paràgraf anterior, les transaccions amb pagaments basats en accions que comporten la característica de liquidació neta per satisfer obligacions de retenció d'impostos es classificaran íntegrament com a transacció amb pagaments basats en accions liquidada mitjançant instruments de patrimoni si, en absència de la característica de liquidació neta, s'ha classificat d'aquesta manera.

Beneficis postocupació

Són beneficis postocupació tots els assumits amb el personal i que es liquidaran després de finalitzar la seva relació laboral amb l'Entitat. Inclou els beneficis per retir, com per exemple el pagament de pensions i els pagaments únics per retir, i altres beneficis postocupació, com la contractació d'assegurances de vida i d'atenció mèdica a empleats una vegada finalitzada la seva relació laboral.

Plans d'aportació definida

Els compromisos postocupació mantinguts amb els empleats es consideren compromisos d'aportació definida quan es fan contribucions de caràcter predeterminat a una entitat separada o fons de pensions, sense tenir obligació legal ni efectiva de fer contribucions addicionals si l'entitat separada o el fons no poden atendre les retribucions als empleats relacionades amb els serveis prestats en l'exercici corrent i en els anteriors. Les aportacions efectuades per aquest concepte en cada exercici es registren en el compte de pèrdues i guanys. Els compromisos postocupació que no compleixin les condicions anteriors es consideren compromisos de prestació definida.

Plans de prestació definida

Es registra a l'epígraf «Provisions – Pensions i altres obligacions de prestacions definides postocupació» del balanç el valor actual dels compromisos postocupació de prestació definida, nets del valor raonable dels actius del pla.

Es consideren actius del pla els següents:

- Els actius mantinguts per un fons de beneficis a llarg termini per als empleats, i
- Les pòlisses d'assegurança aptes; que són aquelles emeses per una asseguradora que no és una part relacionada de l'Entitat.

En el cas dels actius mantinguts per un fons de beneficis, és necessari que siguin actius:

- Posseïts per un fons que està separat legalment de l'Entitat, i hi són només per pagar o finançar beneficis als empleats, o
- Només estan disponibles per pagar o finançar retribucions postocupació, no estan disponibles per fer front als deutes dels creditors de l'Entitat (ni tan sols en cas de fallida) i no poden retornar a l'Entitat llevat de quan (i) els actius que queden en el pla són suficients per complir totes les obligacions del pla o de CaixaBank relacionades amb les retribucions postocupació, o (ii) serveixen per reemborsar les retribucions postocupació que l'Entitat ja ha satisfet als seus empleats.

En el cas de les pòlisses d'assegurança, quan els compromisos de prestació definida estan assegurats mitjançant pòlisses contractades amb entitats que no tenen la condició de part vinculada, també compleixen les condicions requerides per ser actius afectes al pla.

El valor tant dels actius mantinguts per un fons de pensions com de les pòlisses d'assegurança aptes figura registrat com a menor valor de les obligacions al capítol «Provisions – Pensions i altres obligacions de prestacions definides postocupació». Quan el valor dels actius del pla és més gran que el valor de les obligacions, la diferència positiva neta es registra al capítol «Altres Actius».

Els beneficis postocupació es reconeixen de la manera següent:

- El cost dels serveis es reconeix en el compte de pèrdues i guanys i inclou els components següents:
 - ◆ El cost dels serveis del període corrent, entès com l'increment del valor actual de les obligacions que s'originen com a conseqüència dels serveis prestats durant l'exercici pels empleats.
 - ◆ El cost dels serveis passats, que té l'origen en modificacions introduïdes en els beneficis postocupació ja existents o en la introducció de noves prestacions, així com el cost de reduccions, es reconeix al capítol «Previsions o reversió de previsions».
 - ◆ Qualsevol guany o pèrdua que sorgeixi d'una liquidació del pla es registra al capítol «Provisions o reversió de provisions».
- L'interès net sobre el passiu/(actiu) net de beneficis postocupació de prestació definida, entès com el canvi durant l'exercici en el passiu/(actiu) net per prestacions definides que sorgeix pels transcurso del temps, es reconeix al compte de pèrdues i guanys.
- La revaluació del passiu/(actiu) net per beneficis postocupació de prestació definida es reconeix al capítol «Un altre resultat global acumulat» del balanç. Inclou:
 - ◆ Les pèrdues i guanys actuàrials generats en l'exercici que tenen l'origen en les diferències entre hipòtesis actuàrials prèvies i la realitat, i en els canvis en les hipòtesis actuàrials utilitzades.
 - ◆ El rendiment dels actius afectes al pla, excloses les quantitats incloses en l'interès net sobre el passiu/(actiu) per beneficis postocupació de prestació definida.
 - ◆ Qualsevol canvi en els efectes del límit de l'actiu, excloses les quantitats incloses en l'interès net sobre el passiu/(actiu) per beneficis postocupació de prestació definida.

Altres beneficis als empleats a llarg termini

Les altres retribucions a llarg termini, enteses com els compromisos assumits amb el personal prejubilat (aquell que ha deixat de prestar els seus serveis, però que, sense estar legalment jubilat, continua tenint drets econòmics davant seu fins que passi a la situació legal de jubilat), els premis d'antiguitat i altres conceptes similars es tracten comptablement, en el que és aplicable, segons el que s'ha establert anteriorment per als plans postocupació de prestació definida, amb la diferència que les pèrdues i els guanys actuàrials es reconeixen al compte de pèrdues i guanys.

Beneficis per finalització

El succés que dona lloc a aquesta obligació és la finalització del vincle laboral entre l'Entitat i l'empleat com a conseqüència d'una decisió de l'Entitat, la creació d'expectativa vàlida a l'empleat o la decisió d'un empleat d'acceptar beneficis per una oferta irrevocable de l'Entitat a canvi de donar per finalitzat el contracte laboral.

Es reconeixen un passiu i una despesa des del moment en què l'entitat no pot retirar l'oferta d'aquests beneficis feta als empleats o des del moment en què reconeix els costos per una reestructuració que suposi el pagament de beneficis per terminació. Aquests imports es registren com una provisió a l'epígraf «Provisions – Altres retribucions als treballadors a llarg termini» del balanç, fins al moment en què es liquiden.

2.13. Impost sobre beneficis

La despesa per impost sobre beneficis es considera una despesa de l'exercici i es reconeix en el compte de pèrdues i guanys, excepte si és conseqüència d'una transacció els resultats de la qual es registren directament en el patrimoni net. En aquest cas, el seu efecte fiscal corresponent també es registra en patrimoni net.

La despesa per impost sobre beneficis es calcula com a suma de l'impost corrent de l'exercici, que resulta d'aplicar el tipus de gravamen sobre la base imposable de l'exercici, i de la variació dels actius i passius per impostos diferits reconeguts durant l'exercici en el compte de pèrdues i guanys. La quantia resultant es minora per l'import de les deduccions que fiscalment són admissibles.

Es registren com a actius i/o passius per impostos diferits les diferències temporàries, les bases imposables negatives pendents de compensació i els crèdits per deduccions fiscals no aplicades. Aquests imports es registren aplicant-los el tipus de gravamen al qual s'espera recuperar-los o liquidar-los.

Tots els actius fiscals estan registrats a l'epígraf «Actius per impostos» del balanç i es mostren segregats entre corrents, pels imports a recuperar en els propers dotze mesos, i diferits, pels imports a recuperar en exercicis posteriors.

De la mateixa manera, els passius fiscals estan registrats a l'epígraf «Passius per impostos» del balanç i també es mostren segregats entre corrents i diferits. Com a corrents es recull l'import a pagar per impostos en els propers dotze mesos i com a diferits, els que es preveu liquidar en exercicis futurs.

Cal assenyalar que els passius per impostos diferits sorgits per diferències temporàries associades a inversions en entitats dependents, participacions en negocis conjunts o entitats associades no es reconeixen quan l'Entitat controla el moment de reversió de la diferència temporària i, a més, és probable que aquesta no reverteixi.

D'altra banda, els actius per impostos diferits només es reconeixen quan s'estima probable que reverteixin en un futur previsible i es disposarà de suficients guanys fiscals per poder recuperar-los.

2.14. Actius tangibles**Immobilitzat material d'ús propi**

Inclou l'import dels immobles, terrenys, mobiliari, vehicles, equips informàtics i altres instal·lacions adquirits en propietat o en règim d'arrendament, així com els actius cedits en arrendament operatiu.

L'immobilitzat material d'ús propi està integrat pels actius que l'Entitat té per a ús actual o futur amb propòsits administratius o per a la producció o subministrament de béns i que s'espera que siguin utilitzats durant més d'un exercici econòmic.

Inversions immobiliàries

Recull els valors nets dels terrenys, edificis i altres construccions, incloent-hi els rebuts pel Banc per a la liquidació, total o parcial, d'actius financers que representen drets de cobrament davant tercers, que es mantenen per explotar-los en règim de lloguer o per obtenir-ne una plusvàlua mitjançant la venda.

Amb caràcter general, els actius tangibles es presenten al cost d'adquisició, net de l'amortització acumulada i de la correcció de valor que resulta de comparar el valor net de cada partida amb l'import recuperable corresponent.

L'amortització es calcula, aplicant el mètode lineal, sobre el cost d'adquisició dels actius menys el seu valor residual. En són una excepció els terrenys, que no s'amortitzen perquè s'estima que tenen una vida indefinida.

Les dotacions en concepte d'amortització dels actius tangibles es fan amb contrapartida al compte de pèrdues i guanys i, bàsicament, equivalen als percentatges d'amortització següents, determinats en funció dels anys de vida útil estimada dels diferents elements.

VIDA ÚTIL D'ACTIUS TANGIBLES

(Anys)

	VIDA ÚTIL ESTIMADA
Immobles	
Construcció	16 - 50
Instal·lacions	8 - 25
Mobiliari i instal·lacions	4 - 50
Equips electrònics	3 - 8
Altres	7 - 14

Amb motiu de cada tancament comptable, l'Entitat analitza si hi ha indicis que el valor net dels elements del seu actiu tangibles excedeixi el seu import recuperable corresponent, entès aquest com l'import més alt entre el seu valor raonable menys els costos de venda necessaris i el seu valor en ús.

Si es determina que cal reconèixer una pèrdua per deteriorament, es registra amb càrrec a l'epígraf «Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius no financers – Actius tangibles» del compte de pèrdues i guanys, i es redueix el valor en llibres dels actius fins al seu import recuperable. Després del reconeixement de la pèrdua per deteriorament, s'ajusten els càrrecs futurs en concepte d'amortització en proporció al valor en llibres ajustat i a la seva vida útil romanent.

De manera similar, quan es constata que s'ha recuperat el valor dels actius, es registra la reversió de la pèrdua per deteriorament reconeguda en períodes anteriors i s'ajusten els càrrecs futurs en concepte d'amortització. En cap cas la reversió de la pèrdua per deteriorament d'un actiu no pot representar un increment del seu valor en llibres superior al que tindria si no s'haguessin reconegut pèrdues per deteriorament en exercicis anteriors.

Així mateix, una vegada a l'any o quan s'observen indicis que ho aconsellen, es revisa la vida útil estimada dels elements de l'immobilitzat i, si cal, s'ajusten les dotacions en concepte d'amortitzacions en el compte de pèrdues i guanys d'exercicis futurs.

Les despeses de conservació i manteniment es carreguen al compte de pèrdues i guanys quan s'hi incorre.

2.15. Actius intangibles

Tenen la consideració d'actius intangibles els actius no monetaris identificables que no tenen aparença física i que sorgeixen com a conseqüència d'una adquisició a tercers o que han estat desenvolupats internament.

Fons de comerç

El fons de comerç representa el pagament anticipat efectuat per l'entitat adquirent pels beneficis econòmics futurs procedents d'actius que no han pogut ser identificats individualment i reconeguts per separat. Només es registra fons de comerç quan les combinacions de negoci es fan a títol oneros.

En els processos de combinacions de negoci, el fons de comerç sorgeix com a diferència positiva entre:

- La contraprestació lliurada més, si escau, el valor raonable de les participacions prèvies en el patrimoni del negoci adquirit i l'import dels socis externs.
- El valor raonable net dels actius identificats adquirits menys els passius assumits.

El fons de comerç es registra a l'epígraf «Actiu intangible – Fons de comerç» i s'amortitza basant-se en una vida útil que es presumeix, llevat que hi hagi una prova en contra, de 10 anys.

Amb motiu de cada tancament comptable o quan hi hagi indicis de deteriorament, es procedeix a estimar si s'hi ha produït algun deteriorament que en redueixi el valor recuperable per sota del cost net registrat i, en cas afirmatiu, es procedeix al seu oportú sanejament amb contrapartida a l'epígraf «Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius no financers – Actius intangibles» del compte de pèrdues i guanys. Les pèrdues per deteriorament no són objecte de reversió posterior.

Altres actius intangibles

Aquesta partida inclou l'import dels actius intangibles identificables, entre altres conceptes, actius intangibles sorgits en combinacions de negoci i els programes informàtics.

Els actius intangibles són de vida útil definida i s'amortitzen en funció d'aquesta, aplicant criteris similars als adoptats per a l'amortització dels actius tangibles. Quan la vida útil d'aquests actius no es pot estimar de manera fiable, s'amortitza en un termini de 10 anys.

Així mateix, una vegada a l'any o quan s'observen indicis que ho aconsellen, es revisa la vida útil estimada dels elements de l'immobilitzat i, si cal, s'ajusten les dotacions en concepte d'amortitzacions en el compte de pèrdues i guanys d'exercicis futurs.

Les pèrdues que es produeixen en el valor registrat d'aquests actius es reconeixen comptablement amb contrapartida a l'epígraf «Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius no financers – Actius intangibles» del compte de pèrdues i guanys. Els criteris per al reconeixement de les pèrdues per deteriorament d'aquests actius i, si escau, de les recuperacions de pèrdues per deteriorament registrades en exercicis anteriors són similars als aplicats per als actius tangibles.

Software

El software es reconeix com a actius intangibles quan, entre altres requisits, es compleix que es té la capacitat per utilitzar-los o vendre'ls i, a més, són identificables i es pot demostrar la seva capacitat de generar beneficis econòmics en el futur.

Les despeses en què s'ha incorregut durant la fase d'investigació es reconeixen directament en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici en què s'hi incorre, i no es poden incorporar posteriorment al valor en llibres de l'actiu intangible.

Gairebé la totalitat de software registrat en aquest capítol del balanç ha estat desenvolupat per tercers i s'amortitza amb una vida útil d'entre 4 i 15 anys.

2.16. Existències

Aquest epígraf del balanç recull els actius no financers que es mantenen per a la seva venda en el curs ordinari del negoci, així com els actius que estan en procés de producció, construcció o desenvolupament amb aquesta finalitat o es preveu consumir-los en el procés de producció o en la prestació de serveis.

Les existències es valoren per l'import més baix entre el seu cost, incloses les despeses de finançament, i el seu valor net de realització. Per valor net de realització s'entén el preu estimat de venda net dels costos estimats de producció i comercialització. Els principis comptables i criteris de valoració aplicats als actius rebuts en pagament de deutes, classificats en aquest epígraf, són els mateixos que estan recollits a la Nota 2.17. Aquests actius es classifiquen, partint de la jerarquia de valor raonable, com a Nivell 2.

El cost de les existències que no siguin intercanviables de forma ordinària i el dels béns i serveis produïts i segregats per a projectes específics es determina de manera individualitzada, mentre que el cost de les altres existències es determina majoritàriament per aplicació del mètode de «primera entrada primera sortida» (FIFO) o del cost mitjà ponderat, segons correspongui.

Tant les disminucions com, si escau, les posteriors recuperacions del valor net de realització de les existències es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici en què tenen lloc.

El valor en llibres de les existències es dona de baixa del balanç i es registra com a despesa en el compte de pèrdues i guanys en el període en què es reconeix l'ingrés procedent de la venda.

2.17. Actius i passius mantinguts per a la venda

Els actius registrats en aquest epígraf del balanç recullen el valor en llibres de les partides individuals, o integrades en un conjunt (grup de disposició) o que formen part d'una unitat de negoci que es pretén alienar (operacions en interrupció), la venda dels quals és altament probable que tingui lloc en les condicions en què aquests actius es troben actualment en el termini d'un any a comptar de la data a què es refereixen els comptes anuals. Addicionalment, es poden classificar com a mantinguts per a la venda aquells actius que s'espera alienar en el termini d'un any, però el retard ve causat per fets i circumstàncies fora del control de l'Entitat, si hi ha prou proves que la Societat es manté compromesa amb el seu pla per vendre. La recuperació del valor en llibres d'aquestes partides tindrà lloc previsiblement a través del preu que s'obtingui en la seva alienació.

Concretament, els actius immobiliaris o altres actius no corrents rebuts per cancel·lar, totalment o parcialment, les obligacions de pagament de deutors per operacions creditícies es consideren «Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda», llevat que s'hagi decidit fer un ús continuat d'aquests actius.

L'Entitat té centralitzada gairebé la totalitat dels actius immobiliaris adquirits o adjudicats en pagament de deutes en la seva filial BuildingCenter, SAU, amb l'objectiu d'optimitzar-ne la gestió.

Els actius no corrents mantinguts per a la venda es valoren inicialment, generalment, per l'import més baix entre l'import en llibres dels actius financers aplicats i el valor raonable menys els costos de venda de l'actiu a adjudicar:

- Per a l'estimació de les cobertures dels actius financers aplicats, es pren com a import a recuperar de la garantia el valor raonable menys els costos de venda estimats de l'actiu adjudicat quan l'experiència de vendes de la Societat ratifica la seva capacitat de realitzar aquest actiu al seu valor raonable. Aquest import en llibres recalculat es compara amb l'import en llibres previ i la diferència es reconeix com un increment o un alliberament de cobertures, segons correspongui.
- Per determinar el valor raonable menys els costos de venda de l'actiu que s'adjudicarà, l'Entitat parteix, com a valor de referència, del valor de mercat atorgat en taxacions ECO individuals completes en el moment de l'adjudicació o recepció. A aquest valor de mercat se li aplica un ajust determinat pels models interns de valoració a l'efecte d'estimar el descompte sobre el valor de referència i els costos de venda. Aquests models interns tenen en compte l'experiència de vendes de béns similars en termes de preu i volum.

Quan el valor raonable menys els costos de venda sigui superior a l'import en llibres, l'Entitat reconeix la diferència en el compte de pèrdues i guanys com un ingrés per reversió del deteriorament amb el límit de l'import del deteriorament acumulat des del reconeixement inicial de l'actiu adjudicat.

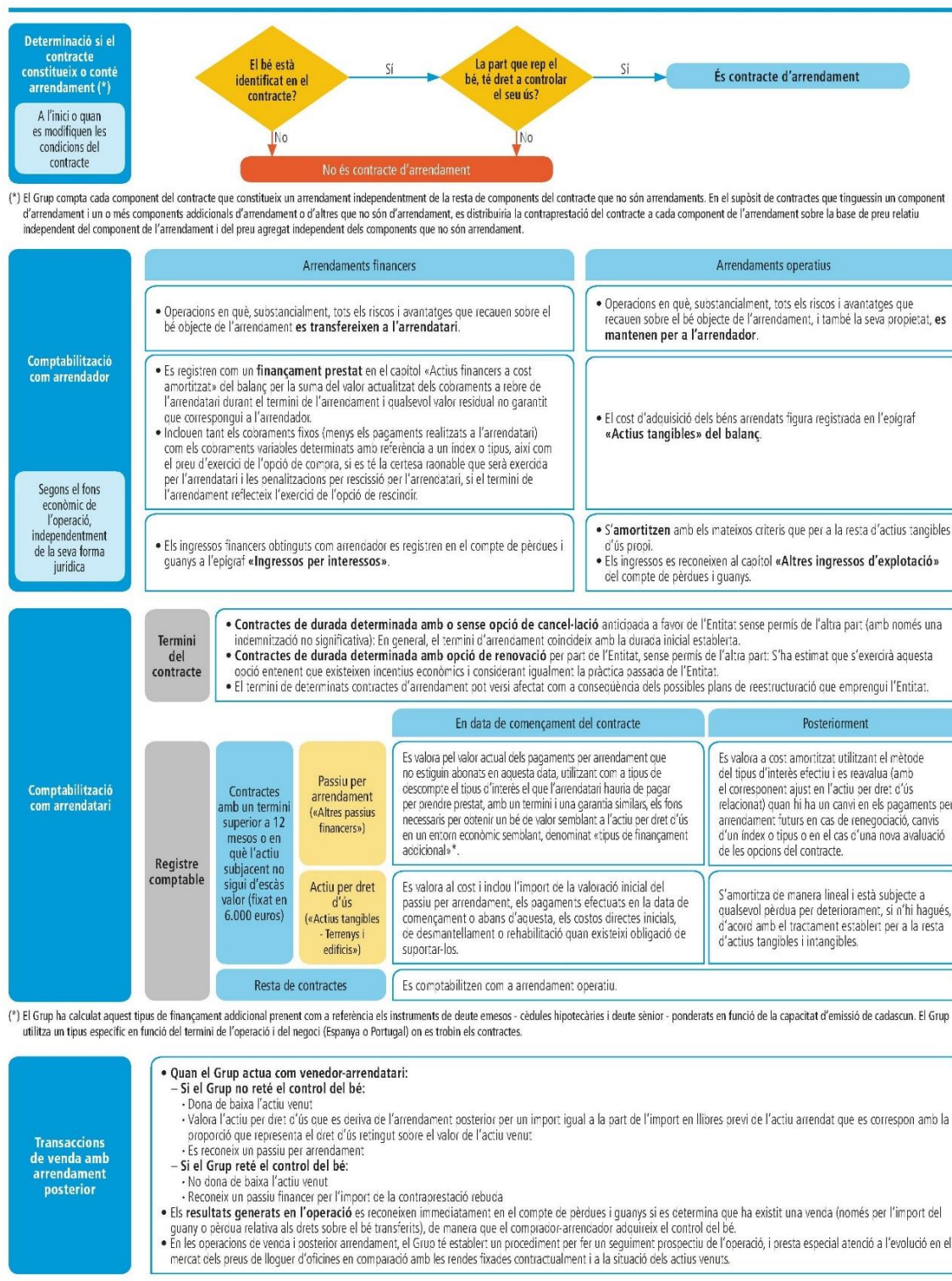
Posteriorment al reconeixement inicial, l'Entitat compara l'import en llibres amb el valor raonable menys els costos de venda i registra qualsevol possible deteriorament addicional en el compte de pèrdues i guanys. Per fer-ho, l'Entitat actualitza la valoració de referència que serveix per a l'estimació del valor raonable. De manera similar al procediment seguit en el reconeixement inicial, l'Entitat també aplica a la valoració de referència un ajust determinat pels models interns de valoració.

Les pèrdues per deteriorament d'un actiu, o grup de disposició, es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys. Els guanys d'un actiu no corrent mantingut per a la venda per increments posteriors del valor raonable (menys els costos de venda) augmenten el seu valor en llibres i es reconeixen també en el compte de pèrdues i guanys fins a un import igual al de les pèrdues per deteriorament anteriorment reconegudes.

Els actius no corrents mantinguts per a la venda no s'amortitzen mentre romanen en aquesta categoria.

2.18. Arrendaments

Tot seguit es recull la forma d'identificar i comptabilitzar les operacions d'arrendament en què l'Entitat actua com a arrendador o com a arrendatari:

2.19. Actius contingents

Els actius contingents sorgeixen per successos inesperats o no planificats dels quals neix la possibilitat d'una entrada de beneficis econòmics. Els actius contingents no són objecte de reconeixement en els estats financers, llevat que l'entrada de beneficis econòmics sigui pràcticament certa. Si l'entrada de beneficis econòmics és probable, s'informa en notes sobre l'actiu contingent corresponent.

Els actius contingents són objecte d'avaluació continuada amb l'objectiu d'assegurar que la seva evolució es reflecteix adequadament en els estats financers.

2.20. Provisions i passius contingents

Les provisions cobreixen obligacions presents en la data de formulació dels comptes anuals sorgides com a conseqüència de fets passats dels quals es poden derivar perjudicis patrimonials i es considera probable la seva ocurrència; són concrets respecte a la seva naturalesa, però indeterminats respecte al seu import i/o moment de cancel·lació.

En els comptes anuals es recullen totes les provisions significatives respecte a les quals s'estima que la probabilitat que calgui fer front a l'obligació és superior a la de no fer-ho. Les provisions es registren en el passiu del balanç en funció de les obligacions cobertes.

Les provisions, que es quantifiquen tenint en consideració la millor informació disponible sobre les conseqüències del succés de què deriven i són reestimades amb motiu de cada tancament comptable, s'utilitzen per afrontar les obligacions específiques per a les quals van ser originàriament reconegudes. Se'n fa la reversió, total o parcial, quan aquestes obligacions deixen d'existir o disminueixen.

La política respecte a les contingències fiscals és proveir les actes d'inspecció incoades per la Inspecció de Tributs amb relació als principals impostos que hi són aplicables, tant si han estat objecte de recurs com si no ho han estat, més els corresponents interessos de demora. Pel que fa als procediments judicials en curs, es proveeixen aquells la probabilitat de pèrdua dels quals s'estima que superi el 50%.

Quan hi ha l'obligació present però no és probable que hi hagi una sortida de recursos, es registra com a passius contingents. Els passius contingents poden evolucionar de manera diferent de la inicialment esperada, per la qual cosa són objecte de revisió continuada per tal de determinar si aquesta eventualitat de sortida de recursos s'ha convertit en probable. Si es confirma que la sortida de recursos és més probable que es produeixi que no pas que no es produeixi, es reconeix la corresponent provisió en el balanç.

Les provisions es registren al capítol «Provisions» del passiu del balanç en funció de les obligacions cobertes. Els passius contingents es reconeixen en comptes d'ordre del balanç.

3. Gestió del risc

3.1 Entorn i factors de risc

Des de la perspectiva de l'Entitat, durant els primers sis mesos del 2020 es poden destacar els factors següents que han repercutit significativament en la gestió del risc, tant per la seva incidència durant l'any com per les implicacions a llarg termini:

■ Context econòmic

Escenaris subjectes a un grau d'incertesa extrem.

Els escenaris que apareixen tot seguit s'han construït en una situació d'incertesa inusualment elevada, tant per les moltes incògnites existents en els aspectes estrictament epidemiològics i sanitaris de la pandèmia de la COVID-19 com per la varietat de respostes de política econòmica que poden acabar adoptant els diversos països com a resposta a aquest xoc.

◆ Economia global i eurozona

- La COVID-19 i les restriccions a l'activitat necessàries per contenir-la han sumit el món en una recessió inusualment abrupta. A més del fre de l'activitat en aquelles economies més afectades per la pandèmia, en què les dades disponibles testifiquen el fort impacte de les mesures de confinament (el PIB de la Xina es va contreure prop d'un 10% intertrimestral durant el 1T, mentre que a la zona euro s'estima que l'activitat va caure al voltant d'un 25% durant les últimes setmanes de març, quan es va generalitzar el confinament), totes les economies estan exposades al xoc de la COVID-19 per la caiguda de la demanda global, les disrupcions en les cadenes de subministraments internacionals i l'enduriment de l'entorn financer.
- Durant el segon trimestre, mentre que a la Xina la reactivació econòmica va anar guanyant impuls (i l'activitat ja es podria haver normalitzat en sectors com la indústria), en les principals economies avançades l'activitat es va desplomar a l'abril, però l'aixecament progressiu des del maig de les restriccions es va traduir en una recuperació gradual dels indicadors. Amb tot, en el conjunt del segon trimestre s'esperen caigudes del PIB inaudites entre les economies avançades.
- D'ara endavant, l'activitat s'hauria d'anar restablint de manera gradual durant els pròxims mesos, tot i que, sense vacuna o tractament efectiu, l'activitat mundial es continuarà veient condicionada per les mesures de distanciament físic. Així, doncs, es preveu que el 2020 el PIB global registri una caiguda superior a la de la Gran Recessió del 2009, però que el 2021 l'economia mundial torni a un camí de creixement.
- Davant d'aquesta conjuntura, totes les esferes de la política econòmica estan desplegant ràpidament una bateria de mesures d'una amplitud i d'un calat extraordinaris, i la política monetària dels principals bancs centrals ha estat especialment agressiva per aplacar l'estrès financer, protegir el bon funcionament dels mercats i ancorar un entorn de baixos tipus d'interès per un llarg període de temps. Tanmateix, l'evolució de la pandèmia i els avenços mèdics seran el gran determinant de l'escenari durant els pròxims trimestres.
- A la zona euro, els indicadors disponibles suggereixen que la caiguda de l'activitat en el conjunt del segon trimestre de l'any haurà estat de gairebé un 20%. Amb això, tot i que es preveu que l'activitat es continuï restablint gradualment els pròxims mesos, s'estima que la caiguda del PIB el 2020 es podria situar al voltant del 10% (seguida d'un rebot una mica superior al 8% el 2021), encara que amb diferències importants entre països. Les economies amb menys incidència de la pandèmia, una estructura econòmica menys sensible a les restriccions a la mobilitat o amb més capacitat d'acció en política fiscal capejaran millor la conjuntura.
- En aquest context de xoc amb efectes asimètrics depenent del país, tant les actuacions que està duent a terme el BCE com el Pla de Recuperació proposat per la Comissió Europea constitueixen accions importants per afavorir una reactivació sincronitzada entre les economies europees. Cal destacar, també, que la importància del Pla de Recuperació supera el marc estricte de donar suport a la sortida de la recessió a la UE, ja que conté elements que, si es confirmessin, implicarien un salt endavant en matèria de construcció europea. Així es deriva, per exemple, de la necessitat de crear noves figures impositives («verdes» i digitals) en l'àmbit de la UE o el fet que el pla comporta un augment permanent de la capacitat de despesa del pressupost comunitari.

◆ Espanya

- L'economia espanyola continuarà una dinàmica semblant a l'europea, encara que la importància de sectors especialment sensibles a les restriccions a la mobilitat probablement comportarà descensos una mica més intensos

de l'activitat (el sector turístic representa un 12,3% del PIB i, en el seu conjunt, sectors com ara la restauració i l'hostaleria, el comerç i l'oci o el transport, entre d'altres, representen al voltant del 25% del PIB).

- Així, doncs, preveiem que la contracció del PIB en el conjunt del 2020 sigui del 13%-15%, tot i que la magnitud exacta dependrà de la capacitat de controlar ràpidament qualsevol rebrot de l'epidèmia i minimitzar el seu impacte sobre l'activitat econòmica. En aquesta situació, es preveu que la recuperació iniciada a mitjans d'aquest any guanyi tracció el 2021, amb un rebot del 10%-11%. Hi contribuiran tant les mesures adoptades per les autoritats —tant nacionals com comunitàries, que, si cal, s'hauran d'ampliar— com l'esperada superació de l'epidèmia amb una vacuna o un tractament efectiu ben entrat l'any vinent.
- Amb aquest escenari com a més probable, no se'n pot descartar, però, un altre de més favorable si les taxes d'ocupació durant la temporada turística superen el 50% i si la millora de la confiança dona suport a un rebot més fort del consum i de la inversió a curt termini.

- **El context competitiu i social** és determinant en l'estratègia i en el desenvolupament del Grup. En aquest sentit, CaixaBank identifica com a «Esdeveniments estratègics» els esdeveniments adversos més rellevants que poden resultar una amenaça per al Grup a mitjà termini, i als quals està exposat per causes externes a la seva estratègia, per bé que la severitat de l'impacte d'aquests esdeveniments es pugui mitigar amb la gestió. Durant el primer semestre de 2020 s'han produït alguns fets destacables pel que fa als Esdeveniments Estratègics:

◆ **Incerteses en relació amb l'entorn geopolític i macroeconòmic**

L'expansió de la COVID-19 a escala global ha generat una crisi sanitària sense precedents fins al moment. Aquest fet afecta significativament l'activitat econòmica i, com a resultat, podria afectar la situació financera de l'Entitat. La mesura de l'impacte dependrà de desenvolupaments futurs que no es poden predir de forma fiable, incloses les accions per contenir la malaltia o tractar-la i mitigar el seu impacte en les economies dels països afectats, o les polítiques socials i econòmiques de suport que estan implementant els governs dels països afectats, entre d'altres.

◆ **Persistència d'un entorn de tipus d'interès baixos**

El context macroeconòmic, juntament amb la política monetària del BCE, descrits anteriorment, han fet créixer la probabilitat d'un escenari més lent de recuperació dels tipus d'interès. Aquest fet, juntament amb l'increment del cost del risc, accentua la necessitat de reforçar les mesures que garanteixin la rendibilitat del negoci i que mantinguin l'equilibri del binomi rendibilitat – risc. L'Entitat manté una posició favorable en aquest sentit, atesa la seva estratègia de diversificació, que es basa, entre d'altres, en la seva participació en el negoci de productes i serveis d'assegurances.

◆ **Nous competidors amb possibilitat de disrupció**

CaixaBank manté una estratègia ambiciosa de digitalització i de transformació del negoci per mantenir un bon posicionament davant la potencial entrada de nous competidors. En línia amb els objectius fixats en el Pla estratègic 2019-2021, CaixaBank prioritza oferir la millor experiència al client per qualsevol canal, cosa que se sustenta en l'acceleració de la transformació digital. Aquesta estratègia ha tingut una rellevància especial en aquest context de la COVID-19, en què CaixaBank també s'ha sumat a la campanya #JoEmQuedoACasa i ha reforçat la digitalització dels seus serveis per evitar el desplaçament dels seus clients.

En el marc de la digitalització, també, cal destacar la transformació d'**imagin**, el banc només mòbil líder a Espanya entre el públic jove, en una plataforma digital dedicada a la creació de serveis digitals, financers i no financers, per a joves. El seu objectiu és impulsar els clients més joves, especialment interessats a fer servir les noves tecnologies en la vida diària i en els projectes de futur.

◆ **Ciberseguretat**

La situació actual ha derivat en un increment de l'ús dels mitjans alternatius als presencials en l'operativa bancària, com els llocs web i les aplicacions de l'Entitat. Aquest increment s'uneix al nou entorn generalitzat de teletreball i flexibilitat laboral desenvolupat per l'Entitat per garantir la continuïtat operativa. En aquest context de comunicació remota és rellevant extreure la vigilància davant possibles fraus i atacs cibernètics. A aquest efecte, a més de reforçar les mesures preventives i de defensa, CaixaBank ha difós consells sobre ciberseguretat als seus clients, tant particulars com empreses, per prevenir-los davant possibles situacions de risc.

◆ Riscos relacionats amb el canvi climàtic

Durant aquest primer semestre de 2020 ha destacat la inclusió de CaixaBank en la llista A- d'empreses líders contra el canvi climàtic per CDP, organització internacional sense ànim de lucre que orienta companyies privades i administracions públiques en la presa de mesures cap a una economia sostenible a través de la reducció de les seves emissions de CO2 i del mesurament de l'impacte ambiental de les seves accions.

◆ Pressió de l'entorn legal, regulatori o supervisor

El primer semestre de 2020 ha tingut dues etapes plenament diferenciades. Un primer trimestre amb novetats judicials rellevants, que caracteritzaran el desenvolupament d'una eventual litigiositat en matèria de finançament hipotecari de consum referenciat a l'índex IRPH, amb motiu de la Sentència del TJUE de 3 de març, o de tipus d'interès en modalitats de pagament ajornat i *revolving*, arran de la Sentència del TS de 4 de març i, encara que amb un flux progressiu menys important arrossegat des de fa almenys tres trimestres, una certa continuïtat de l'activitat litigiosa en les matèries que s'estan experimentant aquests darrers anys. Al seu torn, el segon trimestre va estar dominat per la interrupció i la suspensió abrupta de l'activitat jurisdiccional i administrativa, seguida d'una progressiva notificació de resolucions judicials.

■ Context regulatori i supervisor

En els desenvolupaments de l'agenda regulatòria i supervisora del semestre sobresurt la bateria de mesures per afavorir que les entitats financeres puguin proporcionar una resposta adequada davant l'actual escenari de la COVID-19 sense que siguin penalitzades per un context regulatori excessivament rígid.

Hi destaquen les mesures de flexibilització següents:

- ◆ Anunci del GHOS (Grup de Governadors i Caps de Supervisió, per les seves sigles en anglès) del Comitè de Supervisió Bancària de Basilea, el 27 de març de 2020, de l'endós d'un conjunt de mesures, que inclouen l'ajornament de la implementació dels acords finals de Basilea III (també coneguts com a «Basilea IV»), la revisió del marc de risc de mercat i els requeriments de divulgació Pilar 3, durant un any per permetre incrementar la capacitat operativa dels bancs i dels supervisors davant la COVID-19.
- ◆ Aprovació, el 18 de juny de 2020, pel Parlament Europeu de la proposta legislativa d'esmenes «quick fix» del Reglament de requeriments de capital («CRR 2.5»). Inclou l'anticipació de l'aplicació de determinades mesures previstes en la CRR2 (factors de reducció de consum en el finançament a infraestructures i PME, així com la modificació en les deduccions per software), la relativa a IFRS 9 (inclou un període de transició estès i modificacions en el càlcul) i altres mesures, com ara un tractament preferencial a l'efecte del calendari de dotació d'NPL (backstop prudencial) als préstecs que tinguin la garantia d'institucions públiques de crèdit, la introducció d'un filtre prudencial temporal que neutralitzi l'impacte negatiu de la volatilitat dels mercats de deute de les administracions centrals durant la pandèmia, i també la flexibilització en el càlcul de la ràtio de palanquejament, inclòs l'ajornament de la seva data d'aplicació.
- ◆ Capital:
 - ▲ El BCE, amb el suport del Comitè de Supervisió Bancària de Basilea, faculta l'ús dels coixins de conservació de capital i anticíclic, dissenyats precisament per a períodes d'estrès, que permeten a les entitats financeres una millor absorció de pèrdues i també donar suport a la concessió de préstecs a les llars i a les empreses.
 - ▲ Així mateix, el BCE anticipa l'aplicació de les esmenes introduïdes durant el primer semestre del 2019 en la Directiva de requeriments de capital (CRD) amb relació als requeriments de Pilar 2 (Pilar 2R), que passen de ser requerits al 100% en forma de capital CET1 a poder cobrir-se en un 56% per CET1, 19% per *Additional Tier 1* (AT1) i 25% per Tier 2.
- ◆ Liquiditat: el BCE permet operar temporalment per sota de la ràtio de cobertura de liquiditat (LCR) mínima establerta pel regulador en el 100%. De manera similar a les mesures de capital, el BCBS dona suport a l'ús dels coixins de liquiditat i també dels estocs d'actius líquids d'alta qualitat (*High Quality Liquidity Assets - HQLA*).
- ◆ Risc de crèdit:
 - ▲ El BCE flexibilitza la classificació dels préstecs com a «*non performing*» (NPL) que tinguin el suport d'ajuts/avals públics establint un tractament prudencial preferent pel que fa a la constitució de provisions. El diàleg supervisor quant a les estratègies de reducció de NPL emprades per les entitats es mantindrà flexible davant les condicions excepcionals del mercat.

- Amb l'objectiu d'evitar els efectes procíclics dels models de provisions del nou estàndard NIIF 9, el BCE recomana evitar la utilització de supòsits excessivament procíclics en els models d'estimació davant la forta volatilitat dels escenaris prospectius.
- L'EBA ha fet pública una declaració donant suport a les mesures adoptades pels organismes de la Unió Europea i aclarint la seva aplicació en l'àmbit prudencial; entre d'altres, en relació amb la identificació de préstecs impagats i d'exposicions refinançades, i el seu tractament comptable (NIIF 9). De la mateixa manera, l'ESMA (Autoritat Europea de Valors i Mercats) ha publicat una declaració orientant sobre els principis comptables, inclosa la moratòria de pagaments i el càlcul de la pèrdua creditícia esperada segons NIIF 9.
- L'EBA publica les *Directrius sobre el tractament regulatori de les moratòries pública i privada* aplicades abans del 30 de juny sobre els reemborsaments de préstecs (termini posteriorment estès fins al 30 de setembre de 2020). Com a aspectes principals, estableix els criteris generals per poder aplicar una moratòria de pagaments i les condicions en les quals les moratòries no impliquen la classificació directa com a refinançament o reestructuració forçada.
- Publicació de la Circular 3/2020, que introdueix en l'annex 9 (Circular 4/2017) la flexibilitat que han confirmat diversos organismes per tal d'evitar automatismes en l'ús d'indicadors i hipòtesis que no són adequats en el context COVID-19 ni en escenaris potencials futurs. Vegeu el comunicat del 27 de març de l'IASB (*International Accounting Standards Board*). La Circular, per exemple, permet que les entitats puguin classificar les operacions de refinançament sota aquest context en la categoria de «normal» si no s'ha produït un increment significatiu del risc de crèdit (mantenint la seva identificació com a operacions refinançades).
- En l'àmbit nacional, aprovació i entrada en vigor, entre d'altres, dels reials decrets llei (RDL) 6/2020, 8/2020 i 11/2020, de mesures urgents extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19: del primer, en destaca la pròrroga de quatre anys addicionals a la suspensió dels llançaments per a deutors vulnerables i l'ampliació del concepte de col·lectiu vulnerable; del segon, l'establiment de mesures extraordinàries conduents a permetre una moratòria del deute hipotecari per a l'adquisició de l'habitatge habitual d'aquelles persones que tenen dificultats extraordinàries per atendre'n el pagament i l'extensió d'aval públics de l'Institut de Crèdit Oficial per a empreses i autònoms afectats; del tercer, l'extensió de la moratòria establerta en el RDL 8/2020 tant en el temps, d'un a tres mesos, com en segments, incloent-hi per exemple els crèdits al consum.

Adicionalment, s'han aprovat els RDL 25/2020 i 26/2020, que adopten mesures urgents per donar suport a la reactivació econòmica i a l'ocupació, amb especial focus, el primer, en el sector turisme i automoció i, el segon, en el sector transports i de l'habitatge. Tenen en compte mesures econòmiques específiques, incloent-hi una nova línia d'aval i de moratòries específiques.

◆ Altres:

- Per al 2021, l'EBA ha posposat l'exercici de *stress-test* i, en el seu lloc, durà a terme un exercici de transparència addicional per a tota la UE.
- Tant l'EBA com altres reguladors sectorials han estès alguns terminis de consultes públiques sobre noves regulacions, i també de determinats *reportings* recurrents no urgents.
- El BCE ha posposat sis mesos els terminis per a l'esmena dels aspectes identificats en determinats exercicis de supervisió i també l'emissió de recomanacions en certs casos.
- El BCE (en període de consulta) i l'EBA han establert nous requeriments temporals de reporting, tant a supervisors com de divulgació a tercers, per a una millor transparència i control dels efectes i de les mesures emprades per les entitats financeres en el context COVID-19.

Desvinculades del context COVID-19, hi destaquen:

- ◆ Publicació, el 29 de maig de 2020, de la versió final de les *Directrius EBA sobre concessió i seguiment de préstecs* en el context del pla d'acció per reduir préstecs dubtosos del Consell Europeu. D'entrada en vigor a partir del 30 de juny de 2021, les directrius estableixen els requisits en termes de govern intern per a l'originació i el control del risc de crèdit durant el seu cicle de vida. L'objectiu és garantir que les institucions tinguin estàndards sòlids i prudents per a la presa, la gestió i la supervisió del risc de crèdit alineats amb les normes de protecció al consumidor i de prevenció del blanqueig de capitals i finançament del terrorisme, redundant en una alta qualitat creditícia de la nova producció de préstecs.

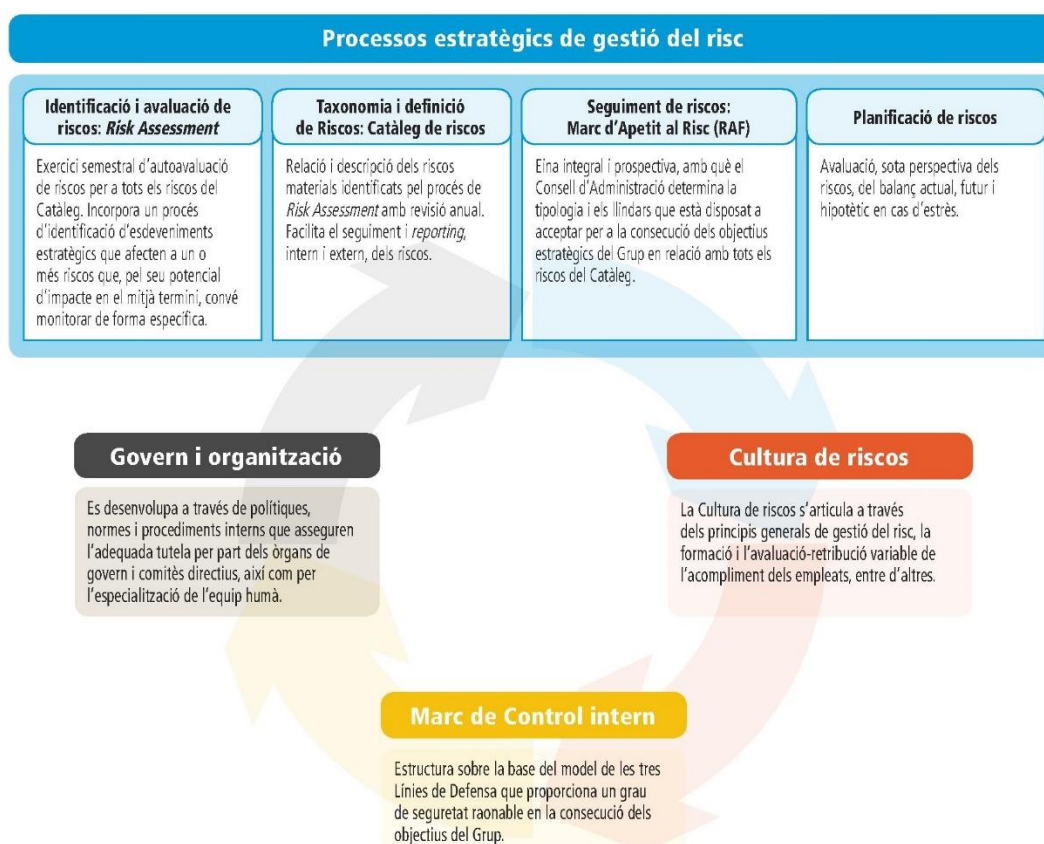
CaixaBank, fidel al seu compromís de mantenir els millors estàndards del mercat i protecció al consumidor, s'ha abocat sobretot en l'anàlisi de les implicacions de la guia des de l'inici del procés de consulta per assegurar una ràpida adaptació a la seva redacció final.

- ◆ El 20 de maig de 2020, el BCE va iniciar el procés de consulta de l'esborrany de la guia sobre riscos climàtics i mediambientals, en què estableix les expectatives en termes de supervisió de les entitats financeres, respecte a la integració transversal d'aquests riscos en l'estratègia comercial, governança, apetit, gestió i control de riscos, així com en la divulgació.

CaixaBank manté un paper actiu, tant internament com externament, en el debat de la guia, en coherència amb el Pla estratègic i el seu full de ruta relatiu a la gestió dels riscos mediambientals i els associats al canvi climàtic.

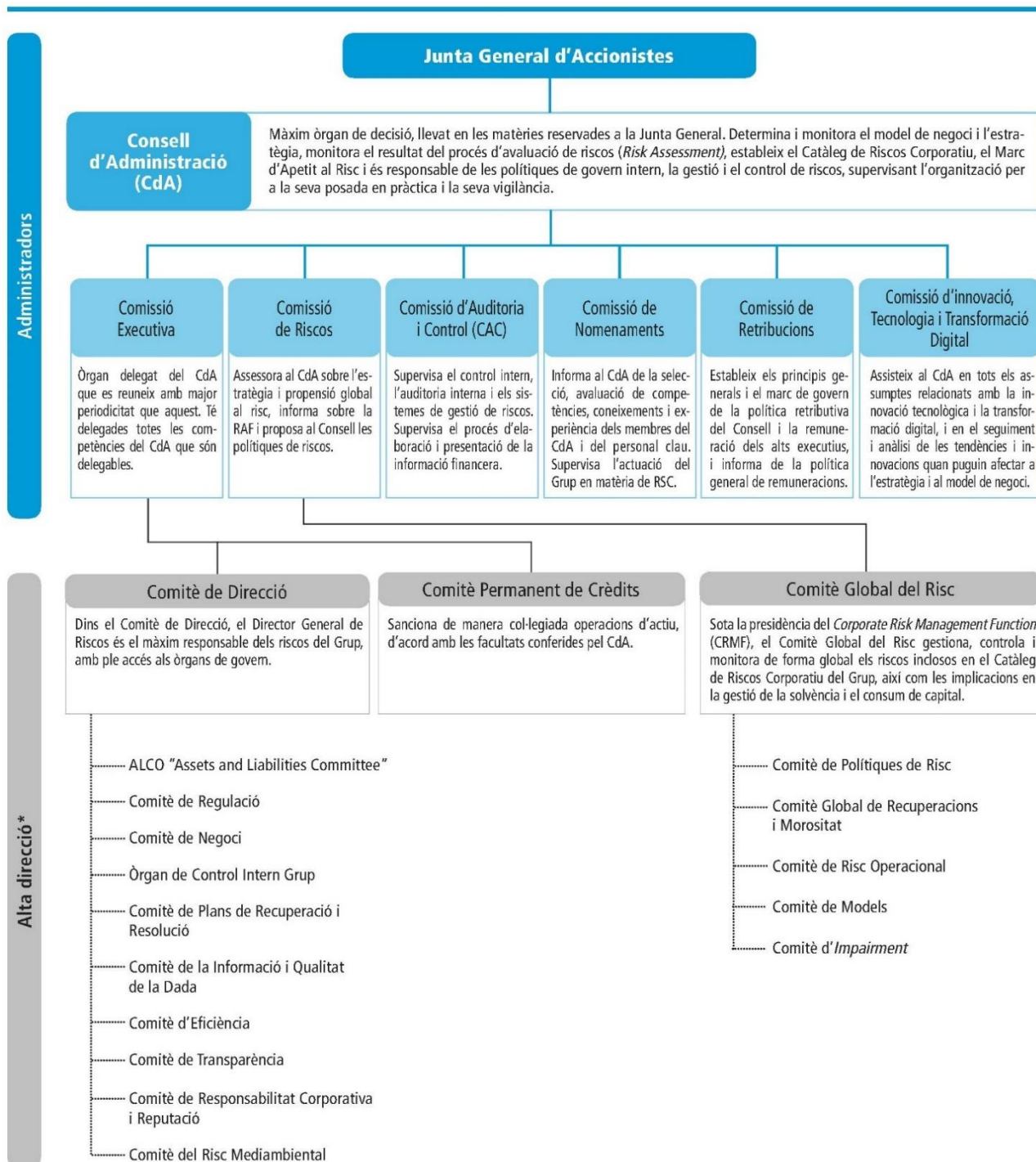
3.2. Govern, gestió i control de riscos

A continuació, i per facilitar una visió completa de la gestió i el control de riscos, es descriuen els següents elements centrals del marc de gestió del risc de l'Entitat:

3.2.1. Govern i organització

A continuació, es presenta l'esquema organitzatiu en relació amb la governança en la gestió del risc a l'Entitat:

* En el marc de les atribucions delegades, conforma diferents comitès per al govern, la gestió i el control del risc.

Nota: No es mostren tots els comitès.

El Director General de Riscos és membre del Comitè de Direcció i actua de forma independent de les àrees de negoci i amb ple accés als òrgans de govern de l'Entitat.

Com a missió rellevant de la Direcció General, destaca el lideratge en la implantació a tota la xarxa territorial, en col·laboració amb altres àrees de l'Entitat, dels instruments que permetin la gestió integral dels riscos, per tal d'assegurar l'equilibri entre els riscos assumits i la rendibilitat esperada.

El *Corporate Risk Management Function*, com a responsable del desenvolupament i la implementació del marc de gestió i control de riscos, que forma part de la segona línia de defensa (vegeu Nota 3.2.4.), actua de forma independent de les àrees prenedores de risc i té accés directe als òrgans de govern de l'Entitat, especialment a la Comissió de Riscos, als Consellers de la qual reporta regularment sobre la situació i l'evolució esperades del perfil de riscos de l'Entitat.

3.2.2. Processos estratègics de gestió del risc

L'Entitat disposa dels processos estratègics següents de gestió del risc per a la identificació, mesurament, seguiment, control i *reporting* dels riscos:

Avaluació de riscos (Risk Assessment)

L'Entitat fa amb periodicitat semestral un procés d'autoavaluació del risc, per tal de:

- Identificar, avaluar, qualificar i comunicar internament canvis significatius en els riscos inherents assumits en el seu entorn i model de negoci.
- Fer una autoavaluació de les capacitats de gestió, de control i de govern dels riscos, com a instrument explícit que ajuda a detectar millors pràctiques i debilitats relatives en algun dels riscos.

El resultat d'aquesta autoavaluació es reporta, almenys anualment, primer al Comitè Global del Risc, i a la Comissió de Riscos, en segona instància, per ser finalment aprovat pel Consell d'Administració.

El Risk Assessment és una de les principals fonts d'identificació d'esdeveniments estratègics (vegeu nota 3.1. *Entorn i factors de risc*).

Catàleg corporatiu de riscos

L'Entitat disposa d'un catàleg corporatiu de riscos, que facilita el seguiment i *reporting*, intern i extern, dels riscos:

Riscos	Descripció
Riscos de model de negoci	
Rendibilitat del negoci	Obtenció de resultats inferiors a les expectatives del mercat o als objectius del Grup que impedeixin, en darrera instància, assolir un nivell de Rendibilitat Sostenible superior al Cost de Capital.
Recursos propis / Solvència	Restricció de la capacitat del Grup CaixaBank per adaptar el seu volum de recursos propis a les exigències normatives o a la modificació del seu perfil de Risc.
Liquiditat i finançament	Dèficit d'actius líquids, o limitació en la capacitat d'accés al finançament del mercat, per satisfer els venciments contractuals dels passius, els requeriments regulatoris o les necessitats d'inversió del Grup.
Riscos específics de l'activitat financera	
Crèdit	Pèrdua de valor dels actius del Grup CaixaBank davant un client o contrapartida, pel deteriorament de la capacitat d'aquest client o contrapartida per fer front als seus compromisos amb el Grup.
Deteriorament d'altres actius	Reducció del valor en llibres de les participacions accionaries i dels actius no financers (materials, immaterials, per impostos i altres actius) del Grup CaixaBank.
Mercat	Pèrdua de valor dels actius o increment de valor dels passius inclosos en la cartera de negociació per fluctuacions dels tipus d'interès, tipus de canvi, <i>spread</i> de crèdit, factors externs o preus en els mercats on aquests actius/passius es negocien.
Estructural de tipus	Efecte negatiu sobre el valor econòmic de les masses del balanç o sobre el marge financer a causa de canvis en l'estructura temporal dels tipus d'interès i la seva afectació als instruments de l'actiu, passiu i fora de balanç del Grup no registrats en la cartera de negociació.
Actuarial	Risc de pèrdua o modificació adversa del valor dels compromisos contrets per contractes d'assegurança o pensions amb clients o empleats arran de la divergència entre l'estimació per a les variables actuàries utilitzades en la tarificació i reserves i la seva evolució real.
Riscos operacional i reputacional	
Legal / Regulatori	Potencials pèrdues o disminució de la rendibilitat del Grup CaixaBank a conseqüència de canvis en la legislació vigent, d'una incorrecta implementació d'aquesta legislació en els processos del Grup CaixaBank, de la seva inadequada interpretació en les diferents operacions, de la incorrecta gestió dels requeriments judicials o administratius o de les demandes o reclamacions rebudes.
Conducta	Aplicació de criteris d'actuació contraris als interessos dels seus clients o altres grups d'interès, o actuacions o omissions per part del Grup no ajustades al marc jurídic i regulatori, o a les polítiques, normes o procediments interns o als codis de conducta i estàndards ètics i de bones pràctiques.
Tecnològic	Pèrdues degudes a la inadequació o les errades del <i>hardware</i> o del <i>software</i> de les infraestructures tecnològiques, resultat de ciberatacs o altres circumstàncies, que poden comprometre la disponibilitat, integritat, accessibilitat i seguretat de les infraestructures i les dades.
Altres riscos operacionals	Pèrdues o danys provocats per errors o errades en processos, per esdeveniments externs o per l'actuació accidental o dolosa de tercers aliats al Grup. Inclou, entre d'altres, factors de risc relacionats amb l'externalització, la utilització de models quantitatius, la custòdia de valors o el frau extern.
Fiabilitat de la informació financera	Deficiències en l'exactitud, integritat i criteris d'elaboració de les dades necessàries per a l'avaluació de la situació financera i patrimonial del Grup CaixaBank.
Reputacional	Menyscabament de la capacitat competitiva per deteriorament de la confiança al Grup CaixaBank d'algun dels seus grups d'interès, a partir de l'avaluació que aquests grups efectuen de les actuacions o omissions, realitzades o atribuïdes, del Grup, la seva Alta Direcció, els seus Òrgans de Govern o per fallida d'entitats relacionades no consolidades (risc de <i>Step-In</i>).

El catàleg corporatiu de riscos està subjecte a revisió contínua, particularment sobre aquells riscos amb afectació material. Almenys amb freqüència anual, el catàleg es reporta primer al Comitè Global del Risc, i a la Comissió de Riscos, en segona instància, per ser finalment aprovat pel Consell d'Administració.

Marc d'apetit al risc

El marc d'apetit al risc (d'ara endavant, «Risk Appetite Framework» o «RAF») és una eina integral i prospectiva amb què el Consell d'Administració determina la tipologia i els llindars de risc que està disposat a acceptar per a la consecució dels objectius estratègics del Grup. Aquests objectius no només queden reflectits mitjançant nivells de tolerància al risc, sinó que, a més, el RAF té en compte declaracions de mínim apetit al risc, com per exemple el seguiment de risc fiscal com a part del risc legal recollit en el catàleg corporatiu de riscos. Per tant, el RAF determina l'apetit al risc per al desenvolupament de l'activitat.

òrgan responsable	Equivalència en el Catàleg de Riscos	Consell d'Administració (assessorat per la Comissió de Riscos)	Comitè Global de Riscos	Àrees gestores / controladores dels Riscos i Recursos Humans
		Declaracions i mètriques primàries NIVELL 1	Mètriques que complementen i desenvolupen les de NIVELL 1 NIVELL 2	Palanques de gestió NIVELL 3
Dimensions prioritàries	Protecció davant pèrdues L'objectiu és mantenir un perfil de risc mitjà-baix, amb una confortable adequació de capital, per enfortir la confiança dels clients a través de la solidesa financera.	- Rendibilitat del negoci - Recursos propis i solvència - Crèdit - Deteriorament d'altres actius - Mercat - Estructural de tipus - Actuarial	- Ràtios de rendibilitat - Ràtios de solvència regulatòria - Càlculs basats en els models i metodologies avançades - Magnituds comptables (cost de risc i ràtio de morositat)	
	Liquiditat i Finançament Certesa de poder complir les seves obligacions i necessitats de finançament, fins i tot en condicions adverses, mitjançant un finançament estable i diversificat.	Liquiditat i finançament	Mètriques de liquiditat regulatòries i internes que vetllen pel manteniment d'uns nivells folgats de liquiditat	Mètriques detallades que deriven de la descomposició factorial de les mètriques de Nivell 1 o d'un major desglossament. També incorporen elements de mesurament del risc més complexos i especialitzats
	Composició de Negoci Lideratge en banca detallista i la generació d'ingressos i capital equilibrat i diversificat.	Crèdit	Indicadors que fomenten la diversificació (per acreditat, sectorial, etc.) i minimitzen l'exposició a actius no estratègics	- Formació i comunicació - Metodologies de mesurament de riscos i valoració d'actius i passius (monitorització RAF) - Límits, polítiques i facultats - Incentius i nomenaments - Eines i processos
	Franquícia Activitat amb alts estàndards ètics i de governança, fomentant la sostenibilitat, acció social i excel·lència operativa.	- Legal i regulatori - Conducta - Tecnològic - Altres riscos operacionals - Fiabilitat de la informació financera - Reputacional	- Mètriques quantitatives de riscos no financers (i.e. reputacional, operacional) - Mètriques de nombre d'incidències en compliment	
Informes del Sistema d'Alertes				
Mensual al Comitè Global del Risc				
Nivell 1	 Verd El Comitè Global del Risc impulsa un pla d'acció i elabora un calendari.	 Tolerància En cas d'existir un Pla anterior, explicació de per què les mesures correctores no han funcionat i definició d'una proposta d'acció per a aprovació de la Comissió de Riscos.	 Incompliment Procés de Governança del Recovery Plan per reduir la possibilitat de fallida.	 Recovery Plan
Trimestral a la Comissió de Riscos				
- Evolució de mètriques i projecció de NIVELL 1. - Estat d'incompliment i plans d'acció.				
Semestral al Consell d'Administració				
- Evolució de mètriques i projecció de NIVELL 1. - Estat d'incompliment i plans d'acció.				
Nivell 2	Mitjançant llindars de referència.			

Planificació de riscos

L'Entitat compta amb processos institucionals per avaluar sota la perspectiva dels riscos l'evolució del balanç (actual, futur i hipotètic) en escenaris d'estrès. Per fer-ho, l'Entitat efectua una planificació de l'evolució esperada de les magnituds i de les ràtios que delimiten el perfil de risc futur, com a part del Pla estratègic vigent, el compliment del qual es revisa de forma recurrent.

A més, s'avaluen les variacions en aquest mateix perfil sota potencial ocurrència d'escenaris estressats, tant en exercicis interns, com en els subjectes a supervisió regulatòria (ICAAP, ILAAP i stress tests EBA). Amb això, es facilita a l'equip directiu i als òrgans de govern la visió necessària sobre la resistència de l'Entitat davant esdeveniments interns o externs.

3.2.3. Cultura de riscos

Principis generals de gestió del risc

Es resumeixen a continuació els principis generals que regeixen la gestió del risc en l'Entitat:

- El risc és inherent a l'activitat de l'Entitat.
- Responsabilitat última del Consell d'Administració.
- Implicació de tota l'organització.
- La gestió comprèn el cicle complet de les operacions.
- Decisions conjuntes, tenint en compte que hi ha un sistema de facultats i que sempre es requereix l'aprovació de dos empleats.
- Independència de les unitats de negoci i operatives.
- Concessió segons la capacitat de devolució del titular i a una rendibilitat adequada.
- Homogeneïtat en els criteris i les eines utilitzats.
- Descentralització de les decisions.
- Ús de tècniques avançades.
- Dotació de recursos adequats.
- Formació i desenvolupament de competències continu.

Formació

En l'àmbit específic de l'activitat de Riscos, l'Alta Direcció defineix els continguts de formació, tant en les funcions de suport al Consell d'Administració / Alta Direcció, amb continguts específics que facilitin la presa de decisions a alt nivell, com a la resta de les funcions de l'organització, especialment pel que fa a professionals de la xarxa d'oficines. Tot això es fa amb l'objectiu de facilitar la translació a tota l'organització del RAF, la descentralització de la presa de decisions, l'actualització de competències en l'anàlisi de riscos i l'optimització de la qualitat del risc.

L'Entitat estructura la seva oferta formativa a través de l'Escola de Riscos. D'aquesta manera, la formació es planteja com una eina estratègica orientada a donar suport a les àrees de negoci, alhora que és el canal de transmissió de la cultura i les polítiques de riscos de l'Entitat oferint formació, informació i eines a tots els professionals. La proposta s'articula com un itinerari formatiu d'especialització en la gestió de riscos que estarà vinculat a la carrera professional de qualsevol empleat, comprenent des de Banca Retail fins a especialistes de qualsevol àmbit.

Comunicació

La difusió de la cultura corporativa de riscos és un element essencial per al manteniment d'un marc robust i coherent alineat amb el perfil de riscos de l'Entitat. En aquest sentit, cal destacar la Intranet corporativa de riscos, que constitueix un entorn dinàmic de comunicació directa de les principals novetats de l'entorn de riscos. En destaquen els continguts en l'àmbit d'actualitat, informació institucional, sectorial i formació.

Avaluació i retribució de l'acompliment

Tal com s'ha esmentat a la secció del RAF, l'Entitat vetlla perquè la motivació dels seus empleats sigui coherent amb la cultura de riscos i amb el compliment dels nivells de risc que el Consell està disposat a assumir.

En aquest sentit, hi ha esquemes de compensació vinculats directament amb l'evolució anual de les mètriques del RAF i que es detallen a l'Informe anual de remuneracions.

3.2.4. Marc de control intern

CaixaBank disposa d'un marc de control intern d'acord amb: i) les directrius de govern intern de l'EBA de 21 de març de 2018, que despleguen els requeriments de govern intern establerts en la Directiva 2013/36/UE del Parlament Europeu, i ii) altres directrius regulatòries sobre funcions de control aplicables a entitats financeres i a les recomanacions de la CNMV; el qual proporciona un grau de seguretat raonable en la consecució dels objectius de l'Entitat.

Les línies directrius del marc de control intern es recullen en la Política corporativa de control intern i es configuren en línia amb les directrius dels reguladors i les millors pràctiques del sector sobre la base del "model de tres línies de defensa":

Riscos Corporatius	Primera línia de defensa ⁽¹⁾	Segona línia de defensa			Tercera línia de defensa
		C	RMF ⁽²⁾ CRMF	CIF	
Rendibilitat del negoci	DE d'Intervenció, Control de Gestió i Capital		●		Auditoria interna
Recursos propis / Solvència	DE d'Intervenció, Control de Gestió i Capital		●		
Liquiditat i finançament	DE de Finances		●		
Crèdit	DG de Negoci, DG de Riscos, DE <i>CIB and International Banking</i> , DE Morositat, Recuperacions i Actius Adjudicats		●		
Deteriorament d'altres actius	DE d'Intervenció, Control de Gestió i Capital, DE d'Assessoria Jurídica i DE d'Actius Adjudicats		●	●	
Mercat	DE de Finances		●		
Estructural de tipus	DE de Finances		●		
Actuarial	DE d'Assegurances		●		
Legal i regulatori	DE d'Assessoria Jurídica	●			
Conducta	DG de Negoci, DE d'Assessoria Jurídica, DE de Finances i DE <i>CIB and International Banking</i>	●			
Tecnològic	DE de Mitjans		●		
Altres riscos operacionals	DE de Mitjans, DG de Negoci i DE <i>CIB and International Banking</i>		●		
Fiabilitat de la informació financera	DE d'Intervenció, Control de Gestió i Capital		●	●	
Reputacional	DE de Comunicació, Relacions Institucionals, Marca i RSC i DG de Negoci	●			

(1) S'identifiquen àmbits indicats del Comitè de Direcció, així com particularment uns altres àmbits específics.

(2) La *Risk Management Function* (RMF), d'acord amb la seva denominació en anglès, està composta per la *Corporate Risk Management Function & Planificació* (CRMF) i Control Intern Financer (CIF).

C - Compliance

DG - Direcció General

DE - Direcció Executiva

Primera línia de defensa

Formada per les línies de negoci (àrees prenedores de risc) i les funcions de suport que originen l'exposició als riscos de l'Entitat en l'exercici de la seva activitat. Assumeixen riscos i són responsables de la seva gestió contínua. Són responsables de desenvolupar i mantenir controls efectius sobre els seus negocis corresponents, així com d'identificar, gestionar, mesurar, controlar, mitigar i reportar els principals riscos que originen en l'exercici de la seva activitat. Entre altres activitats, identifiquen, avaluen i notifiquen les seves exposicions, tenint en compte l'apetit al risc del banc, els límits de risc autoritzats i les polítiques, procediments i controls existents.

La manera en què la línia de negoci executa les seves responsabilitats ha de reflectir la cultura de risc actual del banc, promoguda pel Consell d'Administració.

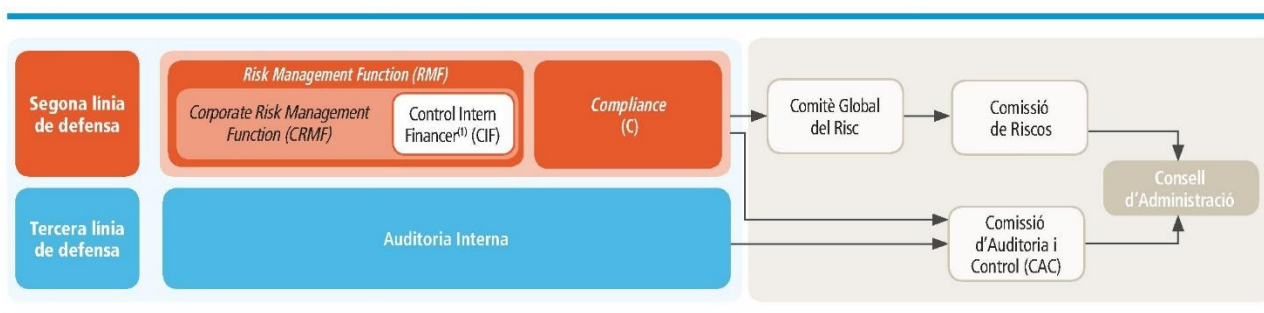
Aquestes funcions poden estar integrades en les mateixes unitats de negoci i suport al negoci. No obstant això, quan el nivell de complexitat, intensitat o necessitat de focalització ho requereixi, s'estableixen unitats de control específiques, dotades de més especialització, per assegurar un nivell adequat de control dels riscos.

Segona línia de defensa

Les funcions integrades en la segona línia de defensa actuen de forma independent de les unitats de negoci i comprenen:

- L'establiment de polítiques de gestió i control dels riscos, en coordinació amb la primera línia de defensa, i l'avaluació del compliment posterior.
- La identificació, mesurament i seguiment dels riscos (inclosos els emergents) per contribuir a la definició i la implantació d'indicadors de risc alineats amb el RAF.
- Coordinen els processos de compliment i seguiment dels processos estratègics de gestió del risc: Risk Assessment, el catàleg corporatiu de riscos i el RAF.
- Seguiment periòdic de l'efectivitat dels indicadors de primera línia de defensa, així com d'indicadors propis de la segona línia de defensa, en relació amb el perfil dels riscos establerts.
- Seguiment de les debilitats de control identificades, així com de l'establiment i implantació dels plans d'acció.
- Contrast independent dels models interns.

Les activitats de la segona línia de defensa, de la mateixa manera que i) les debilitats identificades, ii) el seguiment dels plans d'acció i (iii) l'opinió sobre l'adequació de l'entorn de control a l'Entitat, es reporten periòdicament als òrgans responsables de l'entorn de control, seguint la jerarquia establerta, així com a organismes supervisors.

(1) En dependència jeràrquica de la Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital.

La segona línia de defensa es distribueix entre la *Risk Management Function* (RMF) i *Compliance*. Pel que fa a l'RMF, està formada per les àrees següents:

■ *Corporate Risk Management Function & Planning* (CRMF)

La CRMF té responsabilitat en la identificació, mesurament, avaluació, gestió i *reporting* dels riscos sota el seu àmbit de competència, i gaudeix d'una visió general sobre la totalitat dels riscos de l'Entitat.

A més, en relació amb aquelles matèries que són de la seva competència, la CRMF: i) fa el seguiment de l'organització interna de la segona línia de defensa, els plans i activitats generals, i l'avaluació de la seva eficàcia; ii) vetlla pel dimensionament adequat

de la segona línia de defensa per garantir la gestió eficaç de les seves responsabilitats i fer el seguiment dels seus objectius i dels projectes de millora relatius als processos i sistemes de gestió i seguiment dels riscos; i **iii**) assegura a la Direcció i als òrgans de govern l'existència, el disseny adequat i l'aplicació efectiva de les polítiques i els procediments de control dels riscos en l'organització i avalua l'entorn de control dels riscos. Així mateix, la CRMF ha de reforçar sempre que sigui necessari els mecanismes de coordinació de les actuacions de les unitats de control de riscos de la primera, segona i tercera línia de defensa.

Validació i Risc de Model (VRM)

La Funció de Validació Interna a CaixaBank es duu a terme des del Departament de Validació i Risc de Model, dependent de l'RMF, que té com a objectiu emetre una opinió tècnica independent sobre l'adequació dels models interns utilitzats a l'efecte de gestió interna i/o de caràcter regulatori de l'Entitat. Dins els seus àmbits d'actuació s'inclou la revisió dels aspectes metodològics, de la integració en la gestió (adequació dels usos dels models, entre altres), la verificació de l'existència d'un entorn tecnològic amb la qualitat de dades suficient i altres aspectes transversals (com el govern del model o altres aspectes documentals).

Les activitats de la Funció de Validació estan alineades amb les exigències normatives dels diferents mecanismes de supervisió.

Els resultats de qualsevol activitat de revisió de la Funció de Validació deriven en una opinió global i en l'emissió de recomanacions, si són necessàries.

A més, la Funció de Risc de Model, ubicada al mateix Departament, s'encarrega, des del 2019, del desplegament del Marc de gestió de risc de model amb visió transversal, tenint en compte, com a pilars bàsics, la identificació dels models, el seu govern i el monitoratge del risc de model.

■ Control Intern Financer (CIF)

El departament de Control Intern Financer depèn jeràrquicament de la Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital, s'integra funcionalment en l'RMF i fa les funcions de segona línia de defensa relacionades amb els riscos següents: **i**) rendibilitat de negoci; **ii**) recursos propis / solvència; **iii**) deteriorament d'altres actius i **iv**) fiabilitat de la informació financera.

Pel que fa a *Compliance* (C),

La Subdirecció General de *Compliance* és una funció que depèn del Conseller Delegat i reporta directament, en el seu àmbit d'actuació, a l'Alta Direcció, als òrgans de govern i als organismes supervisors (Banc d'Espanya, BCE, Servei Executiu de la Comissió de Prevenció de Blanqueig de Capitals i Infraccions Monetàries (SEPBLAC), Tresor, CNMV i altres organismes).

El model de supervisió de *Compliance* es basa en quatre palanques principals de gestió: **i**) definició i manteniment d'una taxonomia detallada de riscos en cada àmbit d'actuació; **ii**) Pla de *Compliance* anual, on es determinen les activitats de supervisió i de revisió de procediments interns en funció de la seva criticitat; **iii**) seguiment de gaps (deficiències de control o incompliments de normatives) identificats, bé per la primera línia de defensa, bé a través de les activitats integrades en el Pla de *Compliance*, bé per informes d'experts externs, informes de les inspeccions dels organismes supervisors, reclamacions de clients, etc. i dels plans d'acció de millora, sobre els quals es fa un seguiment periòdic; **iv**) *reporting* i escalat de la informació rellevant, seguiment d'inspeccions o deficiències en l'àmbit de *Compliance*.

Així mateix, la funció de *Compliance* fa activitats d'assessorament sobre les matèries de la seva competència, i duu a terme accions de desenvolupament i transformació de la «Cultura» de *Compliance* a través del redisseny de processos basats en la tecnologia, a través de plans de sensibilització i comunicació a tota l'organització i a través d'accions de formació, i estableix un pla de formació regulatòria obligatòria i vinculada al bonus anual.

Una altra activitat que duu a terme és vetllar per les bones pràctiques en matèria d'integritat i normes de conducta, per a la qual cosa disposa, entre altres mitjans, del canal confidencial de consultes i denúncies.

Tercera línia de defensa

Per tal d'establir i preservar la independència de la funció, la Direcció Executiva d'Auditoria Interna depèn funcionalment de la Presidenta de la Comissió d'Auditoria i Control del Consell d'Administració, sens perjudici que hagi de reportar al President del Consell d'Administració per a l'adequat compliment de les seves funcions.

Auditoria Interna disposa d'un estatut de la seva funció, aprovat pel Consell d'Administració, que estableix que és una funció independent i objectiva d'assegurament i consulta, i s'ha concebut per agregar valor i millorar les activitats. Té com a objectiu proporcionar una seguretat raonable a l'Alta Direcció i als òrgans de govern sobre:

- L'eficàcia i eficiència dels sistemes de control intern per a la mitigació dels riscos associats a les activitats de l'Entitat.
- El compliment de la legislació vigent, amb especial atenció als requeriments dels organismes supervisors i l'adequada aplicació del RAF definit.
- El compliment de les polítiques i normatives internes, i l'alineació amb les millors pràctiques i bons usos sectorials, per a un adequat govern intern de l'Entitat.
- La fiabilitat i integritat de la informació financera i operativa, inclosa l'efectivitat del Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera (SCIIF).

En aquest sentit, els principals àmbits de supervisió es refereixen a:

- L'adequació, l'eficàcia i la implantació de polítiques, normes i procediments.
- L'efectivitat dels controls.
- L'adequat mesurament i seguiment d'indicadors de la primera línia de defensa i segona línia de defensa.
- L'existència i correcta implantació dels plans d'acció per a la remediació de les debilitats dels controls.
- La validació, el seguiment i l'avaluació de l'entorn de control que fa la segona línia de defensa.

Així mateix, les seves funcions inclouen **i)** l'elaboració del Pla anual d'auditoria amb visió plurianual basat en les avaluacions de riscos, que inclogui els requeriments dels reguladors i les tasques o els projectes sol·licitats per l'Alta Direcció / Comitè de Direcció i la Comissió d'Auditoria i Control; **ii)** l'informe periòdic de les conclusions dels treballs efectuats i les debilitats detectades als òrgans de govern, l'Alta Direcció, els auditors externs, supervisors i resta d'entorns de control i gestió que correspongui; i **iii)** l'aportació de valor mitjançant la formulació de recomanacions per resoldre les debilitats detectades en les revisions i el seguiment de la seva adequada implantació pels centres responsables.

3.3. Risc de crèdit
3.3.1. Descripció general

El risc de crèdit és el més significatiu del balanç i es deriva de l'activitat comercial bancària, de l'operativa de tresoreria i de la participació a llarg termini en el capital d'instruments de patrimoni.

L'exposició màxima al risc de crèdit dels instruments financers inclosos als epígrafs d'instruments financers de l'actiu del balanç, inclòs el risc de contrapart, es presenta a continuació:

EXPOSICIÓ MÀXIMA AL RISC DE CRÈDIT

(Milions d'euros)

	30-06-2020		31-12-2019	
	EXPOSICIÓ MÀXIMA AL RISC DE CRÈDIT	COBERTURA	EXPOSICIÓ MÀXIMA AL RISC DE CRÈDIT	COBERTURA
Actius financers mantinguts per negociar (Nota 8)	1.107		1.075	
Instruments de patrimoni	153		370	
Valors representatius de deute	954		705	
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats (Nota 9)	195		221	
Instruments de patrimoni	52		55	
Préstecs i bestretes	143		166	
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global (Nota 10)	18.699		16.316	
Instruments de patrimoni	1.157		1.729	
Valors representatius de deute	17.542		14.587	
Actius financers a cost amortitzat (Nota 11)	250.153	(4.297)	226.511	(3.576)
Valors representatius de deute	21.386		13.992	
Préstecs i bestretes	228.767	(4.297)	212.519	(3.576)
Entitats de crèdit	6.379		4.357	(2)
Clientela	222.388	(4.297)	208.162	(3.574)
Derivats	4.070		3.699	
TOTAL EXPOSICIÓ ACTIVA	274.224	(4.297)	247.822	(3.576)
TOTAL GARANTIES CONCEDIDES I COMPROMISOS *	86.627	(128)	83.674	(129)
TOTAL	360.851	(4.425)	331.496	(3.705)

(*) Els CCF (Credit Conversion Factors), factor de conversió de crèdit de garanties concedides i compromisos en crèdits, a 30 de juny de 2020 i 31 de desembre de 2019 pugen a 61.992 i 58.867 milions d'euros.

L'exposició màxima al risc de crèdit és el valor en llibres brut, excepte en el cas de derivats, que és el valor de l'exposició segons el mètode de valoració de la posició a preus de mercat, que es calcula com la suma de:

- Exposició actual: el valor més alt entre zero i el valor de mercat d'una operació o d'una cartera d'operacions en un conjunt d'operacions compensables amb una contrapart que es perdria en cas d'impagament de la contrapart, assumint que no es recuperarà res sobre el valor de les operacions en cas d'insol·lència o liquidació més enllà del col·lateral rebut.
- Risc potencial: variació de l'exposició creditícia com a resultat dels canvis futurs de les valoracions de les operacions compensables amb una contrapart durant el termini residual fins al venciment.

Respecte a l'activitat ordinària, l'Entitat orienta la seva activitat creditícia a la satisfacció de les necessitats de finançament de famílies i empreses en un entorn de risc de perfil mitjà-baix, conforme amb el RAF, amb la voluntat de mantenir el lideratge en el finançament de particulars i PIMES, així com per reforçar la prestació de serveis de valor afegit al segment de grans empreses.

Els principis i polítiques que sustenten la gestió del risc de crèdit a l'Entitat són els següents:

- Una relació adequada entre els ingressos i les càrregues que assumeixen els consumidors.
- La verificació documental de la informació facilitada pel prestatari i la seva solvència.
- La informació precontractual i protocols d'informació adequats a les circumstàncies i característiques personals de cada client i de l'operació.
- Una valoració adequada i independent de les garanties immobiliàries.

En el context específic de la COVID-19 (vegeu Nota 3.1), CaixaBank està responant a les necessitats de finançament del sector públic, derivades d'un context excepcional, sense deixar de monitorar el nivell d'exposició i l'apetit al risc del Grup en aquest segment.

D'altra banda, pel que fa al sector privat, CaixaBank complementa la moratòria pública disposada en el RDL 8/2020 mitjançant altres acords, sobretot d'índole sectorial. Destaca també l'esforç realitzat per l'Entitat per garantir el desplegament de les noves línies d'aval de l'ICO (Institut de Crèdit Oficial) a l'empara del RDL 8/2020, que CaixaBank també amplia mitjançant línies de circulat i línies de finançament especials, entre d'altres.

A continuació s'inclou el detall de les operacions de finançament de garantia pública i de les sol·licituds de moratòria, excloent-ne les operacions denegades o desistides per part dels clients:

DETALL DE FINANÇAMENT AMB GARANTIA PÚBLICA - 30-06-2020

(Milions d'euros)

	ESPANYA (ICO)
Administracions públiques	2
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	10.405
Construcció i promoció immobiliària (inclòs el sòl)	42
Construcció d'obra civil	850
Resta de finalitats	9.513
Grans empreses	1981
Pimes i empresaris individuals	7.532
TOTAL	10.407

DETALL MORATÒRIA - 30-06-2020 *

(Milions d'euros)

	NOMBRE D'OPERACIONS	IMPORT	CLASSIFICACIÓ PER STAGES		
			STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3
Administracions públiques					
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	15.096	838	549	214	75
Construcció i promoció immobiliària (inclòs el sòl)	156	13	7	4	2
Resta de finalitats	14.907	825	542	210	73
Grans empreses	290	9	6	2	1
Pimes i empresaris individuals	14.617	816	536	208	72
Resta de llars	206.186	8.457	5.979	1.910	569
Habitatges	75.240	6.787	4.971	1.414	403
Consum	109.855	700	442	211	47
Altres finalitats	21.091	970	566	285	119
TOTAL OPERACIONS APROVADES	221.282	9.295	6.528	2.124	644
TOTAL OPERACIONS EN ANÀLISI	30.667	1.109			
TOTAL	251.949	10.404			

(*) S'hi inclouen les operacions del RDL 8/2020, el RDL 11/2020 i l'Acord sectorial que no han estat denegades, anul·lades o desistides per part dels clients.

En aquest context, pel que fa als principis per a l'estimació de les pèrdues creditícies esperades a l'efecte de la determinació de les cobertures de pèrdua per risc de crèdit, cal destacar les consideracions següents:

■ **Tractament de l'increment significatiu en el risc de crèdit (SICR):**

Aquesta avaluació s'ha fet tenint en compte tota la informació raonable i sustentada disponible en la data de tancament dels estats financers intermedis consolidats i també l'exercici, que ja es venia aplicant per identificar canvis en el risc de *default* durant la vida esperada dels préstecs i crèdits.

Per a les operacions els titulars de les quals, en la data de tancament, havien sol·licitat de l'aplicació de moratòria a l'empara del que estableix el RDL 8/2020, no s'ha considerat un increment significatiu de caràcter automàtic del seu risc de crèdit, per la qual cosa han quedat classificades en funció dels criteris i *triggers* que l'Entitat ja aplica per a la classificació de les operacions en *stages*.

■ **Tractament de les moratòries previstes:**

El RDL esmentat anteriorment obliga les entitats financeres a suspendre el pagament de la quota (amortització del capital i pagament d'interessos) durant un període determinat.

Atès que no es poden meritjar interessos pel pas del temps que incrementin el deute hipotecari d'aquestes operacions, es produeix una pèrdua en termes econòmics per la modificació del contracte, la qual ha estat estimada per l'Entitat i registrada a 30 de juny de 2020 sobre la base de les sol·licituds que, en aquesta data, complirien les condicions establertes en aquesta moratòria pública. L'import registrat en el compte de resultats a 30 de juny de 2020 ha estat de 37 milions d'euros.

■ **Identificació d'operacions refinançades:**

Al tancament de 30 de juny de 2020, el gruix d'operacions que han patit modificacions contractuals se circumscriu en l'àmbit de les moratòries, tant legislatives com sectorials, que tenen com a objectiu evitar un impacte econòmic prolongat més enllà de la crisi sanitària amb motiu de la COVID-19.

Atès que les moratòries pública i sectorial previstes es basen respectivament en l'aplicació d'una legislació i d'un acord de caràcter nacional que s'aplica de manera àmplia i homogènia en el sector, es donen les condicions per no requerir el marcatge de l'operació com a refinançament o reestructuració de les operacions de prestataris que, fins i tot presentant dificultats de liquiditat, no presentaven deteriorament de la seva solvència abans de la COVID-19.

Les operacions anteriors s'han mantingut classificades com a normals en la mesura que no presentaven dubtes raonables sobre el seu reemborsament i no haurien experimentat un increment significatiu del risc de crèdit.

■ **Actualització d'escenaris macroeconòmics:**

L'Entitat ha reflectit els canvis en els escenaris macroeconòmics i modificat la ponderació atorgada a cada escenari utilitzat en l'estimació de la pèrdua esperada per risc de crèdit. Per fer-ho, s'han utilitzat escenaris amb previsions econòmiques internes, amb diferents nivells de severitat, que incorporen els efectes en l'economia de la crisi sanitària motivada per la COVID-19 (vegeu Notes 3.1. i 3.3.2.3.).

La modificació de l'escenari macroeconòmic com a conseqüència dels impactes de la COVID-19 ha suposat constituir cobertures a l'Entitat de 962 milions d'euros a 30 de juny de 2020 per aquest fet. La combinació d'escenaris permet dur a terme una millor projecció en el context actual, per bé que aquestes provisions s'aniran revisant en el futur amb la nova informació disponible.

3.3.2. Cicle del risc de crèdit

El cicle complet de gestió del risc de crèdit comprèn tota la vida de l'operació, des de l'anàlisi de la viabilitat i l'admissió del risc segons criteris establerts, fins al seguiment de la solvència i de la rendibilitat i, eventualment, la recuperació dels actius deteriorats. La diligència en la gestió de cadascuna d'aquestes etapes propiciarà l'èxit en el reemborsament.

3.3.2.1. Admissió i concessió

El procés d'admissió i concessió de noves operacions es basa en l'anàlisi de quatre punts bàsics: anàlisi dels intervinents, finalitat de l'operació, capacitat de devolució i característiques de l'operació.

El sistema de facultats basat en l'expedient electrònic assigna per defecte el nivell d'aprovació als empleats, amb un nivell de responsabilitat segons la delegació establerta per la Direcció com a estàndard adequat associat al càrrec.

Aquest sistema de facultats es fonamenta en l'estudi de quatre eixos:

- **Import:** és la suma sol·licitada juntament amb el risc ja concedit. L'import de l'operació es defineix mitjançant dos mètodes alternatius segons el segment al qual pertanyen les operacions:
 - ◆ Pèrdua ponderada per producte: basat en la fórmula de càlcul de pèrdua esperada, té en compte l'apetit al risc segons la naturalesa de cada producte. S'aplica a les sol·licituds el primer titular de les quals és una persona jurídica.
 - ◆ Nominals: té en compte l'import nominal i les garanties de les operacions de risc. S'aplica a persones físiques.
- **Garantia:** comprèn el conjunt de béns o penyores afectats per assegurar el compliment d'una obligació.
- **Política de risc general:** conjunt de polítiques que identifiquen i avaluen les variables rellevants de cada tipus de sol·licitud. Principalment, suposen tractaments específics en referència a operacions de petit import relatiu, refinançaments, alertes de persona, activitat de seguiment del risc, ràtios d'endeutament i diagnòstic de l'*scoring*.
- **Termini:** durada de l'operació sol·licitada, correlacionat amb la finalitat de l'operació. Hi ha polítiques específiques en funció del tipus d'operació i el termini que requereixen un nivell més alt de facultats per a la seva aprovació.

Amb el propòsit de facilitar l'agilitat en la concessió a particulars i autònoms, existeix un centre d'admissió de riscos de particulars amb el compromís de donar resposta a les sol·licituds dins un termini de 48 h, que en determinats casos estan preconcedides a través de determinats canals. Per part seva, les sol·licituds de persones jurídiques es distribueixen a escala territorial a través de centres d'admissió de riscos (CAR), que gestionen les sol·licituds dins els seus nivells d'atribució, i es traslladen a centres especialitzats de Serveis Centrals si aquests s'excedeixen. L'aprovació del risc de qualsevol operació, llevat d'aquelles que poden ser aprovades en oficina o pel Director d'Àrea de Negoci, està subjecta a la concurrència de firmes d'un responsable de negoci i un responsable de risc.

Amb caràcter particular, l'organització interna d'Admissió de Risc d'Empreses en Serveis Centrals parteix de la següent estructura especialitzada ajustada a la tipologia de riscos i canals de comercialització:

- **Riscos Corporativa:** centralitza grups empresarials que tinguin una facturació anual superior als 200 milions d'euros als centres de Corporativa.
- **Risc d'Empreses:** comprèn les persones jurídiques o grups d'empreses amb facturació fins a 200 milions d'euros, i els de més de 200 milions d'euros que no gestionen els centres de Corporativa.
- **Risc Immobiliari:** atén empreses promotores de qualsevol segment, independentment de la facturació, i societats d'inversió immobiliària.
- **Risc Turisme i Agroalimentari:** comprèn totes les empreses o grups empresarials que duen a terme la seva activitat en el sector turisme i agroalimentari. A més, inclou el segment d'autònoms del sector agrari.
- **Project Finance:** comprèn totes les operacions que es presenten mitjançant l'esquema de finançament de projecte, o project finance.
- **Banca Institucional:** comprèn institucions autonòmiques o centrals, ajuntaments i institucions públiques locals a capitals de província o a poblacions de més de 30.000 habitants i membres de grups econòmics o grups de gestió l'interlocutor o matriu dels quals compleix els criteris anteriors.
- **Risc Sobirà, País i Entitats Financeres:** responsables de l'admissió i gestió del risc país i risc bancari que porten implícites les operacions de finançament dels diferents segments.
- **Admissió de Riscos de Particulars:** centralitza tota l'admissió de persones físiques (particulars i autònoms, sense incloure dins d'aquests últims els autònoms del sector agrari).

Finalment, el Comitè Permanent de Crèdits té delegades les facultats per a l'aprovació d'operacions individuals fins a 100 milions d'euros, sempre que el risc acumulat amb el client sigui igual o inferior a 150 milions d'euros i, en general, té atribucions per aprovar operacions que impliquen excepcions en les seves característiques a les que poden aprovar-se en oficina i als CAR. En cas d'excedir els imports esmentats, la facultat d'aprovació correspon a la Comissió Executiva.

D'altra banda, hi ha polítiques, mètodes i procediments d'estudi i concessió de préstecs o crèdits responsables, com els associats al desenvolupament del que disposen la Llei 2/2011, d'economia sostenible, i l'Ordre EHA/2899/2011, de transparència i protecció del client de serveis bancaris, o la més recent Llei 5/2019, de 15 de març, reguladora dels contractes de crèdit immobiliari.

A l'efecte de *pricing*, es consideraran tots els factors associats a l'operació, és a dir, els costos d'estructura i de finançament, la rendibilitat històrica del client i la pèrdua esperada de l'operació. Addicionalment als costos anteriors, les operacions han d'aportar una remuneració mínima als requeriments de capital econòmic, que es calcularà neta d'impostos.

Les eines de *pricing* i RAR (rendibilitat ajustada a risc) permeten assolir els estàndards més alts en el control de l'equilibri entre la rendibilitat i el risc, i possibiliten identificar els factors determinants de la rendibilitat de cada client i, així, poder analitzar clients i carteres segons la seva rendibilitat ajustada.

Correspon a la Direcció General de Negoci l'aprovació dels preus de les operacions. En aquest sentit, la determinació dels preus està subjecta a un sistema de facultats enfocat a obtenir una remuneració mínima i, addicionalment, també a establir els marges en funció dels diferents negocis.

3.3.2.2. Mitigació del risc

El perfil de gestió del risc de crèdit de l'Entitat està caracteritzat per una política de concessió prudent, d'acord amb les condicions de l'acreditat i cobertures/garanties adequades. En qualsevol cas, les operacions a llarg termini han de comptar amb garanties més sòlides per la incertesa derivada del pas del temps, i en cap cas aquestes garanties han de substituir una falta de capacitat de devolució o una incerta finalitat de l'operació.

A efectes comptables, es consideren garanties eficaces les garanties reals i personals que són vàlides com a mitgadores del risc en funció, entre altres, de: i) el temps necessari per a la seva execució; ii) la capacitat de realització de les garanties i iii) l'experiència en la realització. A continuació, es descriuen les diferents tipologies de garanties amb les seves polítiques i procediments en la gestió i valoració:

- Garanties personals: destaquen les operacions de risc amb empreses, en què es considera rellevant l'aval dels socis, tant persones físiques com jurídiques. Quan es tracta de persones físiques, l'estimació de la garantia s'efectua a partir de les declaracions de béns i, quan l'avalador és persona jurídica, s'analitza en el procés de concessió com un titular.
- Garanties reals: els principals tipus de garanties reals acceptats són els següents:
 - ◆ Garanties pignorades o constituïdes per la solvència de titulars i fiadors: destaquen la penyora d'operacions de passiu o els saldos intermediats. Per poder ser admesos com a garantia, els instruments financers han de complir, entre d'altres requisits: i) estar lliures de càrregues, ii) la seva definició contractual no ha d'impedir la seva pignoració, i iii) la seva qualitat creditícia no ha d'estar relacionada amb el titular del préstec. La pignoració roman fins que venç o es cancel·la anticipadament l'actiu o mentre no es doni de baixa.
 - ◆ Garanties hipotecàries o que afecten un bé específic: és un dret real constituït sobre un bé immoble en garantia d'una obligació.

Les polítiques internes estableixen el següent:

- El procediment d'admissió de garanties i els requisits necessaris per a la formalització de les operacions, com per exemple la documentació que s'ha de lliurar a l'Entitat i la certesa jurídica amb què ha de comptar.
- Els processos de revisió de les taxacions registrades, per assegurar el correcte seguiment i control de les garanties. Es duen a terme processos periòdics de contrast i validació dels valors de taxació, per tal de detectar possibles anomalies en l'actuació de les societats de taxació proveïdores de l'Entitat.
- La política de desemborsament, que afecta principalment les operacions de promocions i autopromocions immobiliàries.
- El *loan-to-value* (LTV) de l'operació. El capital que es concedirà en operacions hipotecàries està limitat a uns percentatges sobre el valor de la garantia, valor que es defineix com el més baix entre el de taxació i, en el cas que es tracti d'una operació d'adquisició, el valor de l'escriptura pública de compravenda. Els sistemes informàtics calculen el nivell d'aprovació requerit per a cada tipus d'operació.
- Derivats de crèdit: garants i contrapart. L'Entitat utilitza puntualment derivats de crèdit, contractats amb entitats d'alt nivell creditici i emparats per contractes col·laterals, per a la cobertura del risc de crèdit.

A continuació, s'ofereix el detall de les garanties rebudes per a la concessió d'operacions de l'Entitat:

GARANTIES REBUDES

(Milions d'euros)

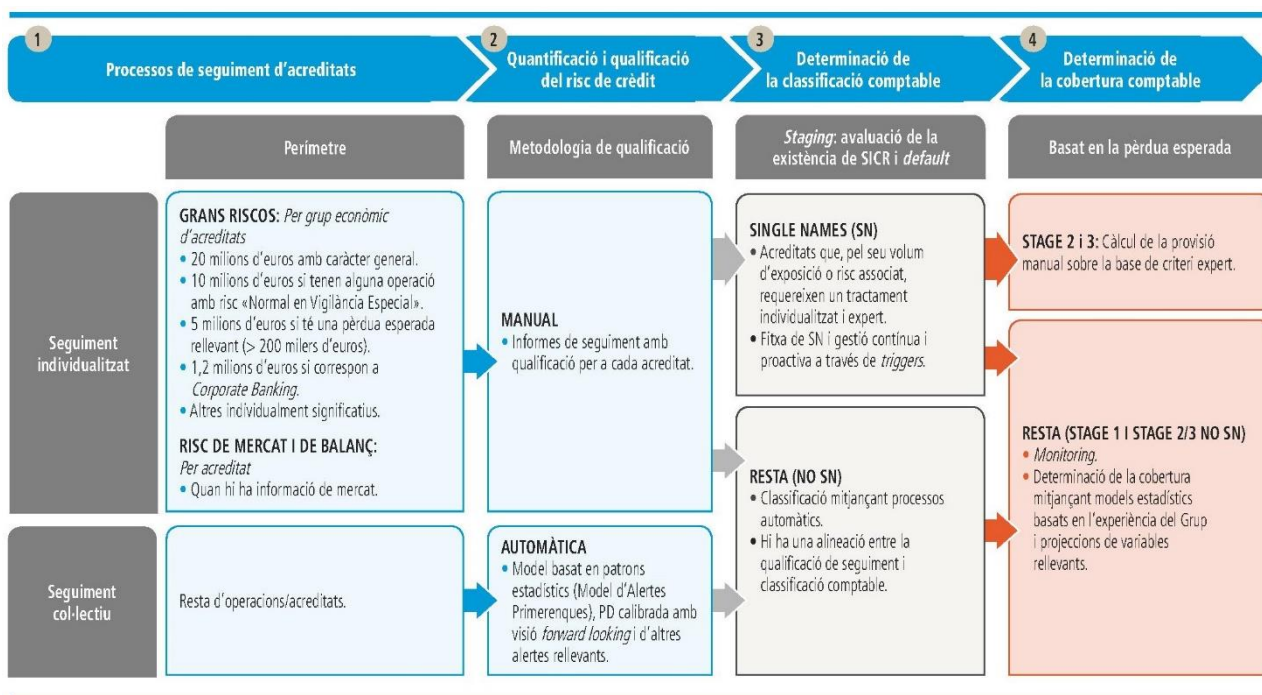
	30-06-2020	31-12-2019
Valor de les garanties reals *	311.790	314.956
De què: garanteix riscos dubtosos	12.492	11.531

(*) Recull l'import màxim de les garanties reals eficaces que es poden considerar a l'efecte del càlcul del deteriorament, és a dir, el valor raonable estimat dels immobles segons l'última taxació disponible o l'actualització d'aquesta, i també s'hi inclouen les altres garanties reals, com el valor actual de les garanties pignoratives en la data, sense incloure-hi, per tant, les garanties personals.

D'altra banda, les mesures de mitigació del risc de contrapartida es detallen a l'apartat 3.3.5.

3.3.2.3. Seguiment i mesurament del risc de crèdit

L'Entitat disposa d'un sistema de seguiment i mesurament que garanteix la cobertura de qualsevol acreditat i/o operació mitjançant procediments metodològics adaptats a la naturalesa de cada titular i risc:

1 Processos de seguiment d'acreditats

L'objectiu de l'acció de seguiment és determinar la qualitat del risc assumit amb un acreditat («Qualificació de Seguiment») i les accions que cal fer en funció del resultat, inclosa l'estimació del deteriorament. L'objecte del seguiment del risc són acreditats titulars d'instruments de deute i exposicions fora de balanç que comportin risc de crèdit. Els resultats són una referència per a la política de concessions futures.

La política de seguiment de risc de crèdit s'articula en funció del tipus i l'especificitat de l'exposició que segrega en àmbits diferenciats, de conformitat amb les diferents metodologies de mesurament del risc de crèdit.

La *Qualificació de Seguiment* és una valoració sobre la situació del client i dels seus riscos. Les diferents qualificacions són, de millor a pitjor: inapreciable, baix, mitjà, mitjà-alt i dubtós; i poden generar-se de manera manual (en el cas del perímetre d'acreditats sota seguiment individualitzat) o automàtica (per a la resta).

En funció del perímetre de seguiment i la qualificació dels acreditats, el seguiment pot ser:

- **Individualitzat:** d'aplicació a exposicions d'import rellevant o que presenten característiques específiques. El seguiment de grans riscos condueix a l'emissió d'informes de seguiment de grups, i conclou en una qualificació de seguiment per als acreditats que el componen.
- **Col·lectiu:** les qualificacions s'obtenen a partir de la combinació d'un model estadístic específic referit com el Model d'Alertes Primerenques (MAT), la probabilitat d'incompliment (PD per a *probability of default*) calibrada amb visió *forward looking* (consistent amb la utilitzada en el càlcul de les cobertures per risc de crèdit) i diverses alertes rellevants. Tant el MAT com la PD s'obtenen amb una freqüència mínima mensual, la qual és diària en el cas de les alertes.

Adicionalment, els models MAT i PD estan subjectes a la política de models de l'Entitat i han de complir els requisits que s'hi inclouen.

② Quantificació i qualificació del risc de crèdit

El risc de crèdit quantifica les pèrdues derivades per l'incompliment de les obligacions financeres per part dels acreditats sobre la base de dos conceptes: la pèrdua esperada i la pèrdua inesperada.

- **Pèrdua esperada (PE):** mitjana o esperança matemàtica de les pèrdues potencials previstes que es calcula com el producte de les tres magnituds següents: PD (*probability of default*), exposició (EAD per a *exposure at default*) i severitat (LGD per a *loss given default*).
- **Pèrdua inesperada:** pèrdues potencials imprevistes, produïdes per la variabilitat que pot tenir la pèrdua respecte a la pèrdua esperada estimada. Pot ser fruit de canvis sobtats de cicle o de variacions en els factors de risc o en la dependència entre el risc de crèdit dels diferents deutors. Les pèrdues inesperades són poc probables i d'import elevat, i han de ser absorbides pels recursos propis de l'Entitat. El càlcul de la pèrdua inesperada també es fonamenta, principalment, en la PD, EAD i LGD de les operacions.

L'estimació dels paràmetres del risc de crèdit es basa en la mateixa experiència històrica d'impagament. Per fer-ho, es disposa d'un conjunt d'eines i tècniques d'acord amb les necessitats particulars de cadascun dels riscos, descrites a continuació segons la seva afectació sobre els tres factors de càlcul de la pèrdua esperada:

- **EAD:** estima el deute pendent en cas d'incompliment del client. Aquesta magnitud és rellevant per als instruments financers que tenen una estructura d'amortització variable en funció de les disposicions que faci el client (generalment, qualsevol producte *revolving*).

Per a l'obtenció d'aquesta estimació s'observa l'experiència interna de morositat, relacionant els nivells de disposició en el moment de l'incompliment i els 12 mesos anteriors. En la construcció del model es tenen en compte variables rellevants, com la naturalesa del producte, el termini fins al venciment i les característiques del client.

- **PD:** l'Entitat disposa d'eines de suport a la gestió per a la predicció de la probabilitat d'incompliment de cada acreditat, que cobreixen gairebé la totalitat de l'activitat creditícia.

Aquestes eines, implantades a la xarxa d'oficines i integrades en els canals de concessió i seguiment del risc, han estat desenvolupades d'acord amb l'experiència històrica de mora i incorporen les mesures necessàries per ajustar els resultats tant al cicle econòmic, amb l'objectiu d'oferir mesuraments relativament estables a llarg termini, com a l'experiència recent i a projeccions futures. Els models es poden classificar en funció de la seva orientació al producte o al client:

- ◆ Les eines orientades al producte s'utilitzen bàsicament en l'àmbit d'admissió de noves operacions de banca detallista (*scorings d'admissió*) i prenen en consideració característiques del deutor, informació derivada de la relació amb els clients, alertes internes i externes i característiques pròpies de l'operació, per determinar la seva probabilitat d'incompliment.
- ◆ Les eines orientades al client avaluen la probabilitat d'incompliment del deutor. Estan integrades per *scorings* de comportament per al seguiment del risc de persones físiques i per *ratings* d'empreses.

Pel que fa a empreses, les eines de rating són específiques segons el segment al qual pertanyen. Particularment, en el cas de microempreses i pimes, el procés d'avaluació es fonamenta en un algoritme modular en què es valoren quatre àrees d'informació diferents: els estats financers, la informació derivada de la relació amb els clients, alertes internes i externes i altres aspectes qualitatius.

Pel que fa a grans empreses, l'Entitat disposa de models que requereixen el criteri expert dels analistes i que tenen com a objectiu replicar i ser coherents amb els *ratings* de les agències de qualificació. Davant la falta d'una freqüència suficient de morositat interna per a l'elaboració de models purament estadístics, la construcció dels models d'aquest segment s'alinea amb la metodologia de Standard & Poor's, fet que permet l'ús de les seves taxes públiques d'incompliment global i afegeix fiabilitat a la metodologia.

L'actualització dels *scorings* i *ratings* de clients s'efectua mensualment amb l'objectiu de mantenir actualitzada la qualificació creditícia, amb l'excepció del *rating* de grans empreses, que s'actualitza amb una freqüència mínima anual o davant d'esdeveniments significatius que puguin alterar la qualitat creditícia. En l'àmbit de persones jurídiques es fan accions periòdiques d'actualització d'estats financers i informació qualitativa per aconseguir el màxim nivell de cobertura del *rating* intern.

■ **LGD:** quantifica el percentatge del deute que no es podrà recuperar en cas d'incompliment de l'acreditat.

Es calculen les severitats històriques amb informació interna, considerant els fluxos de caixa associats als contractes des de l'incompliment. Els models permeten obtenir severitats en funció de la garantia, la relació préstec/valor (*LTV* o *Loan to Value*), el tipus de producte, la qualitat creditícia de l'acreditat i, per als usos en què la regulació ho requereixi, les condicions recessives del cicle econòmic. A més, es fa una aproximació de les despeses indirectes (personal d'oficines, infraestructura, etc.) associades al procés de recuperació. En el cas de grans empreses, la severitat també incorpora elements de judici expert de forma coherent amb el model de *rating*.

A més de l'ús regulatori per a la determinació dels recursos propis mínims de l'Entitat i el càlcul de cobertures, els paràmetres de risc de crèdit (PD, LGD i EAD) intervenen en diverses eines de gestió, com ara el càlcul de la rendibilitat ajustada al risc, l'eina de pricing i la preclassificació de clients, així com en les eines de seguiment i els sistemes d'alertes.

③ Determinació de la classificació comptable

La classificació comptable entre els diferents *Stages* de NIIF 9 de les operacions amb risc de crèdit queda determinada per l'ocurrència d'esdeveniments d'incompliment o increments significatius del risc de crèdit (*SICR*, *significant increase in credit risk*) des del reconeixement inicial de l'operació.

S'entendrà que hi ha hagut un *SICR* i, per tant, es classificaran les operacions com a Stage 2, quan es presentin debilitats que puguin suposar pèrdues significativament superiors a les esperades en el moment de la concessió. Per a la identificació de debilitats en operacions i acreditats, l'Entitat disposa dels processos de seguiment i qualificació descrits en ②. Es consideraran com a debilitat: un empitjorament significatiu de la qualificació de seguiment o un increment relatiu de PD rellevant respecte a l'origen de l'operació.

A més, es classificaran en Stage 2 les operacions següents: i) operacions incloses en un acord de sostenibilitat i que no hagin completat el període de prova; ii) operacions de refinançament, refinançades o reestructurades, que no sigui procedent classificar com a dubtoses i estiguin en el període de prova; iii) operacions d'acreditats en concurs de creditors en què no sigui procedent la seva classificació en Stage 3 o fallit; i iv) operacions en què hi hagi imports vençuts amb més de 30 dies d'antiguitat, llevat que hi hagi una prova en contra.

Llevat que estiguin identificades com a operacions de refinançament, refinançades o reestructurades, es reclassificaran en Stage 1 les operacions que deixin de satisfer les condicions per estar classificades en Stage 2.

Respecte a les operacions de refinançament, refinançades o reestructurades classificades en Stage 2 per no procedir la seva classificació com a Stage 3 en la data de refinançament o reestructuració o per haver estat reclassificades des de la categoria de Stage 3, romandran identificades com en Stage 2 durant un període de prova fins que es compleixin la totalitat dels requisits següents: i) que s'hagi conclòs que no és previsible que puguin tenir dificultats financeres i que, per tant, resulta altament probable que puguin complir les seves obligacions davant l'entitat dins el termini establert i en la forma pertinent; ii) que hagi transcorregut un termini mínim de dos anys des de la data de formalització de l'operació de reestructuració o refinançament o, si és posterior, des de la data de reclassificació des de Stage 3; iii) que algun dels titulars no tingui cap altra operació amb imports vençuts més de 30 dies al final del període de prova; i iv) que el titular hagi pagat les quotes meritades de principal i interessos des de la data en què es va formalitzar l'operació de reestructuració o refinançament o, si és posterior, des de la data de reclassificació des de Stage 3.

A més, serà necessari que el titular hagi satisfet mitjançant pagaments regulars un import equivalent a tots els imports (principal i interessos) que es trobin vençuts en la data de l'operació de reestructuració o refinançament, o que s'hagin donat de baixa com a conseqüència d'aquesta, o bé, quan sigui més adequat tenint en compte les característiques de les operacions, que s'hagin verificat

altres criteris objectius que demostrin la capacitat de pagament del titular. La qual cosa implica que no hi hagi clàusules contractuals que dilatin el reemborsament, com ara períodes de carència per al principal.

S'entendrà que hi ha hagut un **esdeveniment d'incompliment** (default) i, per tant, es classificaran en Stage 3 les operacions que, independentment del titular i la garantia, tinguin algun import vençut per principal, interessos o despeses pactats contractualment amb més de 90 dies d'antiguitat, així com la resta de les operacions de titulars quan les operacions amb imports vençuts amb més de 90 dies d'antiguitat siguin superiors al 20% dels imports pendents de cobrament.

Les operacions classificades en Stage 3 per raó de la morositat del client es reclassificaran en Stage 1 o Stage 2 quan, com a conseqüència del cobrament de part dels imports vençuts, desapareixen les causes que han motivat la seva classificació com a Stage 3 i no subsisteixen dubtes raonables sobre el seu reemborsament total per part del titular per altres raons.

A més, es classificaran en Stage 3 les operacions següents: **i)** operacions amb saldos reclamats judicialment; **ii)** operacions en què s'ha iniciat el procés d'execució de la garantia real; **iii)** operacions de titulars en concurs de creditors que no sigui procedent classificar en fallit; **iv)** operacions de refinançament, refinançades o reestructurades a les quals correspongui la seva classificació en dubtós, incloses aquelles que, tot i haver estat en dubtós abans de l'inici del període de prova, siguin refinançades o reestructurades novament o arribin a tenir imports vençuts amb una antiguitat superior als 30 dies; i **v)** operacions de titulars que després d'una revisió individualitzada presentin dubtes raonables sobre el seu reemborsament total (principal i interessos) en els termes pactats contractualment.

Llevat que estiguin identificades com a operacions de refinançament, refinançades o reestructurades, les operacions classificades en Stage 3 per raons diferents de la morositat del client es podran reclassificar en Stage 1 o Stage 2 si, com a conseqüència d'un estudi individualitzat, desapareixen els dubtes raonables sobre el seu reemborsament total pel titular en els termes pactats contractualment i no hi ha imports vençuts amb més de noranta dies d'antiguitat en la data de reclassificació en Stage 1 o Stage 2.

En el cas d'operacions de refinançament, refinançades o reestructurades, per considerar que la qualitat creditícia de l'operació ha millorat i que, per tant, és procedent la seva reclassificació en Stage 2, serà necessari que, amb caràcter general, es verifiquin tots els criteris següents: **i)** que hagi transcorregut un any des de la data de refinançament o reestructuració; **ii)** que el titular hagi pagat les quotes meritedes de principal i interessos (és a dir, que l'operació no presenti imports vençuts), reduint el principal renegociat, des de la data en què es va formalitzar l'operació de reestructuració o refinançament o, si és posterior, des de la data de reclassificació d'aquella a la categoria de dubtós; **iii)** que s'hagi satisfet mitjançant pagaments regulars un import equivalent a tots els imports, principal i interessos, que es trobin vençuts en la data de l'operació de reestructuració o refinançament, o que es van donar de baixa com a conseqüència d'ella, o bé, quan resulti més adequat tenint en compte les característiques de les operacions, que s'hagin verificat uns altres criteris objectius que demostrin la capacitat de pagament del titular; i **iv)** que algun dels titulars no tingui cap altra operació amb imports vençuts de més de 90 dies.

Els riscos d'acreditats declarats en concurs de creditors sense petició de liquidació seran reclassificats en Stage 2 quan l'acreditat hagi pagat, almenys, el 25% dels crèdits de l'entitat afectats pel concurs –una vegada descomptada, si escau, la quitança acordada o hagin transcorregut dos anys des de la inscripció al Registre Mercantil de la interlocutòria d'aprovació del conveni de creditors, sempre que aquest conveni s'estigui complint fidelment i l'evolució de la situació patrimonial i financera de l'empresa elimini els dubtes sobre el reemborsament total dels debits, tot això llevat que s'hagin pactat interessos notòriament inferiors als de mercat.

A continuació, es detalla el procés de determinació de la classificació comptable dels acreditats:

- **Single Name:** Per a aquests acreditats es fa una avaluació contínua de l'existència d'evidències o indicis de deteriorament, així com del potencial increment significatiu del risc des del reconeixement inicial (SICR), i es valoren les pèrdues associades als actius d'aquesta cartera.

Amb l'objectiu d'ajudar en la gestió proactiva de les evidències i indicis de deteriorament i increment significatiu del risc, l'Entitat ha desenvolupat uns *triggers*, a nivell acreditat i a nivell operació, que s'agrupen en funció del segment al qual pertanyen, ja que aquest condiciona la tipologia de la informació necessària per a l'anàlisi del risc de crèdit i la sensibilitat a l'evolució de les variables indicatives del deteriorament. Els *triggers* són indicis de deteriorament de l'actiu que afecten el client o les operacions. Aquests *triggers* són valorats per l'analista per determinar la classificació en Stage 2 o Stage 3 de les operacions del client:

- ◆ *Triggers* globals:

- ▲ Dificultats financeres de l'emissor o deutor: *triggers* de dubtós subjectiu (p. ex., informació financera desfavorable del deutor, mesurada a través de diverses ràtios sobre els seus estats financers) i *triggers* de mínim *Stage 2* (per empitjorament de la qualificació de seguiment).
 - ▲ Incompliment de clàusules contractuals, impagaments o retards en el pagament d'interessos o principal: *triggers* de *Stage 3* (p. ex., impagaments superiors a 90 dies) i *triggers* de mínim *Stage 2* (impagaments superiors a 30 dies).
 - ▲ Per dificultats financeres, s'atorguen als acreditats concessions o avantatges que no es considerarien d'una altra manera. *Trigger* de mínim *Stage 2* (refinançament).
 - ▲ Probabilitat que el prestatari entri en fallida o reestructuració. *Trigger* de *Stage 3* (concurso de creditors).
 - ▲ *Triggers* de mercat. Hi ha *triggers* referents a la identificació de dificultats financeres del deutor o emissor, referents a l'incompliment de clàusules contractuals o bé per desaparició d'un mercat actiu per al títol financer.
- ◆ *Triggers* específics: per a sectors com el promotor, *project finance* o administracions públiques.
- En aquells casos en què, segons el parer de l'analista, suposin classificació de contractes com a *Stage 2* o *Stage 3*, es procedeix al càlcul expert de la provisió específica.

- **Resta de contractes (No Single Name):** com s'ha indicat anteriorment, davant un empitjorament significatiu de la qualificació de seguiment de l'acreditat o un increment relatiu de PD rellevant respecte a l'origen de l'operació, es procedeix a classificar el contracte en *Stage 2*. A aquest efecte, la classificació es revisa mensualment, utilitzant la Qualificació de Seguiment i PDS més recents, que s'actualitzen amb una freqüència mínima mensual.
- La resta de criteris de classificació en *Stage 2* o *Stage 3* també es revisen amb una freqüència mensual.

④ Determinació de la cobertura comptable

L'objectiu dels requeriments de la NIIF 9 sobre deteriorament de valor és que es reconeguin les pèrdues creditícies esperades de les operacions, avaluades sobre una base col·lectiva o individual, considerant tota la informació raonable i fonamentada disponible, inclosa la de caràcter prospectiu (*forward-looking*).

Principis per a l'estimació de les pèrdues creditícies esperades a l'efecte de la determinació de les cobertures de pèrdua per risc de crèdit

La cobertura comptable calculada o provisió es defineix com la diferència entre l'import en llibres brut de l'operació i el valor actualitzat de l'estimació dels fluxos d'efectiu que s'espera cobrar, descomptats amb el tipus d'interès efectiu de l'operació, considerant les garanties eficaces rebudes.

L'Entitat estima les pèrdues creditícies esperades d'una operació de manera que aquestes pèrdues reflecteixin:

- A** un import ponderat i no esbiaixat, determinat mitjançant l'avaluació d'una sèrie de resultats possibles;
- B** el valor temporal dels diners, i
- C** la informació raonable i fonamentada que estigui disponible en la data de referència, sense cost ni esforç desproporcionat, sobre successos passats, condicions actuals i previsions de condicions econòmiques futures.

D'acord amb la normativa aplicable, el mètode de càlcul de la cobertura està determinat en funció de si l'acreditat és individualment significatiu i de la seva classificació comptable.

- Si el client, a més de ser individualment significatiu, presenta operacions en situació dubtosa (per raó de la morositat o bé per raons diferents de la morositat) o en *Stage 2*, la cobertura de les seves operacions dubtoses serà estimada mitjançant una anàlisi detallada de la situació del titular i els fluxos esperats, que s'avaluaran mitjançant models de descompte de fluxos futurs basats en projeccions que estimen la capacitat del client per a la generació futura de fluxos donada la seva activitat.
- En la resta dels casos, la cobertura s'estima de forma col·lectiva mitjançant metodologies internes, subjectes a la Política de models vigent, sobre la base de l'experiència històrica pròpia d'incompliments i recuperacions de carteres i tenint en compte el valor actualitzat i ajustat de les garanties eficaces. A més, es tindran en consideració previsions de condicions econòmiques futures sota diversos escenaris.

Per a la determinació de les cobertures per pèrdues creditícies de les carteres sota anàlisi col·lectiva s'utilitzen models d'estimació de la PD; de la probabilitat de regularització dels incompliments (concretament la seva magnitud complementària, la probabilitat de no cura o PNC); severitat en cas de no regularització (*loss-given-loss* o LGL); models de valor recuperable de garanties hipotecàries (*haircuts*); així com ajustos per obtenir estimacions amb caràcter *lifetime* o *forward-looking*, segons corresngui, en funció de la classificació comptable del contracte.

Els models utilitzats es reestimen o reentrenen semestralment i s'executen mensualment per recollir en tot moment la situació econòmica de l'entorn i ser representatius del context econòmic vigent. D'aquesta manera es redueixen les diferències entre les pèrdues estimades i les observacions recents. Als models s'incorpora una visió no esbiaixada de la possible evolució futura (*forward-looking*) per a la determinació de la pèrdua esperada considerant factors macroeconòmics més rellevants: **i)** creixement del PIB, **ii)** la taxa de desocupació, **iii)** EURIBOR a 12 mesos i **iv)** creixement del preu de l'habitatge. En aquest sentit, l'Entitat genera un escenari base, així com un rang d'escenaris potencials que li permeten ajustar, ponderant per la seva probabilitat, les estimacions de pèrdua esperada.

El procés de càlcul s'estructura en dos passos:

◆ Determinació de la base provisionable, que es divideix en dos passos:

1 Càlcul de l'import d'exposició, consistent en la suma de l'import en llibres brut en el moment del càlcul més els imports fora de balanç (disponibles o risc de firma) que s'espera que puguin ser desemborsats en el moment en què el client compleixi les condicions per ser considerat dubtós.

2 Càlcul del valor recuperable de les garanties eficaces vinculades a l'exposició. A l'efecte de determinar el valor recuperable d'aquestes garanties, en el cas de garanties immobiliàries, els models estimen l'import de venda futura de la garantia, al qual descompten totes les despeses que es produirien fins a la venda.

◆ Determinació de la cobertura a aplicar sobre la base provisionable:

Aquest càlcul es fa tenint en compte la probabilitat d'incompliment del titular de l'operació, la probabilitat de regularització o cura i la pèrdua que es produiria en cas que no tingués lloc aquesta regularització o cura.

Per a carteres poc materials per a les quals, des d'un punt de vista de processos o per manca de representativitat de l'experiència històrica, es consideri que l'enfocament de models interns no és adequat, l'Entitat pot utilitzar els percentatges per defecte de cobertura que estableixin les normatives nacionals vigents.

Tant les operacions classificades sense risc apreciable com aquelles operacions que com a conseqüència de la tipologia del seu garant siguin classificades sense risc apreciable podran tenir un percentatge de cobertura comptable del 0%. En l'últim cas, aquest percentatge només s'aplicarà sobre la part garantida del risc.

Les cobertures estimades individualment o col·lectivament han de ser coherents amb el tractament que es dona a les categories en què es poden classificar les operacions. És a dir, el nivell de cobertura per a una operació ha de ser superior al nivell que li correspondria si estigués classificada en una altra categoria de risc de crèdit inferior.

En els cicles de revisió també s'introdueixen les millores necessàries detectades en els exercicis de comparació retrospectiva (*backtesting*) i *benchmarking*. Així mateix, els models desenvolupats estan documentats i permeten la rèplica per part d'un tercer. La documentació conté les definicions clau, la informació relativa al procés d'obtenció de mostres i tractament de dades, els principis metodològics i els resultats obtinguts, així com la seva comparativa amb exercicis previs.

CaixaBank disposa d'un total de 81 models per tal d'obtenir els paràmetres necessaris per al càlcul de cobertures sota anàlisi col·lectiva. Per a cadascun dels paràmetres de risc, és possible utilitzar diferents models per adaptar-se a cada tipologia d'exposició. Concretament, els models són els que s'indiquen a continuació:

- ◆ 18 models de paràmetres de *Scoring* i *Rating*
- ◆ 21 models de paràmetres de PD
- ◆ 10 models de paràmetres d'EAD
- ◆ 19 models de paràmetres de PNC
- ◆ 9 models de paràmetres de LGL
- ◆ 3 models de paràmetres de *Haircut*
- ◆ 1 model de paràmetres de transformació LT/FL (*Life-time/Forward-looking*)

Incorporació d'informació forward-looking en els models de pèrdua esperada

Les variables projectades considerades són les següents:

INDICADORS MACROECONÒMICS FORWARD-LOOKING (*)

(% percentatges)

	30-06-2020			31-12-2019		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Creixement del PIB						
Escenari base	(14,0)	10,5	3,3	1,5	1,5	1,4
Rang upside	(12,0)	11,3	3,0	2,3	2,6	1,9
Rang downside	(17,0)	9,7	4,8	0,6	0,3	0,9
Taxa de desocupació						
Escenari base	19,3	19,5	17,7	12,6	11,5	10,3
Rang upside	18,3	17,7	16,2	12,1	10,0	8,4
Rang downside	20,6	21,4	19,2	13,6	13,7	12,9
Tipus d'interès (**)						
Escenari base	(0,19)	(0,25)	(0,24)	(0,30)	(0,11)	0,29
Rang upside	(0,23)	(0,24)	(0,19)	(0,25)	0,08	0,54
Rang downside	(0,29)	(0,35)	(0,33)	(0,35)	(0,35)	(0,30)
Creixement preu habitatge						
Escenari base	(5,6)	(2,3)	2,3	3,2	3,0	2,9
Rang upside	(3,5)	(1,4)	2,6	4,7	5,8	4,9
Rang downside	(7,7)	(5,4)	3,1	1,2	(0,4)	0,9

(*) Font: CaixaBank Research

(**) S'utilitza l'EURIBOR 12M (mitjana del període).

La ponderació dels escenaris previstos en cadascun dels exercicis és la següent:

PROBABILITAT D'OCCURRÈNCIA DELS ESCENARIS PREVISTOS

(% percentatges)

	ESCENARI BASE	ESCENARI UPSIDE	ESCENARI DOWNSIDE
30-06-2020	60	20	20
31-12-2019	40	30	30

3.3.2.4. Gestió de morositat

Atesos els mecanismes del cicle de risc de crèdit de l'Entitat, la qualitat en els processos d'admissió i seguiment garanteix el compliment de les condicions establertes en la concessió d'operacions que generen exposició a aquest risc. D'aquesta manera, les posicions que requereixen l'activació dels circuits alternatius per a la gestió són escasses. L'activitat recuperadora és una prioritat màxima en la gestió de riscos de l'Entitat, especialment aquests últims anys, atès l'objectiu de minimitzar tant el volum present de posicions dubtoses com la seva generació futura. D'aquesta manera, ha reforçat el model de govern i el marc operatiu de la gestió d'actius problemàtics per disposar d'una visió integral de tot el cicle de vida associat al procés de recuperació de la morositat i de la gestió dels actius adjudicats.

La gestió de la morositat i les recuperacions és responsabilitat de la xarxa d'oficines i s'inicia com una activitat preventiva abans de l'incompliment, o exigibilitat de l'obligació, i s'acaba amb la recuperació o situació de fallida definitiva. La capillaritat i especialització de la xarxa d'oficines permeten conèixer la realitat del client, detectar els primers indicis de deteriorament de la solvència i adoptar mesures oportunes amb la màxima diligència. En aquest sentit, es monitoren les operacions i les garanties associades i, si escau, s'inicien les reclamacions per aconseguir la recuperació del deute segons els principis següents: i) prevenció mitjançant detecció primerenca del risc d'impagament; ii) activitats dirigides a ajudar el client a trobar solucions davant situacions d'irregularitats en els pagaments, considerant el seu grau de vinculació, i iii) màxima anticipació per assolir un millor posicionament davant el deutor i altres creditors.

El coneixement i la proximitat amb el client permeten gestionar de manera diferenciada situacions d'especial vulnerabilitat social, provocada, freqüentment, per l'entorn macroeconòmic desfavorable viscut anys enrere. En aquest sentit, l'Entitat està adherida al Codi de bones pràctiques per a la reestructuració viable dels deutes amb garantia hipotecària sobre l'habitatge habitual, inclòs en el Reial decret llei 6/2012 i les seves modificacions posteriors, de mesures per reforçar la protecció als deutors hipotecaris, reestructuració de deute i lloguer social. En aquest àmbit, ha desenvolupat un Pla d'ajudes i solucions particularitzades a clients que tinguin dificultats econòmiques de caràcter conjuntural, amb voluntat de col·laboració i amb un bon comportament històric. Totes aquestes accions contribueixen a una millor evolució de la taxa de morositat i reforcen tant la vinculació com el compromís de l'Entitat amb els seus clients.

Polítiques i estratègies de l'Entitat en relació amb els actius problemàtics del segment de promoció immobiliària

El criteri fonamental que guia la gestió dels actius problemàtics del segment de promoció immobiliària en l'Entitat és facilitar als acreditats el compliment de les seves obligacions.

En primer lloc, i amb el compromís dels accionistes i de l'acreditat, s'estudia la possibilitat de concedir períodes de carència que permetin el desenvolupament dels sòls finançats, la finalització de les promocions en curs i la comercialització de les unitats acabades. En l'anàlisi que es duu a terme preval la viabilitat dels projectes, de manera que s'evita l'augment de la inversió per a aquells actius immobiliaris sobre els quals no s'entrevé una possibilitat clara de venda futura.

A més, en el refinançament d'operacions l'objectiu és incorporar noves garanties que reforcin les existents. La política és no esgotar amb segones hipoteques el marge actual de valor que ofereixen les garanties prèvies.

Finalment, quan no es veuen possibilitats raonables de continuïtat de l'acreditat, es gestiona l'adquisició de la garantia. El preu d'adquisició es determina a partir de la valoració efectuada, com a mínim, per una societat de taxació inscrita en el Registre Oficial del Banc d'Espanya. En els casos en què el preu de compravenda és inferior al deute, s'anticipa el sanejament del crèdit per ajustar-lo al valor de la transmissió.

Actius adquirits en pagament de deutes

BuildingCenter és la societat filial de CaixaBank encarregada de la tinença dels actius immobiliaris a Espanya, que procedeixen bàsicament de les regularitzacions de l'activitat creditícia de l'Entitat per qualsevol de les vies següents: i) adjudicació en subhasta com a conclusió d'un procediment d'execució, generalment hipotecària; ii) adquisició d'actius immobiliaris hipotecats concedits a particulars, amb la posterior subrogació i cancel·lació dels deutes, i iii) adquisició d'actius immobiliaris concedits a societats, generalment promotores immobiliàries, per a la cancel·lació dels seus deutes.

El procés d'adquisició inclou la realització de revisions jurídiques i tècniques dels immobles a través dels comitès designats a aquest efecte.

En tots els casos, la fixació dels preus d'adquisició es fa d'acord amb taxacions actualitzades fetes per societats de taxació homologades pel Banc d'Espanya i els paràmetres definits a la normativa interna.

Les estratègies desenvolupades per a la comercialització d'aquests actius són les següents:

- Venda individual: mitjançant Servihabitat Servicios Inmobiliarios, amb què hi ha un contracte de *servicing* fins al 31 de desembre de 2023 per a la comercialització multicanal a través de les seves oficines pròpies, la col·laboració externa de la xarxa d'agents immobiliaris i una presència activa a internet. A aquesta activitat comercial, s'afegeix com a peça clau el reforç en la prescripció d'immobles generat per la xarxa d'oficines.
- Vendes institucionals: l'Entitat té en compte operacions institucionals de venda de carteres d'actius a altres societats especialitzades.
- Finalització de promocions: amb l'objectiu que algunes d'aquestes promocions es puguin comercialitzar, s'hi fa un conjunt d'actuacions menors per a la seva millora.
- Promoció pròpia: restringida a operacions molt concretes en què la qualitat i les característiques de l'actiu fan que el seu desenvolupament sigui la via més clara i segura de recuperar-ne la inversió.
- Explotació en lloguer: permet aprofitar una demanda en auge i generar ingressos recurrents, alhora que es crea un valor afegit sobre l'immoble en cas de venda institucional futura.

Tot seguit, es detallen els actius adjudicats tenint en compte la seva procedència i la tipologia de l'immoble:

ACTIUS IMMOBILIARIS ADJUDICATS 30-06-2020 *

(Milions d'euros)

	VALOR COMPTABLE BRUT	CORRECCIÓ DE VALOR PER DETERIORAMENT**	DEL QUAL: DES DE L'ADJUDICACIÓ	VALOR COMPTABLE NET
Actius immobiliaris procedents de finançaments destinats a la construcció i la promoció immobiliària	59	(17)	(4)	42
Edificis i altres construccions acabats	40	(12)	(2)	28
Habitatge	27	(7)	(1)	20
Resta	13	(5)	(1)	8
Edificis i altres construccions en construcció	7	(1)	(1)	6
Habitatge	2	(1)	(1)	1
Resta	5			5
Sòl	12	(4)	(1)	8
Sòl urbà consolidat	7	(2)	(1)	5
Resta de sòl	5	(2)		3
Actius immobiliaris procedents de finançaments hipotecaris a llars per a l'adquisició d'habitatge	126	(18)	(11)	108
Resta d'actius immobiliaris o rebuts en pagament de deutes adjudicats o rebuts en pagament de deutes	63	(15)	(4)	48
Instruments de patrimoni d'entitats tenidores d'actius immobiliaris adjudicats o rebuts en pagament de deutes	9.056	(6.664)		2.392
Finançament a entitats tenidores d'actius immobiliaris adjudicats o rebuts en pagament de deutes	3.163			3.163
TOTAL	12.467	(6.714)	(19)	5.753

(*) Inclou els adjudicats classificats en l'epígraf «Actius tangibles - Inversions immobiliàries» per import de 12 milions d'euros nets i també inclou els drets de rematada d'immobles procedents de subhasta per import de 125 milions d'euros nets.

(**) L'import total del deute cancel·lat associat als actius adjudicats ascendeix a 361 milions d'euros i el sanejament total d'aquesta cartera ascendeix 165 milions d'euros, dels quals 50 milions d'euros són correccions de valor registrades en balanç.

ACTIUS IMMOBILIARIS ADJUDICATS 31-12-2019 *

(Milions d'euros)

	VALOR COMPTABLE BRUT	CORRECCIÓ DE VALOR PER DETERIORAMENT**	DEL QUAL: DES DE L'ADJUDICACIÓ	VALOR COMPTABLE NET
Actius immobiliaris procedents de finançaments destinats a la construcció i la promoció immobiliària	56	(17)	(3)	39
Edificis i altres construccions acabats	39	(12)	(2)	27
Edificis i altres construccions en construcció	6	(1)	0	5
Sòl	11	(4)	(1)	7
Actius immobiliaris procedents de finançaments hipotecaris a llars per a l'adquisició d'habitatge	141	(19)	(12)	122
Resta d'actius immobiliaris o rebuts en pagament de deutes	68	(15)	(4)	53
Instruments de patrimoni d'entitats tenidores d'actius immobiliaris adjudicats o rebuts en pagament de deutes	9.056	(6.560)		2.496
Finançament a entitats tenidores d'actius immobiliaris adjudicats o rebuts en pagament de deutes	3.562			3.562
TOTAL	12.883	(6.611)	(19)	6.272

(*) Inclou els adjudicats classificats a l'epígraf «Actius tangibles - Inversions immobiliàries» per un import de 12 milions d'euros nets i també inclou els drets de rematada d'immobles procedents de subhasta per un import de 142 milions d'euros nets.

(**) L'import total del deute cancel·lat associat als actius adjudicats puja 389 milions d'euros i el sanejament total d'aquesta cartera puja 175 milions d'euros, 51 milions d'euros dels quals són correccions de valor registrades en balanç.

3.3.2.5 Polítiques de refinançament

L'Entitat compta amb una detallada política de refinançament de deutes de clients, que comparteix els principis generals publicats per l'EBA per a aquest tipus d'operacions.

Els procediments i les polítiques aplicats en la gestió de riscos permeten fer un seguiment detallat de les operacions creditícies. En aquest sentit, qualsevol operació detectada que pugui requerir modificacions en les seves condicions com a conseqüència d'evidència de deteriorament en la solvència de l'acreditat passa a tenir els marcatges necessaris perquè disposi en la data de la seva modificació de la provisió per deteriorament corresponent. Per tant, com que les operacions estan correctament classificades i valorades al millor judici de l'Entitat, no es posen de manifest requeriments addicionals de provisions per deteriorament sobre els préstecs refinançats.

Refinançaments

El detall dels refinançaments per sectors econòmics és el següent:

REFINANÇAMENTS - 30-06-2020

(Milions d'euros)

	SENSE GARANTIA REAL		AMB GARANTIA REAL				DETERIORA MENT A CAUSA DEL RISC DE CRÈDIT (*)
	NRE. D'OPERACI ONS	IMPORT EN LLIBRES BRUT	NRE. D'OPERACI ONS	IMPORT EN LLIBRES BRUT	IMPORT MÀXIM DE LA GARANTIA		
					GARANTIA IMMOBILIÀRIA	ALTRES GARANTIES REALS	
Administracions públiques	17	155	356	54	45	0	(4)
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	22	3	6	1	1	0	(1)
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	1.308	1.390	9.048	1.364	1.074	29	(810)
De què: finançament a la construcció i promoció immobiliària (inclòs sòl)	48	22	2.616	536	411	0	(112)
Resta de llars	7.186	224	68.630	3.593	2.971	6	(739)
TOTAL	8.533	1.772	78.040	5.012	4.091	35	(1.554)
De què: en Stage 3							
Administracions públiques	13	3	146	11	7	0	(4)
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	20	1	6	1	1	0	(1)
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	889	725	7.458	850	651	11	(740)
De què: finançament a la construcció i promoció immobiliària (inclòs sòl)	35	21	2015	248	187	0	(76)
Resta de llars	5.235	155	49.010	2.816	2.237	4	(713)
TOTAL STAGE 3	6.157	884	56.620	3.678	2.896	15	(1.458)

Promemòria: Finançament classificat com a ANCV (*)

(*) Correspon a «Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda».

REFINANÇAMENTS 31-12-2019

(Milions d'euros)

	SENSE GARANTIA REAL		AMB GARANTIA REAL				DETERIORA MENT A CAUSA DEL RISC DE CRÈDIT (*)
	NRE. D'OPERACI ONS	IMPORT EN LLIBRES BRUT	NRE. D'OPERACI ONS	IMPORT EN LLIBRES BRUT	IMPORT MÀXIM DE LA GARANTIA IMMOBILIÀRIA	ALTRES GARANTIES REALS	
Administracions públiques	19	172	415	68	47	0	(5)
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	26	3	7	1	1	0	(1)
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	1.527	1.516	10.563	1.566	1.260	10	(879)
<i>De què: finançament a la construcció i promoció immobiliària (inclòs sòl)</i>	56	18	3.054	587	438	0	(118)
Resta de llars	8.390	239	80.119	4.288	3.628	8	(751)
TOTAL	9.962	1.930	91.104	5.923	4.936	18	(1.636)
De què: en Stage 3							
Administracions públiques	13	3	137	12	7	0	(5)
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	19	0	6	1	1	0	0
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	838	770	7.027	851	632	6	(799)
<i>De què: finançament a la construcció i promoció immobiliària (inclòs sòl)</i>	33	8	1.899	277	194	0	(83)
Resta de llars	4.932	149	46.179	2.687	2.134	4	(680)
TOTAL STAGE 3	5.802	922	53.349	3.551	2.774	10	(1.484)
Promemòria: Finançament classificat com a ANCV (*)		0		0			

(*) Correspon a «Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda».

3.3.3. Risc de concentració

En el catàleg corporatiu de riscos, el risc de concentració queda englobat dins el risc de crèdit, pel fet de ser la principal font de risc, per bé que comprèn tota mena d'actius, tal com recomanen els supervisors sectorials i fan les millors pràctiques.

L'Entitat ha desenvolupat mecanismes per identificar de forma sistemàtica l'exposició agregada en relació amb un mateix client, tipus de producte, ubicació geogràfica i sector econòmic. Allà on s'ha considerat necessari, també s'han definit límits a l'exposició relativa, dins el RAF.

Concentració en clients o en «grans riscos»

L'Entitat monitora i controla el compliment dels límits regulatoris (25% sobre fons propis computables) i els llindars d'apetit al risc de concentració. Al tancament de l'exercici no hi ha incompliment en els llindars definits.

Concentració geogràfica i per contrapart

Així mateix, l'Entitat monitora i reporta als òrgans de gestió i de govern una perspectiva completa de posicions comptables, segregades per producte i emissor/contrapartida, classificades en préstecs i bestretes, valors representatius de deute, instruments de patrimoni, derivats i garanties concedides, que complementa amb la resta de posicions de l'Entitat i dels fons d'inversió i pensió garantits.

A continuació, s'informa del risc per àrea geogràfica:

CONCENTRACIÓ PER UBICACIÓ GEOGRÀFICA

(Milions d'euros)

	TOTAL	ESPANYA	RESTA DE LA UNIÓ EUROPEA	AMÈRICA RESTA DEL MÓN	
Bancs centrals i entitats de crèdit	55.858	41.954	8.662	503	4.739
Administracions públiques	46.450	43.671	2.539	107	133
Administració central	34.491	31.854	2.509	14	114
Altres administracions públiques	11.959	11.817	30	93	19
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	26.998	24.765	1.516	161	556
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	109.146	90.575	9.390	5.061	4.120
Construcció i promoció immobiliària (inclòs el sòl)	5.652	5.651			1
Construcció d'obra civil	5.307	4.370	233	674	30
Resta de finalitats	98.187	80.554	9.157	4.387	4.089
Grans empreses	62.922	47.455	8.419	3.815	3.233
Pimes i empresaris individuals	35.265	33.099	738	572	856
Resta de llars	96.653	95.366	331	145	811
Habitatges	78.358	77.137	316	132	773
Consum	7.600	7.584	5	3	8
Altres finalitats	10.695	10.645	10	10	30
TOTAL 30-06-2020	335.105	296.331	22.438	5.977	10.359
TOTAL 31-12-2019	283.377	246.597	27.597	6.146	3.037

El detall del risc d'Espanya per comunitats autònomes és el següent:

CONCENTRACIÓ PER CA

(Milions d'euros)

	TOTAL	ANDALUSIA	ILLES BALEARS	CANÀRIES	CASTELLA-LA MANXA	CASTELLA I LLEÓ	CATALUNYA	MADRID	NAVARRA	COMUNITAT VALENCIANA	PAÍS BASC	RESTA (*)
Bancs centrals i entitats de crèdit	41.954	200			1		231	40.715		21	343	443
Administracions públiques	43.671	647	298	138	516	281	4.097	2.341	408	861	880	1.350
Administració central	31.854											
Altres administracions públiques	11.817	647	298	138	516	281	4.097	2.341	408	861	880	1.350
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	24.765	221	2	7	3	23	1.526	22.850	19	37	126	(49)
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	90.575	6.936	3.124	2.757	1.412	1.960	19.572	35.125	1.520	6.219	4.401	7.549
Construcció i promoció immobiliària (inclòs el sòl)	5.651	609	200	216	25	181	1.340	2.174	153	372	205	176
Construcció d'obra civil	4.370	336	83	124	82	94	969	1.663	129	240	201	449
Resta de finalitats	80.554	5.991	2.841	2.417	1.305	1.685	17.263	31.288	1.238	5.607	3.995	6.924
Grans empreses	47.455	1.389	1.647	1.067	322	498	7.441	26.362	411	2.511	2.746	3.061
Pimes i empresaris individuals	33.099	4.602	1.194	1.350	983	1.187	9.822	4.926	827	3.096	1.249	3.863
Resta de llars	95.366	15.311	3.758	5.295	2.346	3.345	27.934	14.590	2.986	7.502	3.195	9.104
Habitatges	77.137	11.880	3.099	4.608	1.940	2.795	21.845	12.147	2.513	6.147	2.713	7.450
Consum	7.584	1.322	295	334	165	204	2.669	891	206	584	205	709
Altres finalitats	10.645	2.109	364	353	241	346	3.420	1.552	267	771	277	945
TOTAL 30-06-2020	296.331	23.315	7.182	8.197	4.278	5.609	53.360	115.621	4.933	14.640	8.945	18.397
TOTAL 31-12-2019	246.597	22.677	6.496	7.896	3.829	5.411	51.037	84.622	4.810	13.532	8.420	16.503

(*) Inclou les comunitats que en conjunt no representen més del 10% del total

Concentració per sectors econòmics

La concentració per sectors econòmics està subjecta als límits del RAF, diferenciant la posició amb les distintes activitats econòmiques del sector privat empresarial i el finançament al sector públic, així com a les vies de report intern definides en aquest. Particularment, per al sector privat empresarial s'ha establert un límit màxim de concentració en qualsevol sector econòmic, agregant les posicions comptables registrades, excloent-ne l'operativa de tresoreria de repo/depo i cartera mantinguda per negociar.

A continuació s'informa de la distribució del crèdit a la clientela per activitat (excloses les bestretes):

CONCENTRACIÓ PER ACTIVITAT DE PRÉSTECES A LA CLIENTELA - 30-06-2020

(Milions d'euros)

	TOTAL	DEL QUAL: GARANTIA IMMOBILIÀRIA	DEL QUAL: RESTA DE GARANTIES REALS	PRÉSTECES AMB GARANTIA REAL. IMPORT EN LLIBRES SOBRE IMPORT DE L'ÚLTIMA TAXACIÓ DISPONIBLE (LOAN TO VALUE)				
				≤ 40%	> 40% ≤ 60%	> 60% ≤ 80%	> 80% ≤ 100%	>100%
Administracions públiques	10.933	401	154	199	140	130	25	61
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	11.855	399	829	1.006	159	50	2	11
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	97.462	20.358	3.011	9.760	7.602	3.470	1.217	1.320
Construcció i promoció immobiliària (inclòs el sòl)	5.499	4.978	22	1.352	1.753	976	474	445
Construcció d'obra civil	4.986	476	167	213	161	60	158	51
Resta de finalitats	86.977	14.904	2.822	8.195	5.688	2.434	585	824
Grans empreses	52.924	4.436	2.083	3.124	1.868	1.027	226	274
Pimes i empresaris individuals	34.053	10.468	739	5.071	3.820	1.407	359	550
Resta de llars	96.291	85.477	686	28.011	31.832	20.302	3.837	2.181
Habitatges	78.353	77.253	209	23.970	29.218	18.959	3.444	1.871
Consum	7.599	3.149	222	1.720	994	469	120	68
Altres finalitats	10.339	5.075	255	2.321	1.620	873	272	244
TOTAL	216.541	106.635	4.680	38.976	39.733	23.952	5.081	3.573
Promemòria: Operacions de refinançament, refinançades i reestructurades	5.230	4.157	39	785	1.178	1.614	359	260

CONCENTRACIÓ PER ACTIVITAT DE PRÉSTECES A LA CLIENTELA - 31-12-2019

(Milions d'euros)

	TOTAL	DEL QUAL: GARANTIA IMMOBILIÀRIA	DEL QUAL: RESTA DE GARANTIES REALS	PRÉSTECES AMB GARANTIA REAL. IMPORT EN LLIBRES SOBRE IMPORT DE L'ÚLTIMA TAXACIÓ DISPONIBLE (LOAN TO VALUE)				
				≤ 40%	> 40% ≤ 60%	> 60% ≤ 80%	> 80% ≤ 100%	>100%
Administracions públiques	9.797	412	158	208	124	121	54	63
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	11.506	420	843	1.016	161	53	4	29
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	83.574	19.859	3.299	9.833	7.442	3.491	1.383	1.009
Resta de llars	97.779	88.314	746	28.024	32.575	21.534	4.340	2.587
TOTAL	202.656	109.005	5.046	39.081	40.302	25.199	5.781	3.688
Promemòria: Operacions de refinançament, refinançades i reestructurades	6.217	5.035	53	954	1.220	1.894	608	412

DETALL DE CRÈDIT A LA CLIENTELA PER SITUACIÓ D'IMPAGAMENTS I TIPUS

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Per situació d'impagament		
Dels quals: amb impagament inferior a 30 dies o al corrent de pagament	216.024	202.020
Dels quals: amb impagament de 30 a 60 dies	232	539
Dels quals: amb impagament de 60 a 90 dies	458	155
Dels quals: amb impagament de 90 dies a 6 mesos	748	467
Dels quals: amb impagament de 6 mesos a 1 any	704	594
Dels quals: amb impagament durant més d'1 any	2.661	2.450
Per modalitat de tipus d'interès		
A tipus d'interès fix	69.418	56.577
A tipus d'interès variable	151.409	149.648

DETALL DE CRÈDIT A LA CLIENTELA PER NATURALES

(Milions d'euros)

	30-06-2020			31-12-2019		
	STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3	STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3
Per naturalesa i situació de les operacions						
Administracions públiques	10.561	336	41	9.384	379	40
Altres societats financeres	11.780	78	4	11.448	61	3
Crèdit a empreses i empresaris individuals	91.447	5.174	2.894	77.556	5.258	2.655
Construcció i promoció immobiliària (inclòs el sòl)	9.290	922	640	8.183	996	622
Resta d'empreses i empresaris individuals	82.157	4.252	2.254	69.373	4.262	2.033
Resta de llars	87.365	6.469	4.678	87.450	7.460	4.531
Habitatges	71.816	4.710	3.108	73.249	5.418	2.947
Resta de finalitats	15.549	1.759	1.570	14.201	2.042	1.584
TOTAL	201.153	12.057	7.617	185.838	13.158	7.229

DETALL DE COBERTURES DE CRÈDIT A LA CLIENTELA PER NATURALES

(Milions d'euros)

	30-06-2020			31-12-2019		
	STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3	STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3
Administracions públiques			(5)			(6)
Altres societats financeres	(4)	(1)	(2)	(4)	(1)	(1)
Crèdit a empreses i empresaris individuals	(376)	(269)	(1.408)	(221)	(226)	(1.448)
Construcció i promoció immobiliària (inclòs el sòl)	(46)	(73)	(248)	(29)	(62)	(229)
Resta d'empreses i empresaris individuals	(330)	(196)	(1.160)	(192)	(164)	(1.219)
Resta de llars	(292)	(351)	(1.578)	(133)	(233)	(1.296)
Habitatges	(83)	(187)	(1.011)	(68)	(122)	(801)
Resta de finalitats	(209)	(164)	(567)	(65)	(111)	(495)
TOTAL	(672)	(621)	(2.993)	(358)	(460)	(2.751)
Dels quals: determinada individualment		(61)	(762)		(52)	(665)
Dels quals: determinada col·lectivament	(672)	(560)	(2.231)	(358)	(408)	(2.086)

Concentració per qualitat creditícia

La metodologia aplicada per a l'assignació de qualitat creditícia es basa en:

- Instruments de renda fixa: en funció del criteri regulatori bancari derivat de la regulació CRD IV i CRR de requeriments de capital, pel qual, si es disposa de més de dues avaluacions creditícies, s'escull el segon millor rating d'entre les avaluacions disponibles.
- Cartera de crèdit: homologació de les classificacions internes a la metodologia Standard & Poor's.

A 30 de juny de 2020 i 31 de desembre de 2019, el rating del deute sobirà espanyol se situa en A-.

A continuació, s'informa de la concentració del risc per qualitat creditícia de les exposicions de risc de crèdit associades a instruments de deute per a l'Entitat, al final de l'exercici:

CONCENTRACIÓ PER QUALITAT CREDITÍCIA - 30-06-2020

(Milions d'euros)

	AF A COST AMORTITZAT (NOTA 11)				AF A VR AMB					
	PRÉSTEC I BESTRETES A LA CLIENTELA				AF MANTINGU TS PERNEGOCIAR NEGOCIAR (NOTA 8)	AF NOCANVIS EN UN DESTINATS A * – VRD (NOTA 9)	AF A VR AMB AF NOCANVIS EN UN ALTRE RESULTAT GLOBALGARANTIES FINANCERES (NOTA 22) (NOTA 10)	COMPROMISOS DE PRÉSTEC I		
								STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3
AAA/AA+/AA/AA-	28.507	23			9		27	10.405	5	
A+/A/A-	26.406	91		15.922	509		14.408	8.459	20	
BBB+/BBB/BBB-	32.311	187		4.877	228		2.106	20.459	51	
«INVESTMENT GRADE»	87.224	301		20.799	746		16.541	39.323	76	
Correccions de valor per deteriorament	(332)	(12)					(1)	(8)		
BB+/BB/BB-					3		29			
B+/B/B-	36.501	2.636	2					16.613	674	
CCC+/CCC/CCC-	10.445	4.837	21	6				4.674	1.025	2
Sense qualificació	68.545	4.283	10.586	581	205		973	4.759	181	385
«NON-INVESTMENT GRADE»	115.491	11.756	10.609	587	208		1.002	26.046	1.880	387
Correccions de valor per deteriorament	(351)	(609)	(2.993)					(26)	(6)	(44)
TOTAL	202.032	11.436	7.616	21.386	954		17.542	65.369	1.956	387

VRD: valors representatius de deute; AF: actius financers

(*) Obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats.

CONCENTRACIÓ PER QUALITAT CREDITÍCIA 31-12-2019

(Milions d'euros)

	AF A COST AMORTITZAT (NOTA 11)				AF A VR AMB					
	PRÉSTEC I BESTRETES A LA CLIENTELA			AF MANTINGU TS PERNEGOCIAR NEGOCIAR (NOTA 8)	DESTINATS A AF NOCANVIS EN UN ALTRE RESULTAT GLOBALGARANTIES FINANCERES (NOTA 22) - VRD (NOTA 9)	COMPROMISOS DE PRÉSTEC I GARANTIES FINANCERES (NOTA 22) (NOTA 10)	COMPROMISOS DE PRÉSTEC I			
							STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3	
		STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3	VRD			STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3
AAA/AA+/AA/AA-	29.075	24			7		932	10.451	6	
A+/A/A-	25.687	87		10.167	369		9.774	8.823	21	
BBB+/BBB/BBB-	30.968	249		3.024	244		3.542	17.998	279	
«INVESTMENT GRADE»	85.730	360		13.191	620		14.248	37.272	306	
Correccions de valor per deteriorament	(251)	(2)					(2)	(7)		
BB+/BB/BB-	37.685	2.461	1		7		29			
B+/B/B-	11.402	5.894	10					14.795	571	
CCC+/CCC/CCC-	462	2.081	66	5				5.318	1.124	1
Sense qualificació	52.496	2.362	7.152	796	78		312	3.016	186	347
«NON-INVESTMENT GRADE»	102.045	12.798	7.229	801	85		341	23.129	1.881	348
Correccions de valor per deteriorament	(112)	(458)	(2.751)					(14)	(5)	(50)
TOTAL	187.412	12.698	4.478	13.992	705		14.587	60.401	2.187	348

VRD: valors representatius de deute; AF: actius financers

(*) Obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats.

Concentració per risc sobirà

La posició en deute sobirà de l'Entitat està subjecta a la política general d'assumpció de riscos, que assegura que la totalitat de les posicions preses estiguin alineades amb el perfil de risc objectiu:

- La posició en deute públic, autonòmic i local queda adscrita als límits generals establerts sobre el risc de concentració i de país. En concret, s'estableixen procediments de control periòdics que impedeixen assumir noves posicions en països en què es manté una alta concentració de risc, llevat d'aprovació expressa del nivell d'autorització competent.
- Per a la renda fixa, s'ha establert un marc que regula les característiques en termes de solvència, liquiditat i ubicació geogràfica de totes les emissions de renda fixa i qualsevol altra operació de naturalesa anàloga que impliqui per al seu comprador desemborsament d'efectiu i assumpció del risc de crèdit propi del seu emissor o del col·lateral associat. Aquest control s'efectua en la fase d'admissió del risc i durant tota la vida de la posició en cartera.
- Les posicions en deute públic de la Sala de Tresoreria queden adscrites al marc de control i límits de l'àmbit de risc de mercat.

A continuació, es presenta el valor en llibres de la informació rellevant en relació amb l'exposició al risc sobirà per a l'Entitat:

EXPOSICIÓ AL RISC SOBIRÀ 30-06-2020

(Milions d'euros)

PAÍS	VENCIMENT RESIDUAL	AF A COST AMORTITZAT	AF MANTINGUTS PER NEGOCIAR	AF A VR AMB CANVIS EN UN ALTRE AF NO DESTINATS A NEGOCIAR * RESULTAT GLOBAL	PF MANTINGUTS PER NEGOCIAR – POSICIONS CURTES
Espanya	Menys de 3 mesos	2.927	177		(4)
	Entre 3 mesos i 1 any	4.631	150	2.473	(68)
	Entre 1 i 2 anys	7.413	11	2.048	(36)
	Entre 2 i 3 anys	954	70	4.969	89 (44)
	Entre 3 i 5 anys	4.647	60	3.261	(68)
	Entre 5 i 10 anys	7.128	146	1.242	(196)
	Més de 10 anys	1.184	45		(43)
	TOTAL	28.884	659	13.993	89 (459)
Itàlia	Menys de 3 mesos			250	
	Entre 3 mesos i 1 any				
	Entre 1 i 2 anys		2		(3)
	Entre 2 i 3 anys		45		(36)
	Entre 3 i 5 anys		26	258	(15)
	Entre 5 i 10 anys	548	3	556	(4)
	Més de 10 anys			468	(34)
	TOTAL	548	76	1.532	(92)
Resta (**)	Menys de 3 mesos	2	16	2	
	Entre 3 mesos i 1 any	316	20		
	Entre 1 i 2 anys				
	Entre 2 i 3 anys	9			
	Entre 3 i 5 anys	38			
	Entre 5 i 10 anys	91			
	Més de 10 anys	2			
	TOTAL	458	36	2	
TOTAL PAÏSOS		29.890	771	15.527	89 (551)

AF: actius financers; PF: passius financers; VR: valor raonable

(*) Obligatòriament a valor raonable amb canvi en resultats

(**) L'exposició al Regne Unit no és significativa

EXPOSICIÓ AL RISC SOBIRÀ 31-12-2019

(Milions d'euros)

PAÍS	AF A COST AMORTITZAT	AF MANTINGUTS PER NEGOCIAR	AF A VR AMB CANVIS EN UN ALTRE RESULTAT GLOBAL	AF NO DESTINATS A NEGOCIAR * NEGOCIACIÓ *	PF MANTINGUTS PER NEGOCIAR – POSICIONS CURTES
Espanya	21.496	365	9.560	112	(348)
Itàlia		107	2.335		(53)
EUA			923		
Portugal		5			
Resta (**)	291		1		
TOTAL PAÏSOS	21.787	477	12.819	112	(401)

AF: actius financers; PF: passius financers; PF: Passius Financers

(*) Obligatòriament a valor raonable amb canvi en resultats

(**) L'exposició al Regne Unit no és significativa

3.3.4. Risc de contrapart generat per l'operativa en derivats, operacions amb compromís de recompra, préstec de valors i operacions amb liquidació diferida

3.3.4.1. Seguiment i mesurament del risc de contrapart

El risc de contrapart, com a part del risc de crèdit, quantifica les pèrdues derivades del potencial incompliment per part de la contrapart i abans de la liquidació definitiva dels fluxos de caixa. Es calcula per a operacions amb instruments derivats, operacions amb compromís de recompra o de préstecs de valors i operacions amb liquidació diferida.

A CaixaBank, la concessió de noves operacions que comportin risc de contrapart compta amb un marc intern que permet la ràpida presa de decisions respecte a l'assumpció d'aquest risc, tant per a l'entorn de contrapartides financeres com per a la resta. En aquest sentit, en el context d'operacions amb entitats financeres, l'Entitat disposa d'un sistema de concessió de línies, amb una exposició màxima autoritzada de risc de crèdit amb una entitat (en què s'inclou el risc de contrapart) que es determina mitjançant un càlcul basat fonamentalment en els ratings de les entitats i l'anàlisi dels seus estats financers. En l'operativa amb la resta de contrapartides, inclòs el client detallista, les operacions de derivats vinculades a una sol·licitud d'actiu (cobertura del risc de tipus d'interès en préstecs) s'aproven juntament amb aquesta. Tota la resta d'operacions s'aproven segons el compliment de límit del risc assignat o bé segons la seva anàlisi individual. L'aprovació d'operacions correspon a les àrees de riscos encarregades de l'anàlisi i l'admissió.

Pel que fa als riscos de contrapartida amb les entitats de contrapartida central (ECC), CaixaBank disposa d'un marc intern específic en què s'especifica com es determinen els límits per a aquestes entitats i com s'ha de calcular l'exposició per determinar el disponible d'aquest límit.

La definició dels límits de risc de contrapartida es complementa amb els límits interns de concentració, principalment risc país i grans exposicions.

El risc de contrapart relatiu a les operacions de derivats va associat quantitativament al seu risc de mercat. Així mateix, l'exposició creditícia equivalent per derivats s'entén com la màxima pèrdua potencial durant la vida de les operacions en què el banc podria incórrer si la contrapartida fes default en qualsevol moment futur. Per al seu càlcul, CaixaBank aplica la simulació de Montecarlo, amb efecte cartera i compensació de posicions (si correspon) amb un interval de confiança del 95%, a partir de models estocàstics que tenen en compte la volatilitat del subjacent i totes les característiques de les operacions.

En operacions de pacte de recompra i préstecs de valors, l'exposició per risc de contrapartida a CaixaBank es calcula com la diferència entre el valor de mercat dels títols/efectiu cedit a la contrapartida i el valor de mercat de l'efectiu/títols rebuts d'aquesta com a col·lateral, tenint en compte els ajustos de volatilitat aplicables en cada cas.

A més, es té en compte l'efecte mitigador de les garanties reals rebudes en virtut dels contractes marc de col·lateral. En general, la metodologia de càlcul d'exposició per risc de contrapartida descrita anteriorment s'aplica tant en el moment de l'admissió de noves operacions com en els càlculs recurrents dels dies posteriors.

En l'entorn de contrapartides financeres, el control del risc de contrapart de l'Entitat es fa mitjançant un sistema integrat que permet conèixer, en temps real, el límit d'exposició disponible amb qualsevol contrapartida, producte i termini. Per a la resta de contrapartides, el control de risc de contrapart es fa en aplicacions d'àmbit corporatiu, en què hi ha tant els límits de les línies de risc de derivats (si escau) com l'exposició creditícia dels derivats i les operacions amb pacte de recompra.

3.3.4.2. Mitigació del risc de contrapart

Les principals polítiques i tècniques de mitigació de risc de contrapartida utilitzades com a part de la gestió diària de les exposicions a entitats financeres suposen la utilització de:

- Contractes ISDA / CMOF. Contractes marc estandarditzats per a l'empara de l'operativa global de derivats amb una contrapart. Preveuen explícitament en el seu clausulat la possibilitat de compensar els fluxos de cobrament i pagament pendents entre les parts per a tota l'operativa de derivats coberta per aquests.
- Contractes CSA / Annex III del CMOF. Són acords en virtut dels quals les parts es comprometen a lliurar un col·lateral (habitualment un dipòsit d'efectiu) com a garantia per cobrir la posició neta de risc de contrapartida originada pels productes derivats contractats entre elles, basant-se en un acord de compensació previ inclòs a les clàusules dels contractes ISDA o CMOF.
- Contractes GMRA / CME / GMSLA (operacions amb compromís de recompra o préstec de valors). Són acords en virtut dels quals les parts es comprometen a lliurar un col·lateral com a garantia per cobrir la posició neta de risc de contrapart, originada per la desviació que es pugui produir entre el valor de l'import meritat per la compravenda simultània de títols i el seu valor de mercat.
- Clàusules *break-up*. Disposicions que permeten, a partir d'un determinat termini de la vida del derivat, formalitzar-ne la resolució anticipada per decisió lliure d'una de les parts. Permeten mitigar el risc de contrapart, ja que redueixen la durada efectiva de les operacions subjectes a aquesta clàusula o, alternativament, redueixen el risc de contrapartida de la contrapart.
- Sistemes de liquidació lliurament contra pagament. Permeten eliminar el risc de liquidació amb una contrapart, ja que la compensació i la liquidació d'una operació es fan simultàniament i de forma inseparable. És especialment rellevant el sistema de liquidació CLS, que permet a CaixaBank assegurar el lliurament contra pagament quan hi ha fluxos simultanis de cobrament i pagament en diferents divises.
- Entitats de contrapartida central (ECC). La utilització d'ECC en l'operativa de derivats i operacions amb pacte de recompra permet mitigar el risc de contrapartida associat, ja que aquestes entitats fan funcions d'interposició per compte propi entre les dues entitats que intervenen en l'operació i assumeixen el risc de contrapartida. La normativa EMIR estableix, entre d'altres, l'obligació de compensar certs contractes de derivats OTC en aquestes entitats de contrapartida central i de notificar totes les operacions efectuades.

Per a contrapartides no financeres, les tècniques de mitigació de risc de contrapartida suposen la utilització de: contractes ISDA/CMOF, contracte CSA/Annex III del CMOF i clàusules *break-up*, així com la pignoració de garanties financeres i l'ús d'aval emesos per contrapartides de millor qualitat creditícia que la contrapartida original de l'operació.

Amb una freqüència habitualment diària, es fa la quantificació del risc mitjançant la valoració a preus de mercat de totes les operacions vives subjectes a l'acord marc de col·lateral, cosa que implica la revisió, i modificació si escau, del col·lateral a lliurar per la part deutora. D'altra banda, l'impacte sobre les garanties reals en el cas hipotètic d'una baixada de rating de CaixaBank no seria significatiu perquè la majoria dels contractes de col·laterals no tenen en compte franquícies relacionades amb el *rating*.

3.3.5. Risc associat a la cartera de participades

El risc associat a les participacions accionaries (o «participades»), que regulatòriament forma part del risc de crèdit per a les inversions que no estan classificades en la cartera mantinguda per negociar, però al catàleg corporatiu té entitat pròpia com a component del risc de deteriorament d'altres actius, radica en la possibilitat d'incórrer en pèrdues o minorar la solvència de l'Entitat com a conseqüència de moviments adversos dels preus de mercat, de possibles vendes o de la insolvència de les inversions fetes a través d'instruments de capital amb un horitzó de mitjà i llarg termini.

El tractament metodològic per al consum de capital de cada participació dependrà de: 1) la classificació comptable de la participació, per a les participacions classificades en la cartera a valor raonable amb canvis en un altre resultat global, el càlcul es fa a priori mitjançant el model intern de VaR; i 2) l'estratègia de permanència, per a aquelles participacions en què existeix una estratègia de permanència a llarg termini i, en algun cas, hi hagi una vinculació a llarg termini en la seva gestió, el risc de crèdit és el més rellevant, per la qual cosa s'aplica l'enfocament PD/LGD quan és possible. Si no es compleixen els requisits per a la utilització dels mètodes anteriors o no es disposa d'informació suficient, s'aplica el mètode simple de ponderació de risc, d'acord amb la regulació actual. En

qualsevol cas, per a determinats casos fixats en la regulació, el consum de capital estarà sotmès a potencials deduccions de recursos propis o una ponderació fixa del 250%, com és el cas de les inversions financeres significatives.

En termes de gestió, es duu a terme un control i anàlisi financera de les principals participades mitjançant especialistes dedicats en exclusiva a monitorar l'evolució de les dades econòmiques i financeres, així com entendre i alertar davant de canvis normatius i dinàmiques competitives als països i sectors on operen aquestes participades. Aquests analistes financers també porten la interlocució amb els departaments de relació amb inversors de les participades cotitzades i recullen la informació necessària, inclosos informes de tercers (p. ex. bancs d'inversió, agències de rating), per tal de tenir una perspectiva global de possibles riscos en el valor de les participacions.

Com a norma general, en les participacions més rellevants s'actualitzen de forma recurrent tant les previsions com les dades reals de la contribució de les participades en el compte de resultats i en fons propis (en els casos que correspongui). En aquests processos, es comparteix amb l'Alta Direcció una perspectiva sobre els valors borsaris, la perspectiva dels analistes (recomanacions, preus objectiu, ratings, etc.) sobre les empreses cotitzades, que faciliten un contrast recurrent amb el mercat.

3.4. Risc de mercat

3.4.1. Descripció general

L'Entitat identifica el risc de mercat com la pèrdua de valor dels actius o l'increment de valor dels passius inclosos en la cartera de negociació per fluctuacions dels tipus d'interès, tipus de canvi, spread de crèdit, factors externs o preus en els mercats en què es negocien aquests actius/passius.

El perímetre del risc de mercat comprèn gairebé la totalitat de la cartera mantinguda per negociar de l'Entitat, així com els dipòsits i operacions amb pacte de recompra contractats per les taules de negociació per a la seva gestió.

Els factors de risc són gestionats en funció de la relació rendibilitat-risc determinada per les condicions i expectatives del mercat, dins l'entorn de l'estructura de límits i el marc operatiu autoritzat.

3.4.2. Cicle del risc de mercat

3.4.2.1. Seguiment i mesurament del risc de mercat

Diàriament, les àrees responsables efectuen el seguiment de les operacions contractades, el càlcul del resultat que suposa l'afectació de l'evolució del mercat en les posicions (resultat diari marked-to-market), la quantificació del risc de mercat assumit, el seguiment del compliment dels límits i l'anàlisi de la relació entre el resultat obtingut i el risc assumit. Com a resultat d'aquestes activitats, generen diàriament un informe de posició, quantificació de riscos i consum de límits, que es distribueix a l'Alta Direcció, als responsables de la seva gestió, a Validació i Risc de Model i a Auditoria Interna.

En línies generals, hi ha dos tipus de mesures que constitueixen el denominador comú i estàndard de mercat per al mesurament del risc de mercat:

Sensibilitat

La sensibilitat representa el risc com l'impacte en el valor de les posicions d'un petit moviment dels factors de risc, sense comportar cap hipòtesi sobre la seva probabilitat.

Value-at-risk (VaR)

La mesura de risc de mercat de referència és el VaR al 99% amb un horitzó temporal d'un dia, per al qual el RAF defineix un límit per a les activitats de negociació de 20 milions d'euros (exclosos els CDS de cobertura econòmica sobre el CVA, comptablement registrats a la cartera de mantinguts per negociar). El VaR diari es defineix com el màxim de les tres quantificacions següents:

- VaR paramètric amb matriu de covariàncies derivada de 75 dies d'història, donant més pes a les observacions més recents. El VaR paramètric està basat en les volatilitats i les correlacions dels moviments dels preus, tipus d'interès i tipus de canvi dels actius que componen la cartera.

- VaR paramètric amb matriu de covariàncies derivada d'un històric d'un any i pesos iguals.
- VaR històric: basat en el càlcul de l'impacte sobre el valor de la cartera actual de les variacions històriques dels factors de risc; es tenen en compte les variacions diàries de l'últim any amb un interval de confiança del 99%. El VaR històric és molt adequat per completar les estimacions obtingudes mitjançant el VaR paramètric, atès que no incorpora cap hipòtesi sobre el comportament estadístic dels factors de risc, mentre que el VaR paramètric assumeix fluctuacions modelitzables a través d'una distribució normal. A més, el VaR històric incorpora la consideració de relacions no lineals entre els factors de risc, cosa que el fa especialment vàlid.

A més, atès que l'empitjorament de la qualificació creditícia dels emissors dels actius pot motivar una evolució desfavorable dels preus de mercat, es completa la quantificació del risc amb una estimació de les pèrdues derivades de moviments del diferencial de crèdit de les posicions en renda fixa privada i derivats de crèdit (**Spread VaR**), que constitueix una estimació del risc específic atribuïble als emissors dels valors. Aquest càlcul es fa mitjançant metodologia històrica tenint en compte la potencial liquiditat inferior d'aquests actius i amb un interval de confiança del 99% i assumint variacions setmanals absolutes en la simulació dels *spreads* de crèdit.

El **VaR total** resulta de l'agregació del VaR derivat de les fluctuacions dels tipus d'interès, de canvi (i la volatilitat dels dos) i de l'**Spread VaR**, que es fa de forma conservadora assumint correlació zero entre els dos grups de factors de risc, i de l'addició del VaR de la cartera de renda variable i del VaR de la cartera de primeres matèries (actualment sense posició), assumint en tots dos casos correlació u amb la resta de grups de factors de risc.

A continuació consten els imports de VaR mitjà al 99% i horitzó temporal d'un dia atribuïbles als diferents factors de risc de CaixaBank. Els consums són moderats i es concentren en el risc de spread de deute corporatiu, risc de tipus d'interès, que inclou l'spread de crèdit del deute sobirà, i risc de volatilitat d'accions. Els imports del risc per a la resta dels factors tenen menys importància.

VAR PARAMÈTRIC PER FACTOR DE RISC - 30-06-2020

(Milions d'euros)

	TOTAL	TIPUS D'INTERÈS	TIPUS DE CANVI	PREU D'ACCIONS	PREU INFLACIÓ	PREU MERCADERIES	SPREAD DE CRÈDIT	VOLATILITAT TIPUS D'INTERÈS	VOLATILITAT TIPUS DE CANVI	VOLATILITAT PREU D'ACCIONS
VaR mitjà 2020	2,22	1,13	0,20	0,21	0,41	0,00	0,71	0,13	0,20	0,64

Mesures complementàries al VaR

Com a mesura d'anàlisi, l'Entitat complementa les mesures del VaR amb les mètriques de risc següents, actualitzades setmanalment:

- El **VaR estressat** captura la pèrdua màxima deguda a moviments adversos en els preus de mercat en un període històric anual d'estrès, i es calcula amb un interval de confiança del 99% i un horitzó diari (posteriorment s'extrapola a l'horitzó regulatori de 10 dies de mercat multiplicant per l'arrel de 10). El càlcul del VaR estressat està palanquejat en la mateixa metodologia i infraestructura que el VaR històric. L'única diferència significativa és la finestra històrica seleccionada.
- El **risc incremental d'impagament i migracions** reflecteix el risc associat a les variacions en la qualitat creditícia o incompliment en les posicions de renda fixa i derivats de crèdit en cartera, amb un interval de confiança del 99,9%, horitzó anual i horitzó de liquiditat trimestral, que es justifica per l'elevada liquiditat de les emissions en cartera. L'estimació s'efectua mitjançant la simulació Montecarlo de possibles estats futurs de rating extern per emissor i emissió a partir de les matrius de transició publicades per les principals agències de rating, en què la dependència entre les variacions de qualitat creditícia entre els diferents emissors es modelitza mitjançant una còpula t-Student.

Els valors màxims, mínims i mitjans d'aquestes mesures durant aquest exercici, així com el seu valor al final del període de referència, es mostren a la taula següent.

RESUM MESURES DE RISC - 30-06-2020

(Milions d'euros)

	MÀXIM	MÍNIM	MITJÀ	ÚLTIM
VaR 1d	6,5	0,8	2,2	3,6
VaR estressat 1d	11,8	1,8	4,9	5,7
Risc Incremental	22,0	13,6	16,5	17,2

Els requeriments de capital per risc de mercat es determinen mitjançant models interns com l'agregació de les 3 mesures anteriors, amb un horitzó temporal de 10 dies de mercat. Es presenta a continuació:

REQUERIMENTS DE CAPITAL - 30-06-2020

(Milions d'euros)

	ÚLTIM VALOR	MITJANA 60D	EXCEDITS	MULTIPLICADOR	CAPITAL
VaR 10d	11,4	7,3	1	3	21,9
VaR Estressat 10d	17,9	11,9	1	3	35,7
Risc Incremental	17,2	16,6			17,2
TOTAL (*)					74,8

(*) Els càrrecs per VaR i VaR Estressat són anàlegs i corresponen al màxim entre l'últim valor i la mitjana aritmètica dels últims 60 valors multiplicada per un factor dependent del nombre de vegades que el resultat real diari ha estat inferior al VaR a dia estimat. D'una manera semblant, el capital per Risc Incremental és el màxim de l'últim valor i la mitjana aritmètica de les últimes 12 setmanes.

Backtesting

Per verificar la idoneïtat de les estimacions del model intern s'efectua la comparació dels resultats diaris amb la pèrdua estimada pel VaR, la qual cosa constitueix l'anomenat exercici de *Backtest*. Es fan dos exercicis de validació del model d'estimació de riscos:

- **Backtest net** (o hipotètic), que relaciona la part del resultat diari valorat a mercat o *marked-to-market* de les posicions vives al tancament de la sessió anterior amb l'import del VaR estimat amb horitzó temporal d'un dia, calculat amb les posicions vives al tancament de la sessió anterior. Aquest exercici és el més adequat per a l'autoavaluació de la metodologia.
- **Backtest brut** (o real), que avalua el resultat obtingut durant el dia (inclosa l'operativa intradia) amb l'import del VaR en l'horitzó d'un dia, calculat amb les operacions vives al tancament de la sessió anterior. D'aquesta manera, s'avalua la importància de l'operativa intradia en la generació de resultats i en l'estimació del risc.

El resultat diari utilitzat en tots dos exercicis de *backtesting* no incorpora marges, reserves, taxes ni comissions.

Durant l'exercici no s'han produït un excedit en el *backtesting* brut ni un excedit en el *backtesting* net.

Stress test

Finalment, amb l'objectiu d'estimar les possibles pèrdues de la cartera en situacions extraordinàries de crisi, s'efectuen dos tipus d'exercicis de *stress* sobre el valor de les posicions de negociació:

- **Stress sistemàtic**: calcula la variació del valor de la cartera davant d'una sèrie determinada de canvis extrems en els principals factors de risc. Es consideren moviments paral·lels de tipus d'interès; moviments de pendent en diferents trams de la corba de tipus d'interès; variació del diferencial entre instruments subjectes a risc de crèdit i deute públic (diferencial *bo-swap*); moviments del diferencial de corbes EUR/USD; augment i disminució de volatilitat de tipus d'interès; variació de l'euro respecte a l'USD, el JPY i la GBP; variació de la volatilitat de tipus de canvi, preu d'accions, volatilitat d'accions i de preu de mercaderies.
- **Escenaris històrics**: considera l'impacte que tindrien sobre el valor de les posicions situacions realment esdevingudes en el passat.
- **Reverse Stress Test**: exercici que consisteix a partir d'un escenari d'alta vulnerabilitat atesa la composició de la cartera i determinar quina variació dels factors de risc condueixen a aquesta situació.

El conjunt de les mesures descrites permet afirmar que la gestió del risc de mercat de les posicions de negociació en els mercats s'adapta a les directrius metodològiques i de seguiment.

3.4.2.2. Mitigació del risc de mercat

Com a part del necessari seguiment i control dels riscos de mercat assumits, hi ha una estructura de límits globals de VaR que es complementa mitjançant la definició de sublímits, VaR estressat, risc incremental d'impagament i migracions, resultats de *Stress Test*, *Stop Loss* i sensibilitats per a les diferents unitats de gestió susceptibles de prendre risc de mercat.

Els factors de risc es gestionen mitjançant cobertures econòmiques en funció de la relació rendibilitat-risc que determina les condicions i expectatives del mercat, sempre dins els límits assignats.

Fora de l'àmbit de la cartera de negociació, es fa ús de cobertures comptables de valor raonable, que eliminen les possibles asimetries comptables que es puguin produir en el balanç i compte de pèrdues i guanys pel diferent tractament dels instruments coberts i la seva cobertura a mercat. En l'àmbit del risc de mercat, s'estableixen i monitoren límits per a cada cobertura, en aquest cas expressats com a ràtios entre el risc total i el risc dels elements coberts.

3.5. Risc operacional

3.5.1. Descripció general

El risc operacional es defineix com la possibilitat d'incórrer en pèrdues a causa d'errades o de la falta d'adequació de processos, personal, sistemes interns o bé esdeveniments externs. L'objectiu que es persegueix mitjançant la seva gestió és millorar la qualitat en la gestió del negoci aportant informació oportuna que permeti la presa de decisions que assegurin la continuïtat de l'organització a llarg termini, la millora en els seus processos i la qualitat de servei al client, intern o extern, complint el marc regulatori establert i optimitzant el consum de capital.

L'objectiu global es desagrega en objectius específics diferents:

- Identificar i anticipar els riscos operacionals existents o emergents.
- Adoptar mesures per mitigar i reduir de manera sostenible les pèrdues operacionals.
- Assegurar la pervivència a llarg termini de l'organització.
- Promoure l'establiment de sistemes de millora contínua dels processos operatius i de l'estructura de control.
- Aprofitar les sinergies en la gestió de riscos operacionals.
- Impulsar una cultura de gestió del risc operacional.
- Complir el marc regulatori establert i els requeriments per a l'aplicabilitat del model de gestió i càlcul escollits.

3.5.2. Cicle del risc operacional

Per bé que el mètode utilitzat per al càlcul de requeriments regulatoris de consum de capital és l'estàndard, el mesurament i la gestió del risc operacional de l'Entitat s'empara en polítiques, processos, eines i metodologies sensibles al risc, d'acord amb les millors pràctiques del mercat.

Els riscos operacionals es classifiquen en quatre categories o nivells jeràrquics, des de més genèrics fins a més específics o detallats:

- Nivell 1 i 2: de la normativa regulatòria. El nivell 1 consta de 7 subcategories (Frau intern; Frau extern; Pràctiques de treball i seguretat al lloc de treball; Clients, productes i pràctiques empresarials; Danys a actius físics; Interrupcions del negoci i errades en els sistemes; Execució, i Lliurament i gestió de processos) i el Nivell 2 en 20 subcategories.
- Nivell 3: Nivell intern de l'Entitat a partir de la identificació de riscos detallats.
- Nivell 4: Riscos individuals, obtinguts després de l'assignació d'un risc de nivell 3 a un procés o activitat.

El mesurament del risc operacional té els vessants següents:

■ Mesurament qualitatiu

Anualment es fan autoavaluacions de riscos operacionals que permeten: i) obtenir coneixement del perfil de risc operacional i els nous riscos crítics; i ii) mantenir un procés normalitzat d'actualització de la taxonomia de riscos operacionals, que és la base sobre la qual es fonamenta la gestió d'aquest risc.

També es fa un exercici de generació d'escenaris hipotètics de pèrdues operacionals extremes, mitjançant una sèrie de tallers i reunions d'experts. L'objectiu és que aquests escenaris es puguin utilitzar per detectar punts de millora en la gestió i complementin les dades històriques internes i externes disponibles sobre pèrdues operacionals.

■ Mesurament quantitatiu

La base de dades de pèrdues operacionals internes és un dels eixos sobre els quals s'articula la gestió del risc operacional (i el futur càlcul del capital per a risc operacional). A aquest efecte, l'entorn tecnològic del sistema de risc operacional, per donar resposta a les diferents funcionalitats requerides, està completament integrat amb el sistema transaccional i amb el sistema informacional del banc.

Un **esdeveniment operacional** és la materialització d'un risc operacional identificat, un succés que origina una pèrdua operacional. És el concepte sobre el qual pivota tot el model de dades de la base de dades interna. Els esdeveniments de pèrdua es defineixen com cadascun dels impactes econòmics individuals corresponents a una pèrdua o recuperació operacional.

Les dades històriques internes de pèrdues operacionals es complementen amb dades externes. Per això, l'Entitat està adscrita al consorci ORX (Operational Riskdata eXchange), que intercanvia de manera anònima informació de pèrdues operacionals de bancs a escala mundial i permet la subagrupació geogràfica, entre altres funcionalitats, per a la gestió del risc (servei de notícies, grups de treball, iniciatives metodològiques sobre risc operacional). ORX requereix a totes les seves entitats membres que les dades de pèrdues operacionals identificades es classifiquin segons una sèrie de paràmetres que aquesta defineix, alguns dels quals són regulatoris i altres, específics de l'organització. En aquest sentit, tots els esdeveniments de la base de dades tenen incorporats els paràmetres requerits per ORX.

- A més, el mesurament a través d'Indicadors de Risc Operacional (KRI) és una metodologia quantitativa/qualitativa que permet:
 - i) anticipar l'evolució dels riscos operacionals i promoure una visió *forward-looking* en la gestió del risc operacional i
 - ii) aportar informació de l'evolució del perfil de risc operacional, així com les seves causes. Un KRI és una mètrica que permet detectar i anticipar variacions en els nivells d'aquest risc; el seu seguiment i gestió està integrat en l'eina corporativa de gestió del risc operacional. La seva naturalesa no està orientada a ser un resultat directe d'exposició al risc, sinó a ser mètriques a través de les quals es pugui identificar i gestionar de manera activa el risc operacional.

3.5.3. Mitigació del risc operacional

Amb la finalitat de mitigar el risc operacional, es defineixen plans d'acció que impliquen la designació d'un centre responsable, la descripció de les accions que s'emprendran per a la mitigació del risc, un percentatge o grau d'avenç que s'actualitza periòdicament i la data de compromís final del pla. Això permet la mitigació per via de i) disminució de la freqüència d'ocurrència dels esdeveniments, així com de l'impacte; ii) posseir una estructura sòlida de control sustentat en polítiques, metodologies, processos i sistemes i iii) integrar en la gestió quotidiana de l'Entitat la informació que aporten les palanques de gestió dels riscos operacionals.

A més, existeix un programa corporatiu d'assegurances davant el risc operacional que permet cobrir certs riscos i que s'actualitza anualment. La transmissió de riscos depèn de l'exposició, la tolerància i l'apetit al risc que hi hagi en cada moment.

3.6. Risc legal i regulatori

El risc legal i regulatori s'entén com les potencials pèrdues o disminució de la rendibilitat de l'Entitat a conseqüència de canvis en la legislació vigent, d'una incorrecta implementació d'aquesta legislació en els processos de l'Entitat, de la inadequada interpretació d'aquesta en les diferents operacions, de la incorrecta gestió dels requeriments judicials o administratius o de les demandes o reclamacions rebudes.

La seva gestió es fa seguint determinats principis d'actuació per tal d'assegurar que es compleixen els límits d'apetit i tolerància al risc definits en el Marc d'Apetit al Risc.

En aquest sentit, a l'entitat es fan actuacions de **seguiment i monitoratge constant de canvis regulatoris** en defensa de més seguretat jurídica i d'interessos legítims.

Aquestes actuacions es coordinen al Comitè de Regulació, òrgan responsable de definir el posicionament estratègic de l'Entitat en qüestions relacionades amb la regulació financera, impulsar la representació dels interessos de l'entitat i coordinar l'avaluació regular de les iniciatives i propostes normatives que puguin afectar l'Entitat.

D'altra banda, es vetlla per l'**adequada implementació de les normes**.

En el mateix sentit, l'Assessoria Jurídica coordina un conjunt de comitès (Comitè de Transparència, Comitè de Privacitat), l'objecte dels quals és el seguiment, en cada iniciativa del banc, de la seva adequació a les normes de protecció del consumidor i de la seva privacitat.

Per assegurar la correcta interpretació de les normes, a més d'una tasca d'estudi de la jurisprudència, i decisions de les autoritats competents, per tal d'ajustar la seva actuació a aquests criteris, addicionalment, es fa una consulta quan és necessari a les autoritats administratives competents.

En relació amb els processos judicials, i tenint en compte la litigiositat existent, l'Entitat disposa de polítiques, criteris i procediments d'anàlisi i seguiment d'aquests litigis. Aquests li permeten tant una gestió individualitzada de la defensa de cadascun d'ells com la identificació i actualització de les provisions necessàries per cobrir els hipotètics perjudicis patrimonials, sempre que es consideri probable la seva ocurrència com a conseqüència de resolucions desfavorables, tant judicials com extrajudicials (per ex. reclamacions clients) administratives sancionadores, instades contra l'Entitat en els ordres civil, penal, tributari, contencios administratiu i laboral.

3.7. Risc de conducta

En el marc del risc operacional segons definició regulatòria, el risc de conducta es defineix com el risc de l'Entitat d'aplicar criteris d'actuació contraris als interessos dels seus clients o d'altres grups d'interès, o actuacions o omissions per part de l'Entitat no ajustades al marc jurídic i regulatori, o a les polítiques, normes o procediments interns o als codis de conducta i estàndards ètics i de bones pràctiques. L'objectiu de l'Entitat és: **i)** minimitzar la probabilitat que es materialitzi aquest risc i **ii)** que, en cas que es materialitzi, les deficiències siguin detectades, reportades i solucionades amb celeritat.

La gestió del risc de conducta no correspon a una àrea específica, sinó a tota l'Entitat, la qual, a través dels seus empleats, ha d'assegurar el compliment de la normativa vigent aplicant procediments que traslladin aquesta normativa a l'activitat que fan.

Per tal de gestionar el risc de conducta, s'impulsa la difusió i promoció dels valors i principis d'actuació inclosos en el Codi ètic i normes de conducta, i tant els seus membres com la resta d'empleats i directius han d'assumir el seu compliment com a criteri principal i orientador de la seva activitat diària. En virtut d'això, i com a primera línia de defensa, les àrees l'activitat de les quals està subjecta a riscos de conducta implanten i gestionen indicadors o controls de primer nivell que permeten detectar possibles focus de risc i actuar eficaçment per a la seva mitigació.

3.8. Risc tecnològic

També en el marc del risc operacional regulatori, el risc tecnològic es defineix com el risc de pèrdues degudes a la inadequació o els errors de hardware o de software de les infraestructures tecnològiques, deguts a ciberatacs o altres circumstàncies, que poden comprometre la disponibilitat, integritat, accessibilitat i seguretat de les infraestructures i les dades. El risc es desglossa en 5 categories que afecten les TIC (tecnologies d'informació i comunicació): **i)** disponibilitat; **ii)** seguretat de la informació; **iii)** operació i gestió del canvi; **iv)** integritat de dades; i **v)** govern i estratègia.

El seu mesurament actual s'incorpora en un indicador RAF de seguiment mensual, calculat a partir d'indicadors individuals vinculats al govern de les tecnologies d'informació, la seguretat de la informació i les contingències tecnològiques. S'efectuen revisions periòdiques per mostreig que comproven la bondat de la informació i validen la metodologia de creació per als indicadors revisats.

Els marcs de govern disponibles donen resposta a aquest mesurament, i han estat dissenyats segons estàndards internacionals de reconegut prestigi, que apliquen als àmbits de:

- Govern TI, dissenyat i desenvolupat segons la Norma ISO 38500.
- Seguretat de la Informació, dissenyat i desenvolupat segons la Norma ISO 27001.

- Contingència Tecnològica, dissenyat i desenvolupat segons la Norma ISO 27031.

Particularment, la continuïtat de negoci es refereix a la capacitat d'una organització per seguir proporcionant els seus productes i prestant els seus serveis en nivells acceptables, prèviament establerts, després d'un incident perjudicial. La seva gestió consisteix a identificar possibles amenaces per a l'organització i el seu potencial impacte per a les operacions. Ofereix un marc per incrementar la resistència i la resiliència de l'organització de manera que pugui respondre eficaçment per tal de salvaguardar els interessos dels seus grups d'interès principals, la seva reputació, la seva marca i les seves activitats de generació de valor.

En aquest àmbit, CaixaBank ha adoptat i manté un Sistema de Gestió de la Continuïtat de Negoci (BCMS) basat en la norma internacional ISO 22301 i certificat per The British Standards Institution (BSI) amb el número BCMS 570347. Així mateix, CaixaBank ha estat designat operador crític d'infraestructures en virtut del que disposa la Llei 8/2011 i es troba sota la supervisió del Centre Nacional per a la Protecció de les Infraestructures Crítiques, dependent de la Secretaria d'Estat de Seguretat del Ministeri de l'Interior.

D'altra banda, CaixaBank manté un pla d'emergència general i diverses normatives internes sobre mesures de seguretat, entre les quals destaquen com a aspectes prioritaris: **i)** l'estratègia de ciberseguretat; **ii)** la lluita contra el frau a clients i intern; **iii)** la protecció de la informació; **iv)** la divulgació i govern de la seguretat; i **v)** la seguretat en proveïdors.

3.9. Altres riscos operacionals

Dins el catàleg corporatiu de riscos, es defineix com les pèrdues o danys provocats per errors o errades en processos, per esdeveniments externs o per l'actuació accidental o dolosa de tercers aliens a l'Entitat. Inclou, entre altres, factors de risc relacionats amb l'externalització, la utilització de models quantitativs (risc de model), la custòdia de valors o el frau extern.

El conjunt d'altres riscos operacionals té com a responsables de la seva gestió diària totes les àrees i empreses de l'Entitat dins els seus respectius àmbits. Això implica identificar, avaluar, gestionar, controlar i informar sobre els riscos operacionals de la seva activitat, col·laborant amb la Direcció de risc operacional de l'Entitat en la implementació del model de gestió.

3.10. Risc de fiabilitat de la informació financera

El risc de fiabilitat de la informació financera es defineix en el catàleg corporatiu de riscos com els potencials perjudicis, econòmics o no, derivats de les deficiències en l'exactitud, integritat i criteris d'elaboració de les dades necessàries per a l'avaluació de la situació financera i patrimonial de l'Entitat. Forma part del conjunt de riscos operacionals regulatoris.

La gestió d'aquest risc comprèn, principalment, l'avaluació que la informació financera de l'Entitat compleix amb els principis següents:

- Les transaccions, els fets i altres esdeveniments recollits per la informació financera efectivament hi són i s'han registrat en el moment adequat (existència i ocurrència).
- La informació reflecteix la totalitat de les transaccions, fets i altres esdeveniments en els quals l'Entitat és part afectada (integritat).
- Les transaccions, els fets i altres esdeveniments es registren i valoren de conformitat amb la normativa aplicable (valoració).
- Les transaccions, els fets i altres esdeveniments es classifiquen, presenten i revelen en la informació financera d'acord amb la normativa aplicable (presentació, desglossament i comparabilitat).
- La informació financera reflecteix, en la data corresponent, els drets i obligacions a través dels actius i passius corresponents, de conformitat amb la normativa aplicable (drets i obligacions).

Per a la gestió i monitoratge del risc, l'Entitat té implementada una estructura de control intern basada en el model de 3 línies de defensa, descrit anteriorment:

- Les activitats de 1a línia de defensa sobre el procés de tancament comptable, pilar fonamental per a l'elaboració de la informació financera, inclouen, entre d'altres, **i)** la definició dels criteris comptables que s'aplicaran a l'Entitat, així com el tractament de les operacions i les transaccions corporatives singulars; **ii)** la revisió de la raonabilitat dels judicis i estimacions així com de la resta d'evolucions de les magnituds comptables; **iii)** el seguiment de la implementació de nous circuits i normes comptables, així com l'anàlisi de les diferències entre impactes estimats i reals; **iv)** la intervenció i control comptable de les aplicacions i altres processos comptables; i **v)** la coordinació de les societats del Grup per a l'elaboració dels tancaments comptables consolidats.
- Les activitats de 2a línia de defensa inclouen, entre d'altres, **i)** la monitorització i la gestió del Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera (SCIIF); **ii)** assessorament o definició de criteris per a la identificació, monitoratge, implantació i avaluació dels controls sobre la informació financera; **iii)** la revisió del compliment de les polítiques i **iv)** la identificació i seguiment de les debilitats de control intern identificades.
- Les activitats de 3a línia de defensa inclouen, entre d'altres, la revisió de la fiabilitat i integritat de la informació financera, inclosa l'efectivitat del SCIIF.

3.11. Risc estructural de tipus

3.11.1. Risc estructural de tipus d'interès

Risc considerat com l'efecte negatiu sobre el valor econòmic de les masses del balanç o sobre el marge financer a causa de canvis en l'estructura temporal dels tipus d'interès i la seva afectació als instruments de l'actiu, passiu i fora de balanç no registrats en la cartera de negociació.

La gestió d'aquest risc per part de l'Entitat persegueix **i)** optimitzar el marge financer i **ii)** preservar el valor econòmic del balanç, considerant en qualsevol moment les mètriques i els llistats del marc d'apetit al risc pel que fa a volatilitat del marge financer i sensibilitat de valor.

L'anàlisi d'aquest risc es duu a terme considerant un conjunt ampli d'escenaris de tipus de mercat i té en compte l'impacte de totes les possibles fonts de risc estructural de tipus d'interès, és a dir: risc de repreu, risc de corba, risc de base i risc d'opcionalitat. En el cas del risc d'opcionalitat, es tenen en compte l'opcionalitat automàtica, relacionada amb el comportament dels tipus d'interès, i l'opcionalitat de comportament dels clients, que no solament depèn dels tipus d'interès.

En el mesurament del risc de tipus d'interès, l'Entitat aplica les millors pràctiques de mercat i les recomanacions dels reguladors utilitzant diverses tècniques de mesurament, que permeten analitzar el posicionament de l'Entitat i la seva situació de risc. Entre aquestes, podem destacar:

- Gap estàtic: mostra la distribució contractual de venciments i revisions de tipus d'interès, en una data determinada, de les masses sensibles de balanç o fora de balanç. L'anàlisi GAP es basa en la comparació dels imports d'actius que es revisen o vencen en un determinat període i els imports de passius que es revisen o vencen en aquell mateix període.
- Sensibilitat del marge d'interessos: mostra l'impacte en el marge que canvis en la corba de tipus d'interès puguin provocar com a conseqüència de la revisió de les operacions del balanç. Aquesta sensibilitat s'obté comparant la simulació del marge d'interessos davant diferents escenaris de tipus d'interès (moviments paral·lels instantanis i progressius de diferents intensitats, així com de canvis de pendent). L'escenari més probable, obtingut a partir dels tipus implícits de mercat, incloses les previsions d'evolució de negoci i de la gestió de cobertures, es compara amb altres escenaris de baixada o pujada de tipus i moviments paral·lels i no paral·lels en el pendent de la corba. La diferència entre aquests marges financers estressats en relació amb el marge financer de l'escenari base proporciona la mesura de sensibilitat o volatilitat del marge.
- Valor econòmic del balanç: es calcula com la suma de **i)** el valor raonable del net dels actius i passius sensibles als tipus d'interès dins balanç, **ii)** el valor raonable dels productes fora de balanç (derivats), més **iii)** el net del valor comptable de les partides d'actius i passius no sensibles als tipus d'interès.
- Sensibilitat del valor econòmic: es reavalua, per als diferents escenaris de tipus de mercat establerts per l'Entitat, el valor econòmic de les masses sensibles dins i fora de balanç i per diferència, respecte al valor econòmic calculat amb els tipus de mercat actual, s'obté, de forma numèrica, la sensibilitat de valor en els diferents escenaris utilitzats.

- **VaR de balanç:** es defineix com la pèrdua màxima que pot patir el valor econòmic del balanç en un període de temps determinat, aplicant preus i volatilitats de mercat, així com efectes de correlació a partir d'un nivell de confiança i un horitzó temporal determinats.

La sensibilitat del marge d'interessos i del valor econòmic són mesures que es complementen i permeten una visió global del risc estructural de tipus d'interès, més centrada en el curt i mitjà termini en el primer cas, i en el mitjà i llarg termini en el segon.

Els quadres següents mostren, mitjançant un gap estàtic, la distribució de venciments i revisions de tipus d'interès de les masses sensibles del balanç de l'Entitat, al tancament de l'exercici:

MATRIU DE VENCIMENTS I REVALORACIONS DEL BALANÇ SENSIBLE

(Milions d'euros)

	1 ANY	2 ANYS	3 ANYS	4 ANYS	5 ANYS	> 5 ANYS	TOTAL
ACTIU							
Interbancari i bancs centrals	42.536	2.838	159	65	20	25	45.643
Crèdit a la clientela	156.660	17.821	7.319	5.885	4.070	18.680	210.434
Cartera de Renda Fixa	6.918	8.986	5.847	3.887	3.130	8.344	37.112
TOTAL ACTIU	206.114	29.645	13.325	9.837	7.220	27.049	293.189
PASSIU							
Interbancari i bancs centrals	52.659	1.621	88	55	27	227	54.677
Dipòsits de la clientela	100.776	20.039	12.995	10.040	7.106	63.815	214.771
Emissions	7.126	2.249	3.917	6.297	6.201	9.026	34.818
TOTAL PASSIU	160.561	23.909	17.000	16.392	13.334	73.068	304.266
DIFERÈNCIA ACTIU MENYS PASSIU	45.553	5.736	(3.675)	(6.555)	(6.114)	(46.019)	(11.074)
COBERTURES	(16.872)	2.641	3.167	4.199	4.590	2.299	24
DIFERÈNCIA TOTAL	28.681	8.377	(508)	(2.356)	(1.524)	(43.720)	(11.050)

A continuació es presenta la sensibilitat del marge d'interessos i del valor econòmic de les masses sensibles del balanç per a un escenari de pujada i baixada de tipus d'interès instantani de 100 punts bàsics:

SENSIBILITAT DE TIPUS D'INTERÈS

(% incremental respecte a l'escenari base / tipus implícits de mercat)

	+100 PB	-100 PB (3)
Marge d'interessos (1)	6,75%	2,14%
Valor patrimonial de les masses sensibles de balanç (2)	1,96%	(0,29%)

(1) Sensibilitat a 1 any del marge d'interessos de les masses sensibles de balanç.

(2) Sensibilitat del valor econòmic base de les masses sensibles de balanç sobre Tier 1.

(3) En el cas d'escenaris de baixades de tipus, la metodologia interna aplicada permet que els tipus d'interès siguin negatius. Aquesta metodologia permet, als nivells de tipus actuals, que el shock de baixada pugui arribar a ser aproximadament d'un -1%. Per exemple, si els tipus d'interès de la corba EONIA són de -0,40%, els nivells de tipus d'interès assolits, en el shock de -100 punts bàsics, podrien arribar a ser del -1,40%.

Pel que fa a les eines i sistemes de mesurament, s'obté informació rellevant al nivell de transacció de les operacions del balanç sensible a partir de cadascuna de les aplicacions informàtiques que gestionen els diferents productes. A partir d'aquesta informació es preparen bases de dades amb un cert grau d'agregació, per accelerar els càlculs sense perdre qualitat ni fiabilitat en la informació ni en els resultats.

L'aplicació de gestió d'actius i passius es parametritza per recollir adequadament les especificitats financeres dels productes del balanç, incorporant models de comportament dels clients basats en informació històrica (models de prepagaments). Per a aquelles masses sense venciment contractual (comptes a la vista), s'analitza la seva sensibilitat als tipus d'interès, que està condicionada per la velocitat de translació dels tipus de mercat i pel seu termini esperat de venciment en funció de l'experiència històrica de comportament dels clients, considerant la possibilitat que el titular retiri els fons invertits en aquest tipus de productes. Per a la resta de productes, per tal de definir les hipòtesis de cancel·lació anticipada, s'utilitzen models interns que recullen variables de comportament dels clients, dels productes mateixos i variables estacionals, així com l'evolució dels tipus d'interès.

L'eina de projecció també s'alimenta amb el creixement pressupostat en el pla financer (volums, productes i marges) i amb informació dels diferents escenaris de mercat (corbes de tipus d'interès i de canvi) per fer una estimació adequada dels riscos associats al marge d'interessos i al valor econòmic de les masses sensibles del balanç.

Com a mesures de mitigació del risc estructural de tipus d'interès, l'Entitat duu a terme una gestió activa contractant en els mercats financers operacions de cobertura addicionals a les cobertures naturals generades en el balanç mateix, derivades de la complementaritat de la sensibilitat a variacions dels tipus d'interès de les operacions d'actiu i de passiu efectuades amb els clients o altres contrapartides.

El risc de tipus d'interès de balanç assumit per l'Entitat és inferior als nivells considerats com a significatius segons la normativa actual.

3.11.2. Risc estructural de tipus de canvi

Risc estructural de tipus de canvi respon al risc potencial en el valor de les masses afectes davant moviments dels tipus de canvi.

L'Entitat manté en el seu balanç actius i passius en moneda estrangera principalment com a conseqüència de la seva activitat comercial i les seves participacions en divisa, a més dels actius o passius en moneda estrangera originats com a conseqüència de la gestió que fa l'Entitat per mitigar el risc de tipus de canvi.

El contravalor en euros del conjunt d'actius i passius en moneda estrangera en el balanç de l'Entitat és el següent:

POSICIONS MONEDA ESTRANGERA

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	73	335
Actius financers mantinguts per negociar	2.960	2.304
Actius financers amb canvis en un altre resultat global	57	928
Actius financers a cost amortitzat	12.507	10.042
Participacions	2	2
Altres actius	49	179
TOTAL ACTIU EN MONEDA ESTRANGERA	15.648	13.790
Passius financers a cost amortitzat	6.555	6.787
Dipòsits	5.520	5.773
Bancs centrals	851	1.385
Entitats de crèdit	1.369	1.030
Clientela	3.300	3.358
Valors representatius de deute emesos	947	945
Altres passius financers	88	69
Altres passius	2.651	2.468
TOTAL PASSIU EN MONEDA ESTRANGERA	9.206	9.255

A causa de la reduïda exposició al risc de tipus de canvi, i considerant les cobertures existents, la sensibilitat del valor econòmic del balanç no és significativa.

3.12. Risc de liquiditat i finançament

3.12.1. Descripció general

El risc de liquiditat i finançament es refereix al dèficit d'actius líquids, o limitació en la capacitat d'accés al finançament del mercat, per satisfer els venciments contractuals dels passius, els requeriments regulatoris o les necessitats d'inversió.

L'Entitat gestiona aquest risc amb l'objectiu de mantenir uns nivells de liquiditat que permetin atendre de forma folgada els compromisos de pagament i que no puguin perjudicar l'activitat inversora per manca de fons prestables mantenint-se, en qualsevol moment, dins el marc d'apetit al risc. Els principis estratègics que se segueixen per complir aquest objectiu són:

- Sistema de gestió de liquiditat descentralitzat en dues unitats (subgrup BPI i subgrup CaixaBank), en què hi ha segregació de funcions per assegurar la gestió òptima i el control i seguiment dels riscos.
- Manteniment d'un nivell eficient de fons líquids per fer front als compromisos adquirits, per al finançament dels plans de negoci i per al compliment de les exigències regulatòries.
- Gestió activa de la liquiditat, que consisteix en el seguiment continu dels actius líquids i de l'estructura de balanç.
- Sostenibilitat i estabilitat de les fonts de finançament, basada en i) estructura de finançament basada principalment en dipòsits de la clientela i ii) finançament en mercats de capitals que complementa l'estructura de finançament.

L'estratègia de risc i apetit al risc de liquiditat i finançament s'articula a través de:

- la identificació dels riscos de liquiditat rellevants per a l'Entitat;
- la formulació dels principis estratègics que l'Entitat ha de seguir en la gestió de cadascun d'aquests riscos;
- la delimitació de mètriques rellevants per a cadascun d'aquests riscos;
- la fixació de llimars d'apetit, tolerància, límit i, si escau, *recovery*, al RAF;
- l'establiment de procediments de gestió i control per a cadascun d'aquests riscos, que inclouen mecanismes de monitoratge sistemàtic intern i extern;
- la definició d'un marc de stress testing i un pla de contingència de liquiditat, que permet garantir la gestió del risc de liquiditat en situacions de crisi moderada i greu;
- i un marc dels plans de recuperació, en què es formulen escenaris i mesures per a una situació de més estrès.

Amb caràcter particular, l'Entitat manté estratègies específiques en matèria de: i) gestió de la liquiditat intradia; ii) gestió de la liquiditat a curt termini; iii) gestió de les fonts de finançament/concentracions; iv) gestió dels actius líquids i v) gestió dels actius col·lateralitzats. Així mateix, l'Entitat compta amb procediments per minimitzar els riscos de liquiditat en condicions d'estrès mitjançant i) la detecció primerenca de les circumstàncies que la puguin generar; ii) minimització dels impactes negatius i iii) gestió activa per superar la potencial situació de crisi.

3.12.2. Mitigació del risc de liquiditat

A partir dels principis esmentats a l'apartat anterior, s'elabora el Pla de contingència, que té definit un pla d'acció per a cadascun dels escenaris de crisi establerts i en el qual es detallen mesures a escala comercial, institucional i de comunicació per fer front a aquesta mena de situacions, i es preveu la possibilitat d'utilitzar la reserva de liquiditat o fonts de finançament extraordinàries. En cas que es produeixi una situació d'estrès, el coixí d'actius líquids es gestionarà amb l'objectiu de minimitzar el risc de liquiditat.

Entre les mesures habilitades per a la gestió del risc de liquiditat i amb sentit d'anticipació destaquen:

- Delegació de la Junta General d'Accionistes per emetre.
- Disponibilitat de diverses línies obertes amb i) l'ICO, sota línies de crèdit – mediació, ii) el BEI i iii) el Council of Europe Development Bank (CEB). A més, es disposa d'instruments de finançament amb el BCE per al qual es tenen dipositades una sèrie de garanties que permeten obtenir liquiditat de manera immediata:

DISPONIBLE EN PÒLISSA DE CRÈDIT BCE

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Valor garanties lliurades com a col·lateral	66.279	46.001
Disposat	(45.305)	(11.554)
TLTRO II	0	(3.409)
TLTRO III	(45.305)	(8.145)
Interessos meritats	4	44
TOTAL SALDO DISPONIBLE EN PÒLISSA BCE	20.977	34.491

- Manteniment de programes d'emissió per tal d'escurçar els terminis de formalització de l'emissió de valors al mercat

CAPACITAT D'EMISSION DE DEUTE - 30-06-2020

(Milions d'euros)

	CAPACITAT TOTAL D'EMISSION	NOMINAL UTILITZAT
Programa de pagarés (CNMV 10-07-2019) CaixaBank (1)	1.000	0
Programa de renda fixa (CNMV 10-07-2019) CaixaBank (2)	15.000	0
Programa EMTN ("Euro Medium Term Note") CaixaBank (Irlanda 23-04-2020)	25.000	12.632
Programa ECP («Euro Commercial Paper») CaixaBank (Irlanda, 18-12-2019) (3)	3.000	788

(1) Ampliable a 3.000 milions d'euros. Renovat amb programa registrat a la CNMV el 9 de juliol de 2020

(2) Renovat amb programa registrat a la CNMV el 9 de juliol de 2020

(3) Ampliable a 5.000 milions d'euros.

- Capacitat d'emissió de títols garantits (cèdules hipotecàries, territorials...)

CAPACITAT D'EMISSION DE CÈDULES 30-06-2020

(Milions d'euros)

	CAPACITAT D'EMISSION	TOTAL EMÈS
Cèdules hipotecàries	1.355	49.483
Cèdules territorials	1.546	3.500

- Per facilitar la sortida en els mercats a curt termini, es disposa actualment de:
 - ◆ Línies interbancàries amb un important nombre d'entitats (nacionals i internacionals) i bancs centrals.
 - ◆ Línies d'operació amb pacte de recompra amb diverses contrapartides nacionals i estrangeres.
 - ◆ Accés a Cambres de Contrapartida Central per a l'operativa d'operacions amb pacte de recompra (LCH SA - París, Meffclear - Madrid i EUREX - Frankfurt).
- El Pla de contingència i el Recovery Plan inclouen un ampli ventall de mesures que permeten generar liquiditat en situacions de crisi de diversa naturalesa. Entre aquestes s'inclouen potencials emissions de deute secured i unsecured, recursos al mercat d'operacions amb pacte de recompra, etc. Per a totes se n'avalua la viabilitat davant diversos escenaris de crisi i es descriuen els passos necessaris per a la seva execució i el termini d'execució previst.

3.12.3. Situació de liquiditat

A continuació, es presenta un detall de la composició dels actius líquids de l'Entitat sota els criteris establerts per a la determinació dels actius líquids d'elevada liquiditat per al càlcul de la ràtio LCR (HQLA) i actius disponibles en pòlissa no considerats HQLAS:

ACTIUS LÍQUIDS (1)

(Milions d'euros)

	30-06-2020		31-12-2019	
	VALOR DE IMPORT MERCAT	PONDERAT APLICABLE	VALOR DE IMPORT MERCAT	PONDERAT APLICABLE
Actius Level 1	78.637	78.566	49.082	49.006
Actius Level 2A	252	214	0	0
Actius Level 2B	1991	995	3.583	1.916
TOTAL ACTIUS LÍQUIDS D'ALTA QUALITAT (HQLAS) (2)	80.880	79.776	52.665	50.922
Actius disponibles en pòlissa no considerats HQLAS		16.738		30.330
TOTAL ACTIUS LÍQUIDS		96.514		81.252

(1) Dades corresponents al perímetre CaixaBank consolidat sense el BPI (perímetre de report i compliment regulatori).

(2) Actius afectes per al càlcul de la ràtio LCR (Liquidity Coverage Ratio). Correspon a actius disponibles d'elevada qualitat per fer front a les necessitats de liquiditat en un horitzó de 30 dies sota un escenari d'estrès.

A continuació es presenten les ràtios de liquiditat i finançament per a l'Entitat:

RÀTIOS LCR i NSFR (1)

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Actius líquids d'alta qualitat – HQLA (numerador)	79.776	50.922
Sortides d'efectiu netes totals (denominador)	28.213	28.164
Sortides d'efectiu	35.333	33.015
Entrades d'efectiu	7.120	4.851
RÀTIO LCR (COEFICIENT DE COBERTURA DE LIQUIDITAT) (%) (2)	283%	181%
RÀTIO NSFR (NET STABLE FUNDING RATIO) (%) (3)	139%	129%

(1) Dades corresponents al perímetre CaixaBank consolidat sense el BPI (perímetre de report i compliment regulatori).

(2) LCR – ràtio regulatòria que té com a objectiu el manteniment d'un adequat nivell d'actius disponibles d'alta qualitat per fer front a les necessitats de liquiditat en un horitzó de 30 dies, sota un escenari d'estrès que considera una crisi combinada del sistema financer i de nom.

Segons el Reglament delegat (UE) 2015/61 de la Comissió, de 10 d'octubre de 2014, pel qual es completa el Reglament (UE) núm. 575/2013 del Parlament Europeu i del Consell pel que fa al requisit de cobertura de liquiditat aplicable a les entitats de crèdit. El límit regulatori de la ràtio LCR és del 100%.

(3) NSFR - Ràtio regulatòria d'estructura de balanç que mesura la relació entre la quantitat de finançament estable disponible (ASF) i la quantitat de finançament estable requerida (RSF). El finançament estable disponible es defineix com la proporció dels recursos propis i aliens que es pot esperar que siguin estables durant l'horitzó temporal considerat d'un any. La quantitat de finançament estable requerit per una institució es defineix en funció de les característiques de liquiditat i venciments residuals dels seus diversos actius i de les seves posicions de balanç.

Càlcul de 31-12-2019 aplicant els criteris regulatoris establerts en el Reglament (UE) 2019/876 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de maig de 2019, que entra en vigor el juny de 2021. Els càlculs anteriors segueixen els criteris establerts per Basilea. El límit regulatori establert per a la ràtio NSFR és del 100% a partir de juny de 2021.

A continuació es presenten els principals ratings de qualificació creditícia:

RATING DE QUALIFICACIÓ CREDITÍCIA CAIXABANK

	DEUTE A LLARG TERMINI	DEUTE A CURT TERMINI	PERSPECTIVA	DATA D'AVALUACIÓ	CÈDULES HIPOTECÀRIES
Moody's Investors Service	Baa1	P-2	Estable	17-05-2019	Aa1
Standard & Poor's Global Ratings	BBB+	A-2	Estable	29-04-2020	AA
Fitch Ratings	BBB+	F2	Negativa	27-03-2020	
DBRS Ratings Limited	A	R-1 (low)	Estable	30-03-2020	AAA

En el cas de *downgrade* de la qualificació creditícia actual, es requereix l'entrega de col·laterals addicionals a determinades contrapartides o bé hi ha clàusules de reemborsament anticipat. A continuació es presenta el detall de l'impacte en la liquiditat derivada de reduccions d'1, 2 i 3 esglaons («notches»):

SENSIBILITAT DE LA LIQUIDITAT A VARIACIONS EN LA QUALIFICACIÓ CREDITÍCIA

(Milions d'euros)

	REBAIXA D'1 ESGLAÓ	REBAIXA DE 2 ESGLAONS	REBAIXA DE 3 ESGLAONS
Operacions de productes derivats/repos (contractes CSA/GMRA)*	0	1	1
Dipòsits adquirits amb entitats de crèdit*	0	0	774

(*) Els saldos presentats són acumulats per a cada reducció de qualificació

3.12.4. Asset encumbrance – Actius rebuts i lliurats en garantia

A continuació es detallen els actius que garanteixen determinades operacions de finançament i aquells que es troben lliures de càrregues:

ACTIUS QUE GARANTEIXEN OPERACIONS DE FINANÇAMENT I ACTIUS LLIURES DE CÀRREGA

(Milions d'euros)

	30-06-2020		31-12-2019	
	VALOR EN LLIBRES D'ACTIUS COMPROMESOS	VALOR EN LLIBRES D'ACTIUS NO COMPROMESOS	VALOR EN LLIBRES D'ACTIUS COMPROMESOS	VALOR EN LLIBRES D'ACTIUS NO COMPROMESOS
Instruments de patrimoni	0	1.362	0	2.154
Valors representatius de deute (1)	9.066	30.817	4.668	24.616
dels quals: bons garantits	6	6	2	9
dels quals: bons de titulització d'actius	0	81	0	92
dels quals: emeses per Administracions públiques	7.598	27.655	4.004	21.280
dels quals: emeses per societats financeres	1.061	2.287	417	1.894
dels quals: emeses per societats no financeres	402	788	245	1.340
Altres actius (2)	84.599	224.117	50.251	217.474
dels quals: préstecs i partides a cobrar (3)	78.956	183.599	45.181	175.450
TOTAL	93.665	256.296	54.920	244.244

(1) Principalment correspon a actius cedits en operativa de cessió temporal d'actius i d'operacions de finançament del BCE.

(2) Principalment correspon a efectiu lliurat com a garantia de l'operativa de derivats.

(3) Principalment correspon a actius aportats com a garantia de bons de titulització, cèdules hipotecàries i territorials.

A continuació es detallen els actius rebuts en garantia, segregant els que estan lliures de càrrega dels que podrien comprometre's per obtenir finançament:

ACTIUS QUE GARANTEIXEN OPERACIONS DE FINANÇAMENT I ACTIUS LLIURES DE CÀRREGA

(Milions d'euros)

	30-06-2020		31-12-2019	
	VALOR RAONABLE D'ACTIUS COMPROMESOS	VALOR RAONABLE D'ACTIUS NO COMPROMESOS	VALOR RAONABLE D'ACTIUS COMPROMESOS	VALOR RAONABLE D'ACTIUS NO COMPROMESOS
Col·lateral rebut (1)	7.373	11.600	1.780	15.443
Instruments de patrimoni	0	0	0	0
Valors representatius de deute	7.373	10.222	1.780	14.340
Altres garanties rebudes	0	1.378	0	1.103
Valors representatius de deute propis diferents de bons garantits o bons de titulització d'actius propis (2)	0	36	0	12
Bons garantits i de titulització d'actius propis emesos i no pignorats (3)	0	23.636	0	48.937
TOTAL	7.373	35.273	1.780	64.393

(1) Principalment correspon a actius rebuts en operativa d'adquisició temporal d'actius, operacions de préstec de valors i efectiu rebut com a garantia d'operativa de derivats

(2) Autocartera de deute sènior

(3) Correspon a autocartera de titulitzacions i cèdules hipotecàries / territorials.

Tot seguit es recull la ràtio d'actius col·lateralitzats:

RÀTIO D'ACTIUS COL·LATERALITZATS

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Actius i col·lateral rebut compromès («numerador»)	101.037	56.700
Instruments de patrimoni	0	0
Valors representatius de deute	16.438	6.448
Préstecs i partides a cobrar	78.956	45.181
Altres actius	5.643	5.071
Total actius + Total actius rebuts («denominador»)	368.934	316.387
Instruments de patrimoni	1.362	2.154
Valors representatius de deute	57.477	45.404
Inversió creditícia	262.555	220.631
Altres actius	47.539	48.198
RÀTIO ACTIUS COL·LATERALITZATS	27,39%	17,92%

Durant el primer semestre de 2020, la ràtio d'actius col·lateralitzats ha augmentat respecte a la ràtio de 2019, amb un increment de la ràtio de 9,47 punts percentuals a causa principalment del major *encumbrance* per pòlissa disposada (apel·lació a TLTRO III).

A continuació es recull la relació entre els passius garantits i els actius que els garanteixen:

PASSIUS GARANTITS

(Milions d'euros)

	30-06-2020		31-12-2019	
	PASSIUS COBERTS, PASSIUS CONTINGENTS O TÍTOLS CEDITS	ACTIUS, GARANTIES REBUDES I AUTOCARTERA EMESA (*)	PASSIUS COBERTS, PASSIUS CONTINGENTS O TÍTOLS CEDITS	ACTIUS, GARANTIES REBUDES I AUTOCARTERA EMESA (*)
Passius financers	78.308	93.809	45.883	52.558
Derivats	6.035	6.424	5.434	5.746
Dipòsits	55.980	67.915	23.883	27.242
Emissions	16.293	19.470	16.566	19.570
Altres fonts de càrregues	7.704	7.228	3.804	4.142
TOTAL	86.012	101.037	49.687	56.700

(*) Llevat de cèdules i bons de titulització compromesos.

3.12.5. Termini residual de les operacions

A continuació es presenta el detall per terminis de venciments contractuals dels saldos, de determinats epígrafs del balanç, en un escenari de condicions de normalitat de mercats:

TERMINI RESIDUAL DE LES OPERACIONS - 30-06-2020

(Milions d'euros)

	A LA VISTA	<3 MESOS	3-12 MESOS	1-5 ANYS	> 5 ANYS	TOTAL
Interbancari actiu	0	41.304	1.232	3.082	25	45.643
Préstecs i partides a cobrar	1.292	12.515	40.790	83.836	72.002	210.435
Cartera de renda fixa	0	1.481	4.672	22.210	8.749	37.112
TOTAL ACTIU	1.292	55.300	46.694	109.128	80.776	293.190
Interbancari actiu	1.708	3.051	1.586	47.808	525	54.678
Dipòsits - Clientela	13.240	32.309	55.227	50.180	63.815	214.771
Emissions	0	234	4.903	19.681	10.000	34.818
TOTAL PASSIU	14.948	35.594	61.716	117.669	74.340	304.267
<i>Dels quals emissions majoristes netes d'autocartera i multicedents</i>		1	3.641	14.699	13.949	32.290
Disponibles per tercers		2.008	13.969	13.549	32.882	62.409

Els venciments de les operacions es projecten en funció del seu termini contractual i residual, sense considerar cap hipòtesi de renovació dels actius o passius. Per tal d'avaluar el gap negatiu en el curt termini cal considerar els aspectes següents:

- L'Entitat disposa d'un finançament detallista elevat, estable i de renovació probable.
- Existeixen garanties addicionals disponibles amb el Banc Central Europeu i capacitat de generar nous dipòsits instrumentalitzats mitjançant la titulització d'actius i l'emissió de cèdules hipotecàries o territorials.

El càlcul no considera hipòtesis de creixement, per la qual cosa s'ignoren les estratègies internes de captació neta de liquiditat, especialment important en el mercat detallista. Així mateix, tampoc no es té en compte la monetització dels actius líquids disponibles.

Amb relació a les emissions, les polítiques de l'Entitat tenen en compte una distribució equilibrada dels venciments, evitant-ne la concentració i duent a terme una diversificació en els instruments de finançament. Addicionalment, la dependència de l'Entitat dels mercats majoristes és reduïda.

3.13. Risc reputacional

El risc reputacional és el possible menyscabament de la capacitat competitiva que es produiria per deteriorament de la confiança en l'Entitat d'algun dels seus grups d'interès, a partir de l'avaluació que aquests grups fan d'actuacions o omissions, efectuades o atribuïdes per l'Entitat, la seva Alta Direcció, els seus Òrgans de Govern o per fallida d'entitats relacionades no consolidades (risc de *Step-In*).

Alguns àmbits de risc identificats per CaixaBank en què es podria deteriorar aquesta confiança són, entre d'altres, els vinculats al disseny i la comercialització de productes, a sistemes i seguretat de la informació i a la necessitat d'impulsar aspectes ASG (ambientals, socials i de bon govern) en el negoci, inclosos els riscos relacionats amb el canvi climàtic per la seva rellevància cada vegada més elevada; el desenvolupament del talent, la conciliació, la diversitat i salut laboral.

El seguiment del risc es fa a través d'indicadors seleccionats de reputació, tant interns com externs, provinents de les diferents fonts d'anàlisi de la percepció i expectatives dels stakeholders. Els indicadors de mesurament es ponderen en funció de la seva importància estratègica i s'agrupen en un quadre de comandaments de reputació que permet obtenir un Índex Global de Reputació (IGR). Aquesta mètrica permet fer un seguiment trimestral sectorial i temporal del posicionament, així com fixar els rangs i mètriques tolerats dins el RAF.

El principal instrument que permet fer un seguiment formal de la gestió del risc reputacional és la taxonomia de riscos reputacionals, que permet identificar i jerarquitzar els riscos en funció de la seva criticitat, fixar indicadors de seguiment de cada risc (KRI) i establir polítiques de cobertura i mitigació.

En el control i mitigació del risc reputacional impacta el desenvolupament de polítiques que cobreixen diferents àmbits de l'Entitat. A més, existeixen procediments i actuacions específiques per part de les àrees més directament implicades en la gestió dels principals riscos reputacionals que permeten prevenir o mitigar la materialització del risc.

Així mateix, les polítiques internes de gestió del risc reputacional també inclouen impulsar plans de formació interna orientats a mitigar la materialització i els efectes dels riscos reputacionals, establir protocols d'atenció a afectats per les actuacions del banc o definir plans de crisi o contingència en cas de materialització dels diferents riscos.

3.14. Risc actuarial

El risc actuarial deriva de l'activitat asseguradora del Grup, i no afecta els comptes individuals de l'Entitat.

3.15. Risc de rendibilitat de negoci

El risc de rendibilitat de negoci es refereix a l'obtenció de resultats inferiors a les expectatives del mercat o als objectius de l'Entitat que impedeixin, en darrera instància, assolir un nivell de rendibilitat sostenible per damunt del cost del capital.

Els objectius de rendibilitat, suportats per un procés de planificació financera i de seguiment, es defineixen en el Pla estratègic del Grup, a tres anys, i es concreten anualment en el pressupost del Grup i en els reptes de la xarxa comercial.

El sistema de gestió del risc de rendibilitat de negoci de CaixaBank es fonamenta en 4 visions de gestió:

- Visió Grup: la rendibilitat global agregada a nivell Grup CaixaBank.
- Visió Negocis / Territoris: la rendibilitat dels negocis/territoris.
 - ◆ Visió Financera-Comptable: la rendibilitat dels diferents negocis corporatius.
 - ◆ Visió Comercial-Gestió: la rendibilitat de la gestió de la xarxa comercial de CaixaBank.
- Visió Pricing: la rendibilitat a partir de la fixació de preus de productes i serveis de CaixaBank.
- Visió Projecte: la rendibilitat dels projectes rellevants del Grup.

3.16. Risc de deteriorament d'altres

El risc de deteriorament d'altres actius es refereix a la reducció del valor en llibres de les participacions accionaries i dels actius no financers de l'Entitat, en concret:

- Participacions accionaries: posicions que formen la cartera de participacions accionaries de l'Entitat, excloses aquelles sobre les quals exerceix control. Aquestes posicions poden tenir l'origen en decisions de gestió explícita de presa de posició, així com per integració d'altres entitats, o poden ser resultat d'una reestructuració o execució de garanties en el marc d'una operació originàriament de crèdit (vegeu Nota 3.3.6).
- Actius materials: la principal contribució és la dels actius immobiliaris, tant els d'ús propi com els actius adjudicats disponibles per a la venda i lloguer. Els actius adjudicats són majoritàriament propietat de la filial immobiliària de l'Entitat, BuildingCenter, SAU. En matèria de valoració dels actius adjudicats, es compleix la normativa sectorial vigent.
- Actius intangibles: inclou principalment els fons de comerç generats en processos de combinacions de negoci, assignats a una de les unitats generadores d'efectiu de l'Entitat, el software, així com altres actius intangibles de vida útil definida.
- Actius per impostos: principalment els actius fiscals diferits generats per les diferències temporànies existents entre els criteris d'imputació de resultats comptables i fiscals, així com els crèdits fiscals per deduccions i per bases imposables negatives que s'han generat tant en l'Entitat com en processos d'integració (tant els que provenen de la societat integrada mateixa com els generats en els exercicis de *Purchase Price Allocation*).

Per a la gestió del risc es fa la revisió del compliment de les polítiques, així com el seguiment continu de les diferents mètriques, límits de riscos i l'eficàcia execució dels controls establerts. També es fa una anàlisi i revisió dels tests d'*impairment* i de recuperabilitat basats en metodologies generalment acceptades.

3.17. Risc de recursos propis i solvència

El risc de recursos propis i solvència respon a la potencial restricció de la capacitat de CaixaBank per adaptar el seu volum de recursos propis a les exigències normatives o a la modificació del seu perfil de risc.

L'Entitat té com a objectiu mantenir un perfil de risc mitjà-baix i una confortable adequació de capital, per enfortir la seva posició. L'adequació de capital per cobrir eventuais pèrdues inesperades es mesura des de dues perspectives i metodologies diferents: el capital regulatori i el capital econòmic.

El capital regulatori de les entitats financeres està regulat per la CRR i la Directiva 2013/36/UE del Parlament Europeu i del Consell, que van incorporar el marc normatiu de Basilea III (BIS III) a la Unió Europea. El capital regulatori és la mètrica *i)* requerida pels reguladors i *ii)* utilitzada per analistes i inversors per comparar entre entitats financeres. Així mateix, amb posterioritat a la transposició legal europea de 2013, el Comitè de Basilea i altres organismes competents han publicat normes i documents addicionals, amb noves especificacions en el càlcul de recursos propis. Això comporta un estat de permanent desenvolupament, per la qual cosa l'Entitat va adaptant contínuament els processos i els sistemes, per assegurar que el càlcul del consum de capital i de les deduccions de recursos propis estigui totalment alineat amb els nous requeriments establerts.

Per part seva, el capital econòmic és la base de l'estimació interna d'exigències de recursos propis que complementa la visió reguladora de la solvència i es correspon amb la mètrica utilitzada per a *i)* l'autoavaluació de capital, que és objecte de presentació i revisió periòdica en els òrgans corresponents de l'Entitat; *ii)* actualitzar la Ràtio de Capital Econòmic, com a eina de control i seguiment i *iii)* calcular la Rendibilitat Ajustada al Risc (RAR) i el *Pricing*. A diferència del capital regulatori, el capital econòmic és sempre una estimació pròpia que s'ajusta en funció del nivell de tolerància al risc, el volum i el tipus d'activitat de l'Entitat. D'aquesta manera, el capital econòmic complementa la visió regulatòria de solvència per aproximar-se al perfil de risc que assumeix l'Entitat quan incorpora riscos no considerats, o considerats parcialment, en les exigències regulatòries.

A més dels riscos ja establerts en el Pilar I (risc de crèdit, de mercat i operacional), se n'afegeixen d'altres també inclosos en el catàleg corporatiu de riscos (per exemple, el risc estructural de tipus d'interès, el de liquiditat, negoci, actuarial, etc.).

L'Entitat disposa d'una Política corporativa del risc de recursos propis i solvència que té com a finalitat establir els principis sobre els quals es determinen els objectius de capital al Grup CaixaBank, així com assentar unes directrius comunes en relació amb el seguiment, control i gestió dels recursos propis que permetin, entre d'altres, mitigar aquest risc.

4. Gestió de la solvència

En el quadre següent es detallen els recursos propis computables del Grup:

RECURSOS PROPIOS COMPUTABLES

(Milions d'euros)

	30-06-2020		31-12-2019	
	IMPORT	EN %	IMPORT	EN %
Patrimoni net comptable	24.393		25.151	
Fons propis comptables	25.996		26.247	
Capital	5.981		5.981	
Resultat	205		1.705	
Reserves i altres	19.810		18.561	
Interessos minoritaris i OCI	(1.603)		(1.096)	
Resta d'instruments de CET1	253		(1.037)	
Ajust comptabilitat interessos minoritaris i OCI	(142)		6	
Altres ajustos (1)	395		(1.043)	
Instruments CET1	24.646		24.114	
Deduccions CET1	(6.538)		(6.327)	
Actius intangibles	(4.278)		(4.232)	
Actius per impostos diferits	(2014)		(1.875)	
Resta de deduccions de CET1	(246)		(220)	
CET1	18.108	12,3%	17.787	12,0%
Instruments AT1	2.237		2.236	
Deduccions AT1	0		0	
TIER 1	20.345	13,8%	20.023	13,5%
Instruments T2	3.196		3.224	
Deduccions T2			0	
TIER 2	3.196	2,2%	3.224	2,2%
CAPITAL TOTAL	23.541	16,0%	23.247	15,7%
Altres instruments subordinats computables MREL (2)	5.667		5.680	
MREL SUBORDINAT	29.208	19,8%	28.927	19,6%
Altres instruments computables MREL (3)	4.111		3.362	
MREL (4)	33.319	22,6%	32.289	21,8%
ACTIUS PONDERATS PER RISC (APR)	147.334		147.880	

(1) Inclou

i) Previsió de dividends. El juny de 2020 es dedueix el 43% del resultat consolidat tal com preveu la normativa prudencial (pay-out mitjà dels darrers 3 anys). Tenint en compte la Política de dividends aprovada pel Consell d'Administració, que estableix un pagament màxim del 30% del resultat, el CET1 milloraria en +2 pb.

ii) Ajust transitori IFRS9. El mes de març de 2020, CaixaBank es va acollir a les disposicions transitòries de la normativa de l'IFRS9, que permeten que en els seus càlculs de solvència es mitigui, en part, la prociclicitat associada al model de provisions d'acord amb la normativa IFRS9 durant el període transitori establert.

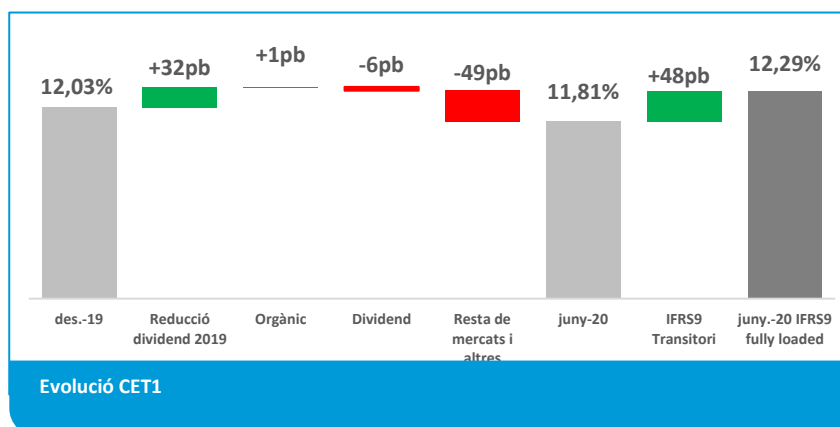
(2) Principalment deute senior non-preferred.

(3) Durant el primer semestre del 2020 s'ha fet una nova emissió de deute senior preferred per un import de 1.000 milions d'euros.

(4) El requeriment de MREL a nivell consolidat, a partir del 31 de desembre de 2020, és del 22,7% dels APR i del 10,6% sobre TLOF. A 30 de juny de 2020, la ràtio sobre TLOF se situa en el 9,0%.

Les ràtios de CaixaBank a escala individual són del 14,1% CET1, 15,7% Tier1 i 18,1% Capital Total, amb uns APR de 135.306 milions d'euros a 30 de juny de 2020.

Tot seguit es presenta un detall causal dels principals aspectes del primer semestre del 2020 que han influït en la ràtio CET1:

La ràtio **Common Equity Tier 1 (CET1)** se situa en el **12,3%**. Durant el primer semestre es recullen +32 punts bàsics per l'impacte extraordinari de la reducció del dividend previst amb càrrec al 2019, com una de les mesures adoptades pel Consell d'Administració arran de la COVID-19. L'evolució orgànica del capital s'ha mantingut estable, la previsió de dividends de l'any suposa -6 punts bàsics i l'evolució dels mercats i altres impacten en -49 punts bàsics. L'impacte de l'aplicació del transitori de normativa IFRS9 ha estat de +48 punts bàsics (dels quals, +22 punts bàsics pels canvis en la metodologia introduïts per la CRR 2.5).

En l'evolució dels APR s'hi inclouen -1,8 mil milions d'euros (+15 punts bàsics de CET1) per l'impacte de la normativa CRR 2.5 respecte als factors de reducció de consum de capital en el finançament a pimes i projectes d'infraestructures.

Al quadre següent es resumeixen els requeriments mínims dels recursos propis computables:

REQUERIMENTS MÍNIMS

(Milions d'euros)

	30-06-2020		31-12-2019	
	IMPORT	EN %	IMPORT	EN %
Requeriments mínims BIS III *				
CET1	11.938	8,10%	12.983	8,78%
Tier 1	14.562	9,88%	15.201	10,28%
Tier2	3.499	2,38%	2.958	2,00%
Capital total	18.061	12,26%	18.159	12,28%

(*) Per al 2020, es mantenen els mateixos requisits que per al 2019 (mínim exigít per Pilar 1, del 4,5%; el requeriment de Pilar 2, de l'1,5%; el coixí de conservació de capital, del 2,5%; i el coixí OEIS (Una altra entitat d'importància sistèmica), del 0,25%, trimestralment s'actualitza el coixí anticíclic per les exposicions a tercers països. El 30 de juny de 2020, el coixí anticíclic que es considera és d'1 pb i el 31 de desembre de 2019 era de 3 pb.

Adicionalment, a partir del 2020 i arran de les mesures adoptades per les autoritats supervisores, s'aplica anticipadament la normativa CRD V respecte de la composició del Pilar 2, amb la qual cosa es cobreixen proporcionalment els requeriments del Pilar 1 amb els diversos nivells de capital (vegeu Nota 3.1).

En el quadre següent es presenta un detall de la ràtio de palanquejament:

RÀTIO DE PALANQUEJAMENT

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Exposició	399.490	341.681
Ràtio de palanquejament (Tier 1/Exposició)	5,1%	5,9%

5. Retribució a l'accionista i beneficis per acció

Amb l'objectiu d'acomodar la posició del Grup a l'entorn derivat de l'expansió de la COVID-19 i a les mesures adoptades per les autoritats per frenar-ne la propagació (vegeu Nota 1.6), el Consell d'Administració, en la sessió del 26 de març de 2020, va decidir modificar la política de dividends vigent consistent en la distribució d'un dividend en efectiu superior al 50% del benefici net consolidat, exclusivament per a l'exercici 2020, passant a la distribució d'un dividend en efectiu no superior al 30% del benefici net consolidat reportat. Així mateix, el Consell d'Administració va manifestar la seva intenció de destinar, almenys, un import superior al 50% dels beneficis nets consolidats a la remuneració en efectiu per a exercicis futurs, un cop desapareguin les circumstàncies que han motivat aquesta modificació.

Per a exercicis futurs, un cop cessin les circumstàncies que han motivat aquesta modificació, el Consell d'Administració va manifestar la voluntat de distribuir en el futur l'excés de capital per sobre de la ràtio de solvència CET1 del 12% en forma de dividend extraordinari i/o de recompra d'accions. Aquesta distribució extraordinària de capital estarà condicionada al retorn de la situació macroeconòmica en què opera el Grup a un entorn de normalitat i no es farà abans del 2021.

5.1. Retribució a l'accionista

Els dividends distribuïts en l'exercici han estat els següents (vegeu Nota 1.6):

DIVIDENDS PAGATS EL 2020

(Milions d'euros)

	EUROS PER ACCIÓ	IMPORT PAGAT EN EFECTIU	DATA D'ANUNCI	DATA DE PAGAMENT
Dividend a compte de l'exercici 2019	0,07	418	26-03-2020	15-04-2020
TOTAL	0,07	418		

A continuació, es presenta l'estat de liquiditat formulat pels Administradors per posar de manifest l'existència de liquiditat suficient per a la distribució del dividend anterior:

SUFICIÈNCIA DE LIQUIDITAT DE CAIXABANK

(Milions d'euros)

	29-02-2020
Liquiditat real (1)	40.887
Liquiditat potencial (2)	74.395
Actius d'alta qualitat - HQLA	49.560
Actius d'alta qualitat - HQLA + disponible en pòlissa (3)	79.232
Import en comptes corrents	16.701
IMPORT MÀXIM A PAGAR	418

(1) Formada bàsicament per efectiu en caixa, interbancari i deute Estat no compromès. El saldo a mantenir es dedueix com a coeficient de caixa.

(2) Inclou, a més de la Liquiditat Real, l'import disponible en pòlissa.

(3) Inclou import disponible en pòlissa no inclosa en Actius d'alta qualitat - HQLA.

5.2. Benefici per acció

A continuació es presenta el càlcul del benefici bàsic i diluït per acció del Grup, corresponent:

CÀLCUL DEL BENEFICI BÀSIC I DILUÏT PER ACCIÓ

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Numerador	139	556
Resultat atribuït a l'entitat dominant	205	622
Menys: Import cupó participacions preferents (AT1)	(66)	(66)
Denominador (milions d'accions)	5.978	5.978
Nombre mitjà d'accions en circulació (1)	5.978	5.978
Nombre ajustat d'accions (benefici bàsic per acció)	5.978	5.978
Benefici bàsic per acció (en euros) (2)	0,02	0,09
Benefici diluït per acció (en euros) (3)	0,02	0,09

(1) Nombre d'accions en circulació a l'inici de l'exercici, exclòs el nombre mitjà d'accions pròpies mantingudes en autocartera durant el període. S'han tingut en compte els ajustos retroactius de la NIC 33.

(2) Si s'hagués considerat el resultat individual de CaixaBank a 30 de juny de 2020 i 2019, el benefici bàsic i diluït seria 0,03 i 0,08 euros per acció, respectivament.

(3) Les participacions preferents no tenen impacte en el càlcul del benefici diluït per acció en ser remota la seva convertibilitat. A més, els instruments de patrimoni net associats a components retributius no són significatius.

6. Combinacions de negocis i fusions

Durant els primers sis mesos de 2020 no s'han produït combinacions de negocis ni fusions.

7. Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista

El detall dels saldos d'aquest epígraf és el següent:

DETALL D'EFFECTIU, SALDOS EN BANCs CENTRALS I ALTRES DIPÒSITS A LA VISTA

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Efectiu	2.025	2.375
Saldo en efectiu en bancs centrals	37.867	11.209
Altres dipòsits a la vista	75	314
TOTAL	39.967	13.898

El saldo en efectiu en bancs centrals inclou els saldos mantinguts per al compliment del coeficient de reserves mínimes obligatòries en el banc central en funció dels passius computables. Les reserves exigides es remuneren al tipus d'interès de les operacions principals de finançament de l'Eurosistema.

8. Actius i passius financers mantinguts per negociar

8.1. Derivats de negociació

El detall dels saldos d'aquest epígraf és el següent:

DETALL DE DERIVATS DE NEGOCIACIÓ (PRODUCTE I CONTRAPART)

(Milions d'euros)

	30-06-2020		31-12-2019	
	ACTIU	PASSIU	ACTIU	PASSIU
Compravenda de divises no vençudes	201	175	246	250
Compres de divises contra euros	113	87	120	53
Compres de divises contra divises	17	4	47	58
Vendes de divises contra euros	71	84	79	139
Opcions sobre accions	245	263	221	228
Comprades	245		221	
Emeses		263		228
Opcions sobre tipus d'interès	117	117	91	95
Comprades	117		91	
Emeses		117		95
Opcions sobre divises	12	5	46	20
Comprades	12		46	
Emeses		5		20
Altres operacions sobre accions i tipus d'interès	10.703	6.713	9.526	6.191
Permutes financeres sobre accions	219	143	43	85
Acords sobre tipus d'interès futurs (FRA)	1			
Permutes financeres sobre tipus d'interès	10.483	6.570	9.483	6.106
Derivats de crèdits	1	2		
Venuts	1	2		
Derivats sobre mercaderies i altres riscos	3.385	2.444	3.035	2.026
Permutes financeres	3.380	2.393	3.031	2.021
Comprades	5	51	4	5
TOTAL	14.664	9.719	13.165	8.810
De què: contractats en mercats organitzats	36	64	27	34
De què: contractats en mercats no organitzats	14.628	9.655	13.138	8.776

Majoritàriament, l'Entitat cobreix de manera individualitzada el risc de mercat associat als derivats contractats amb clients mitjançant la contractació de derivats simètrics en mercat i procedeix al registre dels dos a la cartera de negociació. D'aquesta manera, el risc de mercat generat per aquesta operativa resulta poc significatiu.

8.2. Instruments de patrimoni

El detall dels saldos d'aquest epígraf és el següent:

DETALL D'INSTRUMENTS DE PATRIMONI

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Accions de societats espanyoles	153	370
Accions de societats estrangeres		
TOTAL	153	370

8.3. Valors representatius de deute

El detall dels saldos d'aquest epígraf és el següent:

DETALL DE VALORS REPRESENTATIUS DE DEUTE**

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Deute públic espanyol*	659	365
Deute públic estranger*	112	112
Emesos per entitats de crèdit	53	97
Altres emissors espanyols	85	76
Altres emissors estrangers	45	55
TOTAL	954	705

(*) Vegeu Nota 3.3.3, apartat «Concentració per risc sobirà».

(**) Vegeu classificació per ratings a la Nota 3.3.3, apartat «Concentració per qualitat creditícia».

8.4. Posicions curtes de valors

El detall dels saldos d'aquest epígraf és el següent:

DETALL DE POSICIONS CURTES DE VALORS

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Per descoberts en cessions	602	471
Valors representatius de deute – públic*	551	401
Valors representatius de deute – Altres emissors	51	70
TOTAL	602	471

Obligacions contractuals al venciment del passiu financer

(*) Nota 3.3.3.3, apartat «Concentració per risc sobirà».

Les posicions curtes per descoberts en cessions de «Valors representatius de deute» són operacions a curt termini contractades amb l'objectiu de compensar les posicions no registrades en balanç que han estat venudes o cedides temporalment.

9. Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats

El detall dels saldos d'aquest epígraf és el següent:

DETALL D'ACTIUS FINANCERS NO DESTINATS A NEGOCIACIÓ VALORATS OBLIGATÒRIAMENT A VALOR RAONABLE AMB CANVIS EN RESULTATS

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Instruments de patrimoni	52	55
Valors representatius de deute	0	0
Préstecs i bestretes	143	166
Clientela	143	166
TOTAL	195	221

10. Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global

El detall dels saldos d'aquest epígraf és el següent:

DETALL D'ACTIUS FINANCERS A VALOR RAONABLE AMB CANVIS EN UN ALTRE RESULTAT GLOBAL **

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Instruments de patrimoni	1.157	1.729
Accions de societats cotitzades	1.103	1.617
De què Telefónica ***	1.103	1.617
Accions de societats no cotitzades	54	112
Valors representatius de deute*	17.542	14.587
Deute públic espanyol	13.993	9.560
Deute públic estranger	1.534	3.259
Emesos per entitats de crèdit	602	211
Altres emissors espanyols	41	38
Altres emissors estrangers	1.372	1.519
TOTAL	18.699	16.316

(*) Vegeu classificació per ratings a la Nota 3.3.3. «Concentració per qualitat creditícia».

(**) Durant els primers sis mesos de 2020 s'han fet vendes de cartera de renda fixa per import de 4.278 milions d'euros d'import nominal.

(***) El març de 2020 es va cancel·lar la cobertura de valor raonable sobre l'1% d'aquesta participació (instrumentalitzada mitjançant equity swap). A 10 de juliol de 2020, la participació a Telefónica, SA ha passat a ser del 4,9% a causa de l'efecte diluent de l'scrip dividend (5,0% a 31 de desembre de 2019).

La informació financera rellevant dels instruments de patrimoni més rellevants classificats en aquest apartat és la següent:

INFORMACIÓ FINANCERA DE LES PARTICIPACIONS MÉS RELLEVANTS

(Milions d'euros)

DENOMINACIÓ SOCIAL	ADREÇA	% PARTICIPACIÓ	% DRETS DE VOT	PATRIMONI ÚLTIM RESULTAT NET	RESULTAT PUBLICAT
Telefónica, SA (1)	Madrid – Espanya	5,00%	5,00%	19.501	831
Sociedad de Gestión de Activos Procedentes de la Reestructuración Bancaria, SA (Sareb) (2)	Madrid – Espanya	12,24%	12,24%	(7.512)	(947)

(1) Entitats cotitzades. La informació relativa al patrimoni net i l'últim resultat publicat és a 30-06-2020.

(2) Entitats no cotitzades. La informació relativa al patrimoni net i l'últim resultat publicat és a 31-12-2019.

Amb data 25 de juny de 2020, el Grup CaixaBank ha venut la seva participació directa i indirecta de l'11,51% de Caser, una vegada rebudes les autoritzacions administratives pertinents, per un preu de 139 milions d'euros. L'operació no ha generat un impacte patrimonial significatiu per a l'Entitat. No hi ha cap altre moviment significatiu durant els primers sis mesos de 2020.

11. Actius financers a cost amortitzat

El detall dels saldos d'aquest epígraf és el següent:

DETALL D'ACTIUS FINANCERS A COST AMORTITZAT - 30-06-2020

(Milions d'euros)

	SALDO BRUT	AJUSTOS PER VALORACIÓ				SALDO EN BALANÇ
		FONS DE DETERIORAMENT	INTERESSOS MERITATS	COMISSIONS	ALTRES	
Valors representatius de deute	21.287		99			21.386
Préstecs i bestretes	228.326	(4.297)	349	(205)	297	224.470
Entitats de crèdit	6.377		2			6.379
Clientela	221.949	(4.297)	347	(205)	297	218.091
TOTAL	249.613	(4.297)	448	(205)	297	245.856

DETALL D'ACTIUS FINANCERS A COST AMORTITZAT - 31-12-2019

(Milions d'euros)

	SALDO BRUT	AJUSTOS PER VALORACIÓ				SALDO EN BALANÇ
		FONS DE DETERIORAMENT	INTERESSOS MERITATS	COMISSIONS	ALTRES	
Valors representatius de deute	13.893		99			13.992
Préstecs i bestretes	212.146	(3.576)	355	(211)	229	208.943
Entitats de crèdit	4.353	(2)	4			4.355
Clientela	207.793	(3.574)	351	(211)	229	204.588
TOTAL	226.039	(3.576)	454	(211)	229	222.935

11.1. Valors representatius de deute

El detall dels saldos nets d'aquest epígraf és el següent:

DETALL DE VALORS REPRESENTATIUS DE DEUTE**

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Deute públic espanyol*	18.092	11.989
Altres emissors espanyols	1.290	1.297
Altres emissors estrangers	2004	706
TOTAL	21.386	13.992

(*) Vegeu Nota 3.3.3. «Concentració per risc sobirà».

(**) Durant els sis primers mesos de 2020 s'han fet vendes de cartera de renda fixa per import de 1.054 milions d'euros d'import nominal, sense que hagin tingut impacte en el model de negoci.

11.2. Préstecs i bestretes

Préstecs i bestretes – Entitats de crèdit

El detall dels saldos bruts d'aquest epígraf és el següent:

DETALL DE PRÉSTECES I BESTRETES A ENTITATS DE CRÈDIT PER NATURALES

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
A la vista	3.643	2.977
Altres comptes	3.643	2.977
A termini	2.734	1.376
Comptes a termini	2.708	1.350
Actius a stage 3	26	26
TOTAL	6.377	4.353

Préstecs i bestretes – Crèdit a la clientela

El moviment de crèdit a la clientela per stage és el següent:

MOVIMENTS DE CRÈDIT A LA CLIENTELA - 30-06-2020

(Milions d'euros)

	A STAGE 1:	A STAGE 2:	A STAGE 3:	TOTAL
Saldo a l'inici del període	187.775	13.158	7.229	208.162
Traspassos	(340)	(469)	809	0
De stage 1:	(3.174)	2.867	307	0
De stage 2:	2.824	(3.488)	664	0
De stage 3:	10	152	(162)	0
Nous actius financers	29.202	303	133	29.638
Baixes d'actius financers (diferents de fallits)	(13.922)	(935)	(258)	(15.115)
Fallits			(297)	(297)
SALDO AL TANCAMENT DEL PERÍODE	202.715	12.057	7.616	222.388

MOVIMENTS DEL FONS DE DETERIORAMENT DEL CRÈDIT A LA CLIENTELA - 30-06-2020

(Milions d'euros)

	A STAGE 1:	A STAGE 2:	A STAGE 3:	TOTAL
Saldo a l'inici del període	363	460	2.751	3.574
Dotacions netes	320	161	411	892
De stage 1:	265	31	117	413
De stage 2:	(6)	170	108	272
De stage 3:	(3)	(42)	116	71
Nous actius financers	68	12	71	151
Baixes d'actius financers	(4)	(10)	(1)	(15)
Utilitzacions			(145)	(145)
Traspassos i altres			(24)	(24)
SALDO AL TANCAMENT DEL PERÍODE	683	621	2.993	4.297
De què: Cobertures per impacte COVID-19	343	239	380	962

12. Derivats – Comptabilitat de cobertures (actiu i passiu)

El detall dels saldos d'aquests epígrafs és el següent:

DETALL DE DERIVATS DE COBERTURA (PRODUCTE I CONTRAPART)

(Milions d'euros)

	30-06-2020		31-12-2019	
	ACTIU	PASSIU	ACTIU	PASSIU
Tipus d'interès	342	80	2.070	278
Instruments de patrimoni			58	
Divises i or	(10)	3	(6)	2
Altres	15			40
TOTAL COBERTURA DE VALOR RAONABLE	347	83	2.122	320
Tipus d'interès	61		11	
Divises i or	1	(6)		
Altres		73		122
TOTAL COBERTURA DE FLUXOS D'EFFECTIU	62	67	11	122
TOTAL	409	150	2.133	442
Promemòria				
Dels quals: OTC – Entitats de crèdit	409	150	489	227
Dels quals: OTC – Altres societats financeres			1.644	215

A continuació es detalla el calendari de l'import nominal dels instruments de cobertura sobre tipus d'interès i el seu tipus d'interès mitjà:

CALENDARI DE VENCIMENT DELS ELEMENTS DE COBERTURA I TIPUS D'INTERÈS MITJÀ

(Milions d'euros)

	IMPORT DE L'ELEMENT COBERT					TOTAL
	< 1 MES	1-3 MESOS	3-12 MESOS	1-5 ANYS	> 5 ANYS	
Cobertures de tipus d'interès d'actius	491	51	10	1.243	11.539	13.334
Cobertures de tipus d'interès de passius	76		2.653	18.709	10.801	32.239
TOTAL COBERTURA DE VALOR RAONABLE	567	51	2.663	19.952	22.342	45.573
Cobertures de tipus d'interès d'actius		1.340	316	2.248	3.064	6.968
TOTAL COBERTURA DE FLUXOS D'EFFECTIU		1.340	316	2.248	3.064	6.968

ELEMENTS DE COBERTURA – COBERTURES DE VALOR RAONABLE

(Milions d'euros)

				30-06-2020				31-12-2019	
				VALOR INSTRUMENT DE COBERTURA		CANVI EN EL VR UTILITZAT PER CALCULAR LA INEFICÀCIA DE LA COBERTURA	INEFICÀCIA RECONEGUDA EN RESULTATS	VALOR INSTRUMENT DE COBERTURA	
								ACTIU	PASSIU
ELEMENT COBERT		RISC COBERT	INSTRUMENT DE COBERTURA UTILITZAT						
Macrocobertures	Emissions	Transformació de tipus fix a tipus variable	Permutes i opcions de tipus d'interès	253	2	208	(1)	1.858	22
	Préstecs a tipus fix	Transformació de tipus fix a tipus variable	Permutes i opcions de tipus d'interès	49	62	(361)		175	218
	Préstecs a tipus variable	Transformació de tipus variable EUR 12M a tipus variable EONIA	Permutes de tipus d'interès						
	TOTAL			302	64	(153)	(1)	2.033	240
Microcobertures	Deute públic cartera OCI	Transformació de tipus fix a tipus variable	Permutes de tipus d'interès			(1)			6
	Deute públic cartera OCI	Transformació de deute tipus fix inflació a tipus variable	Permuta de tipus d'interès, permutes sobre inflació i opcions d'inflació	16		5			40
	Deute públic cartera OCI	Transformació deute a tipus fix en divisa a tipus variable en divisa	Permutes de tipus d'interès			53			34
	Participacions emeses	Transformació EURIBOR 12M a EURIBOR 3M	Permutes de tipus d'interès	29		(2)		31	
	Instruments de patrimoni cartera OCI	Valor de l'instrument	Equity Swap (1% Telefónica)					58	
	Deute cartera renda fixa	Valor dels actius de renda fixa coberts	Forward		19	(18)			
	Deute cartera cost amortitzat	Transformació de tipus fix a tipus variable	Permutes de tipus d'interès						
	TOTAL			45	19	37		89	80

VR: Valor raonable

ELEMENTS COBERTS – COBERTURES DE VALOR RAONABLE

(Milions d'euros)

			30-06-2020				2020			31-12-2019		
ELEMENT COBERT	RISC COBERT	INSTRUMENT DE COBERTURA UTILITZAT	INSTRUMENT COBERT		AJUSTOS DE VALOR RAONABLE ACUMULATS EN L'ELEMENT COBERT		IMPORT ACUMULAT DELS AJUSTOS DE VALOR COBERTURA DE LES PARTIDES COBERTES	CANVI EN EL VALOR UTILITZAT PER CALCULAR LA INEFICÀCIA DE LA COBERTURA	LÍNIA DE BALANÇ EN QUÈ S'INCLOU L'ELEMENT COBERT	INSTRUMENT COBERT		
			ACTIU	PASSIU	ACTIU	PASSIU				ACTIU	PASSIU	
Macrocobertures	Emissions	Transformació de tipus fix a tipus variable	Permutes i opcions de tipus d'interès		27.837		1.680	85	(209)	Passius financers a cost amortitzat		27.215
	Préstecs a tipus fix	Transformació de tipus fix a tipus variable	Permutes i opcions de tipus d'interès	11.869		418		(762)	361	Actius financers a cost amortitzat	11.757	
	Préstecs a tipus variable	Transformació de tipus variable EUR 12M a tipus variable EONIA	Permutes de tipus d'interès							Actius financers a cost amortitzat	660	
	TOTAL			11.869	27.837	418	1.680	(677)	152		12.417	27.215
Microcobertures	Deute públic cartera OCI	Transformació de tipus fix a tipus variable	Permutes de tipus d'interès	68		n/a	n/a	1	1	Actius financers a valor raonable*	69	
	Deute públic cartera OCI	Transformació deute tipus fix inflació a tipus variable	Permutes sobre inflació i opcions d'inflació	456		n/a	n/a		(5)	Actius financers a valor raonable*	468	
	Deute públic cartera OCI	Transformació deute a tipus fix en divisa a tipus variable en divisa	Permutes de tipus d'interès			n/a	n/a		(53)	Actius financers a valor raonable*	1.037	
	Participacions emeses	Transformació EURIBOR 12M a EURIBOR 3M	Permutes de tipus d'interès		4.402		29		2	Participacions emeses		4.837
	Instruments de patrimoni canvis en OCI	Valor de l'instrument	Equity Swap			n/a	n/a			Actius financers a valor raonable*	323	
	Deute públic cartera OCI	Valor dels actius de renda fixa coberts	Forward	491		n/a	n/a		18	Actius financers a valor raonable*		
	Deute cartera cost amortitzat	Transformació de tipus fix a tipus variable	Permutes de tipus d'interès	450						Actius financers a cost amortitzat		
	Resta			3				(1)			3	
	TOTAL			1.468	4.402		29		(37)		1.900	4.837

(*) Amb canvis en un altre resultat global

ELEMENTS DE COBERTURA – COBERTURES FLUXOS D'EFFECTIU

(Milions d'euros)

				30-06-2020			31-12-2019		
				VALOR INSTRUMENT DE COBERTURA		IMPORT RECLASSIFICAT DES DE PATRIMONI A RECONEGUDA EN RESULTATS	INEFICÀCIA RESULTATS	VALOR INSTRUMENT DE COBERTURA	
								ACTIU	PASSIU
ELEMENT COBERT		RISC COBERT	INSTRUMENT DE COBERTURA UTILITZAT						
Macrocobertures	Préstecs EURIBOR hipotecari	Transformació d'EURIBOR hipotecari a tipus fix	Permutes de tipus d'interès			7		11	
	TOTAL					7		11	
Microcobertures	Deute públic indexat a la inflació	Transformació tipus variable indexat a la inflació a tipus fix	Permutes sobre inflació i opcions sobre inflació	5	57	(53)		122	
	Deute públic a cost amortitzat indexat a la inflació	Transformació de tipus variable a tipus fix	Permutes sobre tipus d'interès i inflació	57	15	(5)			
	Resta				(5)	(1)			
	TOTAL			62	67	(58)		122	

ELEMENTS COBERTS – COBERTURES DE FLUXOS D'EFFECTIU

(Milions d'euros)

			30-06-2020			31-12-2019		
			IMPORT PENDENT EN LA RESERVA DE COBERTURES DE FLUXOS D'EFFECTIU DE RELACIONS DE COBERTURA PER ALS QUALS LA COMPTABILITZACIÓ DE COBERTURA JA NO ÉS APLICABLE			IMPORT PENDENT EN LA RESERVA DE COBERTURES DE FLUXOS D'EFFECTIU DE RELACIONS DE COBERTURA PER ALS QUALS LA COMPTABILITZACIÓ DE COBERTURA JA NO ÉS APLICABLE		
ELEMENT COBERT	RISC COBERT	INSTRUMENT DE COBERTURA UTILITZAT	RESERVA DE COBERTURA DE FLUXOS D'EFFECTIU	LÍNIA DE BALANÇ EN QUÈ S'INCLOU L'ELEMENT COBERT		RESERVA DE COBERTURA DE FLUXOS D'EFFECTIU		
Macrocobertures	Préstecs a tipus variable	Transformació de tipus variable a tipus fix	Permutes de tipus d'interès		Actius financers a cost amortitzat			
	Préstecs EURIBOR hipotecari	Transformació d'euro hipotecari a tipus fix	Permutes de tipus d'interès	85		2		
	Imposicions a termini a tipus fix	Transformació de tipus fix a tipus variable	Permutes de tipus d'interès		25			25
	TOTAL		85	25	0	0		25
Microcobertures	Deute públic indexat a la inflació	Transformació deute variable indexat a la inflació a tipus fix	Permutes sobre inflació i opcions sobre inflació	48	Actius financers a valor raonable*	(75)		
	Deute públic a cost amortitzat indexat a la inflació	Transformació de tipus variable a tipus fix	Permutes sobre tipus d'interès i inflació	(6)	Actius financers a valor raonable*			
	Resta			4				0
	TOTAL		46	0	(75)	0		0

(*) amb canvis en un altre resultat global

13. Inversions en entitats dependents, negocis conjunts i associades

El detall del saldo d'aquest epígraf és el següent:

DETALL D'ENTITATS DEPENDENTS, NEGOCIS CONJUNTS I ASSOCIADES - 30-06-2020

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Cost	16.844	16.821
BuildingCenter	9.056	9.056
VidaCaixa	2.252	2.252
Banco BPI	2.060	2.060
CaixaBank Payments & Consumer	1.572	1.572
Resta	1.904	1.881
Fons de deteriorament	(7.375)	(7.286)
BuildingCenter	(6.664)	(6.560)
Resta	(711)	(726)
TOTAL ENTITATS DEPENDENTS	9.469	9.535
Cost	36	36
Fons de deteriorament	(36)	(36)
TOTAL NEGOCIS CONJUNTS		
Cost	1.396	1.396
Erste Group Bank*	1.363	1.363
Resta	33	33
Fons de deteriorament	(8)	(8)
TOTAL ASSOCIATS	1.388	1.388

(*) A 30 de juny de 2020, el valor de mercat del 9,92% de la participació és de 893 milions d'euros (1.431 milions d'euros a 31 de desembre de 2019).

Deteriorament de la cartera de participades

Al tancament de l'exercici no hi ha cap acord de suport financer ni un altre tipus de compromís contractual ni de la matriu ni de les societats dependents a les entitats associades i negocis conjunts de l'Entitat que no estiguin reconeguts en els estats financers. Així mateix, al tancament de l'exercici no hi ha cap passiu contingent relacionat amb aquestes participacions.

A l'efecte d'analitzar el valor recuperable de la cartera de participacions associades i negocis conjunts, l'Entitat fa un seguiment periòdic d'indicadors de deteriorament sobre les seves participades. Particularment, es consideren, entre altres elements, els següents: i) l'evolució dels negocis; ii) la cotització durant el període i iii) els preus objectius publicats per analistes independents de prestigi reconegut.

La metodologia de determinació del valor recuperable per a la participació en Erste Group Bank es basa en models de descompte de dividends (DDM).

A continuació es resumeixen els rangs d'hipòtesis utilitzats, així com els rangs de sensibilitat de contrast:

HIPÒTESIS UTILITZADES I ESCENARIS DE SENSIBILITAT

(Percentatge)

	Erste Group Bank (3)	
	30-06-2020	31-12-2019
Períodes de projecció	5 anys	5 anys
Taxa de descompte (1)	10,10%	10,10%
Taxa de creixement (2)	2,50%	2,50%
Sensibilitat	[-0,5%; +0,5%]	[-0,5%; +0,5%]

(1) Calculada sobre el tipus d'interès del bo alemany a 10 anys, més una prima de risc

(2) Correspon a la taxa de creixement del flux normalitzat, utilitzat per calcular el valor residual

(3) Per al sector bancari, l'exercici de determinació del valor recuperable considera la sensibilitat sobre el marge d'interès i el cost del risc de [-0,05%; +0,05%]

Informació financera d'entitats associades

A continuació es presenta informació seleccionada de les participacions significatives en entitats associades, addicional a la que es presenta als annexos 2 i 3:

INFORMACIÓ SELECCIONADA D'ASSOCIADES

Erste Group Bank	
Descripció de la naturalesa de les activitats	Capta dipòsits i ofereix productes de banca detallista, banca privada, banca corporativa i serveis de banca d'inversió.
País de constitució i països on exerceix la seva activitat	Àustria, República Txeca, Hongria, Croàcia, Eslovàquia, Romania i Sèrbia
Restricció al pagament de dividends	Restriccions o limitacions regulatòries en funció del nivell de capital, rendibilitat o les perspectives del creixement del negoci

14. Actius tangibles

El detall del saldo d'aquest epígraf és el següent:

DETALL D'ACTIUS TANGIBLES

(Milions d'euros)

	30-06-2020			31-12-2019		
	TERRENYS I INSTAL·LACIONS EDIFICIS	MOBILIARI, S I ALTRES	DRETS D'ÚS	TERRENYS I INSTAL·LACIONS EDIFICIS	MOBILIARI, S I ALTRES	DRETS D'ÚS
Cost	2.321	4.063	1.566	2.354	3.927	1.522
Amortització acumulada	(451)	(2.713)	(153)	(451)	(2.673)	(106)
Fons de deteriorament		(13)			(13)	
D'ÚS PROPI NET	1.870	1.337	1.413	1.903	1.241	1.416
Cost	60	2		64	2	
Amortització acumulada	(10)	(2)		(10)	(2)	
Fons de deteriorament	(16)			(18)		
INVERSIONS IMMOBILIÀRIES	34	0	0	36	0	0
TOTAL	1.904	1.337	1.413	1.939	1.241	1.416

No hi ha hagut moviments significatius en aquest epígraf durant els primers sis mesos de l'exercici 2020.

Immobilitzat material d'ús propi

Els actius materials d'ús propi figuren assignats a la unitat generadora d'efectiu (UGE) del negoci bancari que, al tancament de l'exercici, no presenta indicis de deteriorament (vegeu Nota 15). Així mateix, l'Entitat fa valoracions periòdiques individualitzades de determinats actius d'ús propi classificats com a «Terrenys i edificis». Al tancament de l'exercici, les valoracions disponibles no són indicatives d'existència de deteriorament en aquests.

A continuació es presenta informació seleccionada amb relació a l'immobilitzat d'ús propi:

ALTRA INFORMACIÓ D'IMMOBILITZAT MATERIAL D'ÚS PROPI

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Actius en ús completament amortitzats	2.176	2.146
Compromisos d'adquisició d'elements d'actiu tangible*	No significatius	No significatius
Actius amb restriccions de titularitat	No significatius	No significatius
Actius coberts per pòlissa d'assegurances	100%**	100%**

(*) Les vendes formalitzades en exercicis anteriors amb contracte d'arrendament operatiu posterior incorporen opcions de compra exercitables per l'Entitat al venciment final dels contractes d'arrendament pel valor de mercat de les oficines en aquesta data, que serà determinat, si escau, per experts independents.

(**) Algunes de les pòlisses d'assegurança tenen franquícia

15. Actius intangibles

El detall dels saldos d'aquest epígraf és el següent:

DETALL D'ACTIUS INTANGIBLES

(Milions d'euros)

	UGE	VIDA ÚTIL RESTANT	30-06-2020	31-12-2019
Fons de comerç			427	529
Adquisició de Banca Cívica	Bancària	2,5 anys	421	522
Adquisició de Bankpime	Bancària	2 anys	6	7
Altres actius intangibles			379	358
Software		1 a 15 anys	370	348
Altres actius intangibles (generats per fusions/adquisicions)			9	10
Relacions amb clients (Core Deposits) de Barclays Bank	Bancària	4 anys	9	10
TOTAL			806	887

No hi ha hagut moviments significatius en aquest epígraf durant els primers sis mesos de l'exercici 2020.

A continuació es presenta informació seleccionada amb relació a l'altre actiu intangible:

ALTRA INFORMACIÓ D'ALTRES ACTIUS INTANGIBLES

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Actius en ús completament amortitzats	661	692
Compromisos d'adquisició d'elements d'actiu intangible	No significatius	No significatius
Actius amb restriccions a la titularitat	No significatius	No significatius

Test de deteriorament de la UGE bancària

A l'efecte d'analitzar el valor recuperable de la UGE del negoci bancari, l'Entitat fa un exercici periòdic d'assignació dels fons propis de l'Entitat partint dels models interns de capital regulatori, els quals prenen en consideració els riscos assumits per cadascun dels negocis. Aquest import per recuperar de la UGE es compara amb el seu import recuperable per tal de determinar la possible existència de deteriorament.

El valor recuperable es determina partint del valor en ús, el qual s'ha determinat mitjançant un model de descompte dels dividendes esperats a mitjà termini obtinguts a partir de la projecció pressupostària en un horitzó temporal de 6 anys. A més, amb caràcter semestral, es fa un exercici d'actualització de les projeccions per incorporar-hi les possibles desviacions al model.

Les projeccions usen hipòtesis basades en les dades macroeconòmiques aplicables a l'activitat de l'Entitat, contrastades mitjançant fonts externes de reconegut prestigi i la informació interna de les entitats mateixes. A continuació es resumeixen els rangs d'hipòtesis utilitzats, així com els rangs de sensibilitat de contrast:

HIPÒTESIS EMPRADES I ESCENARIS DE SENSIBILITAT UGE BANCÀRIA

(Percentatge)

	30-06-2020	31-12-2019	SENSIBILITAT
Taxa de descompte*	7,5%	7,5%	[-1,5%; +1,5%]
Taxa de creixement**	1,0%	1,0%	[-0,5%; +0,5%]
Marge d'interessos sobre actius totals mitjans (NIM)***	[1,21% - 1,60%]	[1,21% - 1,46%]	[-0,05%; +0,05%]
Cost del risc (CoR)	[0,26% - 0,39%]	[0,26% - 0,36%]	[-0,1%; +0,1%]

(*) Calculada sobre el tipus d'interès del bo alemany a 10 anys, més una prima de risc.

(**) Correspon a la taxa de creixement del flux normalitzat, utilitzat per calcular el valor residual.

(***) Marge d'interessos sobre actius totals mitjans, rebaixat per persistència de tipus baixos.

Al tancament s'ha fet una revisió dels tests de deteriorament existents, prenent en consideració la nova informació disponible, i en especial l'excepcionalitat derivada de l'entorn econòmic actual (vegeu Nota 1.8 i 3.3.1). També s'ha avaluat l'existència de possibles deterioraments per mitjà dels escenaris de sensibilitat. Com a resultat d'aquesta anàlisi, per bé que s'han vist modificades algunes hipòtesis i determinats fluxos futurs esperats com a conseqüència de les circumstàncies excepcionals descrites, no s'ha posat de manifest la necessitat de fer cap deteriorament. Els efectes en les estimacions que tinguin lloc com a conseqüència de nova informació disponible en el futur es revisaran de manera prospectiva i continuada en els tancaments posteriors.

Tenint en compte l'excés de valor recuperable actual sobre el valor en els llibres, l'Entitat no considera que cap canvi raonablement possible en algunes de la hipòtesi de maner aïllada que pugui implicar que aquest excedeixi el valor recuperable.

Els judicis i les estimacions a partir dels quals s'han determinat les hipòtesis clau són els que l'Entitat considera més plausibles i que, per tant, millor reflecteixen el valor del negoci bancari.

16. Altres actius i passius

La composició del saldo d'aquests capítols dels balanços és la següent:

DETALL D'ALTRES ACTIUS I PASSIUS

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Contractes d'assegurances vinculats a compromisos a llarg termini	1.251	1.206
Existències	18	14
Resta d'altres actius	2.385	2.436
Periodificacions	1.720	1.603
Operacions en camí	48	195
Altres	617	638
TOTAL ALTRES ACTIUS	3.654	3.656
Periodificacions	785	785
Operacions en camí	439	226
Altres	19	47
TOTAL ALTRES PASSIUS	1.243	1.058

17. Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda

El detall del saldo d'aquest epígraf és el següent:

DETALL D'ACTIUS NO CORRENTS EN VENDA

(Milions d'euros)

	30-06-2020			31-12-2019		
	ACTIUS PROCEDENTS DE REGULARITZACIONS CREDITÍCIES			ACTIUS PROCEDENTS DE REGULARITZACIONS CREDITÍCIES		
	DRETS DE REMATADA (1)	RESTA	ALTRES ACTIUS (2)	DRETS DE REMATADA (1)	RESTA	ALTRES ACTIUS (2)
Cost brut	164	72	196	182	70	178
Fons de deteriorament	(39)	(11)	(57)	(40)	(10)	(42)
TOTAL	125	61	139	142	60	136

(1) Els drets de rematada es registren inicialment pel valor net pel qual es registrarà l'actiu en el moment en què es produeixi l'adjudicació definitiva.

(2) Inclou principalment: participacions reclassificades a actiu no corrent en venda, actius procedents de la finalització de contractes d'arrendament operatiu i oficines tancades.

No hi ha hagut moviments significatius en aquest epígraf durant els primers sis mesos de l'exercici 2020.

18. Passius financers

El detall dels saldos d'aquest epígraf és el següent:

DETALL DE PASSIUS FINANCERS A COST AMORTITZAT - 30-06-2020

(Milions d'euros)

	SALDO BRUT	AJUSTOS PER VALORACIÓ			PRIMES I DESCOMPTES	SALDO EN BALANÇ
		INTERESSOS MERITATS	MICROCOBERTURES	COSTOS TRANSACCIÓ		
Dipòsits	272.859	56	29	(13)	(340)	272.591
Bancs centrals	46.154	(39)				46.115
Entitats de crèdit	5.622	4	0	0	0	5.626
Clientela	221.083	91	29	(13)	(340)	220.850
Valors representatius de deute emesos	30.961	236	0	(9)	(85)	31.103
Altres passius financers	8.022					8.022
TOTAL	311.842	292	29	(22)	(425)	311.716

DETALL DE PASSIUS FINANCERS A COST AMORTITZAT - 31-12-2019

(Milions d'euros)

	SALDO BRUT	AJUSTOS PER VALORACIÓ			PRIMES I DESCOMPTES	SALDO EN BALANÇ
		INTERESSOS MERITATS	MICROCOBERTURES	COSTOS TRANSACCIÓ		
Dipòsits	222.690	107	31	(14)	(375)	222.439
Bancs centrals	13.084	(40)				13.044
Entitats de crèdit	4.289	7	0	0	0	4.296
Clientela	205.317	140	31	(14)	(375)	205.099
Valors representatius de deute emesos	30.025	405	0	(10)	(88)	30.332
Altres passius financers	8.104					8.104
TOTAL	260.819	512	31	(24)	(463)	260.875

18.1. Dipòsits d'entitats de crèdit

El detall dels saldos bruts d'aquest epígraf és el següent:

DETALL DE DIPÒSITS D'ENTITATS DE CRÈDIT

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
A la vista	1.243	1.269
Comptes mútues	4	2
Altres comptes	1.239	1.267
A termini o amb preavís	4.379	3.020
Comptes a termini	1.864	2.408
Passius financers híbrids	1	1
Cessió temporal d'actius	2.514	611
TOTAL	5.622	4.289

18.2. Dipòsits a la clientela

El detall dels saldos bruts d'aquest epígraf és el següent:

DETALL DE DIPÒSITS DE LA CLIENTELA

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Per naturalesa	221.083	205.317
Comptes corrents i altres comptes a la vista	124.886	113.514
Comptes d'estalvi	72.939	66.119
Dipòsits a termini	19.275	22.731
Passius financers híbrids	1.401	1.697
Cessions temporals (*)	2.582	1.256
Per sectors	221.083	205.317
Administracions públiques	11.050	10.507
Sector privat (*)	210.033	194.810

(*) Inclou cessions temporals d'actius en operacions de mercat monetari mitjançant entitats de contrapartida, de 974 i 24 milions d'euros a 30 de juny de 2020 i a 31 de desembre de 2019, respectivament.

18.3. Valors representatius de deute emesos

El detall dels saldos bruts d'aquest epígraf és el següent:

DETALL DE VALORS REPRESENTATIUS DE DEUTE EMESOS

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Cèdules hipotecàries	14.609	14.607
Bons simples	9.695	8.695
Notes estructurades	473	620
Pagarés	784	703
Participacions preferents	2.250	2.250
Deute subordinat	3.150	3.150
TOTAL	30.961	30.025

El detall de les emissions de participacions preferents es presenta a continuació:

DETALL D'EMISSIONS DE PARTICIPACIONS PREFERENTS

(Milions d'euros)

DATA D'EMISSION	VENCIMENTS	IMPORT TIPUS D'INTERÈS		IMPORT PENDENT D'AMORTITZACIÓ	
		NOMINAL	NOMINAL	30-06-2020	31-12-2019
Juny 2017*	Perpetu	1.000.000	6,75%	1.000	1.000
Març 2018*	Perpetu	1.250.000	5,25%	1.250	1.250
PARTICIPACIONS PREFERENTS				2.250	2.250
Valors propis comprats				0	
TOTAL				2.250	2.250

(*) Emissió perpètua col·locada entre inversors institucionals en mercats organitzats, amb cupó discrecional, que es pot amortitzar en determinades circumstàncies a opció de l'entitat i, en qualsevol cas, es convertirà en accions ordinàries de nova emissió de l'entitat si el CET1 és inferior al marcat en cada emissió.

El detall de les emissions de deute subordinat es presenta a continuació:

DETALL D'EMISSIONS DE DEUTE SUBORDINAT

(Milions d'euros)

DATA D'EMISSION	VENCIMENT	IMPORT NOMINAL	TIPUS D'INTERÈS NOMINAL	IMPORT PENDENT D'AMORTITZACIÓ	
				30-06-2020	31-12-2019
15-02-2017	15-02-2027	1.000	3,50%	1.000	1.000
07-07-2017	07-07-2042	150	4,00%	150	150
14-07-2017	14-07-2028	1.000	2,75%	1.000	1.000
17-04-2018	17-04-2030	1.000	2,25%	1.000	1.000
DEUTE SUBORDINAT				3.150	3.150
Valors propis comprats					
TOTAL				3.150	3.150

18.4. Altres passius financers

La composició del saldo d'aquest epígraf dels balanços és la següent:

DETALL D'ALTRES PASSIUS FINANCERS

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Obligacions per pagar	523	1981
<i>De què: Aportacions i derrames a l'FGD pendents de pagament</i>	315	315
Fiances rebudes	6	1.461
Cambres de compensació	1.730	1.308
Comptes de recaptació	3.321	1.144
Comptes especials	853	621
Passius associats a actius per drets d'ús	1.431	1.430
Altres conceptes	158	159
TOTAL	8.022	8.104

19. Provisions

El detall del moviment del saldo d'aquest epígraf és el següent:

MOVIMENT DE PROVISIONS - 30-06-2020

(Milions d'euros)

	PENSIONS I ALTRES OBLIGACIONS DE PRESTACIONS DEFINIDES ALS EMPLEATS A POSTOCUPACIÓ		QÜESTIONS PROCESSALS I LITIGIS PER IMPOSTOS PENDENTS		COMPROMISOS I GARANTIES CONCEDITS		RESTA DE PROVISIONS
	RETRIBUCIONS	ALTRES * LARG TERMINI	CONTINGÈNCIES LEGALS	PROVISIONS PER A IMPOSTOS	RISCOS CONTINGENTS	COMPROMISOS CONTINGENTS	
SALDO A 31-12-2019	519	1.709	390	238	100	29	385
Amb càrrec al compte de pèrdues i guanys	2	99	22	(1)	(16)	20	3
Dotació		112	46	10	8	46	37
Reversió		(14)	(24)	(11)	(24)	(26)	(34)
Cost/(Ingrés) per interessos							
Despeses de personal	2	1					
Guanys/(Pèrdues actuàries)	4						
Utilització de fons	(9)	(261)	(70)				(55)
Traspassos i altres	(5)	6			(5)		7
SALDO A 30-06-2020	511	1.553	342	237	79	49	340

(*) Amb data 31 de gener de 2020 es va assolir un acord laboral de desvinculacions voluntàries incentivades, al qual es van adherir un total de 227 empleats de les generacions de 1962 i anteriors que presten els seus serveis a les províncies de Barcelona i Terol, amb un cost de 109 milions d'euros.

19.1. Pensions i altres obligacions de prestacions definides postocupació

El valor actual de les obligacions de prestació definida s'ha determinat aplicant els criteris següents:

- S'ha utilitzat com a mètode de meritació el «mètode de la unitat de crèdit projectada», que considera cada any de servei com a generador d'una unitat addicional de dret a les prestacions i valora cada unitat de forma separada.
- L'edat estimada de jubilació per a cada empleat és la primera edat possible a què té dret a jubilar-se o la pactada en els acords, si escau.
- Les hipòtesis actuàries i financeres utilitzades en la valoració són inesbiaixades i compatibles entre si.

Les hipòtesis utilitzades en els càlculs de l'Entitat són les següents:

HIPÒTESIS ACTUARIALS I FINANCERES

	30-06-2020	31-12-2019
Tipus de descompte (1)	0,79%	0,98%
Taules de mortalitat	PERM-F/2000 - P	PERM-F/2000 - P
Taxa anual de revisió de pensions (2)	0% - 2%	0% - 2%
IPC anual acumulatiu (3)	1,57 %	1,90%
Taxa de creixement dels salaris	IPC + 0,5%	IPC + 0,5%

(1) Utilització d'una corba de tipus construïda a partir de bons corporatius d'alta qualitat creditícia, de la mateixa moneda i termini que els compromisos assumits. Tipus informat partint de termini mitjà ponderat d'aquests compromisos.

(2) Depenent de cada compromís.

(3) Utilització de la corba d'inflació cupó zero espanyola. Tipus informat a partir del termini mitjà ponderat dels compromisos classificats com a obligacions postocupació.

Les valoracions actuàries dels compromisos per pensions les fan actuaris qualificats i independents de l'Entitat.

Adicionalment, de cara a preservar la governança de la valoració i de la gestió dels riscos inherents a l'assumpció en aquests compromisos, l'Entitat té establert un marc d'actuació on el Comitè ALCO gestiona les propostes de cobertures d'aquests riscos i el Comitè Global del Risc aprova qualsevol canvi en els criteris de valoració dels passius que reflecteixen aquests compromisos.

A continuació es presenta una anàlisi de sensibilitat del valor de les obligacions sobre les principals hipòtesis utilitzades en la valoració actuarial. Per determinar aquesta sensibilitat, s'ha replicat el càlcul del valor de les obligacions modificant la variable en qüestió i s'han mantingut constants la resta d'hipòtesis actuàries i financeres. Una limitació d'aquest mètode és que és improbable que el canvi d'una variable es produeixi de manera aïllada, atès que algunes de les variables podrien estar correlacionades:

ANÀLISI DE SENSIBILITAT DE LES OBLIGACIONS

(Milions d'euros)

	+50 pb	-50 pb
Taxa de descompte	(29)	32
Taxa anual de revisió de pensions	9	(8)

L'estimació del valor raonable dels contractes d'assegurances vinculades a pensions contractades directament per CaixaBank amb VidaCaixa o altres entitats i del valor dels actius dels fons de pensions (principalment també pòlisses d'assegurança) considera el valor dels pagaments futurs assegurats descomptats a la mateixa corba de tipus utilitzada per a les obligacions, per la qual cosa, com que estan casats els fluxos previstos de pagaments amb els que es derivaran de les pòlisses, els possibles canvis raonables al tancament de l'exercici en la taxa de descompte tindrien un efecte similar en el valor de les obligacions brutes del Grup i en el valor raonable dels contractes d'assegurances vinculades a pensions i el valor raonable dels actius mantinguts a través de fons de pensions.

De forma consistent amb l'esmentat a la nota 2.12, el càlcul de la sensibilitat de les obligacions s'ha calculat únicament quan CaixaBank o el fons de pensions no mantenen assegurats determinats compromisos, per exemple, certes cues de longevitat anteriorment esmentades.

Tot seguit s'indica l'estimació del pagament de les prestacions previst per als propers 10 anys:

PAGAMENTS PREVISTOS PER COMPROMISOS

(Milions d'euros)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025-2029
Pagaments estimats per compromisos postocupació (1)	13	27	27	27	27	128

(1) Excloses les prestacions assegurades que VidaCaixa ha de pagar directament als fons de pensions.

19.2. Provisions per a qüestions processals i litigis per impostos pendents

Atesa la naturalesa d'aquestes obligacions, el calendari esperat de sortides de recursos econòmics, en cas que es produeixi, és incert.

Provisions per a qüestions processals

L'Entitat és objecte de demandes i, per tant, es veu immersa en procediments judicials derivats del curs normal dels seus negocis, inclosos procediments derivats de la seva activitat creditícia, de les seves relacions laborals i d'altres qüestions comercials o fiscals. En aquest context, cal considerar que el resultat i el calendari esperat de sortides de recursos econòmics dels procediments judicials és incert.

L'Entitat considera que a 30 de juny de 2020 ha estimat de forma fiable les obligacions associades a cada procediment i ha reconegut, quan així es requereix, provisions adequades que cobreixen raonablement els passius que es poden derivar, si escau, d'aquestes situacions fiscals i legals. Així mateix, creu que les responsabilitats que es puguin derivar d'aquests procediments no tindran, considerades cadascuna d'elles de manera individualitzada, un efecte significatiu advers en els negocis, la situació financera ni en els resultats de les operacions de l'Entitat.

Provisions per a impostos

La composició del saldo d'aquest epígraf dels balanços és la següent:

DETALL DE PROVISIONS PER A IMPOSTOS
(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Actes de la Inspecció de Tributs dels exercicis 2004 a 2006	33	33
Actes de la Inspecció de Tributs dels exercicis 2007 a 2009	12	12
Actes de la Inspecció de Tributs dels exercicis 2010 a 2012	13	13
Impost sobre dipòsits	18	18
Altres	161	162
TOTAL	237	238

19.3. Provisió per compromisos i garanties concedits

En aquest capítol es registren les provisions per risc de crèdit de les garanties i compromisos contingents concedits (Nota 22).

19.4. Resta de provisions

A continuació es detalla el contingut dels apartats principals d'aquest epígraf, amb un calendari esperat de sortides de recursos econòmics, en cas que es produeixi, incert.

Menyscaptes per acords no formalitzats i altres riscos**Procediment en exercici d'acció col·lectiva interposada per ADICAE (clàusules terra)**

El procediment judicial en què l'Associació d'Usuaris de Bancs, Caixes i Assegurances (ADICAE) va exercir una acció col·lectiva de cessació en l'aplicació de les clàusules terra que hi ha en determinades hipoteques de l'entitat està actualment en fase de cassació i infracció processal davant el Tribunal Suprem.

Segons que consta en els comptes anuals precedents, el risc associat a aquesta matèria es va gestionar amb una cobertura específica de 625 milions d'euros, i també es van crear un equip i procediments específics per complir les sol·licituds presentades a l'emparedat del Reial decret llei 1/2017, de 20 de gener, de mesures urgents de protecció dels consumidors en matèria de clàusules terra.

Durant el 2020 no hi ha hagut desemborsaments significatius vinculats a aquest procediment.

Amb la informació disponible, el risc derivat pels desemborsaments que es puguin produir per aquesta litigació està raonablement cobert mitjançant les provisions corresponents.

Tipus de referència per a les hipoteques a Espanya

En relació amb el tipus de referència per a les hipoteques a Espanya, s'ha presentat una qüestió prejudicial davant el Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TJUE) que impugna la validesa, a causa de la suposada falta de transparència, dels contractes de préstec hipotecari subjectes al tipus de referència oficial denominat IRPH (Índex de Referència de Préstecs Hipotecaris).

La qüestió jurídica objecte de debat és el control de transparència basat en l'article 4.2 de la Directiva 93/13, en aquells supòsits en què el prestatari és un consumidor. Atès que l'IRPH és el preu del contracte i està comprès en la definició de l'objecte principal del contracte, s'ha de redactar de manera clara i comprensible perquè el consumidor estigui en condicions d'avaluar, sobre la base de criteris clars i entenedors, les conseqüències econòmiques que per a ell es deriven del contracte.

La qüestió prejudicial a la qual es fa menció va ser formulada per un jutjat de primera instància diversos mesos després que el Tribunal Suprem, el 14 de desembre de 2017, dictés sentència i declarés la validesa d'aquests contractes.

Seguint el criteri que va establir l'Advocat General en les seves Conclusions del 10 de setembre del 2019, el Tribunal de Justícia de la Unió Europea ha dictat Sentència, el 3 de març del 2020, per la qual es confirma que el tipus de referència IRPH no és abusiu i s'estableixen les pautes següents per determinar el compliment de les exigències de transparència de la clàusula que fixi l'IRPH — qüestió que s'ha de dirimir en cada cas concret que s'enjudiciï— i que hauran de ser tingudes en compte pels jutges nacionals: i) que sigui comprensible en un pla formal i gramatical, ii) que permeti que un consumidor mitjà, normalment informat i raonablement atent i perspicaç estigui en condicions de comprendre el funcionament concret del mode de càlcul del tipus d'interès esmentat i de valorar les conseqüències econòmiques d'aquest sobre les seves obligacions de pagament.

Pel que fa als requisits anteriors, el TJUE considera com a especialment pertinent per a la valoració que el jutge nacional hagi d'efectuar la circumstància que els elements principals relatius al càlcul de l'índex esmentat resulten fàcilment assequibles, atès que es tracta d'un índex oficial inclòs en la circular de transparència del Banc d'Espanya, publicada al seu torn en el Butlletí Oficial de l'Estat i, d'altra banda, el subministrament d'informació de l'evolució de l'índex en el passat durant els dos anys naturals anteriors a la celebració del contracte i de l'últim valor disponible.

Així mateix, el TJUE fixa les conseqüències d'una eventual declaració de manca de transparència en la comercialització. Si un jutge considerés en un cas concret que no hi va haver transparència i que es generaria un perjudici al consumidor per anul·lar el contracte, el jutge hauria de tenir primer en compte allò que tinguin pactat les parts com a índex substitutiu i si no a un índex «supletori legal» (el TJUE cita a aquest efecte l'índex IRPH Entitats previst en la disposició addicional quinzena de la Llei 14/2013, de 27 de setembre de 2013).

A 30 de juny de 2020, l'import total de préstecs hipotecaris al corrent de pagament indexats a IRPH amb persones físiques és d'aproximadament 5.678 milions d'euros (la majoria, però no tots, amb consumidors). El Grup no manté provisions per aquest concepte.

20. Patrimoni net

20.1. Fons propis

Capital social

A continuació es presenta informació seleccionada sobre les magnituds i naturalesa del capital social:

INFORMACIÓ SOBRE CAPITAL SOCIAL

	30-06-2020	31-12-2019
Nombre d'accions subscrites i desemborsades (unitats) (1)	5.981.438.031	5.981.438.031
Valor nominal per acció (euros)	1	1
Cotització al tancament de l'exercici (euros)	1,901	2,798
Capitalització borsària al tancament de l'exercici, exclosa l'autocartera (2)	11.360	16.727

(1) Totes les accions estan representades mitjançant anotacions en compte, i totes són simètriques pel que fa a drets.

(2) Les accions de CaixaBank estan admeses a cotització en el mercat continu i formen part de l'IBEX 35.

Guanys acumulats, Reserves de revaloració i Altres reserves

El detall dels saldos d'aquests epígrafs és el següent:

DETALL DE RESERVES

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Reserva legal (1)	1.196	1.196
Reserva indisponible finançament a clients per a adquisició d'accions pròpies	3	2
Altres reserves indisponibles (2)	509	509
Reserva de lliure disposició	2.699	1.088
TOTAL	4.407	2.795

(1) A 30 de juny de 2020 i 31 de desembre de 2019, la reserva legal assoleix els mínims requerits per la Llei de societats de capital.

(2) Principalment, associats al fons de comerç de Morgan Stanley, Bankprime i Banca Cívica.

Altres instruments de patrimoni net

El valor de les accions no lliurades corresponents als programes de retribució variable basats en accions es detalla a continuació:

DETALL D'ALTRES INSTRUMENTS DE PATRIMONI NET

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Valor de les accions no lliurades	24	24

Valors propis

No hi ha moviments significatius durant els primers sis mesos de l'exercici 2020.

21. Situació fiscal

21.1. Consolidació fiscal

El grup de consolidació fiscal de l'impost sobre societats inclou CaixaBank, com a societat dominant, i com a dependents aquelles entitats espanyoles del grup mercantil que compleixen els requisits exigits a l'efecte per la normativa, incloses la Fundació Bancària "la Caixa" i CriteriaCaixa. La resta de les societats del grup mercantil presenten les seves declaracions d'acord amb la normativa fiscal aplicable.

Així mateix, CaixaBank i algunes de les seves entitats dependents formen part del grup de consolidació fiscal de l'IVA des de l'exercici 2008; CaixaBank n'és l'entitat dominant.

21.2. Exercicis subjectes a inspecció fiscal

En data 24 de juliol de 2018, l'Administració Tributària espanyola va comunicar a CaixaBank l'inici d'un procediment inspector en relació amb els principals impostos que li són aplicables dels exercicis 2013 a 2015, tots dos inclosos.

D'acord amb això, CaixaBank té oberts a Inspecció els exercicis 2016 i següents dels principals impostos que li són aplicables. Així mateix, i en la seva condició d'entitat successora de Banca Cívica i les caixes que prèviament van aportar el seu patrimoni afecte a l'activitat financera a favor de Banca Cívica, i de Banco de Valencia i Barclays Bank, tenen oberts a Inspecció els exercicis 2010 i següents pels principals impostos que els són aplicables.

Com a conseqüència de les diferents interpretacions possibles que puguin donar-se a la normativa fiscal aplicable a les operacions efectuades per entitats financeres, hi poden haver determinats passius fiscals de caràcter contingent que no són susceptibles de quantificació objectiva. La Direcció de l'Entitat estima que les provisions existents a l'epígraf «Provisions – Qüestions processals i litigis per impostos pendents» dels balanços són suficients per a la cobertura dels passius contingents esmentats.

21.3. Actius i passius fiscals diferits

A continuació es presenta el detall del saldo d'aquests epígrafs:

DETALL D'ACTIUS FISCALS DIFERITS

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Aportacions a plans de pensions	529	526
Provisió per a insolvències	4.001	4.001
Provisió per a insolvències (CBE 4/2017)	28	57
Fons per a compromisos per prejubilacions	7	10
Provisió d'immobles adjudicats	288	288
Comissions d'inversions creditícies	5	5
Actius valorats a valor raonable amb canvis en patrimoni net	75	90
Bases imposables negatives	916	916
Deduccions pendents d'aplicació	764	764
Altres sorgits en combinacions de negoci	18	19
Altres (1)	1.132	980
TOTAL	7.763	7.656
Dels quals: monetitzables	4.825	4.825

(1) Inclou, entre d'altres, eliminacions per operacions intragrup, els corresponents als diversos fons de provisió constituïts i altres ajustos per diferències entre la normativa comptable i fiscal.

DETALL DE PASSIUS FISCALS DIFERITS

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Actualització d'immobles 1a aplicació CBE 4/2004	201	202
Actius valorats a valor raonable amb canvis en patrimoni net	157	154
Actius intangibles de combinacions de negocis	3	15
Altres sorgits en combinacions de negoci	148	150
Altres	100	96
TOTAL	609	617

L'Entitat no té actius fiscals diferits rellevants no reconeguts en balanç.

L'Entitat fa periòdicament, en col·laboració amb un expert independent, una anàlisi del valor recuperable dels actius per impostos diferits registrats, consistent amb els exercicis de comprovació del valor dels actius adscrits a la UGE del negoci bancari (vegeu Nota 15) i del negoci assegurador. A 30 de juny de 2020, aquesta anàlisi suporta la recuperabilitat dels actius per impostos amb anterioritat a la seva prescripció legal, estimant que els actius per impostos diferits registrats sorgits per crèdits per bases imposables negatives, deduccions i les diferències temporànies no monetitzables corresponents a la jurisdicció espanyola s'hauran recuperat en un període màxim de 16 anys.

22. Garanties i compromisos contingents concedits

Tot seguit es detalla la composició del capítol «Garanties i compromisos contingents concedits», inclòs a la promemòria:

DETALL D'EXPOSICIONS I COBERTURES SOBRE GARANTIES I COMPROMISOS CONTINGENTS A 30-06-2020

(Milions d'euros)

	EXPOSICIÓ FORA DE BALANÇ			COBERTURA		
	STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3	STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3
Garanties financeres concedides	5.041	155	107	(2)	(2)	(31)
Compromisos de préstec concedits	60.328	1.801	280	(32)	(4)	(13)
Altres compromisos concedits	18.273	467	175	(8)	(8)	(28)

DETALL D'EXPOSICIONS I COBERTURES SOBRE GARANTIES I COMPROMISOS CONTINGENTS A 31-12-2019

(Milions d'euros)

	EXPOSICIÓ FORA DE BALANÇ			COBERTURA		
	STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3	STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3
Garanties financeres concedides	4.799	153	134	(3)	(3)	(41)
Compromisos de préstec concedits	55.602	2.034	214	(18)	(2)	(9)
Altres compromisos concedits	20.089	473	176	(11)	(8)	(34)

L'Entitat només haurà de satisfer l'import dels riscos contingents si la contrapart avalada incompleix les seves obligacions. S'estima que la majoria d'aquests riscos arribaran al seu venciment sense ser satisfets.

Amb relació als compromisos contingents, l'Entitat té el compromís de proveir clients de fons per disponibles en línies de crèdit i altres compromisos, en el moment en què li sigui sol·licitat i subjecte al compliment de determinades condicions per part de les contraparts. S'estima que una part important d'aquests venceran abans de la seva disposició, bé perquè no seran sol·licitats pels clients o bé perquè no es compliran les condicions necessàries per a la seva disposició.

23. Altra informació significativa

23.1. Operacions a compte de tercers

A continuació es presenta el detall dels recursos fora de balanç a compte de tercers:

DETALL DE RECURSOS DE CLIENTS

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Actius gestionats	151.303	151.272
Fons d'inversió, carteres i SICAV	60.649	63.189
Fons de pensions	32.954	30.637
Assegurances	57.700	57.446
Altres (*)		811
TOTAL	151.303	152.083

(*) Inclou, entre d'altres, recursos transitoris associats a transferències i recaptació, així com altres recursos distribuïts per CaixaBank.

23.2. Actius financers transferits

L'Entitat ha transformat part de la seva cartera de préstecs i crèdits homogenis en títols de renda fixa a través de la transferència dels actius a diferents fons de titulització creats amb aquesta finalitat. D'acord amb el que regula la normativa vigent, les titulitzacions en què no s'hagi produït una transferència substancial del risc no es podran donar de baixa del balanç.

A continuació es presenten els saldos classificats a l'epígraf d'«Actius financers a cost amortitzat» corresponent als imports pendents d'amortitzar dels crèdits titulitzats:

DETALL D'ACTIUS TITULITZATS

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Actius hipotecaris titulitzats	22.946	24.038
Altres actius titulitzats	9.746	7.687
Préstecs a empreses	3.831	4.648
Leasing	1.273	1.535
Préstecs al consum	4.641	1.503
Resta	1	1
TOTAL	32.692	31.725

Tot seguit es detallen les diferents titulitzacions efectuades, amb els imports pendents d'amortitzar i els imports corresponents a millores de crèdit concedides als fons de titulització:

TITULITZACIÓ D'ACTIUS – EMISSIONS SOBRE ACTIUS TITULITZATS MANTINGUTS EN BALANÇ

(Milions d'euros)

DATA D'EMISSIÓ	ADQUIRIT PER:	EXPOSICIÓ INICIAL TITULITZADA	ACTIU TITULITZAT		BONS DE TITULITZACIÓ RECOMPRATS		MILLORES DE CRÈDIT	
			30-06-2020	31-12-2019	30-06-2020	31-12-2019	30-06-2020	31-12-2019
Juny	2003 AyT Génova Hipotecario II, FTH	800	75	82	27	29	8	8
Juliol	2003 AyT Génova Hipotecario III, FTH	800	83	91	32	35	8	8
Març	2004 AyT Génova Hipotecario IV, FTH	800	96	106	16	13	8	8
Juny	2004 AyT Hipotecario Mixto II, FTA	160	0	0	0	1	0	2
Novembre	2004 TDA 22 Mixto, FTH	120	26	28	13	14	2	2
Juny	2005 AyT Hipotecario Mixto IV, FTA	200	26	28	12	18	1	1
Juny	2005 AyT Génova Hipotecario VI, FTH	700	114	124	73	78	5	5
Novembre	2005 AyT Génova Hipotecario VII, FTH	1.400	272	294	111	119	8	8
Desembre	2005 Valencia Hipotecario 2, FTH	940	125	135	38	41	5	5
Juny	2006 AyT Génova Hipotecario VIII, FTH	2.100	396	428	215	232	9	9
Juliol	2006 FonCaixa FTGENCAT 4, FTA	600	57	61	19	19	5	5
Juliol	2006 AyT Hipotecario Mixto V, FTA	318	60	64	43	46	2	2
Novembre	2006 Valencia Hipotecario 3, FTA	901	188	201	66	70	5	5
Novembre	2006 AyT Génova Hipotecario IX, FTH	1.000	261	279	101	107	6	6
Juny	2007 AyT Génova Hipotecario X, FTH	1.050	292	314	297	316	10	10
Novembre	2007 FonCaixa FTGENCAT 5, FTA	1.000	169	181	38	38	27	27
Desembre	2007 AyT Génova Hipotecario XI, FTH	1.200	356	383	365	388	35	37
Juliol	2008 FonCaixa FTGENCAT 6, FTA	750	126	134	23	23	19	19
Juliol	2008 AyT Génova Hipotecario XII, FTH	800	258	273	257	273	30	30
Abril	2009 Bancaja BVA-VPO 1, FTA	55	10	12	14	16	3	3
Desembre	2010 AyT Goya Hipotecario III, FTA	4.000	1.701	1.787	1.691	1.781	169	178
Abril	2011 AyT Goya Hipotecario IV, FTA	1.300	555	583	564	596	64	66
Desembre	2011 AyT Goya Hipotecario V, FTA	1.400	614	649	629	670	68	72
Març	2013 FonCaixa Leasings 2, FTA	1.217	0	0	0	0	0	0
Febrer	2016 CaixaBank RMBS 1, FT	14.200	10.537	10.918	10.518	10.944	568	568
Juny	2016 CaixaBank Consumo 2, FT	1.300	270	324	284	350	52	52
Novembre	2016 CaixaBank Pymes 8, FT	2.250	768	899	817	973	71	84
Març	2017 CaixaBank RMBS 2, FT	2.720	2.179	2.256	2.201	2.294	129	129
Juliol	2017 CaixaBank Consumo 3, FT	2.450	742	911	750	931	33	42
Novembre	2017 CaixaBank Pymes 9, FT	1.850	818	977	831	1.007	36	44
Desembre	2017 CaixaBank RMBS 3, FT	2.550	2.033	2.122	2.039	2.135	83	88
Maig	2018 CaixaBank Consumo 4, FT	1.700	633	835	710	944	33	43
Novembre	2018 CaixaBank Pymes 10, FT	3.325	1.979	2.322	2.134	2.525	93	159
Juny	2019 CaixaBank Leasings 3, FT	1.830	1.273	1.535	1.314	1.581	90	90
Novembre	2019 CaixaBank Pymes 11, FT	2.450	2.068	2.389	2.225	2.450	116	116
Juny	2020 CaixaBank Consumo 5, FT	3.550	3.532	0	3.550	0	178	0
TOTAL		63.786	32.692	31.725	32.017	31.057	1.979	1.931

Els imports pendents d'amortitzar de les titulitzacions donades de baixa de balanç no són significatives

Els bons de titulització col·locats en mercat es registren a l'epígraf «Passius financers a cost amortitzat – Clientela» dels balanços adjunts i es correspon amb la diferència entre el valor en llibres dels titulitzats i el valor en llibres dels bons recomprats ajustat per les diferències derivades de les asimetries d'amortització.

D'altra banda, l'Entitat manté les operacions següents de titulització sintètica, mitjançant la qual es transfereix parcialment el risc de crèdit d'un conjunt d'acreditats classificats a l'epígraf «Actius financers a cost amortitzat – Préstecs i bestretes» del balanç:

OPERACIONS DE TITULITZACIÓ SINTÈTICA

(Milions d'euros)

DATA D'EMISSIÓ	FONS	EXPOSICIÓ INICIAL TITULITZADA	VALOR EN LLIBRES TITULITZAT	
			30-06-2020	31-12-2019
Febrer 2016	Gaudí I	2.025	219	356
Agost 2018	Gaudí II	2.025	2013	2.019
Abril 2019	Gaudí III	1.282	1.280	1.281
TOTAL		5.332	3.512	3.656

La cessió del risc de crèdit s'articula com una garantia financera i no té la consideració de transferència substancial de riscos i beneficis, motiu per qual les exposicions subjacents es mantenen reconegudes en balanç.

23.3. Dipòsits de valors i serveis d'inversió

A continuació es detallen, en funció de la seva naturalesa, els valors dipositats a l'Entitat per tercers:

VALORS DIPOSITATS PER TERCERS

(Milions d'euros)

	30-06-2020	31-12-2019
Anotacions en compte	124.061	131.375
Valors anotats en el registre central del mercat	111.799	118.808
Instruments de patrimoni. Cotitzats	41.217	50.565
Instruments de patrimoni. No cotitzats	42	211
Valors representatius de deute. Cotitzats	70.484	65.858
Valors representatius de deute. No cotitzats	56	2.174
Valors registrats a l'Entitat mateixa		6
Valors representatius de deute. No cotitzats		6
Valors confiats a altres entitats dipositàries	12.262	12.561
Instruments de patrimoni. No cotitzats	12.262	12.561
TOTAL	124.061	131.375

23.4. Actius financers donats de baixa del balanç a causa del seu deteriorament

A continuació es mostra el resum dels moviments en les partides donades de baixa del balanç perquè la seva recuperació es considera remota. Aquests actius financers estan registrats com a «Actius en suspens» en comptes d'ordre complementaris als balanços:

MOVIMENT D'ACTIUS FALLITS

(Milions d'euros)

	30-06-2020
SALDO A L'INICI DEL PERÍODE	12.334
Altes:	416
Baixes:	(173)
Per recuperació en efectiu del principal	(104)
Per condonació, prescripció i altres causes	(69)
SALDO AL FINAL DEL PERÍODE	12.577

23.5. Honoraris de l'auditor extern

Els honoraris d'auditoria meritats durant el període comprès fins al 30 de juny de 2020 ascendeixen com a màxim a 1.114 milers d'euros. Així mateix, s'han meritat 81 milers d'euros corresponents a serveis relacionats amb l'auditoria vinculats a l'emissió de *comfort letters*.

24. Informació sobre el valor raonable

24.1. Valor raonable dels actius i passius financers

Tots els instruments financers es classifiquen en un dels nivells següents en funció de la metodologia utilitzada en l'obtenció del valor raonable:

- Nivell 1: s'utilitza el preu que se'n pagaria en un mercat organitzat, transparent i profund («el preu de cotització» o «el preu de mercat»). S'inclouen en aquest nivell, de manera general, els valors representatius de deute amb mercat líquid, els instruments de capital cotitzat i els derivats negociats en mercats organitzats, així com els fons d'inversió.
- Nivell 2: s'utilitzen tècniques de valoració en les quals les hipòtesis considerades corresponen a dades de mercat observables directament o indirectament o preus cotitzats en mercats actius.

Pel que fa a als instruments classificats en el Nivell 2 per als quals no hi ha un preu de mercat, el seu valor raonable s'estima recorrent a preus cotitzats recents d'instruments anàlegs i a models de valoració suficientment contrastats i reconeguts per la comunitat financera internacional, considerant les peculiaritats específiques de l'instrument que s'ha de valorar i, molt especialment, els diferents tipus de riscos associats a aquest.

- Nivell 3: s'utilitzen tècniques de valoració en les quals algunes de les hipòtesis significatives no estan basades en dades directament observables en el mercat.

Per a l'obtenció del valor raonable de la resta d'instruments financers classificats en el Nivell 3, per a la valoració dels quals no hi ha dades observables directament en el mercat, s'utilitzen tècniques alternatives, entre les quals hi ha la sol·licitud de preu a l'entitat comercialitzadora o la utilització de paràmetres de mercat corresponents a instruments amb un perfil de risc assimilable a l'instrument objecte de valoració, ajustats amb l'objectiu de recollir els diferents riscos intrínsecs.

Pel que fa als instruments de capital no cotitzats, classificats en el Nivell 3, es considera que el seu cost d'adquisició minorat per qualsevol pèrdua per deteriorament obtingut basant-se en la informació disponible és la millor estimació del seu valor raonable.

El procés de determinació del valor raonable assegura que els actius i passius es valoren adequadament. S'ha establert una estructura de comitès en què es basa el procés de proposta i aprovació per a la contractació d'instruments financers en el mercat:

- Els inputs de mercat i altres paràmetres i metodologies de valoració i quantificació de riscos, així com els condicionants del registre de les operacions i possibles impactes de caràcter comptable, jurídic o fiscal, són objecte d'anàlisi per part de les àrees responsables i de manera prèvia a l'autorització.
- Els aspectes associats a la valoració d'instruments derivats i instruments de renda fixa són responsabilitat d'una unitat independent, organitzativament situada a l'Àrea de Riscos, que comunica les decisions adoptades a l'entorn de gestió en què el nou producte hagi de ser objecte de contractació.

Sense cap menyscabament de l'autonomia i independència en la seva presa de decisions respecte a l'exercici de la funció de valoració i quantificació de riscos, aquesta anàlisi comporta un procés de contrast, conciliació i, en la mesura que es pugui, de consens amb les àrees de negoci.

A continuació es presenta el valor raonable dels instruments financers registrats en balanç, juntament amb el seu desglossament per nivells i el valor en llibres associat:

VALOR RAONABLE D'ACTIUS FINANCERS

(Milions d'euros)

	30-06-2020					31-12-2019				
	VALOR EN LLIBRES	TOTAL	VALOR RAONABLE			VALOR EN LLIBRES	TOTAL	VALOR RAONABLE		
			NIVELL 1	NIVELL 2	NIVELL 3			NIVELL 1	NIVELL 2	NIVELL 3
Actius financers mantinguts per negociar (Nota 8)	15.771	15.771	1.129	6.353		14.240	14.240	1.100	13.140	
Derivats	14.664	14.664	36	14.628		13.165	13.165	27	13.138	
Instruments de patrimoni	153	153	153			370	370	370		
Valors representatius de deute	954	954	954			705	705	703	2	
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats (Nota 9)	195	195	49	2	141	221	221	53	2	166
Instruments de patrimoni	52	52	50	2		55	55	53	2	
Préstecs i bestretes	143	143			143	166	166			166
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats (Nota 1)						1	1	1		
Valors representatius de deute						1	1	1		
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global (Nota 10)	18.699	18.699	18.473	71	155	16.316	16.316	16.037	167	112
Instruments de patrimoni	1.157	1.157	1.103		54	1.729	1.729	1.617		112
Valors representatius de deute	17.542	17.542	17.383	154	5	14.587	14.587	14.420	167	
Actius financers a cost amortitzat (Nota 11)	245.856	266.108	17.419	2.202	240.334	222.935	240.949	11.593	2.604	226.752
Valors representatius de deute	21.386	21.672	18.495	2.202	975	13.992	14.368	11.593	2.604	171
Préstecs i bestretes	224.470	244.436			244.436	208.943	226.581			226.581
Derivats - comptabilitat de cobertures (Nota 12)	409	409		409		2.133	2.133		2.133	

VALOR RAONABLE DE PASSIUS FINANCERS

(Milions d'euros)

	30-06-2020					31-12-2019				
	VALOR EN LLIBRES	VALOR RAONABLE				VALOR EN LLIBRES	VALOR RAONABLE			
		TOTAL	NIVELL 1	NIVELL 2	NIVELL 3		TOTAL	NIVELL 1	NIVELL 2	NIVELL 3
Passius financers mantinguts per negociar (Nota 8)	10.321	10.321	666	9.655		9.281	9.281	505	8.776	
Derivats	9.719	9.719	64	9.655		8.810	8.810	34	8.776	
Posicions curtes	602	602	602			471	471	471		
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats						1	1	1		
Passius financers a cost amortitzat (Nota 18)	311.716	315.511	31.952		283.559	260.875	263.674	31.589		232.085
Dipòsits	272.591	275.063			275.063	222.439	223.354			223.354
Valors representatius de deute emesos	31.103	32.425	31.952		473	30.332	32.215	31.589		626
Altres passius financers	8.022	8.023			8.023	8.104	8.105			8.105
Derivats - comptabilitat de cobertures (Nota 12)	150	150		150		442	442		442	

Les valoracions obtingudes pels models interns podrien ser diferents si s'haguessin aplicat altres mètodes o altres assumpcions en el risc de tipus d'interès, en els diferencials de risc de crèdit, de risc de mercat, de risc de canvi, o en les seves corresponents correlacions i volatilitats. No obstant tot l'anterior, els administradors de l'Entitat consideren que els models i tècniques aplicats reflecteixen adequadament el valor raonable dels actius i passius financers registrats en el balanç, així com dels resultats generats per aquests instruments financers.

Tot seguit es presenten els principals mètodes de valoració, hipòtesis i inputs utilitzats en l'estimació del valor raonable per als nivells 2 i 3, segons el tipus d'instrument financer de què es tracti:

Epígraf	Tipus d'instruments	Tècniques de valoració	Principals assumpcions
Actius i passius financers mantinguts per negociar	Derivats - Swaps - Opcions sobre tipus de canvi - Opcions sobre tipus d'interès - Opcions sobre índexs i accions - Opcions sobre taxes d'inflació - Crèdit	- Mètode del Valor Present - Model de <i>Black-Scholes</i>, Volatilitat Local Estocàstica, Vanna-Volga - Model de <i>Black Normal</i> - Model de <i>Black-Scholes</i>, Volatilitat local - Model de <i>Black Normal</i> - Mètode del Valor Present i Intensitat de <i>Default</i>	- Corbes de tipus d'interès - Correlacions (renda variable) - Dividends (renda variable) - Probabilitat de <i>default</i> per al càlcul CVA i DVA
	Valors representatius de deute	Mètode del Valor Present	- Corbes de tipus d'interès - Primes de risc - Comparables de mercat - Preus observats en mercat
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	Instruments de patrimoni	Mètode del Valor Present	- Corbes de tipus d'interès - Primes de risc - Comparables de mercat - Preus observats en mercat
	Valors representatius de deute		- Corbes de tipus d'interès - Primes de risc - Comparables de mercat - Preus observats en mercat
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	Préstecs i partides a cobrar	Mètode del Valor Present	- Corbes de tipus d'interès - Ràtios de cancel·lació anticipada - Ràtios per pèrdua de crèdit (models interns)
	Instruments de patrimoni	Mètode del Valor Present	- Corbes de tipus d'interès - Primes de risc de crèdit - Comparables de mercat - Preus observats en mercat <i>Net Asset Value</i> - Valor Teòric comptable
Actius financers a cost amortitzat	Valors representatius de deute		- Corbes de tipus d'interès - Primes de risc - Comparables de mercat - Preus observats en mercat <i>Net Asset Value</i> - Valor Teòric comptable
	Préstecs i partides a cobrar	Mètode del Valor Present	- Corbes de tipus d'interès - Ràtios de cancel·lació anticipada - Ràtios per pèrdua de crèdit (models interns)
Derivats - Comptabilitat de cobertures	Swaps	Mètode del Valor Present	- Corbes de tipus d'interès - Correlacions (renda variable) - Dividends (renda variable) - Probabilitat de <i>default</i> per al càlcul CVA i DVA
	Opcions sobre tipus d'interès	Model de <i>Black</i>	
Passius financers a cost amortitzat	Dipòsits	Mètode del Valor Present	- Corbes de tipus d'interès - Projecció de dipòsits sense venciment (model intern) - Ràtios per pèrdua de crèdit (models interns)
	Valors representatius de deute emesos	Mètode del Valor Present	- Corbes de tipus d'interès - Ràtios per pèrdua de crèdit (models interns)

- (1) Mètode del valor present (valor actual net): aquest model utilitza els fluxos de caixa de cada instrument, establerts en els diferents contractes, i els descompta per calcular-ne el valor actual.
- (2) Comparables de mercat (preus d'actius similars): s'utilitzen preus d'instruments comparables, índexs de referència o *benchmark* de mercat per calcular el rendiment des del preu d'entrada o la seva valoració actual fent ajustos posteriors per tenir en compte les diferències que hi pot haver entre l'actiu valorat i el que es pren com a referència. També es pot assumir que el preu d'un instrument equival al d'un altre.
- (3) Model de Black & Scholes: aquest model postula una distribució log-normal dels preus dels valors de manera que, sota la mesura risc neutral, el seu retorn esperat és el tipus d'interès lliure de risc. Segons aquesta assumpció, el preu de les opcions vanilla es pot calcular analíticament, de manera que invertint la fórmula BS per a una prima cotitzada en mercat es pot obtenir la volatilitat del procés de preu.
- (4) Model de Black: model de Black-Scholes estès a tipus d'interès, preus de futurs, tipus de canvi...
- (5) Model de volatilitat local: model en el qual la volatilitat queda determinada en el temps segons la probabilitat que l'opció tingui un valor positiu en la seva data de venciment (*moneyness*), reproduint els denominats «somriures de volatilitat» (*volatility smiles*) que s'observen al mercat. El somriure de volatilitat d'una opció és la relació empírica que s'observa entre la seva volatilitat implícita i el preu d'exercici d'aquesta. Aquests models són apropiats per a les opcions exòtiques, que utilitzen simulació de Monte Carlo o resolució d'equacions diferencials per a la seva valoració.
- (6) Model de volatilitat local estocàstica: model en el qual la volatilitat segueix un procés estocàstic en el temps segons el nivell de *moneyness*, reproduint els denominats «somriures de volatilitat» (*volatility smiles*) que s'observen al mercat. Aquests models són apropiats per a les opcions exòtiques a llarg termini, que utilitzen simulació de Monte Carlo o resolució d'equacions diferencials per a la seva valoració.
- (7) Model Vanna-volga: model basat en la construcció de la cartera de rèplica local que té uns costos de cobertura de les segones derivades, vanna (derivada de la prima respecte a la volatilitat i el subjacent) i volga (derivada segona de la prima respecte a la volatilitat), que s'afegeixen als corresponents preus de Black-Scholes per reproduir els denominats «somriures de volatilitat».
- (8) Ràtios de cancel·lació anticipada: ràtios de cancel·lació anticipada calibrades a dades històriques internes
- (9) Ràtios per pèrdua de crèdit: ràtios basades en estimacions de pèrdua esperada mitjançant la metodologia IFRS per a Stage 2 basats en models interns.
- (10) Projecció de dipòsits sense venciment: model per a la projecció dels comptes a la vista i l'estimació del seu venciment a partir de dades històriques, tenint en compte la sensibilitat de la remuneració dels comptes a la vista als tipus d'interès de mercat i el grau de permanència dels saldos en balanç.

Ajustos a la valoració per risc de crèdit i cost de finançament

Els ajustos per valoració de crèdit (*Credit Valuation Adjustment*, «CVA») i els ajustos per valoració de debit (*Debit Valuation Adjustment*, «DVA») s'incorporen en la valoració dels derivats OTC (*Over The Counter*), conseqüència del risc associat a l'exposició creditícia de la contrapart i propi, respectivament. A més, es considera que un ajust del cost de finançament (*Funding Value Adjustment*, «FVA») és un ajust a la valoració dels derivats de l'operativa de clients no perfectament col·lateralitzats que recull els costos de finançament associats a la liquiditat necessària per a la seva realització.

El càlcul del CVA es fa tenint en compte l'exposició esperada amb cada contrapartida en cada termini futur. El CVA per a una determinada contrapartida és igual a la suma del CVA per a la totalitat dels terminis. Els ajustos a fer es calculen mitjançant l'estimació de l'exposició (EAD), la probabilitat d'incompliment (PD) i la severitat (LGD), per a tots els productes derivats sobre qualsevol subjacent, en l'àmbit d'entitat legal amb què el Grup mantingui exposició. Anàlogament, el DVA es calcula com el producte de l'exposició esperada negativa per les probabilitats d'incompliment i multiplicant el resultat per l'LGD del Grup.

Les dades necessàries per al càlcul de la PD, així com de l'LGD, provenen dels mercats de crèdit (*Credit Default Swaps*), i s'hi aplica el de la contrapartida per als casos en què aquest existeixi. Per als casos en què aquesta informació no està disponible, es desenvolupa un exercici que considera, entre d'altres, el sector i rating de la contrapart que permet assignar la probabilitat i també la severitat, calibrades directament a mercat o amb factors d'ajust a mercat de la probabilitat de fallida i pèrdues esperades històriques.

En el cas de l'FVA, aquest ajust comparteix parcialment metodologies amb el del CVA/DVA, atès que també es basa en l'exposició creditícia futura dels derivats, per bé que en aquest cas les exposicions no es compensen per contrapartida sinó a nivell agregat a l'efecte de reconèixer la gestió conjunta de la liquiditat. Les dades necessàries per al càlcul del cost de registre es basen també en cotitzacions preses de mercat de les seves emissions i derivats de crèdit.

Les variacions dels ajustos de CVA/FVA i DVA/FVA es reconeixen al capítol «Guanyos o pèrdues d'actius i passius financers mantinguts per negociar (net)» del compte de pèrdues i guanys. Tot seguit es detallen els moviments d'aquests ajustos:

MOVIMENT DE CVA/FVA I DVA/FVA

(Milions d'euros)

	30-06-2020	
	CVA/FVA	DVA/FVA
SALDO INICIAL	(100)	19
Altes/variacions dels derivats	(69)	11
Cancel·lació o venciment dels derivats		
SALDO AL TANCAMENT DEL PERÍODE	(169)	30

Traspassos entre nivells

Els traspassos entre nivells dels instruments registrats a valor raonable es detallen a continuació:

TRASPASSOS ENTRE NIVELLS - 2020

(Milions d'euros)

	DE:	NIVELL 1		NIVELL 2		NIVELL 3*	
	A:	NIVELL 2	NIVELL 3	NIVELL 1	NIVELL 3	NIVELL 1	NIVELL 2
ACTIUS							
Actius financers mantinguts per negociar				2			
Valors representatius de deute				2			
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global				20	5		
Valors representatius de deute				20	5		
TOTAL				22	5		

(*) Les emissions classificades amb nivell 2 a tancament de 2019 s'han reclassificat de nivell 1 durant el 2020, ja que diversos contribuïdors han començat a publicar preus de mercat per a aquestes emissions. Les emissions classificades amb nivell 2 a tancament de 2019 s'han reclassificat a nivell 3 a causa d'un empitjorament de qualitat dels preus publicats.

Donat el perfil de risc de l'Entitat en relació amb la seva cartera de valors representatius del deute valorat a valor raonable (vegeu Nota 3.3.3), no s'estima que la variació de valor raonable atribuïble al risc de crèdit sigui significativa.

Moviment i traspassos d'instruments financers en Nivell 3

El moviment que s'ha produït en el saldo del Nivell 3, sobre els instruments registrats a valor raonable, es detalla a continuació:

MOVIMENTS D'INSTRUMENTS FINANCERS A VALOR RAONABLE DE NIVELL 3**

(Milions d'euros)

	AF A VALOR RAONABLE AMB CANVIS EN UN ALTRE RESULTAT GLOBAL	
	VRD	INSTRUMENTS DE PATRIMONI
SALDO INICIAL		112
Reclassificacions a altres nivells	5	0
Utilitats o pèrdues totals	0	2
A pèrdues i guanys		0
A reserves		(24)
A ajustos de valoració del patrimoni net		26
Compres		0
Liquidacions i altres		(60)
SALDO AL TANCAMENT DE L'EXERCICI	5	540
Total d'utilitats o pèrdues del període per als instruments mantinguts al final del període	0	(2)

AF: Actius financers. VRD: Valors representatius de deute

(*) Valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats

(**) No s'han posat de manifest impactes significatius com a resultat de les anàlisis de sensibilitat efectuades sobre els instruments financers de nivell 3.

24.2. Valor raonable dels actius immobiliaris

En el cas particular dels actius immobiliaris, el seu valor raonable correspon al valor de taxació de mercat de l'actiu en el seu estat actual feta per experts independents:

- Per als immobles amb un valor raonable inferior a 300 milers d'euros s'utilitzen taxacions estadístiques.
- Per als immobles procedents de regularitzacions creditícies amb un valor raonable superior o igual a 300 milers d'euros s'han sol·licitat taxacions d'acord amb els criteris establerts per l'Ordre ECO/805/2003:
 - ◆ Per a inversions immobiliàries s'utilitzen taxacions amb menys de 2 anys d'antiguitat.
 - ◆ Per a actius no corrents en venda i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda, s'utilitzen taxacions amb menys d'un any d'antiguitat.

El valor raonable dels actius immobiliaris no difereix significativament del valor comptable i es classifica, partint de la jerarquia de valor raonable, com a Nivell 2.

L'Entitat disposa d'una política corporativa que garanteix la competència professional i la independència i objectivitat de les agències de valoració externes, d'acord amb el que estableix la normativa, que requereix que les agències de valoració compleixin els requisits de neutralitat i credibilitat per tal que l'ús de les seves estimacions no menyscabi la fiabilitat de les seves valoracions. Aquesta política estableix que la totalitat de societats i agències de valoració i taxació amb què l'Entitat treballa a Espanya estiguin inscrites en el Registre Oficial del Banc d'Espanya i que les seves valoracions es facin seguint la metodologia establerta a l'Ordre ECO/805/2003, de 27 de març.

A continuació es detallen les principals societats i agències amb què ha treballat l'Entitat a Espanya durant l'exercici:

TAXADORES D'ACTIUS IMMOBILIARIS - 30-06-2020

(Percentatge)

	ACTIUS TANGIBLES – INVERSIONS ACTIUS NO CORRENTS IMMOBILIÀRIES EN VENDA	
Tasaciones Inmobiliarias	20%	19%
Sociedad de Tasación	18%	13%
Global Valuation	14%	14%
Krata	12%	9%
UVE Valoraciones	12%	10%
CBRE Valuation Advisory	11%	17%
Gesvalt	6%	9%
JLL Valoraciones	4%	6%
Tecnitasa	3%	2%
Valoraciones y Tasaciones Hipotecarias		1%
TOTAL	100%	100%

25. Operacions amb parts vinculades

A continuació es detallen els saldos més significatius entre CaixaBank i les empreses dependents, negocis conjunts i associades, així com els mantinguts amb Consellers, Alta Direcció i altres parts vinculades (familiars i empreses vinculades al «personal clau de la direcció») de CaixaBank i els mantinguts amb altres parts vinculades, així com amb el fons de pensions d'empleats. La totalitat dels saldos i operacions efectuats entre parts vinculades formen part del tràfic ordinari i es duen a terme en condicions de mercat.

SALDOS AMB PARTS VINCULADES

(Milions d'euros)

	ACCIONISTA SIGNIFICATIU (1)		ENTITATS DEL GRUP		ENTITATS ASSOCIADES I NEGOCIS CONJUNTS		ADMINISTRADORS I ALTA DIRECCIÓ (2)		ALTRES PARTS VINCULADES (3)		PLA DE PENSIONS D'EMPLEATS	
	30-06-2020	31-12-2019	30-06-2020	31-12-2019	30-06-2020	31-12-2019	30-06-2020	31-12-2019	30-06-2020	31-12-2019	30-06-2020	31-12-2019
ACTIU												
Crèdits sobre entitats de crèdit			926	702								
Préstecs i bestretes	23	25	12.469	13.595	459	445	7	7	19	20		
<i>Préstecs hipotecaris</i>	23	25					7	7	9	10		
<i>Resta</i>			12.469	13.595	459	445			10	10		
<i>Dels quals: correcció de valor</i>			(14)	(14)	(1)	(1)						
Valors representatius de deute	1	8	1.030	584								
TOTAL	24	33	14.425	14.881	459	445	7	7	19	20		
PASSIU												
Dipòsits de clients	261	162	6.766	6.160	674	685	22	29	35	58	88	36
TOTAL	261	162	6.883	6.277	674	685	22	29	35	58	88	36
ALTRES												
Riscos contingents	1	1	536	511	43	44						
Compromisos contingents			2.869	2.421	487	411	2	1	3	3		
Actius gestionats (AUM) i actius custodiats (4)	11.419	14.879	59.332	57.657	1.562	1.571	179	224	306	430	1.388	1.388

(1) «Accionista significatiu» són aquells accionistes que tinguin la condició d'entitat dominant o que exerceixin un control conjunt o una influència significativa sobre el Grup, aquesta última en els termes definits a la NIC 28, independentment dels seus drets econòmics. En aquest sentit, fan referència únicament a aquells saldos i operacions efectuades amb la Fundació Bancària "la Caixa", Criteriacaixa i les seves entitats dependents. A 30 de juny de 2019 i a 31 de desembre de 2018, la participació de Criteriacaixa en CaixaBank és del 40%.

(2) S'informa sobre els Administradors i l'Alta Direcció de CaixaBank.

(3) Familiars i entitats vinculades a membres del Consell d'Administració i l'Alta Direcció de CaixaBank.

(4) Inclou institucions d'inversió col·lectiva, contractes d'assegurances, fons de pensions i dipositaria de valors.

26. Altres requeriments d'informació**26.1. Medi ambient**

No hi ha risc de naturalesa ambiental significatiu a causa de l'activitat de l'Entitat i, per tant, no és necessari incloure cap desglossament específic en el document d'informació mediambiental (Ordre del Ministeri de Justícia JUS/471/2017).

L'Entitat integra el compromís amb el respecte i la protecció de l'entorn en la gestió del negoci, els seus projectes, productes i serveis (vegeu l'apartat corresponent a l'Informe de Gestió adjunt).

El 2020, l'Entitat no ha estat objecte de multes ni sancions rellevants relacionades amb el compliment de la normativa ambiental.

Annex 1 – Participacions de CaixaBank en societats dependents del Grup CaixaBank

(Milers d'euros)

DENOMINACIÓ SOCIAL	ACTIVITAT	ADREÇA	% PARTICIPACIÓ		CAPITAL SOCIAL	RESERVES	RESULTATS	COST DE LA PARTICIPACIÓ DIRECTA (NET)
			DIRECTA	TOTAL				
Abside Capital SICAV S.A. (*)	SICAV	Madrid-Espanya	91,00	91,00	1.546	-	-	1.200
Alicante Capital SICAV S.A. (*)	SICAV	Madrid-Espanya	100,00	100,00	2.555	(786)	(16)	1.278
Aris Rosen, SAU	Serveis	Barcelona-Espanya	100,00	100,00	15	405	(20)	401
Arquitrabe Activos, SL	Holding de participacions	Barcelona-Espanya	100,00	100,00	98.431	7.409	(93)	98.823
Banco BPI, SA	Banca	Portugal	100,00	100,00	1.293.063	2.195.681	30.630	2.060.366
BPI (Suisse), SA (2)	Gestió d'actius	Suïssa	-	100,00	3.000	9.382	827	-
BPI Gestão de Activos – Sociedade Gestora de Fundos de Investimento Mobiliário, SA	Gestora d'institucions d'inversió col·lectiva	Portugal	-	100,00	2.500	14.898	3.005	-
BPI Vida e Pensões – Companhia de Seguros, SA	Assegurances de vida i gestió de fons de pensions	Portugal	-	100,00	76.000	61.142	1.429	-
BPI, Incorporated (3)	Banca	EUA	-	100,00	5	850	(3)	-
BuildingCenter, SAU	Tenidora d'actius immobiliaris	Madrid-Espanya	100,00	100,00	2.000.060	(42.352)	(87.146)	2.392.163
Caixa Capital Biomed, SCR SA	Societat de capital risc	Barcelona-Espanya	91,00	91,00	1.200	2.265	(61)	2.933
Caixa Capital Fondos Sociedad de Capital Riesgo SA	Societat de capital risc	Madrid-Espanya	100,00	100,00	1.200	14.912	495	14.934
Caixa Capital Micro SCR SA	Societat de capital risc	Madrid-Espanya	100,00	100,00	1.200	345	62	1.254
Caixa Capital Tic, SCR SA	Societat de capital risc	Barcelona-Espanya	81,00	81,00	1.209	5.608	(54)	6.238
Caixa Corp, SA	Tenidora d'accions	Barcelona-Espanya	100,00	100,00	361	351	-	585
Caixa Emprendedor XXI, SAU	Foment d'activitats financeres i emprenedors	Barcelona-Espanya	100,00	100,00	1.007	17.654	11	17.954
CaixaBank Asset Management Luxembourg, SA	Gestora d'institucions d'inversió col·lectiva	Luxemburg	-	100,00	150	3.738	79	-
CaixaBank Asset Management, SGIIC, SAU	Gestora d'institucions d'inversió col·lectiva	Madrid-Espanya	100,00	100,00	86.310	33.983	46.106	111.351
CaixaBank Brasil Escritório de Representação Ltda. (1)	Oficina de representació	Brasil	100,00	100,00	1.200	2.338	210	345
CaixaBank Business Intelligence, SAU	Desenvolupament de projectes digitals	Barcelona-Espanya	100,00	100,00	100	1.463	178	1.200
CaixaBank Electronic Money, EDE, SL	Entitat de pagament	Madrid-Espanya	-	90,00	550	5.655	693	-
CaixaBank Equipment Finance, SAU	Arrendament de vehicles i béns d'equipament	Madrid-Espanya	-	100,00	10.518	38.927	(3.997)	-
CaixaBank Facilities Management, SA	Gestió d'obres, manteniment, logística i compres	Barcelona-Espanya	100,00	100,00	1.803	3.143	391	2.053
CaixaBank NEX, SA	Gestió de canals electrònics	Barcelona-Espanya	100,00	100,00	13.670	10.382	48	21.144
CaixaBank Notas Minoristas, SAU	Financera	Madrid-Espanya	100,00	100,00	60	1.607	(99)	5.365
CaixaBank Operational Services, SA	Serveis especialitzats de backoffice d'administració	Barcelona-Espanya	100,00	100,00	1.803	21.192	937	9.579
CaixaBank Payments & Consumer, EFC, EP, SA	Finançament al consum	Madrid-Espanya	100,00	100,00	135.156	1.413.670	50.492	1.571.634
CaixaBank Titulización SGFT, SA	Gestora de fons de titulització	Madrid-Espanya	100,00	100,00	1.503	3.498	1.559	6.423
CaixaBank Wealth Management Luxembourg, SA	Banca	Luxemburg	100,00	100,00	11.500	5.506	(1.787)	17.685
Cestainmob, SL	Explotació de béns mobles i immobles	Barcelona-Espanya	-	100,00	120	510	-	-
Coia Financiera Naval, SL	Prestació de serveis financers i d'intermediació en el sector naval	Madrid-Espanya	76,00	76,00	3	7	60	2

(1/2)

PARTICIPACIONES DE CAIXABANK EN SOCIETATS DEPENDENTS DEL GRUP CAIXABANK

(Milers d'euros)

(2/2)

DENOMINACIÓ SOCIAL	ACTIVITAT	ADREÇA	% PARTICIPACIÓ		CAPITAL SOCIAL	RESERVES	COST DE LA PARTICIPACIÓ	
			DIRECTA	TOTAL			RESULTATS	DIRECTA (NET)
Corporación Hipotecaria Mutual, EFC, SA	Crèdit hipotecari	Madrid-Espanya	100,00	100,00	3.005	78.590	43	76.987
El Abra Financiera Naval, SL	Prestació de serveis financers i d'intermediació en el sector naval	Madrid-Espanya	76,00	76,00	3	34	(2)	2
Estugest, SA	Activitats de gestoria i serveis	Barcelona-Espanya	100,00	100,00	661	1.763	2	2.381
Grupo Aluminios de Precisión, SLU (*)	Fosa d'alumini en motllos de sorra	Burgos-Espanya	100,00	100,00	7.500	19.601	290	3.360
HipoteCaixa 2, SL	Societat gestora de crèdits hipotecaris	Barcelona-Espanya	100,00	100,00	3	72.643	58	71.797
Hiscan Patrimonio, SA	Holding de participacions	Barcelona-Espanya	100,00	100,00	46.867	194.839	17.408	259.497
ImaginTech, SA	Negoci digital	Barcelona-Espanya	100,00	100,00	60	1.804	74	1.858
Inter Caixa, SA	Serveis	Barcelona-Espanya	100,00	100,00	16	24	(2)	47
Inversiones Coridith SICAV SA (*)	SICAV	Madrid-Espanya	100,00	100,00	2.515	(742)	(18)	1.257
Inversiones Corporativas Digitales, SL	Holding de participacions	Barcelona-Espanya	-	100,00	3	(3.065)	3	-
Inversiones Inmobiliarias Teguisse Resort, SL	Hotels i allotjaments similars	Las Palmas-Espanya	60,00	60,00	7.897	11.336	(138)	8.618
Inversiones Valencia Capital, SA	Holding de participacions	Barcelona-Espanya	100,00	100,00	6.624	6.171	(21)	9.456
Líderes de Empresa Siglo XXI, SL	Seguretat privada de béns i persones	Barcelona-Espanya	100,00	100,00	378	812	150	753
Negocio de Finanzas e Inversiones II, SL	Financera	Barcelona-Espanya	100,00	100,00	6	442	(1)	448
Nuevo Micro Bank, SAU	Finançament de microcrèdits	Madrid-Espanya	100,00	100,00	90.186	257.912	(12.835)	90.186
PremiaT Comunidad Online, SL	Comercialització de plataforma cashless	Barcelona-Espanya	-	100,00	100	1.012	(75)	-
PromoCaixa, SA	Comercialització de productes	Barcelona-Espanya	-	100,00	60	19.856	5.373	-
Puerto Triana, SAU	Promoció immobiliària especialitzada en centres comercials	Sevilla-Espanya	100,00	100,00	124.290	4.694	(3.894)	125.028
Sercapgu, SL	Holding de participacions	Barcelona-Espanya	100,00	100,00	4.230	(203)	(10)	632
Silc Inmobles, SA	Explotació, gestió i administració d'immobles	Madrid-Espanya	-	100,00	40.070	107.260	88	-
Silk Aplicaciones, SLU	Prestació de serveis informàtics	Barcelona-Espanya	100,00	100,00	15.003	102.009	472	176.211
Sociedad de Gestión Hotelera de Barcelona, SL	Operacions amb béns immobles	Barcelona-Espanya	-	100,00	8.144	10.815	(289)	-
Telefónica Consumer Finance EFC, SA	Finançament al consum	Madrid-Espanya	-	50,00	5.000	28.781	(3.245)	-
Unión de Crédito para la Financiación Mobiliaria e Inmobiliaria, EFC, SAU	Préstecs hipotecaris	Madrid-Espanya	100,00	100,00	53.383	2.582	(3.903)	43.101
VidaCaixa Mediación, Sociedad de Agencia de Seguros Vinculada, SAU	Agència d'assegurances	Madrid-Espanya	-	100,00	60	5.220	77	-
VidaCaixa, SA de Seguros y Reaseguros Sociedad Unipersonal	Assegurances directes de vida, reassegurances i gestió de fons de pensions	Madrid-Espanya	100,00	100,00	1.347.462	635.555	228.446	2.251.712

(*) Societats considerades com a actius no corrents en venda.

(1) Totes les dades llevat del cost estan expressades en moneda local: Real brasiler (milers).

(2) Totes les dades llevat del cost estan expressades en moneda local: Franc suís (milers).

(3) Totes les dades, llevat del cost, estan expressades en moneda local: Dòlar EUA (milers).

Nota: La informació de les societats correspon a les últimes dades disponibles (reals o estimades) en el moment de redactar aquestes notes explicatives de balanç.

Annex 2 - Participacions de CaixaBank en acords i negocis conjunts del Grup CaixaBank

(Milers d'euros)

(1 / 1)

DENOMINACIÓ SOCIAL	ACTIVITAT	ADREÇA	% PARTICIPACIÓ		ACTIU	PASSIU	INGRESSOS ORDINARIS	CAPITAL SOCIAL	RESERVES	RESULTATS	RESULTAT INTEGRAL TOTAL	COST DE LA PARTICIPACIÓ DIRECTA (NET)	DIVIDENDS MERITATS PER LA PARTICIPACIÓ TOTAL
			DIRECTA	TOTAL									
Cartera Perseidas, SL (2)	Holding de participacions	Madrid-Espanya	41,00	41,00	151	-	-	359	(191)	(18)	(18)	-	-
Comercia Global Payments, Entidad de Pago, SL	Entitat de pagament	Madrid-Espanya	-	49,00	442.383	221.863	68.627	4.425	205.149	10.947	10.947	-	-
Cosec – Companhia de Seguros de Crédito, SA	Assegurances de crèdit	Portugal	-	50,00	129.983	87.392	11.074	7.500	32.319	994	994	-	-
Global Payments South America, Brasil – Serviços de Pagamentos, SA (1)	Sistemas de pagament	Brasil	33,00	33,00	882.296	880.840	(12.863)	181.637	(167.317)	(12.863)	(12.863)	-	-
Inversiones Alaris, SL. En liquidació (L)	Tinença de Valors	Navarra-Espanya	33,00	67,00	14.975	8.716	-	11.879	(5.355)	(265)	(265)	-	-
Payment Innovation HUB, SA	Mitjans de pagament	Barcelona-Espanya	-	50,00	1.857	230	1.610	60	531	1.035	1.035	-	-
Vivienda Protegida y Suelo de Andalucía, SA	Promoció immobiliària	Sevilla-Espanya	-	50,00	5.491	7.078	98	60	(1.608)	(38)	(38)	-	-

(L) Societats en liquidació

(1) Totes les dades, llevat del cost i el dividend, estan expressades en moneda local: Real brasiler (milers).

(2) Acord conjunt no material per al Grup.

Nota: La informació de les societats correspon a les últimes dades disponibles (reals o estimades) en el moment de redactar aquestes notes explicatives de balanç.

Annex 3 – Participacions de CaixaBank en societats associades del Grup CaixaBank

(Milers d'euros)

(1/2)

DENOMINACIÓ SOCIAL	ACTIVITAT	ADREÇA	% PARTICIPACIÓ		ACTIU	PASSIU	INGRESSOS			RESULTATS	RESULTAT INTEGRAL TOTAL	COST DE LA PARTICIPACIÓ DIRECTA (NET)	DIVIDENDS MERITATS PER LA PARTICIPACIÓ TOTAL
			DIRECTA	TOTAL			ORDINARI S	CAPITAL SOCIAL	RESERVES				
Abaco Iniciativas Inmobiliarias, SL. En liquidació (L)	Promoció immobiliària	Sevilla-Espanya	-	40,00	57.888	79.537	-	13.222	(34.832)	(40)	(40)	-	-
Ape Software Components, SL	Activitats de programació informàtica	Barcelona-Espanya	-	25,22	3.606	3.198	1.566	12	255	142	(52)	-	-
Banco Comercial de Investimento, SARL (2)	Banca	Moçambic	-	35,67	176.771.185	156.692.257	1.649.094	10.000.000	8.858.638	1.216.254	1.216.254	-	-
BIP & Drive, SA	Mitjans de telepeatge	Madrid-Espanya	-	25,00	14.974	4.419	74.490	4.613	4.977	965	965	-	-
Brilliance-Bea Auto Finance Co., LTD (3)	Finançament d'automòbils	Xina	-	22,50	8.039.368	6.439.368	308.819	1.600.000	45.243	38.540	38.540	-	-
Companhia de Seguros Allianz Portugal, SA	Assegurances	Portugal	-	35,00	1.420.116	1.224.209	255.638	39.545	70.579	20.547	20.547	-	-
Coral Homes, SLU	Serveis immobiliaris	Madrid-Espanya	-	20,00	4.456.446	146.648	267.124	270.774	4.076.448	(37.423)	(37.423)	-	-
Drembul, SL	Promoció immobiliària	Logronyo-Espanya	-	25,00	82.012	55.124	1.275	30	19.176	172	172	-	-
Ensanche Urbano, SA	Promoció immobiliària	Plana-Espanya	-	49,30	37.323	68.299	179	9.225	(39.624)	(576)	(576)	-	-
Erste Group Bank AG (C)	Banca	Àustria	9,92	9,92	264.691.955	243.491.588	4.668.801	859.600	21.445.409	293.751	260.717	1.363.405	-
Girona, SA	Holding de participacions	Girona-Espanya	34,22	34,22	5.854	202	243	1.200	4.542	(90)	(90)	1.642	-
Global Payments – Caixa Acquisition Corporation, SARL	Sistemes de pagament	Luxemburg	49,00	49,00	30.147	24	(42)	13	30.152	(42)	(42)	14.831	-
Guadapelayo, SL. En liquidació (L)	Promoció immobiliària	Madrid-Espanya	-	40,00	312	4.998	-	1981	(6.617)	(50)	(50)	-	-
Inter-Risco – Sociedade de Capital de Risco, SA	Capital de risc	Portugal	-	49,00	1.045	372	507	400	458	(185)	(185)	-	-
Ircio Inversiones, SL. En liquidació (L)	Promoció immobiliària	Burgos-Espanya	35,00	35,00	2.128	7.359	-	675	(5.907)	-	-	-	-
IT Now, SA	Serveis relatius a projectes tecnològics-informàtics	Barcelona-Espanya	39,00	49,00	144.133	137.393	124.769	3.382	2.939	419	419	1.323	-
Justinmind, SL	Desenvolupament de sistemes informàtics	Barcelona-Espanya	-	16,98	1.486	681	273	5	242	(272)	(70)	-	-
Nlife Therapeutics, SL	Recerca i desenvolupament en biotecnologia	Granada-Espanya	-	37,18	13.245	10.096	1.928	6.930	(3.974)	(1.003)	(1.003)	-	-
Numat Medtech, SL	Altres tipus de recerca i desenvolupament en ciències naturals i tècniques	Palma-Espanya	-	17,86	1.030	518	5	7	460	(60)	(251)	-	-
Parque Científico y Tecnológico de Córdoba, SL	Explotació i gestió parc científic	Còrdova-Espanya	15,58	35,69	29.803	19.245	631	23.422	(17.146)	(406)	(406)	-	-
Peñíscola Green, SL	Promoció immobiliària	Plana-Espanya	-	33,33	11.740	4.856	-	12.000	(5.116)	-	-	-	-

PARTICIPACIÓ DE CAIXABANK EN SOCIETATS ASSOCIADES DEL GRUP CAIXABANK

(Milers d'euros)

(2/2)

			% PARTICIPACIÓ				INGRESSOS ORDINARIS				RESULTAT INTEGRAL TOTAL	COST DE LA PARTICIPACIÓ DIRECTA (NET)	DIVIDENDS MERITATS PER LA PARTICIPACIÓ TOTAL
DENOMINACIÓ SOCIAL	ACTIVITAT	ADREÇA	DIRECTA	TOTAL	ACTIU	PASSIU	S	CAPITAL SOCIAL	RESERVES	RESULTATS			
Portic Barcelona, SA	Altres serveis relacionats amb les tecnologies de la informació i la telecomunicació	Barcelona-Espanya	-	25,81	2.363	278	1.137	291	1.733	61	61	-	-
Redsys Servicios de Procesamiento, SL	Mitjans de pagament	Madrid-Espanya	-	20,00	101.908	32.320	70.098	5.815	62.935	838	838	-	-
SegurCaixa Adeslas, SA de Seguros y Reaseguros	Assegurances no de vida	Madrid-Espanya	-	49,92	5.691.967	4.145.721	1.801.954	469.670	902.202	142.442	127.225	-	-
Servired, Sociedad Española de Medios de Pago, SA	Mitjans de pagament	Madrid-Espanya	-	22,01	34.576	5.814	1.293	16.372	9.907	(914)	(914)	-	-
Sistema de Tarjetas y Medios de Pago, SA	Mitjans de pagament	Madrid-Espanya	-	18,11	372.869	368.500	4.687	240	4.011	119	119	-	-
Sociedad de Procedimientos de Pago, SL	Entitat de pagament	Madrid-Espanya	-	22,92	4.606	2.465	4.031	2.346	(305)	100	100	-	-
Societat Catalana per a la Mobilitat, SA	Desenvolupament i implantació del projecte T-mobilitat	Barcelona-Espanya	23,50	23,50	94.278	85.012	3.759	9.874	(850)	242	242	1.846	-
Telefonica Factoring do Brasil, Ltda. (1)	Factoring	Brasil	20,00	20,00	257.259	235.679	25.290	5.000	1.000	15.580	15.580	2.029	1.180
Telefonica Factoring España, SA	Factoring	Madrid-Espanya	20,00	20,00	90.463	79.020	4.617	5.109	1.740	4.594	4.594	2.525	1.527
Unicre - Instituição Financeira de Crédito, SA	Emissió de targetes	Portugal	-	21,01	344.971	260.667	59.784	10.000	59.933	1.766	1.766	-	-
Zone2Boost, SL	Holding per a adquisició de negocis	Barcelona-Espanya	-	40,00	1.922	18	-	3	2.092	(192)	(192)	-	-

(L) Societats en liquidació

(C) Societats que cotitzen en borsa: Últimes dades públiques disponibles en el moment de redactar aquesta memòria.

(1) Totes les dades, llevat del cost i el dividend, estan expressades en moneda local: Real brasiler

(2) Totes les dades, llevat del cost i el dividend, estan expressades en moneda local: Metical de Moçambic (milers)

(3) Totes les dades, llevat del cost, estan expressades en moneda local: Renminbi (milers)

Nota: La informació de les societats que no cotitzen en borsa correspon a les últimes dades disponibles (reals o estimades) en el moment de redactar aquestes notes explicatives de balanç.